

**Školní vzdělávací program
pro základní vzdělávání
CMcZŠ Lerchova, Brno**

č.j. 610/2016

Obsah

1.	Identifikační údaje	4
2.	Charakteristika školy	5
2.1.	Úplnost a velikost školy	5
2.2.	Charakteristika pedagogického sboru	5
2.3.	Dlouhodobé projekty a akce školy	6
2.4.	Mezinárodní spolupráce	7
2.5.	Spolupráce se zákonnými zástupci	7
2.6.	Spolupráce s jinými subjekty	7
2.7.	Duchovní život školy	8
3.	Charakteristika ŠVP	9
3.1.	Zaměření školy	9
3.2.	Výchovné a vzdělávací strategie školy	10
3.3.	Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	12
3.4.	Zabezpečení vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných	14
3.5.	Začlenění průřezových témat	15
4.	Učební plán	19
4.1.	Tabulace učebního plánu	19
4.2.	Poznámky k učebnímu plánu	21
5.	Učební osnovy	23
5.1.	Jazyk a jazyková komunikace	23
5.1.1.	Český jazyk	24
5.1.1.a	Český jazyk pro 1. stupeň	24
5.1.1.b	Český jazyk pro II. stupeň	32
5.1.2.	Anglický jazyk	40
5.1.2.a	Anglický jazyk pro I. stupeň	40
5.1.2.b	Anglický jazyk pro II. stupeň	50
5.1.3.	Francouzský jazyk	58
5.1.4.	Německý jazyk	64
5.1.5.	Konverzace v AJ (volitelný předmět B)	69
5.1.6.	Cvičení z českého jazyka (volitelný předmět B)	74
5.2.	Matematika a její aplikace	77
5.2.1.	Matematika	78
5.2.1.a	Matematika pro I. stupeň	78
5.2.1.b	Matematika pro II. stupeň	86
5.2.2.	Cvičení z matematiky (volitelný předmět B)	95
5.3.	Informační a komunikační technologie	98
5.3.1.	Informatika	99
5.3.1.a	Informatika pro I. stupeň	99
5.3.1.b	Informatika II. stupeň	103
5.4.	Člověk a jeho svět	110
5.4.1.	Prvouka	111
5.4.2.	Přírodověda	117
5.4.3.	Vlastivěda	122
5.4.4.	Náboženská výchova (nepovinný předmět - a)	126

5.5.	Člověk a společnost	132
5.5.1.	Dějepis	133
5.5.2.	Občanská výchova.....	141
5.5.3.	Etická výchova (volitelný předmět A - b)	152
5.5.4.	Náboženská výchova (volitelný předmět A - b)	158
5.6.	Člověk a příroda	166
5.6.1.	Fyzika.....	167
5.6.2.	Chemie	176
5.6.3.	Přírodopis.....	181
5.6.4.	Zeměpis.....	189
5.7.	Umění a kultura	199
5.7.1.	Hudební výchova	200
5.7.1.a	Hudební výchova pro I. stupeň	200
5.7.1.b	Hudební výchova pro II. stupeň	205
5.7.2.	Výtvarná výchova.....	209
5.7.2.a	Výtvarná výchova pro I. stupeň	209
5.7.2.b	Výtvarná výchova pro II. stupeň	213
5.7.3.	Umění a kultura	217
5.8.	Člověk a zdraví	222
5.8.1.	Tělesná výchova	223
5.8.1.a	Tělesná výchova pro I. stupeň	223
5.8.1.b	Tělesná výchova pro II. stupeň	229
5.8.2.	Zdravý životní styl	235
5.9.	Člověk a svět práce	243
5.9.1.	Pracovní činnosti.....	244
5.9.2.	Svět práce	250
6.	Hodnocení průběhu a výsledků výchovy, vzdělávání a chování	262
6.1.	Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole a na akcích pořádaných školou.....	262
6.2.	Zásady a pravidla pro sebehodnocení	262
6.3.	Hodnocení prospěchu.....	263
6.4.	Hodnocení chování	264
6.5.	Klasifikace a hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.....	266
6.6.	Slovní hodnocení.....	267
6.7.	Komisionální zkoušky.....	268
Přílohy		271
	Seznam používaných zkratk.....	271
	Seznam zkratk průřezových témat	272
	Projekt WATOTO	272

1. Identifikační údaje

Název ŠVP: Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání CMcZŠ,
Lerchova, Brno

Údaje o škole:

a) název školy: Cyrilometodějská církevní základní škola, Lerchova 65, Brno

b) adresa školy: Lerchova 65, Brno 602 00

c) ředitel školy: Mgr. Pavlína Vojtěchová

d) kontakty:

telefon	543 425 210
mobil	605 260 827
fax	543 243 845
web	www.cmczs.org
e-mail	cmczs@iol.cz

e) IČO 00402443

IZO 00402443

RED-IZO 600001539

Zřizovatel:

a) název: Česká provincie Kongregace sester sv. Cyrila a Metoděje

b) adresa: Bílého 9, Brno 602 00

c) kontakty:

telefon	543 212 067
e-mail	scmbrno@seznam.cz

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2016

Podpis ředitelky školy:

Razítko školy:

2. Charakteristika školy

2.1. Úplnost a velikost školy

Cyrlometodějská církevní základní škola je úplnou základní školou s 1. – 9. ročníkem, ve školním roce 2016/2017 v 1. a 3. – 5. ročníku ve třech paralelních třídách, ve 2. ročníku pouze se dvěma paralelními třídami, v 6. – 9. ročníku ve dvou paralelních třídách. Maximální kapacita je 575 žáků, v současné době je naplněnost školy 530 žáků. Součástí školy je i školní družina a školní klub (viz ŠVP pro školní družinu a klub).

2.2. Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor má 39 učitelů a 6 vychovatelek, 100% je plně odborně kvalifikovaných. Ve škole pracuje také 7 asistentů pedagoga, kteří se věnují žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Učitelský tým každoročně absolvuje společné školení zaměřené dle aktuální nabídky a potřeb. Někteří učitelé se vzdělávají v dlouhodobých kurzech (metoda VOBS, kurzy zaměřené na zvyšování jazykové vybavenosti). Všichni učitelé se pravidelně vzdělávají dle plánu DVPP podle svého zájmu a odbornosti. Také v dalších letech je počítáno se zařazením každoročního týmového školení.

Vztahy mezi zaměstnanci se posilují kromě zmiňovaných vzdělávacích akcí i prostřednictvím neformálních setkávání při různých školních oslavách (Vánoce, Velikonoce, Den učitelů, svátek sv. Cyrila, konec školního roku apod.)

Ve škole působí Školní poradenské pracoviště podle vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních v platném znění. Školní poradenské pracoviště působí ve složení výchovný poradce, metodik prevence, školní speciální pedagog, školní psycholog a spirituál. Činnost školního poradenského pracoviště úzce souvisí se vzdělávacím procesem žáků, přičemž velkou výhodou je blízkost a dosažitelnost služeb odborníků poskytovaných žákům, jejich rodičům i učitelům. Služby poskytované školním poradenským pracovištěm jsou bezplatné.

Činnosti, které školní poradenské pracoviště vykonává:

- Spolupráce s učiteli při vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných.
- Podílení se na třídnických hodinách ve spolupráci s třídním učitelem.

- Provádění opatření k posílení pozitivní atmosféry ve škole a třídě, včetně diagnostiky vztahů mezi žáky třídního kolektivu.
- Provádění anonymních šetření a průzkumů ve škole a konzultace zjištěných údajů s vedením školy, třídním učitelem a ostatními členy ŠPP.
- Poskytnutí krizové intervence a úvodní individuální konzultace dítěti, které ji samo vyhledá.

2.3. Dlouhodobé projekty a akce školy

Vzdělávací projekty realizované ve škole vhodně doplňují vzdělávací obsah vyučovaných předmětů:

Celé Česko čte dětem (pravidelné společné předčítání dětem má význam pro rozvoj jejich emocionálního zdraví)

Jeden svět (začlenění dokumentárního filmu do výuky; dokumentární filmy Jednoho světa se zaměřují zejména na problematiku lidských práv a na některá témata globální výchovy)

Sportovní kurzy (kurzy plavání pro 2. a 3. ročník, bruslení pro 4. ročník a lyžařský výcvik pro 7. ročník)

Noc s Andersenem (program pro I. stupeň spojený s rozvíjením dětského čtenářství)

Papežské misijní dílo – Děti pomáhají dětem (aktivní zapojení do činnosti Papežského misijního díla)

Školní akademie (vystoupení žáků pro zákonné zástupce žáků a širší veřejnost)

Krizový den (celodenní vzdělávací bloky zaměřené na témata ochrany osob a majetku při živelních katastrofách, na první pomoc)

Sportovní den (celodenní sportovní hry a soutěže v různých disciplínách)

Den Země (zařazování různých projektů, aktivit či témat souvisejících s environmentální problematikou do výuky)

Třídní výlety (výlety jsou zařazovány na konci školního roku)

Adaptační kurzy (kurzy zaměřené na vzájemné poznání a sžití žáků v rámci třídy)

Svátek sv. Cyrila (celoškolní slavnost s nabídkou tvořivých dílen pro žáky)

Zdravé zuby (program prevence péče o chrup pro I. stupeň)

Žáci se účastní dle svého zájmu těchto soutěží a olympiád: Aj, Nj, Čj, D, Z, Př, Ch, M, Eurorébus, Pythagoriáda, Matematický klokan, Logická olympiáda, Běhy brněnské mládeže, Šplhoun roku, Empík cyklista, turnaje v malé kopané, fotbalové turnaje, atletické závody.

Žáci mohou ve škole navštěvovat tyto kroužky: florbalový, sportovní hry, anglický, dramatický,

edukativně-stimulační skupiny, keramický, misijní, příprava na 1. sv. přijímání, taneční, výtvarný, šachový.

2.4. Mezinárodní spolupráce

V oblasti mezinárodní spolupráce se zatím škole nepodařilo navázat nějaký dlouhodobější kontakt se zahraničními školami.

2.5. Spolupráce se zákonnými zástupci

Spolupráce školy a zákonných zástupců žáků se neustále rozvíjí a posiluje. Zákonní zástupci navštěvují školu kdykoli po domluvě s vyučujícím, o prospěchu a chování svých dětí jsou pravidelně informováni na třídních schůzkách nebo hovorových hodinách, mnozí učitelé jsou v kontaktu prostřednictvím e-mailu. Každoročně probíhá Den otevřených dveří, během roku mají zákonní zástupce žáků možnost zúčastnit „Kulatého stolu“ s ředitelkou popřípadě dalšími pedagogy školy, kde mají příležitost setkat se a společně diskutovat o aktuálním dění ve škole. Na škole pracuje Spolek na podporu CMcZŠ a Školská rada. Škola má vytvořené www stránky, zřízen školní facebook. Informovanost zákonných zástupců žáků je zajištěna funkčními nástěnkami ve vestibulu školy, prostřednictvím facebooku a webových stránek.

2.6. Spolupráce s jinými subjekty

Škola spolupracuje s vysokými školami MU Brno a Univerzitou Palackého Olomouc a se Střední pedagogickou školou CMGaSOŠPg Brno Lerchova při praxi jejich studentů i náslechu studijních skupin.

Při duchovních aktivitách s farností sv. Augustina, Domem Ignáce Stuchlého ve Fryštáku a Salesiánským střediskem v Brně – Žabovřeskách, s Biskupstvím brněnským a dalšími církevními školami brněnské diecéze. Žáci jsou vedeni k prosociálnímu cítění – na škole pracuje Papežské misijní dílo, spolupracujeme s domovy pro seniory a s domovy mládeže.

V rámci ekologické výchovy spolupracuje škola s Domem ekologické výchovy Lipka. Velmi přínosná je spolupráce se ZUŠ Veverčí (žáci mají výuku přímo ve škole).

Úzce spolupracujeme s místní pobočkou Mahenovy knihovny, s Městskou policií i Policií ČR (škola je zónou vzájemné pomoci) a s pracovníky příslušných obvodů OSPOD, s Pedagogicko-psychologickou poradnou Zachova a Kohoutova, se SPC (dle aktuálních potřeb žáků), Muzeem romské kultury, s nadací Podané ruce, Modrá linka a Společně k bezpečí.

Mezi další subjekty, s nimiž škola spolupracuje, patří např. jazyková škola P.A.R.K.

2.7. Duchovní život školy

Ve škole se snažíme o posilování duchovního života zařazením následujících aktivit:

- školní mše svaté (jsou slouženy každé pondělí školního roku v 8.00 hod. v kostele sv. Augustina; školní mše se zúčastňují kromě žáků a učitelů rovněž zákonní zástupci žáků a přátelé školy);
- slavnostní mše svaté v kostele sv. Augustina (účastní se jich žáci a učitelé celé školy, popř. zákonní zástupci žáků a přátelé školy; mší svatou je zahájen a ukončen školní rok a je slaven svátek patrona školy sv. Cyrila);
- společná modlitba ve školní kapli v hodinách náboženství;
- výuka náboženství (obsahuje křesťanskou výchovu s naukou římskokatolické církve; na I. stupni je náboženská výchova jako nepovinný předmět, na II. stupni si žáci vybírají mezi náboženskou a etickou výchovou);
- společná oslava svátku sv. Cyrila (je slavena mše svatá v kostele a poté následuje připravený program pro žáky);
- oslava svátku svatého Mikuláše (probíhá 5. prosince, svatý Mikuláš s čertem a andělem navštěvují žáky I. stupně);
- oslava svátku Zjevení Páně (probíhá 6. ledna, tři králové prochází školou a označují dveře jednotlivých učeben);
- knihovna duchovní literatury (je k dispozici v kabinetu náboženství; žáci ji využívají především v souvislosti s výukou náboženství);
- misijní činnost (žáci jsou vedeni k prosociálnímu citění, přispíváme na projekt Adopce na dálku; dále sbíráme poštovní známky a dioptrické brýle, prodáváme misijní kalendáře; spolupracujeme s Papežským misijním dílem dětí, které pomáhá dětem v nouzi na celém světě, během roku pořádáme misijní jarmarky, na škole pracuje misijní kroužek, jež se zúčastňuje celorepublikových misijních setkání);
- účast na literárních a výtvarných soutěžích s tematikou církevního roku;
- spoluúčast při organizaci okresního kola soutěže Bible a my.

3. Charakteristika ŠVP

3.1. Zaměření školy

Kurikulum školy vychází z tezí obsažených v dokumentu Katolická škola na prahu třetího tisíciletí a opírá se křesťanské hodnoty. Důležité jsou také podněty zjištěné z evaluačních dotazníků pro žáky, jejich zákonné zástupce a učitele.

Chceme připravit žáky na to, aby se uplatnili v běžném životě, a to po stránce profesní, duševní i duchovní. Nedílnou součástí výchovného systému je duchovní život školy, výchova k odpovědnosti za sebe, za ostatní, za hodnoty a prostředí kolem sebe. Škola chce být místem, které podporuje uvědomělé učení žáků a výchovu, zaměřuje se na rozvoj celé osobnosti.

Chceme vést žáky k osvojení křesťanských hodnot, jako jsou sounáležitost, spolupráce, prosociálnost, čestnost, pracovitost, právo, porozumění a soucit, a to posílením výchovy k sebeuvědomění a solidaritě, k demokracii a humanitě. Navazujeme tak na cyrilometodějskou tradici předávání drahocenného dědictví staletých zkušeností. Chceme směřovat ke schopnosti vlastní moudré obnovy.

Ve svém životě se žáci neobejdou bez spolupráce, bez společné činnosti. K tomu přispívají aktivity a výchova, jež jsou zaměřeny na svobodné rozhodování ve prospěch celku i jednotlivce, na uvědomování si vlastních kvalit, podporu toho, co každý umí, na překonávání handicapů, úctu ke každému jednotlivci, respekt ke druhým, na uvědomění si svých práv a povinností. Tedy aktivity zaměřené na vytváření plnohodnotného společenství. Při této spolupráci má každý žák právo zažít pocit úspěchu.

Chceme žáky naučit kritickému a samostatnému myšlení a jednání, zároveň také osobní odpovědnosti, statečnosti, sebekázi, vzájemnosti, empatii a úctě. K tomu slouží zvýšení podílu žáků na rozhodování a důraz na slušné chování, jednání i vystupování.

Usilujeme o školu otevřenou veřejnosti, o užší spolupráci se zákonnými zástupci žáků. Chceme rozvíjet dobré klima školy, rozvíjet pozitivní komunikaci a k tomu vést i děti. Posilujeme výchovu k demokracii, evropanství, vlastenectví a křesťanskému postoji ke světu odmítáním jakékoli diskriminace menšin a projevů intolerance a xenofobie.

Zaměřujeme se na kompetence – kromě osvojení základní sumy poznatků chceme v učebních činnostech žáků rozvíjet metody samostatného řešení problémů prostřednictvím experimentu, pozorování, využívání jiných informačních zdrojů, obhajoby vlastních nápadů a řešení. Nepostradatelnou součástí výuky je podpora kreativní činnosti a spontánní aktivity každého žáka v souladu s jeho individuálními zvláštnostmi (včetně žáků se speciálními

vzdělávacími potřebami, žáků nadaných a mimořádně nadaných).

Škola ve svých projektech rozvíjí ekologické myšlení a postoje žáků, vychovává k zodpovědné volbě povolání, svými programy vede žáky ke zdravému životnímu stylu, má naučit pracovat s informacemi a orientovat se v dnešním světě.

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a pro žáky nadané a mimořádně nadané jsou realizována podpůrná opatření dle jejich konkrétních potřeb a možností, která jim pomohou k lepšímu uplatnění v životě.

Mimoškolními aktivitami chceme žákům zajistit i smysluplné využití volného času.

3.2. Výchové a vzdělávací strategie školy

Kompetence k učení:

- zařazujeme do výuky projekty, na nichž se žáci učí plánovat a řídit své učení, vyhledávat a třídit informace;
- zajišťujeme žákům dostatek vhodných pomůcek (encyklopedie, atlasy, slovníky, internet, cizojazyčné časopisy, knihy v angličtině);
- zadáváme žákům úkoly, které vyžadují práci s různými zdroji informací;
- individualizujeme výuku na základě různých učebních stylů žáků;
- klademe důraz na čtení s porozuměním;
- pracujeme s texty, které jsou přiměřené věku i schopnostem žáků;
- pracujeme s různými typy textů (grafy, tabulky, nákresy);
- připravujeme žáky na účast v různých soutěžích;
- zařazujeme do výuky exkurze, odborné přednášky, návštěvy výstav a kulturních akcí, tematické výlety;
- umožňujeme žákům zažít úspěch a radost z nově objeveného.

Kompetence k řešení problémů:

- vyučujeme v souvislostech;
- podněcujeme tvořivost žáků;
- předkládáme úkoly, které vyžadují znalostí z více vzdělávacích oblastí a které mohou mít různá řešení;
- zadáváme úkoly vycházející z praktického života;
- ve výuce žáky motivujeme ke kladení otázek;
- zařazujeme prvky problémového vyučování;
- začleňujeme situační hry a rolové hry;
- vedeme žáky k sebereflexi při řešení problémových úloh.

Kompetence komunikativní:

- vytváříme příležitosti pro komunikaci žáků napříč školou prostřednictvím různých celoškolních akcí (Krizové dny, Sportovní dny, Slavnost sv. Cyrila apod.);
- podporujeme komunikaci v rámci třídního kolektivu (ranní kruh, práce na projektech, třídní výlety apod.);
- zařazujeme do výuky diskuzi a po diskuzi provádíme společnou reflexi;
- rozvíjíme komunikační schopnosti žáků ve všech jejích složkách;
- vedeme žáky k reflexi práce ostatních spolužáků;
- vedeme žáky ke kultivovanému ústnímu projevu v komunikaci mezi sebou, s učiteli i na veřejnosti;
- začleňujeme do výuky žákovské prezentace (aktualita, referát, projekt, předvedení pokusu, popis jevu, autorské čtení).

Kompetence sociální a personální:

- zapojujeme žáky do organizačních činností školy (zápis budoucích prvňáčků, Den otevřených dveří, Školní akademie, Krizový den apod.);
- umožňujeme žákům zažít úspěch ve skupině;
- vedeme žáky k sebehodnocení;
- ve výuce uplatňujeme prvky kooperativního učení;
- podporujeme spolupráci žáků vhodně vybranými vyučovacími metodami a formami;
- organizujeme jazykové dny.

Kompetence občanské:

- zúčastňujeme se charitativních akcí (např. adopce na dálku, Papežské misijní dílo);
- zařazujeme do výuky Krizový den, během něhož se žáci učí chovat zodpovědně v situacích ohrožujících život a zdraví člověka;
- tvoříme společně se žáky pravidla tříd;
- nastavujeme výchovné programy pro zdravý životní styl v souladu s křesťanskou morálkou;
- zařazujeme do výuky rolové hry, aby se žáci dokázali vcítit do situací jiných lidí;
- spolupracujeme s některými nevládními organizacemi (Člověk v tísni, Papežské misijní dílo, Podané ruce);
- zařazujeme do výuky besedy se zajímavými osobnostmi a návštěvy výtvarných výstav, divadel a koncertů.

Kompetence pracovní:

- ve výuce používáme různých pracovních nástrojů, přístrojovou techniku a laboratorní nádobí;
- vedeme žáky k získávání správných pracovních návyků při zpracovávání domácích úkolů, laboratorních protokolů, referátů a projektů;
- začleňujeme do výuky exkurze, aby si tak žáci ověřili získané poznatky v praxi;
- dáváme žákům možnost profilace výběrem předmětů z několika volitelných bloků;
- představujeme žákům různá povolání a zaměstnání;
- pro žáky 8. a 9. ročníku zařazujeme do výuky návštěvu veletrhu škol.

3.3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je poskytována péče v souladu s platnými předpisy. Pojem žáci se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí žáci, jejichž vzdělávání z důvodů jejich speciálních vzdělávacích potřeb vyžaduje uplatnění podpůrných opatření. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP).

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení a jejich začlenění je pro školu závazné.

System péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními

Postup školy při poskytování podpůrných opatření prvního stupně

Před zahájením poskytování podpůrných opatření prvního stupně zpracuje vyučující daného předmětu plán pedagogické podpory žáka, který průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

Poskytování podpůrných opatření prvního stupně vyučující průběžně vyhodnocují (ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm) a nejpozději po třech měsících společně vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Není-li tomu tak, doporučí škola zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

Postup školy při poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně

Za spolupráci se školským poradenským zařízením odpovídá ředitelem určený pedagogický pracovník. Podpůrná opatření škola poskytuje bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a udělení písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka.

Individuální vzdělávací plán

Individuální vzdělávací plán vypracovává škola žákovi na základě přiznaných podpůrných opatření dle doporučení školského poradenského zařízení. Zákonný zástupce žáka se speciálními vzdělávacími potřebami podá písemnou žádost ředitelství školy o sestavení IVP. Třídní učitel integrovaného žáka vypracuje ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm individuální vzdělávací plán na základě doporučení školského poradenského zařízení. Individuální vzdělávací plán přesně vymezuje specifika podpůrných opatření žáka. Zákonný zástupce žáka je seznámen s obsahem IVP a podílí se během školního roku a jeho hodnocení (minimálně 1krát ročně).

Pomoc asistentů pedagoga

Někteří žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, pracují s pomocí asistentů pedagoga. Asistent pedagoga v souladu s pokyny vyučujícího zajišťuje výchovně vzdělávací činnost v běžné hodině, poskytuje žákovi podporu o přestávkách a v rámci veškerých volnočasových aktivit organizovaných školou jej doprovází, s pomocí speciálního pedagoga se pokouší o přiměřenou reedukaci a kompenzaci obtíží, vyplývajících z individuálního zdravotního znevýhodnění, podílí se na přípravě veškerých materiálů a pomůcek k edukační činnosti pedagoga a asistuje při dalších činnostech podle konkrétních potřeb žáka. Místo asistenta pedagoga je zřizováno na základě doporučení školského poradenského zařízení.

Reedukace obtíží

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají možnost využít práce školního poradenského pracoviště a individuálně docházet na konzultace podle aktuálních potřeb. Reedukace SPU je realizována buď individuálně, nebo skupinově s kooperací více žáků stejného ročníku. Plán reedukace či kompenzace poruch učení vychází z individuálních potřeb žáka. V případě potřeby mohou žáci také pracovat se školním psychologem.

Individuální přístup

K žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je přistupováno se zřetelem na jejich specifické potřeby. Tento individuální přístup spočívá v toleranci obtíží, nastavení vhodného hodnocení a klasifikace, občasné dopomoci a intervenci učitele ve výuce.

Na 1. stupni jde především o povzbuzení žáků a vytvoření takových podmínek, aby všichni mohli podat co nejlepší výkon. Na 2. stupni je důležité, aby učitel pomohl žákovi nalézt a vytvořit učební styl a metakognitivní strategie. Vzájemnou spoluprací mezi vyučujícími a školním psychologem můžeme pomoci žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami k vytvoření a rozvinutí kompenzačních strategií, které mu mohou pomoci lépe zvládat nejen výukové obtíže. Naším cílem je, abychom ve vyučování vytvořili příznivou atmosféru, ve které všichni žáci mohou podat výkon v maximálních mezích svých možností.

3.4. Zabezpečení vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí žák, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Mimořádně nadaným žákem je žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků vychází způsob jejich vzdělávání důsledně z principu nejlepšího zájmu žáka.

Postup školy při poskytování podpůrných opatření prvního stupně

Před zahájením poskytování podpůrných opatření prvního stupně zpracuje vyučující daného předmětu plán pedagogické podpory žáka, který průběžně aktualizuje v souladu s vývojem vzdělávacích potřeb žáka.

Poskytování podpůrných opatření prvního stupně vyučující průběžně vyhodnocují (ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm) a nejpozději po třech měsících společně vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů pro nadaného a mimořádně nadaného žáka. Není-li tomu tak, doporučí škola zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

Nadaným žákům je věnována individuální péče a vytvářeny podmínky ke vzdělávání

podle platných předpisů. Vyučující volí vhodné metody výuky (skupinové vyučování, projektové vyučování, vyučování diskuzí apod.) a zvažuje, jaké úkoly nadanému žákovi zadává (samostatné studium, prezentace znalostí a dovedností nadaného žáka před třídou, doučování slabších spolužáků aj.).

Postup školy při poskytování podpůrných opatření druhého až čtvrtého stupně

Nadaní a mimořádně nadaní žáci se mohou vzdělávat podle individuálního vzdělávacího plánu, který je na základě doporučení školského poradenského zařízení vypracován podle platných osnov a je obohacen o rozšiřující a prohlubující témata. V některých výjimečných případech je žákovi umožněno po vykonání komisionálních zkoušek přestoupit do vyššího ročníku nebo se účastnit výuky určitého předmětu ve vyšším ročníku. Většina mimořádně nadaných žáků však přechází studovat na víceletá gymnázia.

3.5. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata jsou začleněna do výuky různými způsoby:

a, **integrací** do jednotlivých předmětů – viz příslušné tabulky (seznam zkratk - viz příloha 7.1)

b, zavedením **samostatného bloku** integrovaného do občanské výchovy – zařazení bloku Osobnostní a sociální výchova do 8. a 9. ročníku (Osobnostní a sociální výchova)

c, **projekty** – Watoto (Multikulturní výchova I. stupeň, viz Příloha), Den díkůvzdání, projektovo-zážitkové dvouhodiny spojené s připomenutím si svátků v anglicky hovořících zemích (Christmas, Easter, St.Cyril and Methodius Day + St. Valentine's Day, Halloween, St. Patrick's Day)

d, **integrace do života školy** – třídění papíru (Environmentální výchova I. stupeň)

Osobnostní a sociální výchova (integrace)

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Rozvoj schopnosti poznávání	Aj, Pč, Tv, M	Aj, Tv, M	Prv, Tv, Aj, M	Hv, Pč, Př, Tv, Vl, Vv, Aj, M	Aj, Hv, Pč, Př, Tv, Vl, Vv, M	Aj, Čj, M, Vv	Aj, Čj, M, Vv, Rj, Fj, Nj, Zžs, blok OSV	Aj, Čj, M, Uk, Rj, Fj, Nj, Zžs, blok OSV	M, Uk, Aj, Fj, Rj, Nj
Sebepoznání a sebepojetí	Aj, Čj, Prv, Tv, Vv, M	Aj, Čj, Prv, Tv, Vv	Aj, Čj, Prv, Tv, Vv	Hv, Př, Tv, Vv, Aj	Aj, Čj, Hv, Př, Tv, Vv	Aj, M, Ev/Nv	Čj, M, Aj, Zžs	Aj, Čj, M, Sp, Zžs, blok OSV	M, Aj, Zžs
Seberegulace a sebeorganizace	Čj, Pč, Prv, Tv, Vv	Čj, Pč, Prv, Tv, Vv	Čj, Pč, M, Prv, Tv, Vv	Tv, Vl, Vv, M	Pč, Tv, Vl, Vv, M	Aj	Aj, Ev/Nv, Zžs	Aj, Ev/Nv, Zžs, blok OSV	Aj, Zžs

Psychohygiena	Čj, M, Prv, Tv	Čj, M, Prv, Tv	Čj, Prv, Tv	Tv, Př	Př, Tv	Aj, Ov	Aj, Zžs	Aj, Ev/Nv, blok OSV	Aj
Kreativita	Aj, Čj, M, Hv, PČ, Prv, Tv, Vv	Aj, Čj, Hv, PČ, Prv, M, Tv, Vv,	Aj, Čj, Hv, PČ, Prv, Tv, Vv, M	Aj, Čj, M, Hv, PČ, Tv, Vv, Př, M	Aj, Čj, M, Hv, PČ, Př, Tv, Vv	Aj, Hv, Vv	Aj, Hv, Sp, Vv	Aj, Uk	Aj, Čj, Uk
Poznávání lidí	Aj, Hv, Prv	Prv, Aj	Čj, Prv, Aj	Aj, Př	Čj, Aj, Př, VI	Aj, Ev/Nv	Aj, Ev/Nv,	Aj, Zžs, blok OSV	Aj, Zžs
Mezilidské vztahy	Aj, Čj, Vv, Hv, Prv, Tv	Aj, Čj, Prv, Vv, Tv	Aj, Čj, Prv, Vv, Tv	Aj, Čj, Př, Tv, VI	Aj, Čj, PČ, Př, Tv, VI	Aj, Ev/Nv	Aj, Ev/ Nv, Ov, Zžs	Aj, Ev/Nv, Zžs, blok OSV	Aj, Zžs
Komunikace	Aj, Čj, Hv, Prv, Tv, Vv, M	Čj, Aj, Hv, PČ, Prv, Tv, Vv, M	Čj, Aj, Hv, PČ, Prv, Tv, Vv, M	Aj, Čj, Př, Tv, VI, Vv, M	Aj, Čj, Eu, Inf, PČ, Př, Tv, VI, Vv, Hv, M	Aj, Ev/Nv, Inf, Tv	Aj, Ev/Nv, Tv, Rj, Fj, Nj, Zžs	Aj, Tv, Uk, Rj, Fj, Nj, Zžs, blok OSV	Aj, Tv, Uk, Rj, Fj, Nj
Kooperace a kompetice	Aj, Čj, M, Prv, Tv	Aj, Hv, PČ, Prv, Tv, M	Aj, Hv, PČ, Prv, Tv, M	Aj, Př, Tv, VI, M	Aj, PČ, Př, Tv, VI, M	Aj, Ev/Nv, Tv, Vv	Aj, Tv, Vv, Zžs	Aj, Tv, blok OSV	Aj, Tv, Zžs
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Aj, Prv, M	Aj, Čj, Prv, M	Aj, Čj, Prv, M	Aj, Čj, Tv, Vv, M	Aj, Čj, M, Tv, Vv, Hv	Aj, M	Aj, M, Zžs	Aj, M, Zžs, Mc	Aj, M, Zžs, Mc
Hodnoty, postoje, praktická etika	Aj, Prv, Vv	Aj, Prv, Vv	Aj, Čj, Prv, Vv	Aj, Př, Vv	Aj, Čj, Př, Vv	Aj, Inf	Aj	Aj, Čj, Ev/Nv, Zžs, blok OSV	Aj, Čj, Ev/Nv

Rozvoj žákových schopností seberegulace a sebeorganizace je zahrnut ve všech předmětech v rámci práce v hodinách a přípravy na vyučování (DÚ).

Výchova demokratického občana (integrace)

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Občanská společnost a škola	Prv	Prv	Prv	Př, VI	Př, VI	Aj, Ov	Aj	Aj, Ov	Aj, Zžs
Občan, občanská společnost a stát	Prv	Prv	Prv	VI	VI	Aj, Čj, Ov	Aj, Čj, Ov	Aj, Čj, Ov	Aj, Čj, Ev/Nv, Z
Formy participace občanů v politickém životě				VI	VI	Aj	Aj, Ov	Aj, Ov, Z	Aj, Ch
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování			Prv	VI	VI	Aj, D	Aj, Ov	Aj, Ov	Aj, D

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (integrace)

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Evropa a svět nás zajímá	Aj	Aj	Aj, Čj	Aj, Čj, VI	Aj, Čj, Eu, VI	Aj, Čj, Ov	Aj, Z, Rj, Fj, Nj	Aj, Čj, Rj, Fj, Nj	Aj, Čj, Ev/Nv, Ch, Ov, Z, Rj, Fj, Nj
Objevujeme Evropu a svět	Aj, Prv	Aj, Prv	Aj, Prv	Aj, VI	Aj, Eu	Aj	Aj, Sp, Z, Zžs, Rj, Fj, Nj	Aj, Z, Rj, Fj, Nj	Aj, Ov, Rj, Fj, Nj
Jsme Evropané				Aj, VI	Eu, VI	Aj, D	Aj, Čj	Aj, Čj, D, Z	Aj, Čj, D

Multikulturní výchova (integrace)

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Kulturní difference	Aj, Čj, Hv	Aj, Prv	Aj, Prv	Aj, Čj, Hv, VI	Aj, Čj, Př, Eu, Hv, VI	Aj, Hv, Ov	Aj, Hv, Rj, Fj, Nj	Aj, Rj, Fj, Nj	Aj, Ev/Nv, Rj, Fj, Nj
Lidské vztahy	Aj, Prv	Aj, Prv	Čj, Aj, Prv	Aj, Hv, VI	Aj, Př, Hv, VI	Aj, Inf, Tv	Aj, Tv	Aj, Tv	Aj, Tv, Zžs
Etnický původ	Prv, Vv	Prv, Vv	Čj, Prv, Vv	Aj	Př, VI	Aj, Čj, Ov	Aj, D, Ov	Aj, Př, Z	Aj, Ev/ Nv, D, Ov, Z
Multikulturalita	Aj, Čj	Aj, Čj	Aj, Čj, Prv, Vv	Aj, Čj, Hv	Čj, Aj, Hv	Aj, Hv, Vv	Aj, Hv, Vv, Rj, Fj, Nj	Aj, Rj, Fj, Nj	Aj, Ev/Nv, Rj, Fj, Nj
Princip sociálního smíru a solidarity	Prv		Čj, Prv			Aj	Aj, Ov	Aj, Ev/Nv	Aj, Čj

Environmentální výchova (integrace)

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Ekosystémy	Aj, Prv, M	Aj, Prv, M	Aj, Prv	Aj, M	Aj, Př, M	Aj, Př, Sp, Z	Aj, Př	Aj, Př, Z	Aj
Základní podmínky života	Aj	Aj, Prv	Aj, Prv	Př	Př, VI	Aj, D, Př, Z	Aj, Př, Z, M	Aj, F, Př, Z, M	Aj, Př, Z
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Aj, Prv	Aj, Prv, M	Aj, Čj, Prv, M	Př, VI, M	Př, VI, M	Aj, Př, Z	Aj, Př, Sp, Z	Aj, Ch, Př	Aj, M, F, Ch, Př, Z
Vztah člověka k prostředí	Aj, Prv	Aj, Prv	Aj, Čj, Prv, Vv	Aj, Př	Aj, Př, Hv, Vv	Aj, Př	Aj, Sp	Aj, Čj, F, Ch	Aj, Ev/Nv, F, Ch, Zžs

Mediální výchova

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení						Aj, Čj, D, Inf	Aj, Čj, D, Zžs	Aj, Čj, D, Ov, Zžs	Aj, Čj, D, Ch, Sp, Zžs
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality						Aj, D, Inf, Vv	Aj, D, Ov, Vv	Aj, D	Aj, Čj, D, Ch
Stavba mediálních sdělení		Čj	Čj	Čj	Čj	Aj, Čj, Inf	Aj	Aj	Aj, Čj
Vnímání autora mediálních sdělení						Aj, Inf	Aj, Čj	Aj	Aj, Čj, Ev/Nv
Fungování a vliv médií ve společnosti		Prv	Prv			Aj, Čj, Ev/Nv, Inf	Aj, Ov, Zžs	Aj, Ov, Zžs	Aj
Tvorba mediálního sdělení		Čj	Čj	Čj	Čj	Aj, Čj, Inf	Aj	Aj	Aj, Čj, Ch, Uk
Práce v realizačním týmu		Čj	Čj	Čj	Čj	Aj	Aj	Aj	Aj, Čj

4. Učební plán

4.1. Tabulace učebního plánu

I. stupeň

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	Ročník					Celkem		Dispon.
			1.	2.	3.	4.	5.			
Jazyk a jazyk. komunikace	Český jazyk	Český jazyk	6+2	6+2	7+1	7+1	7+1	40	51	7
	Cizí jazyk	Cizí jazyk	0+1	0+1	3	3	3	11		2
Matematika a její aplikace	Matematika	Matematika	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	25	25	5
Inf. a kom. technologie	Inf. a kom. technologie	Informatika	0	0	0	0	1	1	1	0
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2	0	0	6	14	0
		Vlastivěda	0	0	0	1+1	2	4		1
		Přírodověda	0	0	0	2	1+1	4		1
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova	1	1	1	1	1	5	14	0
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	1	1	2	2	1	7		0
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	10	0
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	2	1	0	1	5	5	0
Celkem hodin			21	22	24	25	26	118	118	16

II. stupeň

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	Ročník				Celkem		Dispon.
			6.	7.	8.	9.			
Jazyk a jazyk. komunikace	Český jazyk	Český jazyk	4	4	4	3+2	17	36	2
	Cizí jazyk	Anglický jazyk	3+1	3	3	3	13		1
		Další cizí jazyk	0	2	2	2	6		0
Matematika a její aplikace	Matematika	Matematika	4	4+1	4	3+1	17	17	2
Inf. a kom. technologie	Inf. a komunikační technologie	Informatika	1	0+1	0	0+1	3	3	2
Člověk a společnost	Dějepis	Dějepis	2	2	1	2	7	11	0
	Výchova k občanství	Občanská výchova	1	1	1	1	4		0
Člověk a příroda	Člověk a jeho svět	Fyzika	1+1	2	2	1	7	25	1
		Chemie	0	0	1+1	2	4		1
		Přírodopis	2	2	1+1	1	7		1
		Zeměpis	2	2	1+1	1	7		1
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova	1	1	0	0	2	10	0
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	2	2	0	0	4		0
	Dv+Vv+Hv	Umění a kultura	0	0	2	2	4		0
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	8	11	0
	Výchova ke zdraví	Zdravý životní styl	0+1	0	1	1	3		1
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	Svět práce	1	0	1	1	3	3	0
Volitelné předměty		Volitelné předměty A	0+1	0+1	0+1	0+1	4	4	4
		Volitelné předměty B	0	0	0+1	0+1	2	2	2
Celkem hodin			30	30	31	31	122	122	18

4.2. Poznámky k učebnímu plánu

Učební plán vychází z tabulky počtu hodin dle vzdělávacích oblastí daných RVP.

V oblasti **Jazyk a jazyková komunikace** ve výuce cizích jazyků zařazujeme anglický jazyk od 1. do 9. ročníku. V 7. ročníku si žáci volí druhý cizí jazyk – německý jazyk nebo francouzský jazyk. K prohloubení znalostí angličtiny si žáci mohou zvolit v 8. a 9. ročníku anglickou konverzaci. Vzdělávací obsah předmětu český jazyk rozvíjíme v 8. a 9. ročníku ve volitelném předmětu cvičení z českého jazyka.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Matematika a její aplikace** je vyučován v 1. – 9. ročníku. Na II. stupni je zařazen v 8. a 9. ročníku volitelný předmět cvičení z matematiky, který doplňuje a prohlubuje vzdělávací obsahy předmětu matematika.

Ve vzdělávací oblasti **Informační a komunikační technologie** je předmět informatika vyučován v 5., 6., 7. a 9. ročníku. Práce s výukovými programy jsou zařazeny do učiva povinných předmětů všech ročníků.

Očekávané výstupy vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** jsou naplňovány v předmětech prvouka, přírodověda a vlastivěda. Na I. stupni je náboženská výchova vyučována jako nepovinný předmět v dotaci jedné vyučovací hodiny týdně.

Do vzdělávací oblasti **Člověk a společnost** jsou zařazeny předměty dějepis a občanská výchova. Od 6. – 9. ročníku si žáci volí předmět náboženská výchova nebo etická výchova v dotaci jedné hodiny týdně. Do těchto předmětů jsou integrována i některá témata z oblasti Člověk a zdraví.

V oblasti **Člověk a příroda** jsou vyučovány předměty fyzika, chemie, přírodopis, zeměpis.

Vzdělávací oblast **Umění a kultura** je na I. stupni zastoupena předměty výtvarná výchova a hudební výchova od 1. – 5. ročníku. Na II. stupni je hudební výchova a výtvarná výchova vyučována v 6. a 7. ročníku. V 8. a 9. ročníku je zařazen povinný předmět umění a kultura, v kterém se střídají teoretické bloky s bloky zaměřenými na rozvíjení uměleckého vnímání žáků, dvě třídy žáků se budou na tento předmět dělit do tří skupin.

Ve vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví** jsou výstupy naplňovány v předmětech zdravý životní styl a tělesná výchova. Část výstupů je naplňována také v předmětech náboženská a etická výchova.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a svět práce** je na I. stupni realizován v předmětu pracovní činnosti a zahrnuje všechny čtyři tematické okruhy. Na II. stupni je zařazen předmět svět práce, ve kterém se v 6. ročníku realizuje okruh příprava pokrmů,

v 8. ročníku je zařazen okruh svět práce a část okruhu práce s technickými materiály a část bloku osobnostní a sociální výchovy. V 9. ročníku je realizována část okruhu práce s technickými materiály rozšířen o práci s dalšími materiály souvisejícími spíše s uměleckými řemesly, a dále okruh využití digitálních technologií a část bloku osobnostní a sociální výchovy.

Součástí charakteristiky každého vyučovacího předmětu je kromě vzdělávacího obsahu daného předmětu také tabulace výstupů vymezující minimální požadovanou úroveň určenou pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Jednotlivé charakteristiky volitelných předmětů v části ŠVP, jež se věnuje učebním osnovám, jsou koncipovány stejně jako povinné předměty. Pouze v tabulce s výstupy je vynechán oddíl s PT, protože PT ve volitelných předmětech neprochází všichni žáci (s výjimkou některých výstupů Ev/Nv).

V rámci **volitelných předmětů A** si žáci v 6. ročníku vybírají mezi etickou a náboženskou výchovou, ve vybraném předmětu pokračují až do 9. ročníku.

V rámci **volitelných předmětů B** škola žákům nabízí od 8. ročníku cvičení z českého jazyka, cvičení z matematiky nebo konverzaci v Aj (ve vybraném předmětu nemusí žáci v 9. ročníku pokračovat).

5. Učební osnovy

5.1. Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Tato vzdělávací oblast, která rozvíjí jazyk jako základní prostředek komunikace, nabývá stěžejního postavení a stává se výchozí pro řadu dalších oblastí, popř. předmětů. Žák si v této oblasti vytváří předpoklady k úspěšnému dorozumívání s lidmi jak v mateřském, tak v cizím jazyce, navíc osvojení znalosti struktury a logické výstavby jazyka mu otevírá cestu k získávání dalších poznatků v jiných oborech a jejich následné prezentaci, k pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání a rozvíjí pozitivní vztah žáka k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti.

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace je realizována na I. i II. stupni v povinných vyučovacích předmětech: český jazyk (1. – 9. ročník), anglický jazyk (1. – 9. ročník), dále je jazykové vzdělávání rozvíjeno v rámci volitelného předmětu další cizí jazyk (francouzský, německý), který je realizován od 7. do 9. ročníku po dvou hodinách za týden.

Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

5.1.1. Český jazyk

5.1.1.a Český jazyk pro 1. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Vyučovací předmět český jazyk a literatura se vyučuje ve všech ročnících I. stupně jako povinný předmět s celkovou časovou dotací 40 hodin za týden. V 1. – 5. ročníku v rozsahu 8 hodin týdně, (v 1. a 2. ročníku je předmět rozšířen o dvě hodiny z disponibilní časové dotace, ve 3. až 5. ročníku je předmět rozšířen o jednu hodinu z disponibilní časové dotace,).

Výuka probíhá většinou ve třídách, někdy je možné využít učebnu PC. Formy realizace: vyučovací hodina, recitační soutěže, dramatizace, vlastní tvorba, návštěva knihovny, besedy.

Vzdělávací obsah oboru Český jazyk a literatura je rozdělen do tří složek, které se ve výuce navzájem prolínají. Jsou to tyto složky:

1. Komunikační a slohová výchova (rozvíjení schopností vnímat mluvený i psaný text v jeho souvislostech a rozvíjení schopnosti pracovat s ním)
2. Jazyková výchova (rozvíjení správného a srozumitelného vyjadřování a schopnosti získávat další informace na základě osvojení spisovné podoby jazyka)
3. Literární výchova (seznámení s literárními druhy a uměleckými cíli autora a vedení k následné interpretaci díla)

Provázanost s ostatními předměty

Český jazyk je provázán se všemi předměty vyučovanými na I. stupni: prvoukou a vlastivědou (národní tradice a kultura, slavení svátků), výtvarnou a hudební výchovou (rozvíjení estetického projevu), informatikou (práce na PC), matematikou (vyjadřovací schopnosti).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v českém jazyce, I. stupeň

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
správně užívá spisovnou řeč mluvenou, čtenou i psanou	dbá na užívání spisovné řeči mluvené, čtené i psané, využívá diskuzi, zařazuje do výuky projekty zadává úkoly, které vyžadují práci s různými zdroji informací, zajišťuje dostatek vhodných pomůcek (encyklopedie, slovníky, pravidla...)

správně artikuluje a srozumitelně vyjadřuje vlastní myšlenky formou psanou i mluvenou	vede žáky ke správnému používání pojmů z různých oblastí tak, aby si je upevnili a dávali do souvislostí
kompetence k řešení problémů	
využívá vlastní zkušenosti při řešení úloh, řeší problémy adekvátní svému věku	nabízí žákům rozmanité úlohy, často problémové, přiměřené jejich věku, které jim umožňují hledat různé cesty k řešení problémových situací
kompetence komunikativní	
vnímá a chápe různá jazyková sdělení (psaná, mluvená)	provádí kontrolu a zpětnou vazbu, zda žáci rozumí zadanému úkolu či sdělení; klade důraz na čtení s porozuměním
správně formuluje myšlenky a rozhoduje se na základě pokynů a přečteného textu	dává žákům dostatečný prostor k prezentaci názorů, postojů, pocitů, myšlenek, mínění, úsudků i naslouchání v kolektivu třídy i napříč školou
rozvíjí slovní zásobu	pomocí literárního i gramatického učiva rozšiřuje slovní zásobu žáků
kompetence sociální a personální	
spolupracuje s ostatními (dvojice, skupinová práce)	umožňuje žákům, aby pracovali ve dvojicích či ve skupinách, uplatňuje prvky kooperativního učení
kompetence občanské	
vnímá bohatost a krásu mateřského jazyka	klade důraz na respektování našich tradic a kulturního i historického dědictví, na pozitivní postoj ke kultuře, ke sportovním aktivitám, k tvořivosti; zařazuje do výuky besedy
buduje si pozitivní vztah k literatuře, čte	učí žáky vnímat rasové, národnostní, kulturní odlišnosti – literatura různých národů – pohádky, báje
kompetence pracovní	
zodpovědně plní školní povinnosti	motivuje žáky k plnění školních povinností
vypracovává domácí úkoly a samostatné práce	dbá na plnění zadaných úkolů a dodržování termínů

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
1. - 2.	Jazyková výchova	rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, rozezná dlouhé a krátké samohlásky	hláskosloví, stavba slova, nauka o slově	
1. - 3.	Komunikační a slohová výchova	reaguje na písemné i mluvené pokyny přiměřené složitosti	komunikační situace: omluva, žádost, zpráva, vzkaz	osob 3, 8
1. - 3.	Komunikační a slohová výchova	respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	dialog - mluvčí, posluchač	osob 8
1. - 3.	Komunikační a slohová výchova	v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	nácvik správného dýchání a přiměřeného tempa řeči	osob 8
1. - 3.	Jazyková výchova	zvládá základní hygienické návyky při psaní	hygienické návyky správného psaní	

2. - 3.	Jazyková výchova	volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných situacích	členění jazykového projevu	osob 8, 10
2. - 3.	Jazyková výchova	píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	plynulý a úhledný písemný projev	medi 3, 6
2. - 3.	Jazyková výchova	porovnává významy slov, zvláště slova podobného a opačného významu	slova nadřazená, podřazená, souřadná a slova opačného významu	
2. - 3.	Jazyková výchova	vyhledává v textu slova příbuzná	vyjmenovaná slova a slova k nim příbuzná	
2. - 3.	Jazyková výchova	porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost	třídění slov, slovní druhy	
2. - 3.	Jazyková výchova	rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	ohebné a neohebné slovní druhy	
2. - 3.	Jazyková výchova	užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podst. jmen, přídavných jmen a sloves	souvislý mluvený projev, význam slov	medi 6, 7
2. - 3.	Jazyková výchova	rozlišuje druhy vět podle postoje mluvčího; volí vhodná interpunkční znaménka	druhy vět podle postoje mluvčího	medi 6, 7
2. - 3.	Jazyková výchova	odůvodňuje a píše správně: i, í / y, ý po tvrdých a měkkých souhláskách, po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; slova se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě; slova s ú/ů; velká písmena na začátku věty a u vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	znalost správného pravopisu podle očekávaného výstupu	
2. - 3.	Komunikační a slohová výchova	řadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	vyprávění pohádky nebo povídky, spojování obsahu textu s ilustrací	medi 6, 7
3.	Jazyková výchova	pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost, vytváří krátký mluvený projev na základě vlastních zážitků	správný přízvuk a intonace, tempo, pauzy, využívání jednoduché osnovy	medi 6, 7
3.	Jazyková výchova	píše správné tvary písmen a číslic, správně napojuje písmena a slabiky, kontroluje vlastní písemný projev	automatizace psaní, odstraňování individuálních nedostatků písemného projevu	
3. - 5.	Komunikační a slohová výchova	vypravuje zážitky a zkušenosti z Evropy a jiných míst, které společně s rodiči navštívil, popisuje navštívená místa	popis, vyprávění	glob 1
4.	Jazyková výchova	osvojí si správné algoritmy vedoucí k uplatnění pravopisných pravidel; v ústním i písemném projevu používá osvojená gramatická pravidla	práce s pravidly	
4.	Jazyková výchova	porovná význam slov; rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary, vhodně je používá vzhledem ke komunikační situaci, ve stavbě slova rozliší kořen, část předponovou, část příponovou a koncovku	spisovná, hovorová a nespisovná mluva, stavba slova, význam slov	
4.	Jazyková výchova	rozliší předpony a předložky	předpony a předložky	
4.	Jazyková výchova	určuje slovní druhy plnovýznamových slov a používá je v gramaticky správných tvarech ve svém projevu	slovní druhy a jejich třídění	
4.	Jazyková výchova	určí pád, číslo, rod, přiřadí ke vzoru; píše správně koncovky	mluvnické kategorie podstatných jmen	
4.	Jazyková výchova	rozliší větu jednoduchou a souvětí, vyhledá základní	stavba věty	

		skladební dvojici, určí základ věty, vyznačí stavbu věty graficky (člen řídící a závislý), pozná holý a rozvitý podmět a přísudek	jednoduché, základní skladební dvojice, shoda přísudku s podmětem, souvětí	
4.	Jazyková výchova	užívá vhodných spojovacích výrazů	souvětí	
4. - 5.	Jazyková výchova	zdůvodní použití gramatických pravidel, vyhledá správně napsané slovo v PČP, SSČ, SCS	práce s jazykovědnými příručkami	
4. - 5.	Jazyková výchova	správně píše slova s probranými předponami	předpony: od-, nad-, pod-, před-, vz-, roz-, bez-, ob-, v-, s-, z-; předložka bez	
4. - 5.	Jazyková výchova	správně používá i/y po obojetných souhláskách	vyjmenovaná slova a slova k nim příbuzná	
4. - 5.	Jazyková výchova	rozliší slovesné tvary určité a neurčité, jednoduché a složené; určí osobu, číslo, čas (v 5. roč. způsob)	mluvnické kategorie sloves	
4. - 5.	Jazyková výchova	správně píše čárku ve větě jednoduché	čárka ve větě jednoduché	
4. - 5.	Jazyková výchova	rozliší řeč přímou a nepřímou	řeč přímá a nepřímá	
4. - 5.	Komunikační a slohová výchova	sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo psaný projev s dodržением časové posloupnosti	vyprávění, osnova	medi 6, 7
4. - 5.	Komunikační a slohová výchova	ovládá pravidla popisu, volí vhodná přirovnání	popis: osoby, věci a děje, činnosti	medi 6, 7
4. - 5.	Komunikační a slohová výchova	vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz, rozpoznává manipulativní komunikaci	pravidla dialogu, omluva, prosba, vzkaz, reklama	osob 8, 10 medi
4. - 5.	Komunikační a slohová výchova	vytvoří pozvánku na akci dle vlastního výběru, vyrobí přání ke svátku (narozeninám), napíše dopis s vhodným oslovením a správnou adresou, přičemž dodržuje formální a obsahovou správnost	pozvánka, oznámení, blahopřání, dopis	osob 7, 10
4. - 5.	Komunikační a slohová výchova	rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace si zaznamenává reprodukuje obsah přiměřeně složitě sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	orientační prvky textu, klíčová slova poznámky	osob
5.	Jazyková výchova	rozliší několikanásobné větné členy, vyhledává různé podměty, osvojí si shodu přísudku s podmětem (i několikanásobným)	několikanásobné větné členy, podmět nevyjádřený	
5.	Jazyková výchova	skloňuje přídavná jména podle vzorů a správně píše koncovky	druhy přídavných jmen, stupňování	
5.	Jazyková výchova	rozlišuje druhy zájmen v textu, správně píše tvary osobních zájmen	druhy zájmen, skloňování osobních zájmen	
5.	Jazyková výchova	rozliší druhy číslovek v textu, používá správné tvary číslovek dva, oba	číslovky - druhy, skloňování základních číslovek (dva, oba)	
5.	Komunikační a slohová výchova	používá přímou a nepřímou řeč ve slohových projevech	řeč přímá a nepřímá	medi 6, 7
1. -3.	Literární výchova	čte a přednáší z paměti literární texty přiměřené věku	reprodukce textu, přednes básně	osob 2, 5
1. -3.	Literární výchova	čte plynule a s porozuměním texty přiměřeného	četba přiměřeně	

		rozsahu a náročnosti	náročných textů; upevňování čtenářských návyků a dovedností	
1. - 3.	Literární výchova	vyjadřuje své pocity z přečteného textu	vystižení podstaty přečteného textu	
2. - 3.	Literární výchova	rolišuje vyjadřování v próze a ve verších, pozná pohádku; seznámí se s ukázkami tvorby našich i zahraničních autorů	základy literatury - poezie : báseň, rým, sloka, přednes; próza : pohádka, povídka, postava, děj	multi 4
4. - 5.	Literární výchova	čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas na základě čtených textů poznává různost světa, přírodního a kulturního prostředí	uvědomělé, plynulé čtení přiměřeně náročných textů našich i zahraničních autorů ; tiché čtení s porozuměním,	multi 4
4. - 5.	Literární výchova	pokusí se sestavit jednoduchou osnovu textu, dotvoří nedokončený text; chápe souvislost mezi názvem textu a jeho obsahem, pokusí se vytvořit vlastní literární text	orientace v textu; práce s textem	medi 3, 6
4. - 5.	Literární výchova	účastní se dramatizace , najde hlavní myšlenku díla, charakterizuje hlavní postavy	práce s textem	osob 5, 8, 10
4. - 5.	Literární výchova	roliší umělecký a neumělecký text, prózu, drama; pozná verš, rým, sloku; seznámí se s ukázkami tvorby zahraničních autorů, je tolerantní k cizím zvykům a obyčejům	literární pojmy, lidová slovesnost; básnické výrazy: verš, rým, sloka; texty našich i zahraničních autorů	multi 4
4. - 5.	Literární výchova	rolišuje různé typy uměleckých textů	umělecké texty	
4. - 5.	Literární výchova	je schopen orientovat se v knihovně a samostatně si vyhledá určitou knihu	knihovna	osob 8, 10
2. - 5.	Literární výchova	vede si čtenářský deník a prezentuje ho před třídou; rozliší české i zahraniční autory	práce se čtenářským deníkem •	osob 5, 10 multi 4

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
1. - 3.	Jazyková výchova	zná všechna písmena malé i velké abecedy	abeceda, abecední řazení	
1. - 3.	Jazyková výchova	rozpozná samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky	samohlásky a souhlásky	
1. - 3.	Jazyková výchova	tvoří slabiky	tvoření slabik	
1. - 3.	Jazyková výchova	roliší věty, slova, slabiky, hlásky	věta, slovo, slabika, hláska	
1. - 3.	Jazyková výchova	píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech		
1. - 3.	Komunikační a slohová výchova	reaguje na písemné i mluvené pokyny přiměřené složitosti	komunikační situace: omluva, žádost, zpráva, vzkaz	osob 3, 8

1. - 3.	Komunikační a slohová výchova	respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	dialog - mluvčí, posluchač	osob 8
1. - 3.	Komunikační a slohová výchova	v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	nácvik správného dýchání a přiměřeného tempa řeči	osob 8
1. - 3.	Komunikační a slohová výchova	vypravuje zážitky a zkušenosti z Evropy a jiných míst, které společně s rodiči navštívil (s dopomocí)	vyprávění	glob 1
1. - 3.	Komunikační a slohová výchova	zvládne základní hygienické návyky při psaní, dodržuje čitelnost písemného projevu	hygienické návyky správného psaní, rozvíjení jemné motoriky a pohybové koordinace	
1. - 3.	Komunikační a slohová výchova	píše písmena a číslice, dodržuje správné tvary písmen	psaní písmen a číslic (i podle nápodob)	
1. - 3.	Komunikační a slohová výchova	spojuje písmena a slabiky	psaní písmen, slabik	
1. - 3.	Komunikační a slohová výchova	převádí slova z mluvené do psané podoby		
1. - 3.	Komunikační a slohová výchova	dodržuje správné pořadí písmen a úplnost slov		
1. - 3.	Komunikační a slohová výchova	zvládne opis a přepis krátkých vět	opis psacího písma a přepis jednoduchého tištěného textu	
1. - 3.	Literární výchova	přednáší z paměti jednoduché říkanky a básničky	přednes říkanky a krátké básně	osob 2, 5
1. - 3.	Literární výchova	dokáže se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů	poslech předčítaného textu	
1. - 3.	Literární výchova	reprodukuje krátký text pomocí otázek a ilustrací	reprodukce textu, obrázková osnova	
2. - 3.	Jazyková výchova	volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných situacích	členění jazykového projevu	osob 8, 10
4. - 5.	Komunikační a slohová výchova	píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	plynulý a úhledný písemný projev	
4. - 5.	Jazyková výchova	porovná významy slov, zvláště slova stejného a opačného významu	slova nadřazená, podřazená, souřadná a slova opačného významu	
4. - 5.	Jazyková výchova	vyhledává a určuje samohlásky a souhlásky	samohlásky a souhlásky	
4. - 5.	Jazyková výchova	pozná podstatná jména a slovesa	třídění slov, podstatná jména a slovesa	
4. - 5.	Jazyková výchova	správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky	výslovnost a psaní znělých a neznělých souhlásek	
4. - 5.	Jazyková výchova	užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podst. jmen a sloves	souvislý mluvený projev, význam slov	medi 4
4. - 5.	Jazyková výchova	rozlišuje druhy vět podle postoje mluvčího; volí vhodná interpunkční znaménka	druhy vět podle postoje mluvčího	medi 4
4. - 5.	Jazyková výchova	odůvodňuje a píše správně: i, í / y, ý po tvrdých a měkkých souhláskách, slova se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě; velká písmena na začátku věty; řadí	znalost správného pravopisu podle očekávaného	

		slova podle abecedy	výstupu	
4. - 5.	Komunikační a slohová výchova	řadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	vyprávění pohádky nebo povídky, spojování obsahu textu s ilustrací	medi 4
4. - 5.	Jazyková výchova	pečlivě vyslovuje, vytváří krátký mluvený projev na základě vlastních zážitků	správný přízvuk a intonace, využívání jednoduché osnovy	medi 4
4. - 5.	Jazyková výchova	píše správné tvary písmen, správně napojuje písmena a slabiky, kontroluje vlastní písemný projev	automatizace psaní, odstraňování individuálních nedostatků písemného projevu	
4. - 5.	Komunikační a slohová výchova	vypravovat zážitky a zkušenosti z Evropy a jiných míst, které společně s rodiči navštívil, domluvit se v běžných situacích	vyprávění	glob 1, 2
4. - 5.	Komunikační a slohová výchova	tvoří otázky a odpovídá na ně, vede správně dialog	základní komunikační pravidla, pravidla dialogu	osob 8, 10
4. - 5.	Komunikační a slohová výchova	má vytvořenou odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování		
4. - 5.	Komunikační a slohová výchova	v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk a tempo řeči	základní techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost, slovní přízvuk, intonace)	
4. - 5.	Komunikační a slohová výchova	opisuje a přepisuje jednoduché texty	opis psacího písma a přepis jednoduchého tištěného textu	
4. - 5.	Komunikační a slohová výchova	napiše správně a čitelně jednoduchá sdělení		
4. - 5.	Komunikační a slohová výchova	dbá na úpravný a čitelný písemný projev, dodržuje vzdálenost mezer mezi slovy	úprava – nadpis, okraje, vzdálenost mezi písmeny a slovy	
4. - 5.	Komunikační a slohová výchova	ovládá psaní hůlkového písma	psaní hůlkovým písmem	
4. - 5.	Komunikační a slohová výchova	popíše jednoduché předměty, činnosti a děje	popis: osoby, věci a děje, činnosti	medi 4
4. - 5.	Literární výchova	čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti, dokáže je reprodukovat podle jednoduché osnovy	četba přiměřeně náročných textů; upevňování čtenářských návyků a dovedností	
4. - 5.	Literární výchova	rozliší vyjadřování v próze a poezii, pozná pohádku; seznámí se s ukázkami tvorby našich i zahraničních autorů	základy literatury - poezie : báseň, básník; próza : pohádka, povídka, pověst, bajka, postava, děj	multi 4
4. - 5.	Literární výchova	čte porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas; na základě čtených textů poznává různost světa, přírodního a kulturního prostředí	uvědomělé, čtení přiměřeně náročných textů našich i zahraničních autorů ; tiché čtení s porozuměním	multi 4

4. - 5.	Literární výchova	účastní se dramatizace , s pomocí najde hlavní myšlenku díla, určí hlavní postavy a jejich vlastnosti	práce s textem	osob 5, 8, 9
4. - 5.	Literární výchova	rozliší pohádkové prostředí od reálného	prostředí reálné a pohádkové	
4. - 5.	Literární výchova	vypráví zhlédnutý filmový nebo divadelní příběh podle daných otázek	reprodukce podle dané osnovy	
4. - 5.	Literární výchova	vede si čtenářský deník a prezentuje ho před třídou	práce se čtenářským deníkem	osob 5, 10

5.1.1.b Český jazyk pro II. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Vyučovací předmět český jazyk a literatura se vyučuje ve všech ročnících II. stupně a to v 6. – 8. ročníku v rozsahu 4 hodiny týdně a v 9. ročníku 5 hodin týdně (v 9. ročníku je časová dotace posílena o dvě hodiny z disponibilních hodin). Předmět český jazyk a literatura na II. stupni navazuje na tentýž vyučovací předmět realizovaný na I. stupni. Výuka probíhá převážně ve třídách, někdy je možné využít počítačovou učebnu, popř. učebnu v přírodě, některé aktivity lze uskutečnit i v otevřeném venkovním prostoru (při slohové a komunikační výchově). Dále jsou do výuky začleněny krátkodobé projekty.

Část vzdělávacího obsahu oboru Český jazyk týkající se vyhledávání informací a následné práce s nimi je součástí předmětu informatika. Vzdělávací obsah oboru Český jazyk a literatura je rozčleněn do tří složek, které spolu souvisí a vzájemně se prolínají:

Komunikační a slohová výchova (rozvíjení komunikačních schopností a dovedností žáků v mluvené i psané podobě, porozumění mluveným i psaným projevům)

Jazyková výchova (osvojení si zásad spisovné podoby českého jazyka, rozlišování i dalších útvarů národního jazyka, práce s informacemi a jejich třídění do systému)

Literární výchova (rozvíjení estetického cítění, čtenářských dovedností, působení na základě výběru vhodných textů na žákovu osobnost, seznámení se s vývojem a charakterem literatury od starověku po současnost)

Provázanost s ostatními předměty

Vyučovací předmět je úzce spjat s dějepisem (klasifikace a charakteristika jednotlivých kulturních a historických etap), výtvarnou, hudební a dramatickou výchovou (možnost spojení dalších forem tvůrčího estetického projevu), uměním a kulturou (kulturní epochy), občanskou výchovou (kultura a tradice národa, slavení svátků, komunikační prostředky), informatikou (práce s počítačem, práce s různými druhy informací).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v českém jazyce, II. stupeň

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
vyhledává a třídí informací	používá metody zaměřené na čtení s porozuměním a orientací v textu (odpovědi na otázky, doplňování do textu...)
používá správnou terminologii	dbá na to, aby žáci používali správnou terminologii
vytváří si souvislosti mezi naučenými pravidly a jejich praktickým využitím	umožňuje žákům ústně i písemně pracovat s textem, vyžaduje logickou návaznost sdělovaných informací
opravuje vlastní chyby	vede žáky k hledání vlastních chyb a jejich opravě
používá vhodné učební pomůcky (jazykové příručky, slovníky, encyklopedie, audiovizuální techniku)	poskytne a umožní žákům pracovat s různými jazykovými příručkami a slovníky
pracuje s různými informačními zdroji, jazykovědnými příručkami, s různými druhy textů, má zájem o mateřský jazyk	poskytne a umožní žákům pracovat s různými jazykovými příručkami a slovníky
kompetence k řešení problémů	
využívá vlastní zkušenosti při vyhledávání a třídění informací při řešení úloh v modelových situacích	používá metody zaměřené na čtení s porozuměním a orientací v textu (odpovědi na otázky, doplňování do textu...)
používá vlastní slovní kreativní projev	zadáva úkoly zaměřené na samostatný ústní a písemný projev
kompetence komunikativní	
správně formuluje a vnímá obsah sdělení, výstavbu mluvených i psaných projevů	zadáva úkoly vyžadující žákovo vyjádření a formulaci myšlenek, dbá na logickou návaznost sdělovaných informací
naslouchá a zapojuje se do diskuze	seznámí žáky s pravidly diskuze a dbá na jejich dodržování
rozšiřuje si svoji slovní zásoby	vede žáky k vlastní četbě
propojuje jazykovou i mimojazykovou komunikaci	vychovává žáky ke kultivovanému nonverbálnímu projevu
kreativně se projevuje	vede žáky k vlastní písemné i ústní tvorbě
kompetence sociální a personální	
spolupracuje se skupinou, ve dvojici	umožní žákům, aby mezi sebou komunikovali (dialog, diskuze, hraní rolí)
respektuje odlišné pracovní tempo spolužáků	zohledňuje různé pracovní tempo žáků
dodržuje pravidla slušného chování	prostřednictvím modelových situací vede žáky k dodržování pravidel slušného chování
kompetence občanské	
vhodně komunikuje s úřady a ostatními institucemi	seznámí žáky s druhy formulářů a s komunikačními postupy na úřadech
utváří si vztah ke svému mateřskému jazyku, ke kulturním tradicím	seznámí žáky s kulturními a lidovými tradicemi mateřské země
sleduje aktuální kulturní dění	vede žáky ke sledování aktuálního kulturního dění

rozvíjí čtenářství	vyžaduje po žácích vedení vlastních kulturních deníků
kompetence pracovní	
zodpovědně plní své povinnosti (vypracovává domácí úlohy, připravuje se na výuku, plní zadané úkoly)	vyžaduje a kontroluje žákovskou domácí přípravu
samostatně pracuje	zadáva úkoly určené k samostatnému zpracování
používá jazykové příručky jako prostředky samostudia	zadáva úkoly, k jejichž splnění je potřeba jazykových příruček a slovníků
plní časový plán	vyžaduje plnění úkolů v různých časových horizontech
výstižně popisuje postup u pracovních činností	zadáva úkoly zaměřené na vytvoření návodu k pracovní činnosti

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6.	Jazyková výchova	rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu, rozpozná spisovný a nespisovný jazykový projev, uvědomuje si důležitost mateřského jazyka	národní jazyk a jeho útvary	
6.	Jazyková výchova	vysvětlí, čím se zabývají některé jazykovědné disciplíny	jazykověda a její složky	
6.	Jazyková výchova	samostatně pracuje s SSČ a PČP	jazykovědné příručky (SSČ, PČP)	
6.	Jazyková výchova	spisovně vyslovuje česká slova, čte intonačně správně věty, užívá vhodně pauzy a důrazu	třídění hlásek, spisovná výslovnost a podobnost znělosti; zvuková stránka jazyka (slovní přízvuk); zvuková stránka věty (důraz, melodie, pauzy, tempo)	
6.	Jazyková výchova	tvoří česká slova podle daných zákonitostí	slovotvorný rozbor, rozbor stavby slova	
6.	Jazyková výchova	správně zařadí slova k slovním druhům	slovní druhy	
6.	Jazyková výchova	tvoří a používá mluvnicky správné tvary podstatných jmen (s výjimkou slov přejatých), přídavných jmen, zájmen (osobních, ukazovacích a přivlastňovacích) a číslovek	podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky	
6.	Jazyková výchova	rozlišuje základní významové vztahy gramatických jednotek ve větě	podmět, přísudek, přívlastek, předmět, příslovečné určení	
6.	Jazyková výchova	v písemném projevu zvládá pravopis slovotvorný, morfologický a lexikální	vyjmenovaná slova, pravopis s/z, koncovky podstatných, přídavných jmen, sloves, zdvojené souhlásky, skupiny hlásek při odvozování, skupiny bě-bje, pě, vě-vje, mě-mně	

6.	Jazyková výchova	odliší větu jednoduchou od souvětí	věta jednoduchá a souvětí	
6.	Komunikační a slohová výchova	rozlišuje základní slohové útvary, používá typické jazykové prostředky pro daný slohový útvar	vypravování, popis, dopis, výpisky, výtah	
6.	Komunikační a slohová výchova	reprodukuje věcný i odborný text, vyhledá klíčová slova a shrne hlavní myšlenky, odliší důležité informace od informací nepodstatných , vytvoří stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu	výpisky, výtah	medi 1
6.	Komunikační a slohová výchova	rozliší zprávu od oznámení, napíše krátkou zprávu a krátké oznámení	zpráva, oznámení	medi 3, 6
6.	Komunikační a slohová výchova	osvojí si základní normy psaní dopisu , napíše osobní dopis	dopis	demo 2
6.	Komunikační a slohová výchova	popisuje předměty podle daných zásad	popis	osob 1
6.	Komunikační a slohová výchova	vypráví o různých událostech , odliší a použije přímou a nepřímou řeč	vypravování	osob 5
6.	Komunikační a slohová výchova	přiměřeně komunikuje v běžných komunikačních situacích	mluvený projev	demo 2
6.	Literární výchova	rozliší literaturu vědeckou od umělecké	literatura vědecká a umělecká	
6.	Literární výchova	pozná prozaický, poetický a dramatický text, rozliší epiku, lyriku a drama, odliší v textu monolog a dialog	literární druhy a žánry	
6.	Literární výchova	srovná pohádky z různých (i mimoevropských zemí)	pohádka	multi 3 glob 1
6.	Literární výchova	rozeznává některé literární druhy a žánry (mýtus, legenda, pověst, pohádka, píseň, balada, drama), uvede jejich typické představitele	mýtus, legenda, pověst, pohádka, píseň, balada, drama	
6.	Literární výchova	vysvětlí rozdíl mezi divadelním kusem a filmem	film, divadlo	medi 5
6.	Literární výchova	vyjádří své pocity z přečteného textu	čtenářské dovednosti	
7.	Jazyková výchova	odvodí, jak byla některá česká slova utvořena	tvoření českých slov	
7.	Jazyková výchova	vystupňuje přídavná jména a příslovce	stupňování přídavných a příslovčí	
7.	Jazyková výchova	tvoří a používá mluvnicky správné tvary sloves	slovesa	
7.	Jazyková výchova	rozliší jednotlivé neohebné slovní druhy	neohebné slovní druhy	
7.	Jazyková výchova	správně píše vybraná vlastní jména	pravopis vlastních jmen	
7.	Jazyková výchova	v slovníku SSČ odliší homonyma od slov mnohoznačných, odliší slova jednoznačná od slov mnohoznačných	homonyma, slova jednoznačná a mnohoznačná	medi 1
7.	Jazyková výchova	vysvětlí některé frazeologismy a použije je v textu	obrazná pojmenování	medi 1
7.	Jazyková výchova	posoudí, jakým způsobem některá slova obohatila českou slovní zásobu	obohacování slovní zásoby	medi 1
7.	Jazyková výchova	využívá znalosti o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	druhy vět podle postoje mluvčího	
7.	Jazyková výchova	rozliší větu hlavní a vedlejší, větu jednočlennou a dvojčlennou	druhy vět	

7.	Jazyková výchova	rozliší složitější významové vztahy gramatických jednotek ve větě	větné členy	
7.	Komunikační a slohová výchova	napiše vlastní životopis •	životopis •	demo 2 osob 2
7.	Komunikační a slohová výchova	popíše výrobek, zhotovení výrobku	popis výrobku	
7.	Komunikační a slohová výchova	vyjádří charakteristické rysy postavy	charakteristika	osob 1, 7
7.	Komunikační a slohová výchova	popíše děj	popis děje	
7.	Komunikační a slohová výchova	rozlišuje prostý popis od popisu subjektivně zabarveného v předložených textech i ve vlastní tvorbě	líčení	osob 1
7.	Komunikační a slohová výchova	reprodukuje vlastní zážitek, scénu z knihy, filmu či divadla formou vypravování	vypravování	
7.	Komunikační a slohová výchova	napiše žádost	žádost	demo 2
7.	Komunikační a slohová výchova	vlastními slovy reprodukuje ústně i písemně odborný text	výtah	
7.	Komunikační a slohová výchova	ovládá pravidla veřejného projevu, rozpozná manipulativní působení projevu •	mluvený projev, referát •	demo 2 medi 4
7.	Literární výchova	pracuje s básnickým textem, všímá si zvláštností v uměleckém vyjadřování, rozliší základní básnické figury a najde v textu, některé básnické figury používá ve vlastní tvorbě	básnický text, básnické figury	
7.	Literární výchova	uvede hlavní představitele dramatu, formuluje základní odlišnosti v pojetí dramatu v jednotlivých vývojových fázích	drama od antiky po současnost	glob 3
7.	Literární výchova	rozliší základní druhy povídek	povídky	
7.	Literární výchova	rozlišuje některé literární druhy a žánry (komedie, tragédie, romaneto, povídka, novela, anekdota, bajka, epigram, lyrická báseň, sonet) a uvede jejich typické představitele	komedie, tragédie, romaneto, povídka, novela, anekdota, bajka, epigram, lyrická báseň, sonet	
7.	Literární výchova	přednáší z paměti literární texty přiměřené věku	báseň	
7.	Literární výchova	dramatizuje jednoduchý text	drama	osob 5
7.	Literární výchova	uceleně prezentuje své dojmy z návštěvy divadelního představení	drama	
8.	Jazyková výchova	používá slovník cizích slov	jazykovědné příručky	
8.	Jazyková výchova	zařadí český jazyk do systému slovanských jazyků, orientuje se v systému slovanských jazyků	slovanské jazyky	glob 1
8.	Jazyková výchova	významově správně užívá některá cizí slova	přejímání slov z cizích jazyků	
8.	Jazyková výchova	vyslovuje a píše správně některá běžně užívaná cizí slova	výslovnost a pravopis cizích slov	
8.	Jazyková výchova	užívá správné tvary některých cizích podstatných jmen (obecná i vlastní)	skloňování cizích podstatných jmen	
8.	Jazyková výchova	chápe rozdíl mezi ukončeností a neukončeností děje u českých sloves a užívá jejich správné tvary v textu	slovesný vid a vidové dvojice	
8.	Jazyková výchova	dovede negovat výpověď i její část	zápor mluvnický a zápor slovní	
8.	Jazyková výchova	určí druhy vedlejších vět	vedlejší věty	
8.	Jazyková výchova	odlišuje souvětí souřadné od podřadného	souvětí	

8.	Jazyková výchova	zvládá pravopis syntaktický ve větě jednoduché s výjimkou zvláštností ve větné výstavbě	interpunkce ve větě jednoduché	
8.	Komunikační a slohová výchova	výstižně vyjádří své postoje	úvaha	osob 1, 11
8.	Komunikační a slohová výchova	charakterizuje literární postavu	charakteristika literární postavy	osob 1, 5
8.	Komunikační a slohová výchova	charakterizuje sám sebe	vlastní charakteristika	osob 1, 2, 5
8.	Komunikační a slohová výchova	vylíčí zážitek spojený s krajinou či přírodou •	líčení •	osob 1, 5 enviro 4
8.	Komunikační a slohová výchova	výstižně vyjádří vlastní pocity, city, nálady	líčení	osob 1, 5
8.	Komunikační a slohová výchova	dovede písemně komunikovat s úřady a organizacemi	objednávka, přihláška, reklamace, urgence, výpověď	demo 2
8.	Komunikační a slohová výchova	ovládá základní požadavky na odborný text	odborný text, referát	
8.	Komunikační a slohová výchova	rozeznává jazykové i mimojazykové prostředky komunikace a posoudí jejich vliv na posluchače	mluvený projev	medi 1
8.	Literární výchova	charakterizuje epos a uvede příklady, uvede hlavní představitele antické literatury, převypráví příběh z antické mytologie	antická literatura	glob 3
8.	Literární výchova	charakterizuje legendu a kroniku a uvede příklady, popíše hlavní žánry středověké literatury na našem území	středověká literatura (staroslověnské písemnictví, doba Karla IV., husitská literatura)	
8.	Literární výchova	uvede hlavní představitele renesance a některá jejich díla, charakterizuje renesanční literaturu	renesanční literatura (italská, francouzská, anglická, španělská)	glob 3
8.	Literární výchova	definuje cestopis a uvede příklady	český humanismus	
8.	Literární výchova	seznámí se s některými představiteli českého i světového baroka, klasicismu, romantismu a realismu	baroko (J. A. Komenský), romantismus, klasicismus, realismus	glob 3
8.	Literární výchova	definuje román a uvede příklady, na základě charakteristiky románu odliší romantismus od realismu	romantismus, realismus	glob 3
8.	Literární výchova	vymezení období národního obrození v českých zemích a posoudí jeho význam pro českou literaturu	národní obrození	
8.	Literární výchova	formuluje vlastní názor na umělecké dílo (literární, divadelní, filmové), popíše strukturu a jazyk literárního díla	interpretace uměleckého textu	
9.	Jazyková výchova	správně používá české jazykovědné termíny	jazykovědná terminologie	
9.	Jazyková výchova	zařadí český jazyk do systému indoevropských jazyků, orientuje se v systému indoevropských jazyků	indoevropská jazyková rodina	glob 1
9.	Jazyková výchova	seznámí se s ČNK	jazykovědné příručky	
9.	Jazyková výchova	uvede významné mezníky ve vývoji českého jazyka	vývoj českého jazyka	

9.	Jazyková výchova	chápe významové vztahy v souvětí, tvoří srozumitelná souvětí	stavba souvětí	
9.	Jazyková výchova	rozliší zvláštnosti ve větné stavbě	zvláštnosti ve větné výstavbě	
9.	Jazyková výchova	v textu rozpozná vložené vedlejší věty	vedlejší věty	
9.	Jazyková výchova	pojmenuje významový vztah mezi hlavními větami	významové poměry	
9.	Jazyková výchova	zvládá pravopis syntaktický ve větě jednoduché a v souvětí	interpunkce ve větě jednoduché a v souvětí	
9.	Jazyková výchova	pracuje s prostředky návaznosti v jazykových projevech, tvoří souvislý text	výstavba a členění textu	
9.	Jazyková výchova	propojuje poznatky jednotlivých jazykovědných disciplín	komplexní jazykové rozbor	
9.	Komunikační a slohová výchova	rozpozná působení objektivních a subjektivních slohotvorných činitelů na výsledný jazykový projev, tvoří texty s ohledem na objektivní a subjektivní slohotvorné činitele	slohotvorní činitele	
9.	Komunikační a slohová výchova	uvede některé jazykové prostředky typické pro daný funkční styl, tvoří text s ohledem na funkční styl	funkční styly	medi 1, 6
9.	Komunikační a slohová výchova	vhodně argumentuje a obhajuje své názory •	úvaha •	demo 2 osob 5
9.	Komunikační a slohová výchova	odliší prosté vypravování od uměleckého	vypravování	
9.	Komunikační a slohová výchova	reprodukuje náležitě odborný text	výklad	
9.	Komunikační a slohová výchova	charakterizuje vybrané publicistické útvary, vyhledá je v novinách, určí hodnotící prvky ve zpravodajství, tvoří vybrané publicistické útvary •	publicistické útvary •	medi 1, 3, 4 demo 2
9.	Komunikační a slohová výchova	připraví si reportáž o aktuální události	reportáž (týmová práce)	medi 7
9.	Komunikační a slohová výchova	zapojuje se do diskuze, využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	mluvený projev	medi 2
9.	Literární výchova	vyjmenuje některé literární druhy, žánry a směry typické pro 2. pol. 19. století, uvede jejich typické představitele a charakterizuje literaturu 2. pol. 19. století	vývoj literatury v 2. polovině 19. století	glob 3
9.	Literární výchova	rozpozná základní výrazné rysy individuálního autorského stylu	vývoj literatury 20. století	
9.	Literární výchova	operuje s osvojenými pojmy, které jsou vázány na 20. století (volný verš, autorské divadlo, absurdní drama, pásmo apod.)	vývoj literatury 20. století	
9.	Literární výchova	vyjmenuje některé literární druhy, žánry a směry typické pro 20. století, uvede jejich typické představitele, charakterizuje literaturu 20. stol. a posoudí vliv historických událostí na její vývoj	vývoj literatury 20. století	glob 1
9.	Literární výchova	vyjmenuje některé hlavní představitele filmové vlny šedesátých let	film	
9.	Literární výchova	uvede některé současné představitele české literatury	současná česká literatura	
9.	Literární výchova	popíše odraz pronásledování Židů v evropské literatuře •	literatura s židovskou problematikou •	multi 5 osob 7
9.	Literární výchova	vytvoří vlastní literární text na dané téma	tvůrčí projev	osob 5
9.	Literární výchova	porovná různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém a filmovém zpracování	interpretace uměleckého textu	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup žák	učivo	PT
6. – 9.	Jazyková výchova	orientuje se v Pravidlech českého pravopisu	práce se slovníkem	
6. – 9.	Jazyková výchova	zvládne pravopis s předponami a předložkami	předpony, předložky	
6. – 9.	Jazyková výchova	rozliší spisovný a nespisovný jazyk	třídění hlásek, spisovná výslovnost a spodoba znělosti	
6. – 9.	Jazyková výchova	správně přiřazuje slova k slovním druhům	slovní druhy	
6. – 9.	Jazyková výchova	tvoří a používá mluvnicky správné tvary podstatných jmen (s výjimkou slov přejatých), přídavných jmen, zájmen (osobních) a číslovek (základních a řadových), časuje slovesa	podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky	
6. – 9.	Jazyková výchova	zná pravopis při shodě přísudku s podmětem	shoda přísudku s podmětem	
6. – 9.	Jazyková výchova	zná vyjmenovaná slova a ovládá jejich pravopis	vyjmenovaná slova a slova příbuzná	
6. – 9.	Jazyková výchova	odliší větu jednoduchou od souvětí	věta jednoduchá a souvětí	
6. – 9.	Komunikační a slohová výchova	čte plynule a s porozuměním	čtenářské a komunikační dovednosti	
6. – 9.	Komunikační a slohová výchova	píše běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma	životopis, popis, vypravování, tvorba textu dle zadání	
6. – 9.	Komunikační a slohová výchova	reprodukuje přečtený text, pokusí se vyhledat hlavní myšlenky, odliší důležité informace od informací nepodstatných	reprodukce přečteného	medi 1
6. – 9.	Komunikační a slohová výchova	přiměřeně komunikuje v běžných komunikačních situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk	mluvený projev	demo 2
6. – 9.	Literární výchova	orientuje se v literárním textu, nachází jeho hlavní myšlenku	práce s textem, vyhledávání informací	
6. – 9.	Literární výchova	rozezná základní literární druhy a žánry	pověst, pohádka, píseň...	
6. – 9.	Literární výchova	dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury, má pozitivní vztah k literatuře	čtenářské dovednosti	
6. – 9.	Literární výchova	ústně formuluje své dojmy z četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení	kniha, drama, film	

5.1.2. Anglický jazyk

5.1.2.a Anglický jazyk pro I. stupeň

Charakteristika, časové a organizační vymezení

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

S anglickým jazykem se žáci setkávají v tomto období poprvé, proto je nejdůležitější v nich probudit zájem o výuku a vytvořit pozitivní vztah k učení se cizímu jazyku. Na I. stupni je tak kladen důraz především na poutavost výuky, která by měla být spojena s různými hrami, písničkami, říkankami, zajímavými činnostmi apod. Zároveň si v tomto období žáci osvojují základní gramatické struktury, učí se poprvé vyslovovat a číst anglická slova, a proto je důležité, aby učitel dbal na to, aby si žáci vybudovali pevný základ do vyšších ročníků.

Vyučovací předmět anglický jazyk se začíná vyučovat od 1. ročníku - jedna hodina za týden, stejně tak i ve 2. ročníku (tyto hodiny jsou využity z disponibilní časové dotace). První a druhé třídy jsou děleny na poloviny. Od 3. ročníku žáci pokračují v rozsahu tří hodin týdně, ze tří tříd v ročníku jsou vytvořeny čtyři výukové skupiny (ze dvou ročníků tři výukové skupiny).

Výuka probíhá převážně ve třídách, je možné také využít počítačovou nebo interaktivní učebnu, třídu v přírodě. Do výuky jsou začleněny krátkodobé projekty, jazykové dny, návštěva anglických divadelních představení pro děti. Pro nadané žáky je možné se připravovat na mezinárodní jazykové zkoušky (YLE).

Vzdělávací obsah předmětu anglický jazyk je rozdělen do čtyř složek, které jsou vzájemně propojeny a společně vytváří řečové dovednosti, které by si žák měl osvojit:

- Poslech s porozuměním (porozumění jednoduchým pokynům a otázkám učitele, slovům, lehkým větám a textům)
- Mluvení (rozvíjení komunikačních schopností a dovedností v cizím jazyce)
- Čtení s porozuměním (schopnost porozumění a orientace v cizojazyčném textu, budování čtenářských dovedností na jednoduchých textech)
- Psaní (schopnost zapsat krátký cizojazyčný text, použít jednoduché věty a slovní spojení v okruhu témat určených pro 1. stupeň, vyplnit osobní údaje do formuláře, osvojení si základních gramatických struktur)

Provázanost s ostatními předměty

Anglický jazyk je velmi úzce propojen s českým jazykem (orientace v jazykovědné terminologii, rozvoj jazykových schopností a dovedností, vliv angličtiny na českou slovní zásobu), vlastivědou, výtvarnou a hudební a výchovou (písničky, dramatizace textu, výtvarné zpracování některých projektů), informatikou (práce s počítačem).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v anglickém jazyce, I. stupeň

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
rozvíjí své schopnosti porozumět prostřednictvím písní, jednoduchých her a říkanek	upevňuje získané znalosti prostřednictvím písní, jednoduchých her, říkanek a úloh na procvičení poslechu, psaní a čtení
vyhledává a třídí informace	učí žáky vyhledávat slovní zásobu ve slovníku a vede je k jejímu využívání v praxi;
dokáže opravit své chyby	rozebírá se žákem jeho chyby; navrhuje možnosti jejich odstranění;
používá správnou terminologii	učí žáky správně nazývat gramatické jevy a vede žáka k jejich osvojení;
posuzuje vlastní učení (portfolio)	vede žáky ke sledování jejich výkonů pomocí portfolio; sleduje činnost jednotlivých žáků a oceňuje jejich pokrok;
pracuje s informacemi (slovníky, časopisy, obrazové tabule, různé druhy textů);	zadáva takové úkoly, v nichž žák vyhledává podstatné informace z různých zdrojů; zadává drobné projektové úkoly;
kompetence k řešení problémů	
reaguje v angličtině v běžných, každodenních situacích	konfrontuje žáka s běžnými, každodenními situacemi prostřednictvím příběhů a krátkých dialogů
zvládá odvodit význam slov a vět pomocí obrázků a zvukového doprovodu čteného textu	zadáva úkoly k odvozování významu slov a vět pomocí obrázků a zvukového doprovodu čteného textu
rozumí významu nových slov a výrazů v angličtině a aplikuje je v jiném kontextovém rámci	poskytuje žákům ústní vysvětlení nových slov a výrazů v angličtině a vybízí je prostřednictvím speciálních úkolů k jejich užití v jiném kontextu
aktivně využívá znalostí z jiných předmětů na hodinách AJ a naopak	cíleně kladenými otázkami a úlohami vybízí žáka k využívání znalostí z jiných předmětů na hodinách AJ a naopak
uplatňuje svůj individuální přístup	vyžaduje obměnu naučených výrazů pomocí interaktivních cvičení s obrazovou oporou, a vybízí tak žáka k uplatnění svého individuálního přístupu
efektivně řeší různé komunikační situace v cizojazyčném prostředí;	organizuje výuku ve skupinách a zajišťuje tak podmínky reálné situace, v které se žáci učí vyjádřit podstatu problému v cizím jazyce
kompetence komunikativní	
komunikuje pomocí pantomimy, nepoužívanějších slov a jednoduchých výrazů	vybízí žáky ke komunikaci nejdříve pomocí pantomimy a postupně pomocí nepoužívanějších slov a jednoduchých výrazů
reprodukuje, interpretuje či reaguje na komunikativní říkanky a písničky	zařazuje do hodiny komunikativní říkanky a písničky
rozezná význam gest a mimiky vyučujícího a reaguje správně na pokyny	doprovází slovní pokyny gesty a mimikou

zapojí se do komunikace v angličtině se správnou intonací a výslovností	nenásilnou formou vtáhne žáka do komunikace v angličtině se správnou intonací a výslovností
správně doplňuje obrázkový příběh vlastním textem do bublin	nechává žáka doplňovat obrázkový příběh vlastním textem do bublin
zapojí se do rozhovorů a výměny názorů či informací ve dvojicích nebo ve skupinách k tématu lekce	pravidelně zařazuje do hodin rozhovory a výměnu názorů či informací ve dvojicích nebo ve skupinách k tématu lekce
aktivně zvládne gramatické struktury, slovní spojení a slovní zásobu; zapojí se do simulací a dramatizací reálných situací; vyjadřuje se přirozeně, efektivně a logicky v cizím jazyce	procvičuje se žáky gramatické struktury, slovní spojení a slovní zásobu simulací a dramatizací reálných situací, a vede je tak k přirozenému, efektivnímu a logickému vyjadřování se v cizím jazyce
rozpozná hlavní téma, obsah a určí klíčová místa v slyšeném či čteném textu	předkládá žákům slyšené či čtené texty, v nichž žáci rozpoznají hlavní téma, obsah a určí klíčová místa
řeší kvízy, zábavné texty; reaguje na písně; podílí se na vytváření přátelské atmosféry ve třídě	zařazuje do výuky odlehčující činnosti, například kvízy, zábavné texty nebo písně, kterými navozuje tvůrčí a přátelskou atmosféru ve třídě
samostatně řeší zadanou práci či projekt, srozumitelně formuluje informace v logickém sledu a uspořádání	zadáva samostatné a projektové práce, při jejichž prezentaci žáci srozumitelně formulují informace v logickém sledu a uspořádání
sděluje vytříděné a uspořádané informace o sobě, svých blízkých, svém okolí a o svých zájmech v písemné a ústní podobě	zadáva úkoly, při kterých žáci sdělují vytříděné a uspořádané informace o sobě, svých blízkých, svém okolí a o svých zájmech v písemné a ústní podobě
projevuje se v anglickém jazyce dostatečně hlasitě a zřetelně, ovládne správnou výslovnost	podporuje žáky v dostatečně hlasitém a zřetelném projevu v anglickém jazyce, posiluje nácvik správné výslovnosti
písemně i ústně prezentuje zadané úkoly	poskytuje žákům prostor k písemné i ústní prezentaci zadaných úkolů
kompetence sociální a personální	
přijme roli, vcítí se do ní a účastní se aktivně dramatizace příběhu	zařazuje do hodin dramatizaci příběhů různých lidí a zvířátek, žák se tak učí vcítit do rolí jiných
píše gramaticky a stylisticky správně o sobě a svých zálibách, o tom co se mu líbí, co má rád, uvědomuje si své individuální vlastnosti a kvality	zadáva písemné úkoly, při kterých žák píše o sobě a svých zálibách, o tom co se mu líbí, co má rád, a tím ho vede k uvědomění si svých individuálních vlastností a kvalit
správně využívá dosud známou slovní zásobu a pomocí svých individuálních schopností a znalostí odhaduje významy nových slov a slovních spojení a následně pochopí obsah nového textu	vybízí žáka k využití nejen dosud známé slovní zásoby ale i svých individuálních schopností a znalostí k odhadu významu nových slov a slovních spojení a k následnému pochopení obsahu nového textu
zapojí se do různých forem práce: samostatné, párové, týmové, svým osobním přístupem inspiruje ostatní žáky a využívá jejich inspirace, a motivace vyučujícího k dosažení osobního maxima	volí různé formy práce: samostatné, párové, týmové, aby umožnil žákům vzájemnou inspiraci a pomoc a motivoval je tak k dosahování osobního maxima
prezentuje projektové úkoly před spolužáky	vyžaduje prezentaci projektových úkolů před spolužáky
vzájemně spolupracuje s různými žáky, kontaktuje se a komunikuje s různými typy lidí	zadáva skupinové práce tak, aby při činnosti na jednotlivých úkolech vzájemně spolupracovali vždy jiní žáci, a tím si zvykali na kontakt a komunikaci s různými typy lidí
vyjádří své individuální potřeby a prezentuje své schopnosti	přizpůsobuje výuku individuálním potřebám a schopnostem žáků
řeší kvízy, zábavné texty; reaguje na písně; podílí se na vytváření přátelské atmosféry ve třídě	zařazuje do výuky video komponenty a odlehčující činnosti, například kvízy, zábavné texty nebo písně, kterými navozuje tvůrčí a přátelskou atmosféru ve třídě

nabízí svou pomoc či ochotně vyhoví při žádosti o pomoc	povzbuzuje žáky, aby v případě potřeby nabízeli svou pomoc či ochotně vyhověli při žádosti o pomoc
dodržuje termíny splnění úkolu	vede žáky k dodržování termínů splnění úkolu
kompetence občanské	
aplikuje domluvená pravidla ve výuce, společných hrách a činnostech	vyžaduje od žáka respektování pravidel hodiny, společných her a činností
srovnává českou kulturu s kulturou anglicky mluvících zemí (základní svátky a zvyky)	seznamuje žáka prostřednictvím zážitkové metody s průběhem oslav svátků (např. Vánoc Velikonoc, Den díkůvzdání, v České republice, Velké Británii a USA a vede tak žáka k vnímání kulturních tradic v jiných zemích
používá získané vědomosti k prezentování sebe samého a to v ústním i psaném projevu	žadává takové úkoly, při kterých žák s využitím osvojené látky mluví a píše o sobě a učí ho tak vidět své kvality a své rezervy
zhotoví projekt na zadané téma	nechává žáka individuálně se projevit při vypracování jednoduchých projektů, které jsou nad rámec základních úkolů a cvičení učebnice a pracovního sešitu
vytvoří s ostatním žákem či žáky modelovou situaci a to slovně nebo písemně	žadává žákům úkoly vztahující se k situacím každodenního života;
připraví a prezentuje svůj úkol v rámci skupinové či párové práce	vyžaduje od žáků zodpovědnost za svůj podíl na týmové práci; žáci se střídají při prezentaci skupinové či párové práce
spolupracuje a přijímá ostatní žáky	povzbuzuje žáky, aby ke spolupráci přijímali ostatní žáky a nikoho neodmítali
pracuje samostatně na daném úkolu; obhájí vlastní práci	nechává žáky pracovat vlastním tempem a nechává je vyjadřovat se svým vlastním způsobem, ale vyžaduje od nich zodpovědnost za vlastní činy a projevy
kompetence pracovní	
dodržuje sjednaná pravidla	vyžaduje od žáků respektování pravidel hodiny, společných her a činností
zodpovědně plní školní povinnosti	vyžaduje od žáků plnění svých povinností a systematickou práci na zadaných úkolech
vypracovává zadané úkoly a samostatné práce	žadává písemné a manuálně-tvořivé úkoly, při kterých žák pracuje samostatně a sám si rozvrhne postup a tempo práce
rozhoduje se na základě v konkrétní situaci a řeší daný úkol	zařazuje do hodin různé formy činností a způsoby práce, aby se žák učil přizpůsobit se aktuální situaci
vede si vlastní slovníček	vyžaduje po žákovi vedení si vlastního slovníčku k osvojování učiva
vede si portfolio	učí žáka systematické práci vedením vlastního portfolio
integruje vlastní iniciativu, znalosti a představivost do zadaného úkolu a projevuje spolupráci s ostatními	žadává úlohy, při nichž žáci projeví svou iniciativu, znalosti, představivost a také schopnost spolupracovat s ostatními
pracuje s pomůckami (audiovizuální technika, slovníky, obrazové tabule apod.)	zapojuje žáky do práce s pomůckami (audiovizuální technika, slovníky, obrazové tabule apod.)
ohodnotí svou práci a vlastní pokrok	vyžaduje od žáků hodnocení vlastní práce a osobního pokroku v učení
vystihne smysl krátkých a jednoduchých sdělení a oznámení	žadává ústní i písemné úlohy, aby žáka navedl k porozumění textu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
1.-3.	Řečové dovednosti	rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně verbálně i neverbálně	základní poslechové dovednosti	osob 8
1.-3.	Řečové dovednosti	rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu	základní poslechové dovednosti	
1.-3.	Řečové dovednosti	zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal	mluvení	
1.-3.	Řečové dovednosti	rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu	čtení	
1.-3.	Řečové dovednosti	píše slova krátké věty na základě textové a vizuální předlohy	psaní	
1.-3.	Řečové dovednosti	správně reprodukuje a vyslovuje hlásky a slova	základní výslovnostní návyky	
1.-3.	Řečové dovednosti	rozlišuje mluvenou a psanou podobu anglických sdělení	zvuková a grafická podoba jazyka	
1.-3.	Řečové dovednosti	přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení	vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov	
1.-3.	Řečové dovednosti	si osvojí a umí v komunikačních situacích používat základní slovní zásobu probíraných tematických okruhů: barvy, rodina , byt, škola, lidské tělo , jídlo, oblečení, hračky, zvířata , počasí , příroda , dopravní prostředky, svátky	slovní zásoba – tematické okruhy: barvy, rodina , byt, škola, lidské tělo , jídlo, oblečení, hračky, zvířata , počasí , příroda , dopravní prostředky, svátky	osob 1,2,6, 7,8,9,10,11 glob 1,2 enviro 1-4 multi 1,2,4
1.-3.	Řečové dovednosti	reprodukuje a sestaví jednoduché anglické věty se správným slovosledem	základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	osob 5,8
1.-3.	Řečové dovednosti	rozumí textům jednoduchých anglických písní	anglické písně	multi 4 glob 1,2
1.-3.	Řečové dovednosti	zazpívá jednoduché anglické písničky; zarecituje jednoduché anglické básničky	anglické písně a básně	multi 4 glob 1,2
1.-3.	Řečové dovednosti	se zapojí do jednoduchých rozhovorů na základě probraných tematických okruhů	jednoduché rozhovory	osob 8
1.	Řečové dovednosti	rozlišuje grafickou a mluvenou podobu anglické abecedy	zvuková a grafická podoba jazyka (anglická abeceda)	
1.	Řečové dovednosti	napočítá anglicky do deseti	slovní zásoba (číslovky 1 – 10)	
1.	Řečové dovednosti	pojmenuje anglicky některé barvy, školní pomůcky, hračky a zvířata	slovní zásoba (barvy, školní pomůcky, hračky a zvířata)	enviro 1,4
1.	Řečové dovednosti	počítá anglicky předměty a používá množné číslo podstatných jmen	mluvnice (množné číslo)	
1.	Řečové dovednosti	zopakuje jednoduché anglické věty (sloveso „to be“)	mluvnice (sloveso „to be“)	
1.	Řečové dovednosti	se zeptá na předměty kolem sebe, na jméno osoby;	mluvnice (otázka typu	osob 8

		na tento typ otázek odpoví	„What's this?, What's your name?“ a odpověď)	
1.	Řečové dovednosti	rozumí jazyku učitele, plní pokyny zadané anglicky	pokyny učitele ve výuce	
1.	Řečové dovednosti	sleduje na obrázcích jednoduché příběhy a porozumí jejich obsahu	poslech	
1.	Řečové dovednosti	se aktivně zapojí do anglických her a aktivit	anglické hry a aktivity	
1.	Řečové dovednosti	z naučených frází, pozdravů, otázek a odpovědí předvede jednoduchý rozhovor	anglický rozhovor	osob 8
2.	Řečové dovednosti	rozlišuje grafickou a mluvenou podobu anglických slov a jednoduchých vět	grafická a mluvená podoba jazyka	
2.	Řečové dovednosti	pojmenuje anglicky některé barvy, jídlo, části lidského těla , bytu a oblečení; počasí, příroda	slovní zásoba (barvy, jídlo, části lidského těla , bytu a oblečení; počasí, příroda)	osob 1,2,6 enviro 1-4
2.	Řečové dovednosti	používá anglický obrázkový slovník	slovní zásoba, práce se slovníkem	
2.	Řečové dovednosti	v krátkých větách popíše svůj vzhled (podmět, sloveso „have got“, předmět)	slovní zásoba (části lidského těla); mluvnice (sloveso „have got“)	osob 1,2
2.	Řečové dovednosti	se zeptá na umístění předmětů, na oblečení druhého; na tento typ otázek odpoví	slovní zásoba (oblečení, byt); mluvnice (otázka typu: „Where is...?, What are you wearing?“ a odpověď)	osob 8
2.	Řečové dovednosti	odříká anglickou abecedu, vyhláskuje svoje jméno	mluvnice (anglická abeceda, anglické hláskování)	osob 2
2.	Řečové dovednosti	používá přídavná jména a správně je spojuje se jmény podstatnými	mluvnice (přídavná jména)	
2.	Řečové dovednosti	mluví o svých zálibách	mluvnice (sloveso „like“)	osob 2,6
2.	Řečové dovednosti	používá základní předložky místa („in, on“)	mluvnice (předložky)	
2.	Řečové dovednosti	rozumí jednoduchým, pomalu a pečlivě vyslovovaným anglickým pokynům, větám, příběhům, písním a konverzaci dvou osob	poslech	
2.	Řečové dovednosti	si vymění s partnerem základní informace (jméno, co má rád)	jednoduchý rozhovor	osob 7,8
2.	Řečové dovednosti	popíše (česky) některé anglické svátky a tradice s nimi spojenými	svátky (Vánoce, Velikonoce)	osob 1,2,6, 7,8,11 glob 1,2 multi 1,4
3.	Řečové dovednosti	si osvojí a umí v komunikačních situacích používat probíranou slovní zásobu	slovní zásoba – tematické okruhy: barvy, rodina , byt, škola, lidské tělo , jídlo, oblečení, hračky, zvířata , dopravní prostředky, svátky	osob 6,7,8,11 glob 1,2 enviro 1,4 multi 1,2,4
3.	Řečové dovednosti	napočítá do dvaceti	slovní zásoba (čísla 1 – 20)	
3.	Řečové dovednosti	se zeptá na předměty kolem sebe, na věk osoby, na správnost barvy, na to, jak se druzí cítí; na tento typ otázek odpoví	mluvnice (otázka typu „What is this?, How old are you?, Is it ...?, How are you?“ a odpověď)	osob 1,6,8
3.	Řečové dovednosti	se zeptá, jestli má někdo určitou věc, či jsou tyto věci; odpoví na tento typ otázky	mluvnice (otázka typu „Have you got...?, Whose ... is	osob 8

			it?"; odpovědi typu: „Yes, I have. No, I haven't.“)	
3.	Řečové dovednosti	se zeptá, co kdo rád jí; odpoví na tento typ otázky	mluvnice (otázka typu „Do you like...?“ a odpověď)	osob 8
3.	Řečové dovednosti	plní úkoly zadané anglicky, rozumí zadání v učebnici	pokyny učitele ve výuce	
3.	Řečové dovednosti	umí požádat a odpovědět na žádost	žádost	osob 8
4.-5.	Poslech s porozuměním; Mluvení; Čtení s porozuměním; Psaní	si osvojí a umí v komunikačních situacích používat základní slovní zásobu těchto tematických okruhů: barvy, rodina , domov , bydliště, škola, volný čas, povolání, lidské tělo , oblékání, nákupy, zvířata , kalendářní rok (roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny, svátky)	slovní zásoba – tematické okruhy: barvy, rodina , domov , bydliště, škola, volný čas, povolání, lidské tělo , oblékání, nákupy, zvířata , kalendářní rok (roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny, svátky); vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov	osob 1,2,6,7,8,9,10,11 glob 1,2 enviro 1,4 multi 1,2,4
4.-5.	Poslech s porozuměním; Mluvení; Čtení s porozuměním; Psaní	si osvojí základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	mluvnice	
4.-5.	Poslech s porozuměním	rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	zvuková podoba jazyka	
4.-5.	Poslech s porozuměním	rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností	pokyny a instrukce	
4.-5.	Poslech s porozuměním	rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu	poslechová cvičení	
4.-5.	Mluvení	se zapojí do jednoduchých rozhovorů, sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se probíraných tematických okruhů	slovní zásoba vztahující se k dané komunikační situaci , mluvnice	osob 5,8
4.-5.	Mluvení	odpovídá na jednoduché otázky týkající se probíraných tematických okruhů a podobné otázky pokládá	slovní zásoba, mluvnice	osob 5,8
4.-5.	Čtení s porozuměním	rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	grafická podoba jazyka	
4.-5.	Čtení s porozuměním	vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům	slovní zásoba, práce se slovníkem	
4.-5.	Psaní	napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života	grafická podoba jazyka, slovní zásoba, mluvnice (popis osoby, vzhledu, jejího oblečení a zájmů)	osob 2,5,6,8
4.-5.	Psaní	vyplní osobní údaje do formuláře	grafická podoba jazyka, formuláře	osob 2
4.	Poslech s porozuměním; Mluvení; Čtení s porozuměním; Psaní	si osvojí a umí v komunikačních situacích používat probíranou slovní zásobu	slovní zásoba - tematické okruhy: barvy, rodina , domov , bydliště, škola, volný čas, lidské tělo , zvířata , kalendářní rok (roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny, národnosti, země, svátky)	osob 1,2,6,7,8,11 glob 1,2 enviro 1,4 multi 1,4
4.	Mluvení	odříká anglickou abecedu, vyhláskuje svoje jméno a jednodušší slova	slovní zásoba (anglická abeceda)	osob 2

4.	Mluvení	se zeptá na národnost a zemi původu	slovní zásoba (země, národnosti)	osob 8 glob 1,3 multi 3
4.	Mluvení	vyjádří, kolik je hodin	slovní zásoba, mluvnice (hodiny)	
4.	Mluvení	říká jednoduché věty s použitím sloves „to be“ a „have got“	mluvnice	
4.	Mluvení	se zapojí do jednoduchých rozhovorů, vymění si s partnerem základní informace (věk, jméno, své pocity, co má rád, popř. nemá)	jednoduchý rozhovor	osob 6,7,8
4.	Čtení s porozuměním	rozpozná některé základní fonetické znaky	fonetické znaky (pasivně)	
4.	Čtení s porozuměním	vyhledá anglická slova v abecedním slovníku učebnice	práce se slovníkem	
4.	Psaní	napiše jednoduché věty s použitím sloves „to be“ a „have got“	mluvnice	
5.	Poslech s porozuměním; Mluvení; Čtení s porozuměním; Psaní	si osvojí a umí v komunikačních situacích používat základní slovní zásobu těchto tematických okruhů: osoba, vnější vzhled, dům, oblečení, volný čas, povolání, nakupování, škola	slovní zásoba – tematické okruhy: osoba, vnější vzhled, dům, oblečení, volný čas, povolání, nakupování, škola	osob 1,2,6,8,11
5.	Poslech s porozuměním	rozpozná známá slova a slovní spojení vztahující se k osvojovanému tématu v projevu, který je pronášen pomalu a zřetelně	slovní zásoba	
5.	Poslech s porozuměním	porozumí tématu krátkého poslechového textu, který se vztahuje k osvojovanému tématu, má-li k dispozici vizuální oporu	porozumění textu	
5.	Mluvení	se domluví při nákupu oblečení s prodávajícím	slovní zásoba, mluvnice (oblečení)	osob 8
5.	Mluvení	sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se ho samotného a trávení volného času	slovní zásoba, mluvnice (jméno, věk, adresa, zájmy a záliby)	osob 1,2,8,11
5.	Mluvení	napočítá do sta, umí vyjádřit pořadí	slovní zásoba, mluvnice (číslovky, řadové číslovky)	
5.	Mluvení	odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho osoby, bydliště, domu, oblečení, ročních období, volného času, povolání, zvířat a nakupování	mluvnice (otázky s „where“, „when“, „how“, „what“, „who“)	osob 1,2,6,7,8,11 enviro 1,4
5.	Mluvení	vyjádří časový údaj	mluvnice (číslovky a předložky „at“, „in“, „on“)	
5.	Mluvení	vyjádří, kde se věci nachází	mluvnice (předložky místa „under“, „in“, „behind“...)	
5.	Mluvení	srovná svátky ve VB a USA (česky)	Festivals (VB, USA)	glob 1,2 multi 1,4
5.	Mluvení	vyjmenuje části VB, vybarví vlajku USA, VB, najde na mapě světa USA, VB	VB, USA	glob 1,2
5.	Mluvení Psaní	utvoří množné číslo podstatných jmen (včetně některých nepravidelných podstatných jmen)	mluvnice (množné číslo)	
5.	Mluvení Psaní	tvoří otázku i zápor se slovesy „to be“, „have got“ a „can“	mluvnice (sloveso „to be“, „have got“, „can“)	
5.	Mluvení Psaní	používá přítomný čas prostý ve všech osobách, v otázce i záporu, hovoří o zvycích, obvyklých činnostech různých lidí	mluvnice (přítomný čas prostý, „can“)	osob 8,11

5.	Mluvení Psaní	používá přítomný čas průběhový ve všech osobách, v otázce i záporu, popíše, co se děje na obrázku	mluvnice (přítomný čas průběhový)	
5.	Čtení s porozuměním	rozpozná známá slova a slovní spojení (např. předměty, osoby , zvířata , činnosti nebo číselné a časové údaje) v krátkém textu vztahujícím se k osvojovaným tématům	slovní zásoba	osob 1,2,6,7 enviro 1,4
5.	Psaní	používá zkrácené tvary slovesa „to be“ a „have got“	mluvnice (sloveso „to be“ a „have got“)	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
1. - 3.	Poslech s porozuměním	je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka	výslovnost, zvuková podoba slova	
4. - 5.	Poslech s porozuměním	rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností	pokyny ve výuce	
4. - 5.	Poslech s porozuměním, mluvení	rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu), rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování	pozdravy, prosba, poděkování	osob 1, 2, 5 - 11
4. - 5.	Poslech s porozuměním	rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)	slovní zásoba - já a moje rodina, volný čas	osob 1, 2, 5 - 11
4. - 5.	Mluvení	sdělí své jméno a věk	základní číslovky	
4. - 5.	Mluvení	vyjádří souhlas a nesouhlas	vyjádření souhlasu a nesouhlasu, slovosled	
4. - 5.	Mluvení	pozdraví a poděkuje	základní komunikační situace	osob 1, 2, 5 - 11
4. - 5.	Čtení s porozuměním	rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)	osobní dotazník se základními informacemi o sobě	
4. - 5.	Psaní	je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka	grafická podoba jazyka	

5.1.2.b Anglický jazyk pro II. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Anglický jazyk je na II. stupni vyučován v 6. – 9. ročníku. Časová dotace je 3 hodiny za týden (v 6. ročníku 4 hodiny, jedna hodina je využita z disponibilní časové dotace). Výuka je realizována ve skupinách o počtu kolem 15 žáků v kmenových třídách, dle možností je využívána jazyková nebo interaktivní učebna. Formy realizace: vyučovací hodina, projekty, jazykové dny, jazyková akademie, zážitková výuka (Den díkuvzdání pro 9. ročník). Pro nadané žáky je možné se připravovat na mezinárodní jazykové zkoušky (YLE, KET, PET).

V předmětu anglický jazyk žák získává jazykový základ a komunikační dovednosti potřebné pro studium i budoucí pracovní uplatnění. Vzdělávací obsah očekává tyto výstupy:

1. Poslech s porozuměním (porozumění informacím a obsahu cizojazyčného textu či promluvy, který se týká osvojovaných témat)
2. Mluvení (rozvíjení komunikačních schopností a dovedností v cizím jazyce)
3. Čtení s porozuměním (porozumění a schopnost vyhledat požadované informace v cizojazyčném textu)
4. Psaní (schopnost zapsat přiměřeně dlouhý cizojazyčný text, použít vhodné věty a slovní spojení v okruhu témat určených pro 2. stupeň, vyplnit osobní údaje do formuláře, osvojení si základních gramatických struktur)

Provázanost s ostatními předměty

Anglický jazyk je na II. stupni provázán zejména s následujícími předměty: českým jazykem (jazykovědná terminologie, angloamerická literatura), dějepisem (významné mezníky anglické a americké historie), zeměpisem (geografie anglicky mluvících zemí), občanskou výchovou (vztahy v rodině a společnosti, anglické a americké svátky), zdravým životním stylem (zdravá výživa, volný čas), přírodopisem (názvy některých zvířat a rostlin), matematikou (číslovky), fyzikou (vesmír, tvary a míry), dramatickou výchovou (hraní rolí), světem práce (květiny, domácnost, jídlo).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v anglickém jazyce, II. stupeň

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
analyzuje a procvičuje novou gramatiku v kontextu psaného nebo slyšeného textu	uvádí novou gramatiku v kontextu čteného nebo slyšeného textu, vybízí žáky k její analýze a hledání pravidel;
rozvíjí své schopnosti porozumět slyšenému textu na písničkách, básničkách a autentických nahrávkách reálných situací	procvičuje porozumění slyšenému textu na písničkách, básničkách a autentických nahrávkách reálných situací
správně řeší všechna opakovací cvičení a hodnotí tak vlastní pokrok (sebehodnocení)	opakuje se žáky probranou látku a vede je tak k pravidelné kontrole naučeného
propojuje znalosti z různých předmětů	zařazuje do hodiny témata a slovní zásobu týkající se jiných vyučovacích předmětů, vede žáky k pochopení souvislostí a vzájemného propojení mezi různými oblastmi lidského poznání a činností;
pracuje se slovníkem	učí žáky vyhledávat slovní zásobu ve slovníku a vede je k jejímu využívání v praxi
vyhledává potřebné informace v textu	zadáva takové úkoly, v nichž žák vyhledá podstatné informace v textu a učí žáky rozpoznat podstatné informace
obměňuje krátké texty se zachováním smyslu	učí žáky přeformulovat text a činit stručné výtahy formou poznámek
využívá různých způsobů s ohledem na své individuální potřeby a schopnosti	seznamuje žáky s různými strategiemi a metodami učení se anglickému jazyku; objasňuje způsoby procvičování si a rozvíjení jazykových dovedností;

kompetence k řešení problémů	
vypracovává projekty, při kterých využívá znalostí z jiných předmětů;	zadáva žákům úkoly a témata pro vypracování projektů, při kterých žáci využívají znalosti z jiných předmětů
řeší problémové úlohy	pravidelně nabízí žákům problémové úlohy a situace, při nichž žáci řeší praktické problémy z každodenního života.
orientuje se v textu	předkládá a seznamuje s různými typy kratších textů
vyhledává informace dle zadání a dokáže s nimi dále pracovat	vede žáka k práci s různými informačními zdroji a ke kritickému hodnocení informací
vzájemně spolupracuje s různými žáky, kontaktuje se a komunikuje s různými typy lidí; rozpoznává různé styly práce jiných lidí	zadáva skupinové práce tak, aby při činnosti na jednotlivých úkolech vzájemně spolupracovali vždy jiní žáci, a tím si zvykali na kontakt a komunikaci s různými typy lidí a na jejich různý styl práce
vyjádří své individuální potřeby a prezentuje své schopnosti	přizpůsobuje výuku individuálním potřebám a schopnostem žáků
řeší kvízy, zábavné texty; reaguje na písničky; podílí se na vytváření přátelské atmosféry ve třídě	zařazuje do výuky videokomponenty a odlehčující činnosti, například kvízy, zábavné texty nebo písničky, kterými navozuje tvůrčí a přátelskou atmosféru ve třídě

podílí se na společném vytváření kritérií dobře odvedené práce	vede žáky ke společnému podílu na vytváření kritérií dobře odvedené práce
nabízí svou pomoc či ochotně vyhoví při žádosti o pomoc	povzbuzuje žáky, aby v případě potřeby nabízeli svou pomoc či ochotně vyhověli při žádosti o pomoc
dodržuje termíny splnění úkolu	vede žáky k dodržování termínů splnění úkolu
kompetence občanské	
respektuje interkulturní rozdíly; oceňuje význam odlišnosti a vnímá jeho přínos pro osobní rozvoj	zařazuje do výuky témata týkající se života v anglicky mluvících zemích a vede je k respektování kultury jiných národů
řeší problémové situace z reálného života	zadáva žákům úkoly vztahující se k situacím každodenního života
spolupodílí se na práci ve dvojici nebo ve skupině; logicky prezentuje a sděluje informace	vyžaduje od žáků zodpovědnost za svůj podíl na týmové práci; žáci se střídají při prezentaci skupinové či párové práci
zapojuje se do vytváření společného díla	povzbuzuje žáky, aby ke spolupráci přijímali ostatní žáky a nikoho neodmítali
uplatňuje osobní přístup dle svých možností	nechává žáky pracovat vlastním tempem a nechává je vyjadřovat se svým vlastním způsobem, ale vyžaduje od nich zodpovědnost za vlastní činy a projevy
kompetence pracovní	
sestaví jednoduchá sdělení v anglickém jazyce	zadáva úkoly, při kterých žáci sdělují vytříbené a uspořádané informace na dané téma
sepiše stručný strukturovaný životopis v angličtině a popis pracovního postupu	vede žáky v písemném projevu k formulaci informací v logickém sledu a uspořádání
respektuje pravidla komunikace v anglickém jazyce v běžných každodenních situacích	navozuje takové komunikační situace, v nichž žáci rozlišují, zda mluví se svým vrstevníkem či s dospělým, se známým či neznámým člověkem, a tomu svůj projev přizpůsobí
Pracuje s pomůckami (slovníky, audiovizuální technika, obrazové tabule).	podněcuje takové aktivity a zadává takové úlohy, při kterých jsou žáci nuceni vyhledat informace z jiných zdrojů než jen z učebnice
využívá informační technologii pro získání informací v rámci tematického okruhu	vede žáky k využívání informačních technologií pro získání informací k jejich dalšímu profesnímu uplatnění
systematicky zhotovuje projekt	požaduje po žácích, aby si vypracovali osnovu projektu a sumarizaci znalostí k tématu před jeho realizací
spolupracuje s ostatními na společném úkolu s využitím svých vědomostí, dovedností	zadáva úlohy, při nichž žáci projeví svou iniciativu, znalosti, představivost a také schopnost spolupracovat s ostatními
používá různé metody práce a učení	používá různé techniky učení opakovaně a pravidelně, aby si žáci zvykli na jistý druh práce a učení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6. -9.	Poslech s porozuměním	zachytí a porozumí obsahu promluvy či konverzace dle osvojovaných témat a informací v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně	porozumění informacím, textu či promluvě dle tématu; zvuková podoba jazyka – výslovnost, fonologický systém jazyka, přízvuk	
6. -9.	Mluvení	se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích	práce s informacemi dle daného tématu, slovní zásoba podle dané úrovně	osob 8
6. -9.	Mluvení	vypráví jednoduchý příběh nebo událost, popíše osoby, místa a věci z každodenního života	slovní zásoba dle daných témat	
6. -9.	Mluvení	mluví o osvojovaných tématech: domov, rodina, kamarádi , bydlení, škola, volný čas, kultura , sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, reálie zemí příslušných jazykových oblastí	slovní zásoba, mluvnice - osvojovaná témata: domov, rodina, kamarádi , bydlení, škola, volný čas, kultura , sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, reálie zemí příslušných jazykových oblastí	osob 1-11 demo 1-4 glob 1-3 multi 1-5 enviro 1-4 medi 1-6
6. -9.	Mluvení Psaní	rozvíjí dostatečnou slovní zásobu k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tématům a komunikačním situacím	přiměřená slovní zásoba	osob 8
6. -9.	Mluvení Psaní	si osvojí, rozvíjí a umí použít gramatické jevy k realizaci komunikačního záměru dle požadované úrovně (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět	osob 8
6. -9.	Poslech s porozuměním; Mluvení; Čtení s porozuměním	rozvíjí dostatečně srozumitelnou výslovnost a schopnost rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka; umí přečíst základní fonetické symboly a značky; usiluje o správnou intonaci	zvuková a grafická podoba jazyka, fonetika a fonologie (fonetické symboly, slovní a větný přízvuk, intonace)	
6. -9.	Čtení s porozuměním	vyhledá požadované informace v krátkém textu a jednoduchých každodenních autentických materiálech	práce s texty, slovníky a jinými každodenními autentickými materiály	medi 1
6. -9.	Čtení s porozuměním	rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace	práce s textem	
6. -9.	Psaní	ovládá pravopis slov osvojené slovní zásoby	slovní zásoba	
6. -9.	Psaní	napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	slovní zásoba, mluvnice	osob 1-11
6. -9.	Psaní	vyplní základní informace o sobě ve formuláři	formuláře	osob 2
6. -9.	Psaní	reaguje na jednoduché písemné sdělení	formy písemného projevu, grafická podoba jazyka	osob 8
6.	Poslech s porozuměním	rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, promluvách a konverzacích osvojovaných témat pomalu a zřetelně pronášeným	slovní zásoba - osvojovaná témata: osobní údaje, rodina , návštěva restaurace, nakupování, jídlo geografie , zábava (volný čas, média), cestování a dopravní prostředky, pocasí , stravovací návyky, škola, sport,	osob 1,2,6,7,8,11 glob 1-3 multi 1,3,4 enviro 2,4

6.	Mluvení	používá a správně vyslovuje slovní zásobu probíraných tematických okruhů a rozumí jí	slovní zásoba, dostatečně srozumitelná výslovnost	osob 8
6.	Mluvení	simuluje různé situace při nakupování a návštěvě restaurace	slovní zásoba, mluvnice („some“, „any“, postavení přídavného jména, vyjádření množství, nakupování, návštěva restaurace)	osob 8
6.	Mluvení	vyjádří množství a zeptá se na něj (zejména v souvislosti s potravinami a nápoji)	mluvnice (počitatelná a nepočitatelná podstatná jména, vyjádření množství: „a lot of“, „much“, „many“, „(a) few“, „(a) little“, „a bit of“; otázky „How much/many...?“)	osob 8
6.	Mluvení	dokáže vyjádřit, že je nebo není něco nezbytné udělat	mluvnice („have to/don't have to“)	osob 8
6.	Mluvení	správně dokáže vytvořit návrh a adekvátně na něj reagovat	mluvnice („Let's ...“, „Shall...“)	osob 8
6.	Mluvení	simuluje rozhovor s kamarády	konverzace (pozdravy, představování, základní zdvořilostní fráze, zjišťování osobních informací)	osob 1,2,6,9,8
6.	Mluvení	popíše stravovací návyky a kulturní zvyklosti spojené s jídlem ve VB a porovná je s místem, kde žije	život a kultura VB	multi 1 glob 1,2
6.	Mluvení Psaní	popíše svůj režim dne i režim dne někoho jiného; popíše postup přípravy jídla	slovní zásoba, mluvnice (režim dne, příprava jídla; přítomný čas prostý)	osob 1,2,3, 4,6,8,11
6.	Mluvení Psaní	vyjádří, co má a nemá rád on i ostatní; zeptá se na oblíbené a neoblíbené činnosti druhých	mluvnice („like/dislike“ + ing)	osob 1,2,6, 7,8,11
6.	Mluvení Psaní	popíše, co dělal on či jiní v uplynulých dnech; zeptá se ostatních, co dělali v uplynulých dnech	mluvnice (minulý čas prostý)	osob 1,2,8
6.	Mluvení Psaní	porovná mezi sebou vlastnosti, kvalitu či vzhled různých věcí; vyjádří jedinečnost vlastnosti, kvality či vzhledu nějaké věci nebo osoby; přirovná vlastnosti, charakter nebo vzhled něčeho k typickým představitelům těchto kvalit	mluvnice (přídavná jména, stupňování přídavných jmen, přirovnání)	osob 1,2,6
6.	Mluvení Psaní	správně zakreslí jednotlivé oblasti VB, správně lokalizuje nejvyšší horu, nejdůležitější řeku a hlavní město VB	geografie VB	glob 1-3 multi 1,3,4 enviro 2
6.	Čtení s porozuměním	najde konkrétní informace v jednoduchém textu vztahujícím se k osvojovaným tématům	slovní zásoba	
6.	Čtení s porozuměním	porozumí tématu i obsahu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se osvojovaných témat	slovní zásoba, mluvnice, práce s textem	
6.	Psaní	napiše o své rodině, o tom, co plánuje a chystá	mluvnice (přítomný čas průběhový, blízká budoucnost)	osob 1,2,3, 7,8,10
6.	Psaní	napiše pozdrav/dopis z prázdnin kamarádovi	pohlednice/dopis	osob 7,8
7.	Poslech s porozuměním	zachytí a porozumí informacím v poslechových textech týkajících se probíraných tematických okruhů	slovní zásoba – tematické okruhy (dům, domov, byt, cestování a dopravní prostředky, rodina, péče o zdraví)	osob 1,2,3,4,6, 7,8,10,11 glob 1,2 multi 1,3,4

7.	Poslech s porozuměním; Mluvení	se zeptá na cestu k nějakému konkrétnímu místu a rozumí řečeným informacím	slovní zásoba, mluvnice (město, předložky, příslovce místa, příkazy)	osob 8
7.	Mluvení	správně vyslovuje slovní zásobu a zeptá se na základní informace týkající se probíraných tematických okruhů. O daných tématech umí mluvit a slovní zásobu adekvátně používá ve formálních i neformálních situacích.	slovní zásoba, mluvnice	osob 8
7.	Mluvení	mluví o svých budoucích plánech a představách	mluvnice (plány: budoucí čas, blízká budoucnost)	osob 1,2,3, 7-11
7.	Mluvení Psaní	rozliší aktuální děj od děje pravidelně se opakujícího	mluvnice (přítomný čas prostý, přítomný čas průběhový)	
7.	Mluvení Psaní	popíše aktuální činnost svou i jiných	mluvnice (přítomný čas průběhový)	
7.	Mluvení Psaní	popíše hlavní etapy svého života, popř. života někoho jiného	mluvnice (minulý čas prostý, předložka „ago“)	osob 1,2,6
7.	Mluvení Psaní	formuluje své okamžité rozhodnutí	mluvnice (budoucí čas)	osob 3,10
7.	Mluvení Psaní	formuluje návrhy, řešení a reaguje na ně	mluvnice (návrhy)	osob 8,10
7.	Mluvení Psaní	používá třetí tvary pravidelných a vybraných nepravidelných sloves při vyjádření minulosti trvající do přítomnosti	mluvnice (předpřítomný čas, „ever“, „never“, „just“)	
7.	Mluvení Psaní	charakterizuje a popíše státní zřízení USA, VB a ČR	USA, VB, ČR, realie anglicky mluvících zemí	demo 3
7.	Čtení s porozuměním	rozumí krátkým a jednoduchým textům týkající se probíraných tematických okruhů	slovní zásoba, mluvnice	
7.	Psaní	napiše jednoduchý formální dopis, přání	oficiální dopis	osob 7,8
8.	Poslech s porozuměním; Mluvení; Čtení s porozuměním; Psaní	rozumí, správně vyslovuje a umí používat v komunikačních situacích slovní zásobu probíraných tematických okruhů (zeptá se na základní informace týkající se probíraných tematických okruhů, umí o nich mluvit a slovní zásobu adekvátně používá ve formálních i neformálních situacích)	slovní zásoba, mluvnice – tematické okruhy: kultura (divadlo, literatura, film), odívání, nákupy a móda, životní prostředí (příroda), stravovací návyky a jídlo	osob 8,11 multi 1,4 enviro 1-4 medi 1,2,4,5
8.	Mluvení	vyjmenuje významné osobnosti spojené s anglickou kulturou	Anglie (literatura, divadlo, film), realie anglicky mluvících zemí	glob 1-3 multi 1,3,4
8.	Mluvení Psaní	umí vytvořit podmínku a užívá podmínkové věty s „if“	mluvnice (podmínkové věty „first conditional“)	
8.	Mluvení Psaní	umí vytvořit a použít věty v trpném rodě	mluvnice (trpný rod)	
8.	Mluvení Psaní	rozezná a používá dvojí vyjádření budoucnosti: plánované, očividné a vyjadřující názor a rozhodnutí; používá budoucí čas pro zdvořilou nabídku a žádost; vhodně užívá pro vyjádření budoucnosti přítomný čas průběhový	mluvnice (budoucí čas, blízká budoucnost, přítomný čas průběhový)	
8.	Mluvení Psaní	popíše průběh běžné činnosti v minulosti	mluvnice (minulý čas průběhový)	
8.	Mluvení Psaní	používá třetí tvary pravidelných a vybraných nepravidelných sloves při vyjádření minulosti trvající do přítomnosti	mluvnice (předpřítomný čas, „ever“, „never“)	

8.	Mluvení Psaní	užívá vybraná frázová slovesa	mluvnice (frázová slovesa)	
8.	Mluvení Psaní	vypráví stručný obsah zhlédnutého filmu	film (typy filmu), kultura	osob 8,11 multi 1,4 medi 1,2,4,5
8.	Mluvení Psaní	charakterizuje životní styl a rodinný život v Anglii, porovná s ČR	Anglie (životní styl, rodinný život); reálie anglicky mluvících zemí	osob 1,2,6, 7,9,11 glob 1-3 multi 1-4
8.	Psaní	používá slovní zásobu a napíše jednoduchý text týkající se probíraných tematických okruhů	slovní zásoba, mluvnice	
9.	Poslech s porozuměním	zachytí a porozumí obsahu promluvy a dokáže pracovat s informacemi nově v oblasti probíraných témat	slovní zásoba a gramatické jevy – tematické okruhy: péče o zdraví, bydlení, sport, pocity a nálady, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, reálie zemí příslušných jazykových oblastí	osob 1-11 demo 1-4 glob 1-3 multi 1-4 enviro 3,4 medi 1-6
9.	Mluvení	fonologicky správně vyslovuje hlásky, dvojhlásky	zvuková a grafická podoba jazyka (fonologický systém jazyka)	
9.	Mluvení	správně používá slovní i větný přízvuk	zvuková a grafická podoba jazyka (slovní i větný přízvuk)	
9.	Mluvení	vede dialog o svých zážitcích a zkušenostech (dle zadání), dokáže řešit problém	slovní zásoba, mluvnice (osobní zážitky a zkušenosti)	osob 1,2,3, 8,10,11
9.	Mluvení	vyjádří své pocity, nálady a obavy	slovní zásoba, mluvnice (pocity, nálady a obavy)	osob 2,3,4
9.	Mluvení	si dokáže domluvit schůzku, změnit detaily domluvy, řešit nastalou situaci	slovní zásoba, mluvnice (domluva schůzky a řešení změny domluvy)	osob 7,8,10
9.	Mluvení	vyjádří žádost, prosbu	slovní zásoba, mluvnice (vyjádření žádosti, prosby)	osob 2,8, 10,11
9.	Mluvení	hovoří o budoucnosti, vyjádří přání	mluvnice (budoucí čas a možnosti vyjádření budoucnosti)	osob 2,10, 11
9.	Mluvení	simuluje rozhovor o svých zdravotních problémech	fráze a slovní zásoba spjatá s návštěvou u lékaře	osob 1,2,8, 10
9.	Mluvení Psaní	zhodnotí nebezpečné situace v životě a nalézá možnosti jejich řešení, dokáže dát radu a varovat	slovní zásoba, mluvnice (nebezpečné věci a situace)	osob 1,8,10
9.	Mluvení Psaní	detailně popíše situaci, věci, lidi a zvířata	slovní zásoba, mluvnice (pořadí přídavných jmen popisujících různé kategorie vlastností)	osob 1-11 enviro 1-4
9.	Mluvení Psaní	kriticky hodnotí funkci a užití médií	slovní zásoba, mluvnice (média)	medi 1-6
9.	Mluvení Psaní	správně utvoří a odliší čas minulý prostý a průběhový od přítomného prostého a průběhového	mluvnice (přítomný a minulý čas prostý a průběhový)	
9.	Mluvení Psaní	popíše změnu a situaci od změny do současnosti	mluvnice (minulý čas prostý, předpřítomný čas)	
9.	Čtení s	odliší v textu informativní prvky	práce s textem	medi 1

	porozuměním	od prvků zábavních a reklamních		
9.	Psaní	napiše žádost, dopis, vyplní základní informace o sobě ve formuláři	formální podoba žádosti, dopisu, formuláře	osob 1,2,5,7,8

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6. - 9.	Poslech s porozuměním	rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů	slovní zásoba, mluvnice, zvuková podoba jazyka, výslovnost	
6. - 9.	Poslech s porozuměním	rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby	slovní zásoba a mluvnice dle témat.okruhů	osob 1-11
6. - 9.	Mluvení	odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby	zvuková podoba jazyka, slovní zásoba a fráze dle témat.okruhů	osob 1-11
6. - 9.	Čtení s porozuměním	rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)	práce s textem, slovní zásoba dle témat. okruhů, práce se slovníkem	
6. - 9.	Psaní	reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby	pohlednice, dopis, formulář, grafická podoba jazyka	osob 1-11

5.1.3. Francouzský jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Francouzský jazyk je určen v 7.–9. ročníku pro žáky, kteří si jej zvolí jako jednu z povinně volitelných variant (ve zvoleném jazyce v 7. ročníku pokračují žáci až do 9. ročníku). Francouzský jazyk je vyučován s časovou dotací 2 hodiny za týden. Výuka je realizována ve skupinách o počtu kolem 15 žáků, v kmenových třídách, dle možností je využívána jazyková učebna nebo učebna s interaktivní tabulí a přístupem na internet. Formy realizace: vyučovací hodina, projekty.

Francouzský jazyk přispívá poskytnutím živého jazykového základu ke snižování jazykových bariér, zvyšuje předpoklady pro navazování nových vztahů a komunikaci žáků v rámci Evropy a světa, vede žáky k uvědomění si významu vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance. Rozvíjí pozitivní vztah k cizímu jazyku, pomáhá získat sebedůvěru při vystupování na veřejnosti a kultivuje osobní projev žáka. Přispívá ke zvýšení mobility žáků v jejich osobním životě, umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí a jejich odlišné kulturní tradice, zlepšuje podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Vzdělávací obsah předmětu francouzský jazyk je rozdělen do čtyř složek, které jsou vzájemně propojeny a společně vytváří řečové dovednosti, které by si žák měl osvojit:

Poslech s porozuměním (žák rozumí jednoduchým pokynům, slovům, větám a otázkám učitele v rámci osvojovaných témat, rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních situací)

Mluvení (žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů, sdělí základní informace týkající se jeho osoby, rodiny, školy, volného času, odpovídá na jednoduché otázky v rámci daných témat)

Čtení s porozuměním (žák rozumí jednoduchým informačním nápisům, pokynům, slovům, jednoduchým větám a krátkému textu, které se vztahují k běžným tématům)

Psaní (žák vyplní jednoduché údaje o sobě ve formuláři, napíše jednoduché texty týkající se osvojovaných témat, stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení)

Provázanost s ostatními předměty

Francouzský jazyk je tematicky provázán s předměty český jazyk (popis, dopis, mluvený projev, líčení), dramatická výchova (herní dovednosti, komunikace, vstup do role), občanská výchova (národnostní menšiny), zeměpis (politický zeměpis, Evropa).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie ve francouzském jazyce

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
pracuje se slovníkem	poskytne a umožní žákům pracovat s různými slovníky – dvojazyčný, obrazový, významový
vyhledá potřebné informace v textu	používá metody zaměřené na čtení s porozuměním a orientací v textu (odpovědi na otázky, doplňování do textu...)
obměňuje krátké texty se zachováním smyslu	zařazuje úkoly vyžadující obměnu textu (nahrazování slovíček, vět...)
využívá pro efektivní učení různé způsoby a ohledem na své individuální potřeby a schopnosti	nabízí různé způsoby učení, mění metody a formy práce s ohledem na individuální potřeby a schopnosti žáků
kompetence k řešení problémů	
orientuje se v textu	klade otázky k porozumění textu, člení text na kratší úseky pro lepší orientaci
vyhledává informace dle zadání a dále s nimi pracuje	používá metody zaměřené na čtení s porozuměním a orientací v textu (odpovědi na otázky, doplňování do textu...) a další možnosti práce s nimi
vystihne smysl krátkých a jednoduchých sdělení a oznámení	umožňuje žákům ústně i písemně shrnout text, sleduje logickou návaznost sdělovaných informací
kompetence komunikativní	
logicky formuluje jednoduchá sdělení	zadáva úkoly vyžadující žákovo vyjádření a formulaci svých myšlenek a sdělení, dbá na logickou návaznost sdělovaných informací
uvědomí si pravidla komunikace v běžných každodenních situacích včetně drobných interkulturních rozdílů	svým příkladem poskytne žákům pravidla komunikace v běžných situacích
reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu	umožní žákům písemně nebo ústně reprodukovat obsah textu
pracuje s jednoduchými formuláři a dotazníky	zařadí metody vyžadující doplňování informací do dotazníků a formulářů (složenky, podpisová karta...)
reprodukuje obsah jednoduché konverzace	umožní žákům ústně reprodukovat obsah mluveného textu spolužáků, slyšeného z audiovizuální techniky
porozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů	poskytne žákům dostatek autentických vizuálních a audiovizuálních materiálů
kompetence sociální a personální	

aktivně se zapojí do jednoduché konverzace	umožní žákům, aby mezi sebou komunikovali v cizím jazyce (dialog, diskuze, hraní rolí), dbá na důslednost
adekvátně reaguje na jednoduchý požadavek	poskytne prostor pro dialog, diskuzi, dbá na adekvátní vyjadřování ve francouzském jazyce
poskytne požadované informace	zařadí aktivity vyžadující přesné podávání konkrétních informací ve francouzském jazyce
kompetence občanské	
srovná zvyky a tradice v ČR s tradicemi ve francouzsky mluvících zemích	vede žáky k využívání informací z ostatních předmětů o zvycích a svátcích v ČR, seznámí je s těmito informacemi francouzsky mluvících zemí a poskytne prostor pro jejich srovnání a nalezení rozdílů
respektuje interkulturní rozdíly, ocení význam odlišnosti a vnímá její přínos pro vlastní osobní rozvoj	vlastním příkladem vede žáky k respektu, ocenění a toleranci interkulturních rozdílů
kompetence pracovní	
respektuje pravidla komunikace v cizím jazyce v běžných každodenních situacích	na začátku roku společně s žáky vytvoří pravidla komunikace a dbá na jejich soustavné dodržování ve francouzském jazyce

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
7. – 9.	Čtení s porozuměním, mluvení	porovná zvyky a tradice francouzsky mluvících zemí s českými zvyklostmi, vyhledá na mapě některá významná francouzská města a podá o nich stručnou informaci	zvyky, tradice, svátky, Frankofonie	glob 1, 2 multi 1, 4
7. – 9.	Poslech s porozuměním	rozumí pokynům týkajících se organizace výuky	pokyny ve výuce	
7. – 9.	Čtení s porozuměním	používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník	abeceda, hláskování, pravopis slov, podstatná jména, synonyma, antonyma	osob 1
7.	Poslech s porozuměním	rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám vyslovovaným pomalu a zřetelně	pozdravy, vítání, loučení, představování se, tykání, vykání, kalendářní rok – dny v týdnu, měsíce	
7.	Mluvení	rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje	oslovení, reakce na ně, prosba, žádost, poděkování, souhlas, nesouhlas	osob 8
7.	Čtení s porozuměním	používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník	abeceda, hláskování, pravopis slov, pravidla výslovnosti, podstatná jména, synonyma, antonyma	
7.	Mluvení	sdělí ústně základní údaje o běžných každodenních situacích, poskytne jednoduchý rozhovor	slovesa, zápor, osobní zájmena, přivlastňovací zájmena, domov, rodina, škola	osob 8
7.	Čtení s porozuměním, mluvení	vyžádá si i poskytne požadované jednoduché informace	časové údaje, číslovky, příslovce, přídavná jména, věta jednoduchá tázací a oznamovací	
8.	Čtení s porozuměním, mluvení	vyslovuje a čte nahlas, plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu v rámci známé slovní zásoby	základní fonetické znaky a výslovnost, zvuková a grafická podoba slova, četba autentického textu	

8.	Psaní	vyplní základní údaje do formulářů	dotazník, cestování, ubytování	
8.	Psaní	napiše jednoduchý text o své rodině, zvířatech; napiše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět	souvětí, modální slovesa, předložky, člen určitý a neurčitý, slovní zásoba – já, moje rodina a zvířata	
8.	Mluvení, psaní, poslech s porozuměním	sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, o své rodině, popíše dům, byt, zeptá se na cestu, orientuje se podle plánu	slovesa, osobní zájmena, přivlastňovací zájmena, domov, rodina, životopis, bydlení, orientace v obci	
8.	Mluvení	zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob	přání, reakce na ně, vyjádření libosti, nelibosti, omluva; svátky ve Francii a ČR	osob 8
9.	Čtení s porozuměním	rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu	slovosled, význam slov v kontextu	
9.	Čtení s porozuměním	vyhledá v textu potřebnou informaci a odpověď na otázku	tázací zájmena a zájmenná příslovce, zeměpisné údaje, příroda, počasí	
9.	Mluvení, psaní	sdělí ústně i písemně základní údaje o běžných každodenních situacích	přídavná jména, člen určitý, neurčitý, volný čas, zájmová činnost	
9.	Mluvení, psaní	reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace	minulý čas - perfektum, blahopřání, dopis, pozdrav z prázdnin	osob 8
9.	Mluvení	vyžádá si i poskytne požadované jednoduché informace; poskytne jednoduchý rozhovor v restauraci či v obchodě	nakupování, oblékání, jídlo, lidské tělo a zdraví	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
7. – 9.	Čtení s porozuměním, mluvení	rozumí jednoduchým slovům	zvyky, tradice, svátky, Frankofonie	glob 1, 2 multi 1, 4
7. – 9.	Poslech s porozuměním	je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka	pokyny ve výuce	
7. – 9.	Čtení s porozuměním	rozumí jednoduchým slovům	abeceda, hláskování, podstatná jména	osob 1
7.	Poslech s porozuměním	rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování	pozdravy, vítání, loučení, představování se, kalendářní rok – dny v týdnu, měsíce	
7.	Mluvení	pozdraví a poděkuje, vyjádří souhlas a nesouhlas	oslovení, reakce na ně, prosba, žádost, poděkování, souhlas, nesouhlas	osob 8
7.	Čtení s porozuměním	rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)	abeceda, hláskování, pravidla výslovnosti, podstatná jména	
7.	Mluvení	sdělí své jméno a věk, dokáže si přivlastnit, negovat	slovesa, zápor, osobní zájmena, přivlastňovací zájmena, domov, rodina, škola	osob 8
7.	Čtení s porozuměním, mluvení	rozumí jednoduchým slovům, dokáže počítat do 10, zvládne jednoduché časové údaje	časové údaje, číslovky, příslovce, přídavná jména, věta jednoduchá	
8.	Čtení s porozuměním, mluvení	rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)	základní fonetické znaky a výslovnost, zvuková podoba slova	
8.	Psaní	reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby	dotazník	
8.	Psaní	reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby	slovní zásoba – já, moje rodina a zvířata	
8.	Mluvení, psaní, poslech s porozuměním	rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů (členové rodiny) rozumí jednoduchým pokynům učitele	slovesa, osobní zájmena, přivlastňovací zájmena, domov, rodina, životopis, bydlení	
8.	Mluvení	rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů (vyjádří libost, nelibost, omluvu) rozumí jednoduchým pokynům učitele	přání, reakce na ně, vyjádření libosti, nelibosti, omluva; svátky ve Francii a ČR	osob 8
9.	Čtení s porozuměním	rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)	slovosled, význam slov v kontextu	
9.	Čtení s porozuměním	rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)	tázací zájmena a zájmenná příslovce, zeměpisné údaje, příroda, počasí	
9.	Mluvení, psaní	rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů (zájmová činnost) rozumí jednoduchým pokynům učitele reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby	přídavná jména, člen určitý, neurčitý, volný čas, zájmová činnost	
9.	Mluvení, psaní	rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů (napíše jednoduchý dopis)	minulý čas - perfektum, blahopřání, dopis, pozdrav z prázdnin	osob 8

		rozumí jednoduchým pokynům učitele reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby		
9.	Mluvení	rozumí otázkám, které se týkají základů uvedené slovní zásoby) rozumí jednoduchým pokynům učitele	nakupování, oblékání, jídlo, lidské tělo a zdraví	

5.1.4. Německý jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Předmět německý jazyk je určen v 7. – 9. ročníku pro žáky, kteří si jej zvolí jako jednu z povinně volitelných variant (pokud si žáci vyberou německý jazyk v 7. ročníku, pokračují v něm do 9. ročníku). Německý jazyk je vyučován s časovou dotací 2 hodiny za týden. Výuka je realizována ve skupinách o počtu kolem 15 žáků, v kmenových třídách, dle možností je využívána jazyková učebna nebo učebna s interaktivní tabulí a přístupem na internet. Formy realizace: vyučovací hodina, projekty.

Německý jazyk přispívá poskytnutím živého jazykového základu ke snižování jazykových bariér, zvyšuje předpoklady pro navazování nových vztahů a komunikaci žáků v rámci Evropy a světa, vede žáky k uvědomění si významu vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance. Rozvíjí pozitivní vztah k cizímu jazyku, pomáhá získat sebedůvěru při vystupování na veřejnosti a kultivuje osobní projev žáka. Přispívá ke zvýšení mobility žáků v jejich osobním životě, umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí a jejich odlišné kulturní tradice, zlepšuje podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Předmět německý jazyk je realizován v těchto tematických okruzích, které se navzájem prolínají:

1. Poslech s porozuměním
2. Mluvení
3. Čtení s porozuměním
4. Psaní

Provázanost s ostatními předměty

Německý jazyk je tematicky provázán s předměty český jazyk (popis, dopis, mluvený projev, druhy vět, líčení), občanská výchova (národnostní menšiny), zeměpis (politický zeměpis, Evropa).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v německém jazyce

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
pracuje se slovníkem	poskytne a umožní žákům pracovat s různými slovníky – dvojjazyčný, obrazový, významový

vyhledá potřebné informace v textu	používá metody zaměřené na čtení s porozuměním a orientací v textu (odpovědi na otázky, doplňování do textu...)
obměňuje krátké texty se zachováním smyslu	zařazuje úkoly vyžadující obměnu textu (nahrazování slovíček, vět...)
využívá pro efektivní učení různé způsoby a ohledem na své individuální potřeby a schopnosti	nabízí různé způsoby učení, mění metody a formy práce s ohledem na individuální potřeby a schopnosti žáků
kompetence k řešení problémů	
orientuje se v textu	klade otázky k porozumění textu, člení text na kratší úseky pro lepší orientaci
vyhledává informace dle zadání a dále s nimi pracuje	používá metody zaměřené na čtení s porozuměním a orientací v textu (odpovědi na otázky, doplňování do textu...) a další možnosti práce s nimi
vystihne smysl krátkých a jednoduchých sdělení a oznámení	umožňuje žákům ústně i písemně shrnout text, sleduje logickou návaznost sdělovaných informací
kompetence komunikativní	
logicky formuluje jednoduchá sdělení	zadáva úkoly vyžadující žákovo vyjádření a formulaci svých myšlenek a sdělení, dbá na logickou návaznost sdělovaných informací
uvědomí si pravidla komunikace v běžných každodenních situacích včetně drobných interkulturních rozdílů	svým příkladem poskytne žákům pravidla komunikace v běžných situacích
reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu	umožní žákům písemně nebo ústně reprodukovat obsah textu
pracuje s jednoduchými formuláři a dotazníky	zařadí metody vyžadující doplňování informací do dotazníků a formulářů (složenký, podpisová karta...)
reprodukuje obsah jednoduché konverzace	umožní žákům ústně reprodukovat obsah mluveného textu spolužáků, slyšeného z audiovizuální techniky
porozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů	poskytne žákům dostatek autentických vizuálních a audiovizuálních materiálů
kompetence sociální a personální	
aktivně se zapojí do jednoduché konverzace	umožní žákům, aby mezi sebou komunikovali v cizím jazyce (dialog, diskuze, hraní rolí), dbá na důslednost
adekvátně reaguje na jednoduchý požadavek	poskytne prostor pro dialog, diskuzi, dbá na adekvátní vyjadřování v cizím jazyce
poskytne požadované informace	zařadí aktivity vyžadující přesné podávání konkrétních informací v německém jazyce
kompetence občanské	
srovná zvyky a tradice v ČR s tradicemi v německy mluvících zemích	vede žáky k využívání informací z ostatních předmětů o zvycích a svátcích v ČR, seznámí je s těmito informacemi německy mluvících zemí a poskytne prostor pro jejich srovnání a nalezení rozdílů

respektuje interkulturní rozdíly, ocení význam odlišnosti a vnímá její přínos pro vlastní osobní rozvoj	vlastním příkladem vede žáky k respektu, ocenění a toleranci interkulturních rozdílů
kompetence pracovní	
respektuje pravidla komunikace v cizím jazyce v běžných každodenních situacích	na začátku roku společně s žáky vytvoří pravidla komunikace a dbá na jejich soustavné dodržování v německém jazyce

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
7. – 9.	Čtení s porozuměním,	rozumí jednoduchým informačním nápisům a pokynům týkajících se organizace výuky	pokyny ve výuce	osob 1
7. - 9.	Poslech s porozuměním	rozumí pomalu a pečlivě vyslovovaným jednoduchým pokynům a otázkám učitele a reaguje na ně	pokyny ve výuce	
7. – 9.	Čtení s porozuměním, mluvení	porovná zvyky a tradice německy mluvících zemí s českými zvyklostmi, vyhledá na mapě některá významná německá města a podá o nich stručnou informaci	zvyky, tradice německy mluvících zemí, německá města	glob 1, 2
7. - 9.	Poslech s porozuměním	rozumí pomalu a zřetelně pronášeným slovům a jednoduchým větám týkajících se Vánoc a Velikonoc	kalendářní rok, svátky německy mluvících zemí – Vánoce, Velikonoce	multi 1, 4
7. – 9.	Čtení s porozuměním	používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník	abeceda, hláskování, pravopis slov, podstatná jména, synonyma, antonyma, práce se slovníkem	
7.	Poslech s porozuměním	rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám vyslovovaným pomalu a zřetelně	pozdravy, vítání, loučení, představování se, tykání, vykání	
7.	Mluvení	rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje, pečlivě vyslovuje	oslovení, reakce na ně, prosba, žádost, poděkování, souhlas, nesouhlas	osob 8
7.	Mluvení	jednoduše sdělí ústně základní údaje o běžných každodenních situacích, poskytne jednoduchý rozhovor	slovesa pravidelná a nepravidelná, zápor, osobní zájmena, přivlastňovací zájmena; slovní zásoba - domov, rodina, škola	osob 8
7.	Psaní	vyplní o sobě základní údaje do formulářů	dotazník	
7.	Mluvení	představí sebe a členy své rodiny, odpovídá na jednoduché otázky týkající se rodiny, jeho koníčků a zvířat a klade podobné otázky	zájmeno mein, dein, slovní zásoba – já a moje rodina, volný čas, zvířata	osob 8
7.	Psaní	napíše jednoduchý text o své rodině a o zvířatech	slovní zásoba – já a moje rodina, zvířata	
7.	Mluvení	popíše činnosti, kterým se věnuje v průběhu týdne	předložka am, časování pravidelných sloves, předložky se 3. a 4. pádem	
7.	Čtení s porozuměním, mluvení	rozumí slovům a jednoduchým větám týkající se roku, vyžádá si a poskytne požadované jednoduché informace	časové údaje (hodiny, roční období a měsíce, týden), číslovky,	

			příslovce, přídavná jména, věta jednoduchá tázací a oznamovací	
7.	Čtení s porozuměním, mluvení	vyslovuje a čte nahlas, plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu v rámci známé slovní zásoby	základní fonetické znaky a výslovnost, zvuková a grafická podoba slova, četba autentického textu	
8.	Mluvení, poslech s porozuměním	popíše byt nebo dům, ve kterém bydlí; zeptá se na cestu, orientuje se podle pokynů v jednoduchém plánu	slovní zásoba - bydlení, cestování, obec, orientace ve městě	
8.	Poslech s porozuměním	rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech	slovní zásoba - orientace ve městě, popis cesty	
8.	Psaní	napiše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět	souvětí, modální slovesa, předložky se 3./4. pádem, člen určitý a neurčitý	
8.	Psaní, mluvení	sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, o své rodině	slovesa, osobní zájmena, přivlastňovací zájmena, slovní zásoba - domov, rodina, životopis	
8.	Mluvení	poskytne jednoduchý rozhovor v obchodě či restauraci	slovní zásoba – jídlo, nákupy	osob 8
8.	Mluvení	zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob	přání, reakce na ně, vyjádření libosti, nelibosti, pocitů, omluva	osob 8
8.	Psaní	stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení, která se ho týkají	pozdávka, blahopřání	
9.	Čtení s porozuměním	rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu s vizuální podporou, vyhledá informace	slovosled, spojky, význam slov v kontextu	
9.	Čtení s porozuměním	vyhledá v textu potřebnou informaci a odpověď na otázku	tázací zájmena a zájmenná příslovce, slovní zásoba – dopravní prostředky, zeměpisné údaje, příroda, počasí	
9.	Mluvení, psaní	sdělí ústně i písemně základní údaje o běžných každodenních situacích	přídavná jména, člen určitý, neurčitý, stupňování přídavných jmen, slovní zásoba - volný čas, zájmová činnost	
9.	Mluvení, psaní	reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace	minulý čas - perfektum, pozdrav z prázdnin	osob 8
9.	Mluvení	vyžádá si i poskytne požadované jednoduché informace	slovní zásoba - oblékání, povolání, lidské tělo a zdraví	osob 8

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
7. – 9.	Poslech s porozuměním	je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka	výslovnost, zvuková podoba slova	
7. – 9.	Poslech s porozuměním	rozumí jednoduchým pokynům učitele	pokyny ve výuce	
7.	Poslech s porozuměním, mluvení	rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování a sám je aplikuje	pozdravy, prosba, poděkování	osob 8
7.	Poslech s porozuměním, čtení s porozuměním	s vizuální podporou rozumí jednoduchým slovům týkající se rodiny	slovní zásoba - já a moje rodina, volný čas	osob 8
7.	Poslech s porozuměním	rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů	základní otázky, časování sloves	
7.	Mluvení	vyjádří souhlas a nesouhlas	vyjádření souhlasu a nesouhlasu, slovosled	
7.	Mluvení	sdělí své jméno a věk	základní číslovky	
7.	Psaní	reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby	osobní dotazník se základními informacemi o sobě	
8.	Poslech s porozuměním, čtení s porozuměním	s vizuální podporou rozumí jednoduchým slovům týkající se bydlení a stravování	slovní zásoba – bydlení, jídlo, nákupy	
8.	Psaní	reaguje na jednoduchá písemná sdělení	pozvánka, blahopřání	
9.	Poslech s porozuměním, čtení s porozuměním	s vizuální podporou rozumí jednoduchým slovům týkající se cestování, lidského těla a zdraví	slovní zásoba – dopravní prostředky, lidské tělo a zdraví	
9.	Psaní	reaguje na jednoduchá písemná sdělení	popis postavy, oblékání, předložky	

5.1.5. Konverzace v AJ (volitelný předmět B)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové, organizační a vymezení předmětu

Vzdělávacím obsahem předmětu konverzace v AJ je osvojení potřebných jazykových znalostí a dovedností, aktivní využití účinné komunikace v oblastech vymezených jednotlivými tematickými okruhy, získání schopnosti porozumění přiměřeně (jazykově, obsahově, rozsahem) náročného sdělení na úrovni osvojených znalostí. Žák je veden k poznání kultury zemí příslušné jazykové oblasti, vyhledávání nejdůležitějších informací o zemích studovaného jazyka a k práci s nimi, pochopení významu znalosti cizích jazyků pro osobní život, formování vzájemného porozumění mezi zeměmi, respektu a toleranci k odlišným kulturním hodnotám jiných národů.

Konverzace v AJ je vyučována jako volitelný předmět v 8. a 9. ročníku. Žák nemusí absolvovat konverzaci v AJ v obou ročnících. Časová dotace pro tento předmět je 1 hodina týdně. Předpokládá se, že bude konverzace vyučována ve skupinách do 15 žáků. Forma realizace: vyučovací hodina postavená na aktivním zapojení žáků do konverzace s využitím skupinového vyučování, samostatného projevu, dialogů, práce s obrazovým materiálem a multimediální technikou. Tematické okruhy konverzace jsou vztaženy k běžným situacím v životě.

Provázanost s ostatními předměty

Konverzace v AJ navazuje tematicky na předmět anglický jazyk a je s ním velice úzce provázána. Rozšiřuje a prohlubuje vědomosti a dovednosti získané právě v předmětu anglický jazyk. Dále je spjat s tématy jiných předmětů jako je Člověk a zdraví (ZŽS), Naše škola (OV), Náš životní styl (ENV), Naše země (Z), Kultura (UK, VV) a další.

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie ke konverzaci v anglickém jazyce (volitelný předmět B)

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
osvojuje si efektivní strategie vedoucí k zvládnutí cizího jazyka a aktivnímu využití	vede k osvojení efektivních strategií vedoucích k zvládnutí cizího jazyka a aktivnímu využití
správně se orientuje v jazykových materiálech (slovníky, knihy, doplňkové texty, časopisy)	poskytuje různé jazykové materiály (slovníky, knihy, doplňkové texty, časopisy)
využívá schopnosti analogie k odhadování významu neznámých výrazů podle známých a dříve osvojených, orientuje se v novém neznámém textu	směřuje k využívání schopnosti analogie k odhadování významu neznámých výrazů podle známých a dříve osvojených a k orientaci v novém neznámém textu

pochozí přínos osvojení AJ, při práci s materiály a multimediální technikou si rozšiřuje znalosti z různých oborů	vede k pochopení přínosu osvojení AJ, poskytuje materiály a využívá multimediální techniku
kompetence k řešení problémů	
vyhledává informace z různých zdrojů, vyhodnocuje je a zpracovává	dává k dispozici různé zdroje a vede žáka k vyhledávání, vyhodnocování a zpracovávání informací
využívá zkušenosti z již jednou vyřešeného problému v jiné situaci či řešení jiného	vytváří různé problémové komunikační situace
změní a upraví odpovědi na základě nových jazykových zjištění a porozumění	motivuje žáka ke změnám a úpravám odpovědí na základě nových jazykových zjištění a porozumění
kompetence komunikativní	
vyjadřuje svůj názor v komunikační situaci	vytváří dostatečné množství komunikačních schopností, aby byl žák nucen vyjadřovat svůj názor
správně pochopí a reaguje na pokyny	doprovází svůj projev gesty, mimikou a názornými pomůckami, dává jednoznačné a srozumitelné pokyny
zapojí se do komunikace v angličtině se správnou intonací a výslovností	nenásilnou formou vtáhne žáka do komunikace v angličtině se správnou intonací a výslovností
zapojí se do rozhovorů a výměny názorů či informací ve dvojicích nebo ve skupinách k danému tématu	pravidelně zařazuje do hodin rozhovory a výměnu názorů či informací ve dvojicích nebo ve skupinách k danému tématu
aktivně zvládne gramatické struktury, slovní spojení a slovní zásobu, zapojí se do simulací a dramatizací reálných situací, vyjadřuje se přirozeně, efektivně a logicky v Aj	procvičuje se žáky gramatické struktury, slovní spojení a slovní zásobu simulací a dramatizací reálných situací, a vede je tak k přirozenému, efektivnímu a logickému vyjadřování se v Aj
rozpozná hlavní téma, obsah a určí klíčová místa v slyšeném či čteném textu	předkládá žákům slyšené či čtené texty, v nichž žáci rozpoznají hlavní téma, obsah a určí klíčová místa
řeší kvízy, zábavné texty, reaguje na písně, podílí se na vytváření přátelské atmosféry ve třídě	zařazuje do výuky odlehčující činnosti, například kvízy, zábavné texty nebo písně, kterými navozuje tvůrčí a přátelskou atmosféru ve třídě
sděluje vytříbené a uspořádané informace o sobě, svých blízkých, svém okolí a o svých zájmech v písemné a ústní podobě	zadáva úkoly, při kterých žáci sdělují vytříbené a uspořádané informace o sobě, svých blízkých, svém okolí a o svých zájmech v písemné a ústní podobě
projevuje se v anglickém jazyce dostatečně hlasitě a zřetelně, ovládne správnou výslovnost	podporuje žáky v dostatečně hlasitém a zřetelném projevu v Aj, posiluje nácvik správné výslovnosti
písemně i ústně prezentuje zadané úkoly	poskytuje žákům prostor k písemné i ústní prezentaci zadaných úkolů
kompetence sociální a personální	
přijme roli, vcítí se do ní a účastní se aktivně dramatizace příběhu	zařazuje do hodin dramatizaci příběhů
hovoří gramaticky a stylisticky správně o sobě a svých zálibách, uvědomuje si své individuální vlastnosti a kvality	zadáva úkoly, při kterých žák hovoří o sobě a svých zálibách a tím ho vede k uvědomění si svých individuálních vlastností a kvalit
správně využívá dosud známou slovní zásobu a pomocí svých individuálních schopností a znalostí odhaduje významy nových slov a slovních spojení a následně pochopí obsah nového textu	vybízí žáka k využití nejen dosud známé slovní zásoby ale i svých individuálních schopností a znalostí k odhadu významu nových slov a slovních spojení a k následnému pochopení obsahu nového textu
zapojí se do různých forem práce: samostatné, párové, týmové,	volí různé formy práce: samostatné, párové, týmové, aby umožnil žákům vzájemnou inspiraci a pomoc a motivoval je tak

osobním přístupem inspiruje ostatní žáky a využívá jejich inspirace a motivace vyučujícího k dosažení osobního maxima	k dosahování osobního maxima
prezentuje úkoly před spolužáky	vyžaduje prezentaci úkolů před spolužáky
vzájemně spolupracuje s různými žáky, kontaktuje se a komunikuje s různými typy lidí, rozpoznává různé styly práce jiných lidí	zadáva skupinové práce tak, aby při činnosti na jednotlivých úkolech vzájemně spolupracovali vždy jiní žáci, a tím si zvykali na kontakt a komunikaci s různými typy lidí a na jejich různý styl práce
vyjádří své individuální potřeby a prezentuje své schopnosti	přizpůsobuje výuku individuálním potřebám a schopnostem žáků
řeší kvízy, zábavné texty, reaguje na písničky, podílí se na vytváření přátelské atmosféry ve třídě	zařazuje do výuky videokomponenty a odlehčující činnosti, například kvízy, zábavné texty nebo písničky, kterými navozuje tvůrčí a přátelskou atmosféru ve třídě
nabízí svou pomoc či ochotně vyhoví při žádosti o pomoc	povzbuzuje žáky, aby v případě potřeby nabízeli svou pomoc či ochotně vyhověli při žádosti o pomoc
dodržuje termíny splnění úkolu	vede žáky k dodržování termínů splnění úkolu
kompetence občanské	
zodpovídá za své učení, vyjádřené názory, práci ve skupině či dvojici	vede žáky k zodpovědnosti za své učení, vyjádřené názory, práci ve skupině či dvojici
řeší úkoly vztahující se k situacím každodenního života	zadáva žákům úkoly vztahující se k situacím každodenního života
při spolupráci přijímá všechny žáky a nikoho neodmítá	povzbuzuje žáky, aby při spolupráci přijímali ostatní žáky a nikoho neodmítali
seznámí se s životem v anglicky mluvících zemích a respektuje kulturu jiných národů, oceňuje význam odlišností a vnímá jejich přínosu pro osobní rozvoj	zařazuje do výuky témata týkající se života v anglicky mluvících zemích a vede je k respektování kultury jiných národů, oceňování významu odlišností a vnímání jejich přínosu pro osobní rozvoj
vyjadřuje se vlastním tempem a způsobem, je zodpovědný za vlastní činy a projevy	nechává žáky pracovat vlastním tempem a vyjadřovat se svým vlastním způsobem, ale vyžaduje od nich zodpovědnost za vlastní činy a projevy
kompetence pracovní	
projeví svou iniciativu, znalosti, představitost a také schopnost spolupracovat s ostatními	zadáva úlohy, při nichž žáci projeví svou iniciativu, znalosti, představitost a také schopnost spolupracovat s ostatními
zvládne různé druhy práce a učení	používá různé techniky učení opakovaně a pravidelně, aby si žáci zvykli na jistý druh práce a učení
hodnotí vlastní práci a osobního pokrok v učení	vyžaduje od žáků hodnocení vlastní práce a osobního pokroku v učení
využívá informačních technologií pro získání informací ke svému dalšímu profesnímu uplatnění	vede žáky k využívání informačních technologií pro získání informací k jejich dalšímu profesnímu uplatnění
respektuje pravidla komunikace v anglickém jazyce v běžných každodenních situacích	vede k respektování pravidel komunikace v Aj v běžných každodenních situacích
práce s pomůckami (slovníky, audiovizuál. p.)	poskytne vhodné pomůcky pro práci v Aj

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
8.	Poslech s porozuměním	zachytí a porozumí informacím, frázím a slovní zásobě následujících tematických okruhů: rodina, přátelé, škola, naše země, zábava, jídlo a pití, nákupy, u lékaře, cestování, sport	rodina, přátelé, škola, naše země, zábava, jídlo a pití, nákupy, u lékaře, cestování, sport	osob 1-11 demo 1-2 glob 1-3 multi 1,4 enviro 1-4 medi 1,2,4,5
8.	Čtení s porozuměním	počopí smysl textů vztahujících se k tematickým okruhům: rodina, přátelé, škola, naše země, zábava, jídlo a pití, nákupy, u lékaře, cestování, sport ; vyhledá potřebné informace v těchto textech	rodina, přátelé, škola, naše země, zábava, jídlo a pití, nákupy, u lékaře, cestování, sport	osob 1-11 demo 1-2 glob 1-3 multi 1,4 medi 1,2,4,5
8.	Poslech s porozuměním Čtení s porozuměním	pracuje se zdroji informací – slovníky, jazykové příručky, multimediální technika, získává informace o světě (zvláště o zemích studovaného jazyka) a využívá získaných poznatků ke komunikaci	slovní zásoba a informace v jazykových příručkách a dalších zdrojích	osob 8 medi 1
8.	Mluvení Psaní	správně používá slovní zásobu a fráze následujících tematických okruhů: rodina, přátelé, škola, naše země, zábava, jídlo a pití, nákupy, u lékaře, cestování, sport ; reprodukuje obsah textů (mluvených i psaných) a vyjadřuje vlastní názory vztahující se k zmiňovaným tematickým okruhům	rodina, přátelé, škola, naše země, zábava, jídlo a pití, nákupy, u lékaře, cestování, sport	osob 1-11 demo 1-2 glob 1-3 multi 1,4 medi 1,2,4,5
8.	Interaktivní řečové dovednosti	se zapojí do jednoduché konverzace v rámci tematických okruhů: rodina, přátelé, škola, naše země, zábava, jídlo a pití, nákupy, u lékaře, cestování, sport	rodina, přátelé, škola, naše země, zábava, jídlo a pití, nákupy, u lékaře, cestování, sport	osob 1-11 demo 1-2 glob 1-3 multi 1,4 medi 1,2,4,5
8.	Poslech a čtení s porozuměním Mluvení, Psaní Interaktivní řečové dovednosti	poznává, chápe a respektuje tradice, zvyky a odlišné sociální a kulturní hodnoty jiných národů a jazykových oblastí, dokáže je porovnat s tradicemi naší země a vyjádřit vlastní názor a konverzovat na dané téma	reálie anglicky mluvících zemí	osob 6,8,11 demo 1-2 glob 1-3 multi 1,2,4
9.	Poslech s porozuměním	zachytí a porozumí informacím, frázím a slovní zásobě následujících tematických okruhů: reálie anglicky mluvících zemí, bydlení, sport a hry, koníčky, kultura, cestování, ubytování, naše město, zaměstnání, životní styl	reálie anglicky mluvících zemí, bydlení, sport a hry, koníčky, kultura, cestování, ubytování, naše město, zaměstnání, životní styl	osob 1-11 demo 1-2 glob 1-3 multi 1,2,4 enviro 1-4 medi 1,2,4,5
9.	Čtení s porozuměním	počopí smysl textů vztahujících se k tematickým okruhům: reálie anglicky mluvících zemí, bydlení, sport a hry, koníčky, kultura, cestování, ubytování, naše město, zaměstnání, životní styl	reálie anglicky mluvících zemí, bydlení, sport a hry, koníčky, kultura, cestování, ubytování, naše město, zaměstnání, životní styl	osob 1-11 demo 1-2 glob 1-3 multi 1,2,4 enviro 1-4 medi 1,2,4,5
9.	Poslech s porozuměním Čtení s porozuměním	pracuje se zdroji informací – slovníky, jazykové příručky, multimediální technika, získává informace o světě (zvláště o zemích studovaného jazyka) a využívá získaných poznatků ke komunikaci	slovní zásoba a informace v jazykových příručkách a dalších zdrojích	osob 8 medi 1
9.	Mluvení Psaní	správně používá slovní zásobu a fráze následujících tematických okruhů: reálie anglicky mluvících zemí, bydlení, sport a hry, koníčky, kultura, cestování, ubytování, naše město, zaměstnání, životní styl ; reprodukuje obsah textů (mluvených i psaných) a vyjadřuje vlastní názory vztahující se k zmiňovaným tematickým okruhům	reálie anglicky mluvících zemí, bydlení, sport a hry, koníčky, kultura, cestování, ubytování, naše město, zaměstnání, životní styl	osob 1-11 demo 1-2 glob 1-3 multi 1,2,4 enviro 1-4 medi 1,2,4,5

9.	Interaktivní řečové dovednosti	se zapojí do jednoduché konverzace v rámci tematických okruhů: reálie anglicky mluvících zemí, bydlení, sport a hry, koníčky, kultura, cestování, ubytování, naše město, zaměstnání, životní styl	reálie anglicky mluvících zemí, bydlení, sport a hry, koníčky, kultura, cestování, ubytování, naše město, zaměstnání, životní styl	osob 1-11 demo 1-2 glob 1-3 multi 1,2,4 enviro 1-4 medi 1,2,4,5
9.	Poslech a čtení s porozuměním Mluvení, Psaní Interaktivní řečové dovednosti	poznává, chápe a respektuje tradice, zvyky a odlišné sociální a kulturní hodnoty jiných národů a jazykových oblastí, dokáže je porovnat s tradicemi naší země a vyjádřit vlastní názor a konverzovat na dané téma	reálie anglicky mluvících zemí	osob 6,8,11 demo 1-2 glob 1-3 multi 1,2,4

5.1.6. Cvičení z českého jazyka (volitelný předmět B)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Předmět cvičení z českého jazyka je jedním z volitelných předmětů pro žáky 8. a 9. ročníku. Je vyučován v rozsahu jedné vyučovací hodiny týdně. Pokud si žák v 8. ročníku vybral tento předmět, nemusí v něm v dalším ročníku pokračovat. Ve cvičeních žáci rozvíjejí vědomosti a dovednosti, které průběžně získávají v předmětu český jazyk. Učitel se soustředí zejména na činnosti, které jsou technicky náročnější pro celou třídu, avšak pro menší skupinu žáků jsou uskutečnitelné (např. práce s ČNK, různými jazykovými příručkami atd.). Žáci jsou v tomto předmětu motivováni k hlubšímu zájmu o mateřský jazyk. Do učiva jsou zařazena témata, na jejichž hlubší pochopení není v předmětu český jazyk dostatečný prostor (např. etymologie, dialektologie, cizí slova atd.).

V 8. ročníku se v cyklech střídají hodiny prohlubující témata probíraná v českém jazyce s hodinami zaměřenými na práci s jazykovědnými příručkami, v 9. ročníku se podobným způsobem střídají opakovací témata s cvičnými písemnými pracemi z přijímacích zkoušek (ty zahrnují jednak vlastní psaní písemné práce, jednak jejich opravu, případně vysvětlení některých jevů objevujících se v písemné práci). Názvy tematických okruhů jsou specifické pro tento předmět, nevychází z názvů tematických okruhů RVP.

Provázanost s ostatními předměty

Tento předmět vychází z předmětu český jazyk (především z tematického okruhu Jazyková výchova a částečně z okruhu Komunikační a slohová výchova).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie ke cvičení z českého jazyka (volitelný předmět B)

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
vyhledává a třídí informací	používá metody zaměřené na čtení s porozuměním a orientací v textu (odpovědi na otázky, doplňování do textu...)
používá správnou terminologii	dbá na to, aby žáci používali správnou terminologii
vytváří si souvislostí mezi naučenými pravidly a jejich praktickým využitím	umožňuje žákům ústně i písemně pracovat s textem, vyžaduje logickou návaznost sdělovaných informací
opravuje vlastní chyby	vede žáky k hledání vlastních chyb a jejich opravě
používá vhodné učební pomůcky (jazykové příručky, slovníky, encyklopedie, audiovizuální techniku)	poskytne a umožní žákům pracovat s různými jazykovými příručkami a slovníky
pracuje s různými informačními zdroji, jazykovědnými příručkami, s různými druhy textů, má zájem o mateřský jazyk	poskytne a umožní žákům pracovat s různými jazykovými příručkami a slovníky

kompetence k řešení problémů	
využívá vlastní zkušenosti při vyhledávání a třídění informací při řešení úloh v modelových situacích	používá metody zaměřené na čtení s porozuměním a orientací v textu (odpovědi na otázky, doplňování do textu...)
používá vlastní slovní kreativní projev	zadáva úkoly zaměřené na samostatný ústní a písemný projev
kompetence komunikativní	
správně formuluje a vnímá obsah sdělení, výstavbu mluvených i psaných projevů	zadáva úkoly vyžadující žákovy vyjádření a formulaci myšlenek, dbá na logickou návaznost sdělovaných informací
naslouchá a zapojuje se do diskuze	seznámí žáky s pravidly diskuze a dbá na jejich dodržování
rozšiřuje si svoji slovní zásoby	vede žáky k vlastní četbě
propojuje jazykovou i mimojazykovou komunikaci	vychovává žáky ke kultivovanému nonverbálnímu projevu
kreativně se projevuje	vede žáky k vlastní písemné i ústní tvorbě
kompetence sociální a personální	
spolupracuje se skupinou, ve dvojici	umožní žákům, aby mezi sebou komunikovali (dialog, diskuze, hraní rolí)
respektuje odlišné pracovní tempo spolužáků	zohledňuje různé pracovní tempo žáků
dodržuje pravidla slušného chování	prostřednictvím modelových situací vede žáky k dodržování pravidel slušného chování
kompetence občanské	
vhodně komunikuje s úřady a ostatními institucemi	seznámí žáky s druhy formulářů a s komunikačními postupy na úřadech
utváří si vztah ke svému mateřskému jazyku, ke kulturním tradicím	seznámí žáky s kulturními a lidovými tradicemi mateřské země

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo
8.	Prohlubující témata	zvládá pravopis vybraných vlastních jmen a cizích slov	pravopis vlastních jmen a cizích slov
8.	Prohlubující témata	tvoří a používá mluvnicky správné tvary vybraných vlastních jmen a cizích slov	skloňování vlastních jmen a cizích slov
8.	Prohlubující témata	vysvětlí původ některých vybraných slov	etymologie
8.	Prohlubující témata	charakterizuje vybraný slang	slangy
8.	Prohlubující témata	charakterizuje dialektologickou situaci v Brně a blízkém okolí, porovná hlavní rysy středomoravské nářeční skupiny s ostatními nářečními skupinami na českém území	dialektologie, nářeční skupiny
8.	Prohlubující témata	všímá si neologismů v současné podobě českého jazyka, na příkladech objasní, jakým způsobem neologismy vznikají	neologismy
8.	Práce s jazykovědnými příručkami	pracuje v prostředí internetové jazykové příručky a vyhledá potřebné informace	internetová jazyková příručka (Ústav pro jazyk český AV ČR)
8.	Práce s jazykovědnými	vyhledá potřebné informace v Etymologickém	Etymologický slovník jazyka českého

	příručkami	slovníku jazyka českého	
8.	Práce s jazykovědnými příručkami	vyhledá potřebné informace v Frekvenčním slovníkem češtiny a Tezauru jazyka českého	Frekvenční slovník češtiny, Tezaurus jazyka českého
8,	Práce s jazykovědnými příručkami	vyhledá potřebné informace v Českém jazykovém atlase, lokalizuje výskyt některých jazykových jevů na mapě České republiky	Český jazykový atlas
8.	Práce s jazykovědnými příručkami	vyhledá potřebné informace v různých slangových slovnících a Slovníku nespisovné češtiny	slangové slovníky, Slovník nespisovné češtiny
8.	Práce s jazykovědnými příručkami	pracuje v prostředí Českého národního korpusu a vyhledává potřebné informace	Český národní korpus
9.	Opakovací témata	hledá souvislosti mezi všemi jazykovědnými disciplínami, aplikuje jazykovědné principy a pravidla na konkrétní jazykové jevy, orientuje se v systému českého jazyka, vysvětlí vybrané jazykové a literární pojmy, tvoří texty podle zadaných kritérií a pravidel	pravopis
9.	Opakovací témata		tvarosloví
9.	Opakovací témata		skladba
9.	Opakovací témata		význam slov
9.	Opakovací témata		tvoření slov
9.	Opakovací témata		slohové útvary
9.	Opakovací témata		pojmy literární teorie
9.	Cvičné přijímací písemky	plní cvičení dle zadání zkušebních přijímacích prověrek, a tak aplikuje vědomosti a dovednosti získané v českém jazyce	přijímací písemky

5.2. Matematika a její aplikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium. Poskytuje žákům vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě. Žáci se učí vyjadřovat pomocí čísel, učí se svoji práci kontrolovat, srovnávat. Učí se sebedůvěře, vyjadřují výsledky svého pozorování. S vyjadřovacími schopnostmi se rozvíjí jejich schopnost uvažovat.

Vzdělávací obsah oblasti se ve všech ročnících na I. i II. stupni realizuje v samostatném vyučovacím předmětu, kterým je matematika. Na II. stupni je doplněn možností výběru volitelného předmětu cvičení z matematiky v 8. a 9. ročníku.

Celá oblast je tematicky propojena s oblastmi Člověk a jeho svět, Člověk a příroda, Informační a komunikační technologie, Člověk a svět práce.

5.2.1. Matematika

5.2.1.a Matematika pro I. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení

Matematika je povinný předmět ve všech devíti ročnících, s časovou dotací 25 vyučovacích hodin na I. stupni. Na I. stupni se matematika vyučuje v 1. – 5. ročníku 5 hodin týdně (ve všech ročnících je hodinová dotace posílena o 1 hodinu z disponibilní časové dotace). Výuka matematiky probíhá nejčastěji ve třídách, dále je možné využít učebnu v přírodě, pracovat lze i v terénu (měření, odhady vzdáleností). K dispozici jsou také výukové programy v učebně PC.

Formy výuky: vyučovací hodina

Předmět matematika má výrazně dovednostní a činnostní charakter. Vzdělávací obsah předmětu je rozčleněn na čtyři tematické okruhy:

1. Čísla a početní operace (rozvíjení schopnosti provádět základní matematické operace s porozuměním)
2. Závislosti, vztahy a práce s daty (osvojení si základů práce s tabulkami, diagramy a grafy vedoucí k pochopení pojmu funkce)
3. Geometrie v rovině a v prostoru (určování a znázorňování geometrických útvarů v prostoru a v rovině)
4. Nestandardní aplikační úlohy a problémy (řešení logických úloh nezávislých na znalostech a dovednostech školské matematiky; dle RVP se zavádí až ve 4. ročníku).

Provázanost s ostatními předměty

Výuka matematiky je propojována s ostatními předměty. Na I. stupni zvláště s prvoukou (úlohy ze života dětí, pokusy), českým jazykem (jazykové vyjadřování), přírodovědou a vlastivědou (praktické činnosti, měření), výtvarnou výchovou (perspektiva, prostorová orientace), hudební výchovou (délka not), tělesnou výchovou (měření atletických disciplín), pracovními činnostmi (konstrukce, práce se stavebnicí).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v matematice, I. stupeň

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
rozvíjí svoji paměť a logické myšlení prostřednictvím numerických výpočtů a osvojování si nezbytných matematických vzorců a algoritmů	seznamuje žáky s vhodnými metodami, strategiemi a technikami učení a aktivně je používá vede žáky k pravidelné práci s vhodnými učebnicemi, učebním materiálem a pomůckami
rozvíjí své abstraktní a exaktní myšlení, dovednost přesně a stručně se vyjadřovat	začleňuje do výuky činnosti rozdílné náročnosti dle individuálních výkonností a schopností žáků
užívá matematického jazyka včetně symboliky	seznamuje žáky se základními symboly a znaky, vede žáky ke správnému používání pojmů
provádí rozborů a zápisy při řešení úloh, zdokonaluje svůj grafický projev	zařazuje do výuky příklady z běžného života, používá dostupné zdroje informací, umožňuje žákům pracovat s konkrétními aktuálními informacemi
kompetence k řešení problémů	
provádí rozbor problému a plánuje řešení, odhad výsledků	předkládá žákům přiměřené úkoly tak, aby je žák pochopil a byl schopen řešit
volí správné postupy k vyřešení problému	povzbuzuje, motivuje, podněcuje tvořivost žáků
kompetence komunikativní	
rozvíjí svoje schopnosti porozumět různým typům písemných informací, formulovat a prezentovat vlastní myšlenku, spolupracuje ve skupině	motivuje žáky k naslouchání druhým, formulaci vlastních myšlenek
kompetence sociální a personální	
rozvíjí týmovou spolupráci, kooperaci	pomáhá navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi a snaží se upevňovat dobré mezilidské vztahy zařazuje úkoly, na jejichž řešení je potřeba spolupracovat s ostatními spolužáky
kompetence občanské	
rozvíjí důvěru ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh	povzbuzuje, motivuje
provádí sebekontrolu při každém kroku postupu řešení; rozvíjí systematickост, vytrvalost a přesnost	vedeme žáky k vytváření pravidel postupu efektivního řešení úkolů a k jejich dodržování
kompetence pracovní	
využívá matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech - odhady, měření, porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace v prostoru	zařazuje úlohy, při jejichž řešení je potřeba spolupracovat s ostatními spolužáky a využívat matematických poznatků a dovedností

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
1.	Číslo a početní operace	rozumí číslu v různých sémantických (významových) a strukturálních modelech	numerace v oboru do 20; modelování situací v prostředí (předmětů, kroků, trojúhelníků, šipek, busů, her s kostkami, hadů, schodišť, číselných trojic, sousedů, hadích sítí, her na obchod)	osob 1, 3, 9, 10
1.	Číslo a početní operace	má vhled do různých reprezentací malých čísel; porovnává čísla	čtení a psaní čísl 1 - 20; porovnávání čísel	
1.	Číslo a početní operace	orientuje se na číselné ose; sestojí číselnou osu v oboru přirozených čísel; intuitivně zakreslí celé záporné číslo	rytmus; propedeutika číselné osy (krokování – i dozadu, jeho záznam); propedeutika cyklické adresy (ciferník)	
1.	Číslo a početní operace	používá trojici čísel v kontextu	paměťové řešení situací v dynamických prostředích (krokování, trojúhelníků, neposedů, busů, hadů, číselných trojic)	osob 1, 2, 5, 10
1.	Číslo a početní operace	řeší a tvoří úlohy i s antisignálem	řešení slovních úloh, situačních úloh (ve všech použitých prostředích); tvorba úloh (metoda pokus - omyl apod.)	enviro 1

1.	Geometrie v rovině a v prostoru	vyjádří slovně jednoduchou prostorovou situaci; vytvoří a přestaví krychlovou stavbu podle plánu a zaznamená těleso v plánu; má intuitivní představu tvaru, čtverce a trojúhelníku, také v prostředí sírkových obrazců i origami	orientace v prostoru, krychlové stavby, plán stavby, dřívkové tvary, papírové tvary	
1.	Závislosti, vztahy a práce s daty	čte a nastaví celé hodiny; zná strukturu týdne; má představu věku	týden, hodiny, věk (modelování, dramatizace, zakreslování)	
1.	Závislosti, vztahy a práce s daty	eviduje statické a dynamické situace pomocí ikon, slov, šipek i tabulek	celé prostředí busů i krokování	
1.	Závislosti, vztahy a práce s daty	doplní tabulku, použije ji i jako nástroj organizace souboru objektů; orientuje se ve schématech	doplňování tabulky; cesta v grafu; řešení grafu	osob 5, 8, 9
2.	Číslo a početní	orientuje se v zápisu desítkové soustavy do 100; sčítá a	numerace v oboru	osob 5, 8, 9,

	operace	odčítá v oboru do 100; získává porozumění pro násobení jednomístným číslem; aritmetické operace a vztahy mezi čísly poznává v různých jazycích a kontextech ●; rozumí slovu polovina, čtvrtina, osmina, třetina, šestina a pětina	do 100; modelování situací v prostředí (busů, kroků, kostkových her, schodišť, dědy Lesoně, součtových trojúhelníků, neposedů, hadů, sčítacích tabulek, pavučin, číselných trojic, sousedů, peněz, výstavišť, násobilkových čtverců, číselných tabulek, cyklotras); propedeutika kmenových zlomků; ikonický jazyk v prostředí dědy Lesoně; násobky 2 - 10; propedeutika dvojkové soustavy	10 enviro 1
2.	Číslo a početní operace	rozšiřuje počítání v číselném oboru do 100, zapisuje a čte čísla do 100, užívá a píše vztah rovnosti a nerovnosti ●	porovnávání čísel; rovnost (prostředí kroků) a nerovnost (prostředí dědy Lesoně)	osob 5, 8, 10 enviro 1
2.	Číslo a početní operace	porovnává čísla a užívá číselnou osu do 100 k modelování adresy, stavů, ale i změny a porovnávání	pravidelnosti, propedeutika číselné osy, propedeutika cyklické adresy, úlohy o věku	
2.	Číslo a početní operace	řeší násobení formou opakovaného sčítání, dělí v oboru probraných násobílek, dělí na části a dělí po částech	propedeutika násobení, násobky, dělení na části a dělení po částech	osob 8, 9
2.	Číslo a početní operace	umí řešit slovní úlohy na násobení a dělení v oboru násobílek a slovní úlohy se dvěma různými početními úkony; tvoří podobné úlohy	řešení úloh sémantických (z prostředí kroků, schodišť), strukturálních (z prostředí součtových trojúhelníků, pavučin, sčítacích tabulek, hadů, výstavišť, sousedů, neposedů, násobilkových čtverců, rozkladů) a dalších slovních úloh; kombinatorické situace; tvorba slovních úloh	osob 5, 8
2.	Geometrie v rovině a v prostoru	získává zkušenosti se základními rovinnými útvary a jejich některými vlastnostmi , včetně souměrnosti; orientuje se na čtverečkovaném papíru a využívá jej; pracuje s krychlovými tělesy a dokáže je zapisovat; dokáže vytvořit síť krychle a chápe její vlastnosti; rozliší jednotky délky 1cm, 1m a jednotku objemu 1l; má intuitivní představu měření mřížovaného čtyřúhelníku	orientace v rovině (cyklotrasy), krychlové stavby a jejich plány, parkety, tvary ze dřívka a měření; síť krychle, rovinné útvary, obvod a obsah	osob 5, 8

2.	Závislosti, vztahy a práce s daty	čte minuty, orientuje se v kalendáři	hodiny, roky, kalendář	
2.	Závislosti, vztahy a práce s daty	eviduje složitější situace pomocí ikon, slov, šipek, tabulky a grafu; vytvoří z náhodných jevů statistický soubor ●	prostředí kroků schodišť, busů, cyklotras, dědy Lesoně; propedeutika statistiky	osob 5, 8, 9 enviro 1
2.	Závislosti, vztahy a práce s daty	používá tabulku jako nástroj organizace souborů objektů do 100; vybere a třídí objekty podle zadaných vlastností, práce s grafem	doplňování tabulky; cesta v grafu; řešení grafu (výstaviště a pavučiny); výběr objektů jistých vlastností, třídění	enviro 3
3.	Číslo a početní operace	sčítá a odčítá v oboru do 1000; sestavuje a řeší jednoduché rovnice popsané slovy; užívá závorky; orientuje se v situacích s násobením a dělením, násobí vícemístná čísla a dělí trojmístné číslo jednomístným; rozumí zlomkům $1/n$ pro malá n	numerace v oboru do 1000; násobení a dělení; jednoduché rovnice; zlomky $1/n$ pro malá n	osob 5, 8, 10
3.	Číslo a početní operace	řeší úlohy na porovnávání dvojčíferných čísel; osvojuje si pojem prvočíslo; ovládá dělitelnost čísla 2, 5 a 10; zapisuje zlomky $1/n$ pro malá n	porovnávání trojčíferných čísel, prvočíslo, dělitelnost čísla 2, 5, 10; zlomky $1/n$ pro malá n	
3.	Číslo a početní operace	užívá číselnou osu do tisíce; porovnává trojčíferná čísla pomocí číselné osy	práce s číselnou osou	osob 1, 3
3.	Číslo a početní operace	násobí 10; používá multiplikativní třídu i v kontextu	násobení 10	
3.	Číslo a početní operace	buduje řešitelské strategie - řetězení od konce, vyčerpání všech možností, rozklad na podúlohu; má zkušenosti s jednoduchou permutací, variací a kombinací	řešení slovních úloh	osob 5
3.	Geometrie v rovině a v prostoru	pracuje s krychlovými tělesy, rozlišuje různé trojúhelníky a čtyřúhelníky, kružnici, kvádr, hranol, jehlan, válec, kužel, kouli; rozumí pojům vrchol, hrana, stěna, úhlopříčka, střed, obvod, povrch, obsah, objem; dokáže narýsovat rovinné útvary; seznámí se s relací kolmost a rovnoběžnost ve 2D i 3D (modeluje)	krychlová tělesa; pojmy vrchol, hrany	
3.	Závislosti, vztahy a práce s daty	prohlubuje si znalosti o měření času, užívá ciferník i jako stupnici	hodiny	
3.	Závislosti, vztahy a práce s daty	pracuje s daty, eviduje je tabulkou, organizuje soubor dat; nabývá vhledu do statistického souboru, vytváří (ne)orientovaný graf, grupuje	vyplňování tabulek, grafů, tvoření grafů	enviro 3
3.	Závislosti, vztahy a práce s daty	pozná některé obecné jevy z kombinatoriky, pravděpodobnosti, statistiky, z pravidelností a závislostí	obecné jevy z kombinatoriky, pravděpodobnosti, statistiky	osob 5, 9
4.	Číslo a početní operace	počítá (sčítá, odčítá, násobí, porovnává a zaokrouhluje) v oboru do milionu; dělí dvoumístným číslem (se zbytkem); řeší úlohy se zlomky $1/n$ pro malá n ; nabývá zkušenosti s pojmem parametr	numerace v oboru do milionu; dělení dvoumístným číslem; zlomky typu $1/n$ pro malá n ; parametr	osob 1, 8
4.	Číslo a početní operace	rozumí některým sémantickým reprezentacím pojmů záporné číslo, kmenový zlomek, procento, desetinné	pojmy záporné číslo, kmenový	

		číslo; má vytvořenou představu záporného čísla jako adresy	zlomek, procento, desetinné číslo	
4.	Číslo a početní operace	provádí složitější operace na číselné ose (zahušťování, zvětšování, zmenšování, změnu měřítka); nabývá zkušeností relací na zlomcích a operací se zlomky	číselná osa - zahušťování, zvětšování, zmenšování, změna měřítka; operace se zlomky	osob 5, 8, 10
4.	Číslo a početní operace	účelově propojuje písemné a paměťové počítání (i s použitím kalkulačky)	písemné a paměťové počítání	osob 1, 3, 5

4.	Číslo a početní operace	řeší slovní úlohy (i dynamické) včetně úloh s antisignálem; používá tabulky a grafy k modelování a řešení různých situací; tvoří obdobné úlohy	slovní úlohy, úlohy s antisignálem; tabulky a grafy	enviro 3
4.	Geometrie v rovině a v prostoru	rozšíří zkušenosti s dalšími tělesy (např. rotačními) a dalšími rovinnými útvary (úhel, nekonvexní mnohoúhelník); dokáže sestavit 2D i 3D útvary daných vlastností (jednoduché konstrukce); získává zkušenosti z měření v geometrii, včetně některých jednotek; rozšiřuje představy o kolmosti, rovnoběžnosti, shodnosti, podobnosti, posunutí, otočení, středové i osové souměrnosti	rotační tělesa, úhly, nekonvexní mnohoúhelníky, konstrukce útvarů, měření a jednotky měření; kolmost, rovnoběžnost, shodnost, podobnost, posunutí, otočení	osob 5, 8, 9
4.	Závislosti, vztahy a práce s daty	převádí jednotky času	hodiny, roky, kalendář	osob 5, 9
4.	Závislosti, vztahy a práce s daty	používá písemné algoritmy i ve složitějších vazbách, seznamuje se s jazykem písmen	písemné algoritmy, jazyk písmen	osob 1, 10
4.	Závislosti, vztahy a práce s daty	rozvíjí si algoritmické myšlení, rozumí jednoduchým kombinatorickým a pravděpodobnostním situacím	jednoduché kombinatorické a pravděpodobnostní situace; algoritmické myšlení (program, podprogram)	
4. - 5.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	řeší jednoduché problémové situace, třídí údaje a podmínky, řeší logické úlohy	číselné a obrázkové řady, magické čtverce, prostorová představivost	enviro 1
5.	Číslo a početní operace	počítá v číselném oboru přes 1 000 000, dělí trojmístným číslem se zbytkem, dokáže řešit jednoduché úlohy s parametrem a zobecňovat získané poznatky; řeší jednoduché úlohy se zlomky, desetinnými čísly a procenty	numerace v oboru přes 1 000 000, dělení se zbytkem, slovní úlohy s parametrem, úlohy se zlomky, desetinnými čísly a procenty	osob 5, 8, 9
5.	Číslo a početní operace	osvojuje si římské číslice a seznamuje se s jinými číselnými soustavami, počítá v některých jiných číselných soustavách (souvislost mezi písemnými algoritmy), řeší jednoduché rovnice, dokáže řešit pomocí modelů úlohy se závorkami v oboru celých čísel	římské číslice, číselné soustavy, rovnice, úlohy se závorkami	osob 5, 8
5.	Číslo a početní operace	provádí operace se zlomky se jmenovateli 2, 3, 4, 5, 10; rozumí číslu se dvěma desetinnými místy v některých sémantických kontextech a dokáže s nimi operovat	operace se zlomky a desetinnými čísly	osob 1, 5, 8, 9, 10
5.	Číslo a početní operace	zpracovává databázi propojováním písemného a paměťového počítání (i s použitím kalkulačky)	písemné a paměťové počítání	osob 1, 5, 10

5.	Číslo a početní operace	buduje řešitelské strategie založené na použití simplifikace (zjednodušování), izomorfizmu, zobecnění a substituce	řešitelské strategie	osob 5, 8, 9
5.	Geometrie v rovině a v prostoru	rozšiřuje poznatky o dalších tělesech (např. síti čtyřstěnu), řeší jednoduché výpočtové a konstrukční úlohy o trojúhelníku (těžnice, těžiště, výška, střední příčka); pracuje s pojmy obsah, obvod, objem; má představu o vzájemné poloze přímek a rovin ve 3D; pracuje se souřadnicemi ve 2D (využívá čtverečkový papír)	jednoduché výpočtové a konstrukční úlohy	osob 5
5.	Závislosti, vztahy a práce s daty	chápe souvislost mezi jednotkami času a mírou úhlu	jednotky času	
5.	Závislosti, vztahy a práce s daty	vytváří projekty orientované ke statistice (sběr dat a jejich základní zpracování), v některých situacích dokáže použít písmeno ve funkci čísla	statistika, sběr dat a jejich základní zpracování	
5.	Závislosti, vztahy a práce s daty	zapisuje proces, tvoří program pro jednoparametrickou situaci, řeší jednoduché kombinatorické a pravděpodobnostní situace ●	jednoduché kombinatorické a pravděpodobnostní situace	osob 5, 9 enviro 3

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup žák	učivo	PT
1. - 3.	Číslo a početní operace	čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100	numerace v oboru do 20; do 100	
1. - 3.	Číslo a početní operace	má vhled do různých reprezentací malých čísel; porovnává čísla, vytváří soubory prvků podle daných kritérií	čtení a psaní číslic 1 - 20; porovnávání čísel	
1. - 3.	Číslo a početní operace	sčítá a odčítá s pomocí znázornění v oboru do 20	sčítání, odčítání do 20	
1. - 3.	Číslo a početní operace	zná matematické pojmy +, -, =, >, < a umí je zapsat	matematické pojmy a jejich zápis	
1. - 3.	Číslo a početní operace	umí rozklad čísel v oboru do 20	rozklad čísel do 20	
1. - 3.	Číslo a početní operace	řeší jednoduché slovní úlohy	slovní úlohy na +, - do 20	osob 10
1. - 3.	Geometrie v rovině a v prostoru	získá zkušenosti se základními rovinnými útvary, umí je graficky znázornit	základní geometrické útvary	
1. - 3.	Geometrie v rovině a v prostoru	používá pravítko	základy práce s pravítkem	
1. - 3.	Geometrie v rovině a v prostoru	rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují	bod, přímka, úsečka	
1. - 3.	Závislosti, vztahy a práce s daty	uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi	peníze	
1. - 3.	Závislosti, vztahy a práce s daty	Modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek	manipulační činnosti	osob 9, 10
1. - 3.	Závislosti, vztahy a práce s daty	zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za nahoře, dole, vpředu, vzadu	úlohy na orientaci v prostoru	
1. - 3.	Závislosti, vztahy a práce s daty	doplňuje jednoduché tabulky ; orientuje se ve schématech v oboru do 20	doplňování tabulky ; cesta v grafu; řešení grafu	osob 10

4. – 5.	Číslo a početní operace	čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace v oboru do 1000	numerace v oboru do 100; do 1000	
4. – 5.	Číslo a početní operace	rozeznává sudá a lichá čísla	sudá a lichá čísla	
4. – 5.	Číslo a početní operace	sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla	sčítání, odčítání, násobení dvouciferných čísel	
4. – 5.	Číslo a početní operace	řeší a zapisuje jednoduché slovní úlohy	slovní úlohy na +, - do 100	osob 10
4. – 5.	Číslo a početní operace	zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100	násobilka	
4. – 5.	Číslo a početní operace	tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100	násobilka	
4. – 5.	Číslo a početní operace	zaokrouhluje čísla na desítky a na stovky s využitím ve slovních úlohách	zaokrouhlování čísel	
4. – 5.	Číslo a početní operace	umí používat kalkulaátor	práce s kalkulaátorem	osob 10
4. – 5.	Geometrie v rovině a v prostoru	měří a porovnává délku úsečky	úsečka, měření délky	
4. – 5.	Geometrie v rovině a v prostoru	sestrojí rovnoběžky a kolmice	rovnoběžky a kolmice, rýsování	
4. – 5.	Geometrie v rovině a v prostoru	znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary	útvary v rovině	
4. – 5.	Geometrie v rovině a v prostoru	určí osovou souměrnost překládáním papíru	osová souměrnost	
4. – 5.	Geometrie v rovině a v prostoru	pozná základní tělesa	základní útvary v prostoru	
4. – 5.	Geometrie v rovině a v prostoru	vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	mnohoúhelník	
4. – 5.	Závislosti, vztahy a práce s daty	určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích	úlohy na orientaci v čase	osob 1, 6
4. – 5.	Závislosti, vztahy a práce s daty	umí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času	převody jednotek	osob 6
4. – 5.	Závislosti, vztahy a práce s daty	vyhledá a roztřídí jednoduchá data (údaje, pojmy) podle návodu	třídění údajů a dat	
4. – 5.	Závislosti, vztahy a práce s daty	orientuje se a čte v jednoduché tabulce	práce s tabulkou	osob 10
4. – 5.	Závislosti, vztahy a práce s daty	uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi	peníze	osob 10, 11
4. – 5.	Aplikační úlohy	řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech	doplňovačky, číselné a obrázkové řady	osob 8, 10

5.2.1.b Matematika pro II. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení

Předmět matematika se vyučuje v 6., 8. a 9. ročníku v rozsahu čtyř vyučovacích hodin týdně a v 7. ročníku v rozsahu pěti vyučovacích hodin (z toho v 7. a 9. ročníku je předmět matematika posílen jednou hodinou z disponibilní dotace), v 8. a 9. ročníku si žáci mohou vybrat cvičení z matematiky v rozsahu jedné vyučovací hodiny týdně.

Nejčastější formou realizace výuky je vyučovací hodina. K dispozici jsou také výukové programy v učebně PC. Předmět matematika má výrazně dovednostní a činnostní charakter.

Vzdělávací obsah předmětu je rozdělen na II. stupni na čtyři tematické okruhy:

1. Číslo a proměnná
2. Závislosti, vztahy a práce s daty
3. Geometrie v rovině a v prostoru
4. Nestandardní aplikační úlohy a problémy

Provázanost s ostatními předměty

Výuka matematiky je propojována s ostatními předměty, zvláště s fyzikou (jednotky, výrazy a rovnice, výpočet neznámé ze vzorce, úlohy o pohybu), chemií (rovnice, úlohy o směsích), zeměpisem (měřítko, grafy, časová pásma), informatikou (grafy, tabulky, práce na PC), výtvarnou výchovou (souměrnosti, tělesa), uměním a kulturou (souměrnosti, tělesa).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v matematice, II. stupeň

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
rozvíjí paměť a logické myšlení prostřednictvím numerických výpočtů a osvojuje si nezbytné matematické vzorce a algoritmy	používá k procvičování základního učiva (např. vzorce, jednoduché početní operace apod.) kartičky určené pro práci ve skupinách
rozvíjí abstraktní a exaktní myšlení, přesné a stručné vyjadřování se	požaduje po žácích přesné vyjadřování, vede je k uvědomování si nepřesností a jejich důsledků pro pochopení problému
užívá matematického jazyka včetně symboliky, provádí rozboru a zápisy při řešení úloh	předkládá žákům slovní úlohy, vede je k tvorbě srozumitelného zápisu; předkládá žákům konstrukční úlohy, vede je k používání matematických symbolů v zápisu postupu konstrukčních úloh
zdokonaluje grafický projev	předkládá žákům úlohy zaměřené na rýsování geometrických objektů
kompetence k řešení problémů	

provádí rozbor problému a plánuje řešení	předkládá žákům složitější úlohy, které vyžadují rozbor problému
odhaduje výsledky	vyžaduje po žácích, aby odhadovali výsledek úloh a odhad srovnávali s výsledkem
volí správné postupy k vyřešení problému	předkládá žákům náročnější úlohy, které nabízejí více možností řešení
kompetence občanské	
provádí sebekontrolu při postupu řešení	vyžaduje po žácích, aby si kontrolovali svůj postup řešení a výsledky podle vzorového řešení např. na tabuli nebo na určených místech ve třídě
rozvíjí systematičnost, vytrvalost a přesnost	předkládá žákům úlohy, jejichž řešení vyžaduje systematičnost, a náročnější úlohy a povzbuzuje žáky k vytrvalosti v hledání jejich řešení
kompetence pracovní	
využívá matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech - odhady, měření, porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace v prostoru	předkládá žákům úlohy z běžného života, využívá skupinovou práci zaměřenou na praktické činnosti – odhady, měření, porovnávání velikostí a vzdáleností

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6.	Číslo a proměnná	provádí početní operace s desetinnými čísly; zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností	desetinná čísla	
6.	Číslo a proměnná	analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát	desetinná čísla	
6.	Číslo a proměnná	užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	desetinná čísla; dělitelnost	
6.	Číslo a proměnná	modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	dělitelnost	
6.	Číslo a proměnná	převádí jednotky hmotnosti a času	jednotky	
6.	Závislosti, vztahy a práce s daty	zakreslí bod v pravouhlé soustavě souřadnic a určí polohu bodu v rovině, získává informace z grafů a diagramů	diagramy a grafy	
6.	Geometrie v rovině a v prostoru	převádí jednotky délky, obsahu a objemu	jednotky	
6.	Geometrie v rovině a v prostoru	charakterizuje a třídí základní rovinné útvary a jejich prvky (trojúhelník, čtverec a obdélník, rovnoběžníky); pracuje s vrcholy, stranami a úhly	základní rovinné útvary	
6.	Geometrie v rovině a v prostoru	určuje velikost úhlu měřením a výpočtem	úhly	
6.	Geometrie v rovině a v prostoru	odhaduje a vypočítá obsah a obvod čtverce a obdélníka	čtverec, obdélník	
6.	Geometrie v rovině a v prostoru	načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar	středová a osová souměrnost	
6.	Geometrie v rovině a v prostoru	určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (krychle a kvádr); odhaduje a vypočítá objem a povrch krychle a kvádru; načrtne a sestrojí síť krychle a kvádru; načrtne obraz krychle a kvádru v rovině	krychle, kvádr	
6.	Geometrie v rovině a v prostoru	analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	základní rovinné útvary, středová	

			a osová souměrnost, krychle a kvádr	
6.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	řeší jednoduché úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky; užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů; nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací; řeší úlohy na prostorovou představivost	logické řady, úlohy se zápalkami, indiánská mozaika, počty trojúhelníků, čtverců a obdélníků v obrazcích, sudoku, jednotažky, kostky	
6.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	rozhoduje o vhodném postupu vedoucím k vyřešení dané úlohy	úlohy se zápalkami, indiánská mozaika	
6.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	postupuje při řešení úloh systematicky, tj. hledá systém v postupu a zapisování řešení úlohy	počty trojúhelníků, čtverců a obdélníků v obrazcích, sudoku	
7.	Číslo a proměnná	provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností; analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	celá čísla, zlomky	
7.	Číslo a proměnná	řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů	poměr, úměrnosti, slovní úlohy (trojčlenka)	
7.	Číslo a proměnná	uvědomuje si a dává do vztahu různé způsoby vyjádření vztahu celek - část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem)	poměr, racionální čísla	
7.	Číslo a proměnná	užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	poměr, slovní úlohy (trojčlenka)	
7.	Číslo a proměnná	uvědomuje si a dává do vztahu různé způsoby vyjádření vztahu celek - část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem); řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek), řeší aplikační úlohy na procenta týkající se čistoty ovzduší, spotřeby a možností šetření energie	procenta	enviro 2
7.	Závislosti, vztahy a práce s daty	určuje vztah přímé a nepřímé úměrnosti; vyjádří funkční vztah přímé a nepřímé úměrnosti tabulkou, rovnicí, grafem	přímá a nepřímá úměrnost	
7.	Geometrie v rovině a prostoru	využívá potřebnou matematickou symboliku; načrtne a sestojí rovinné útvary	konstrukce - čtyřúhelník, trojúhelník	
7.	Geometrie v rovině a prostoru	charakterizuje a třídí základní rovinné útvary a jejich prvky (trojúhelníky, čtyřúhelníky); pracuje s vrcholy, stranami a úhly, výškou, těžnicí, střední příčkou a úhlopříčkou	čtyřúhelník, trojúhelník	
7.	Geometrie v rovině a prostoru	odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů (trojúhelník, čtyřúhelník)	obsah, obvod – trojúhelník a čtyřúhelník	
7.	Geometrie v rovině a prostoru	užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti trojúhelníků	shodnost trojúhelníků	
7.	Geometrie v rovině a prostoru	sestojí kružnici vepsanou a opsanou trojúhelníku	trojúhelník – kružnice vepsaná a opsaná	
7.	Geometrie v rovině a prostoru	určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (hranol), analyzuje jejich vlastnosti; odhaduje a vypočítá objem a povrch hranolu; načrtne a sestojí obraz hranol v rovině	hranol	
7.	Geometrie v rovině a prostoru	analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	čtyřúhelník, trojúhelník, hranol	
7.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	řeší jednoduché úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky; nalézá různá	logické úlohy, úlohy o číslech, tangram, obsahy obrazců	

		řešení předkládaných nebo zkoumaných situací		
7.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	postupuje při řešení úloh systematicky, tj. hledá systém v postupu a zapisování řešení úlohy	úlohy o číslech	
7.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	rozhoduje o vhodném postupu vedoucím k vyřešení dané úlohy	tangram, obsahy obrazců	
7.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	načrtne obrázek ilustrující slovní zadání a využívá ho při řešení úloh	logické úlohy	
8.	Číslo a proměnná	provádí početní operace v oboru reálných čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu, účelně využívá kalkulátor a tabulky	mocniny a odmocniny	
8.	Číslo a proměnná	zařadí číslo do příslušného číselného oboru	číselné obory	
8.	Číslo a proměnná	matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá, odčítá, násobí mnohočleny, dělí mnohočlen jednočlenem, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním	mnohočleny	
8.	Číslo a proměnná	formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic; vyjádří neznámou ze vzorce, řeší aplikační slovní úlohy týkající se spotřeby vody a ochrany její čistoty	lineární rovnice, výpočet neznámé ze vzorce, slovní úlohy	enviro 2
8.	Číslo a proměnná	řeší úlohy o pohybu a o společné práci	úlohy o pohybu a společné práci	
8.	Závislosti, vztahy a práce s daty	vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data, porovnává soubory dat	základy statistiky	
8.	Geometrie v rovině a prostoru	používá Pythagorovu větu při řešení praktických úloh	Pythagorova věta	
8.	Geometrie v rovině a prostoru	zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku	konstrukční úlohy	
8.	Geometrie v rovině a prostoru	odhaduje a vypočítá obsah a obvod kruhu	kružnice, kruh	
8.	Geometrie v rovině a v prostoru	určuje a charakterizuje válec, analyzuje jeho vlastnosti; odhaduje a vypočítá objem a povrch válce; načrtne obraz válce v rovině, načrtne a sestojí síť válce	válec	
8.	Geometrie v rovině a prostoru	využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení konstrukčních úloh; popíše postup konstrukce	množina bodů daných vlastností a konstrukční úlohy	
8.	Geometrie v rovině a prostoru	rozliší a popíše vzájemnou polohu přímky a kružnice, dvou kružnic	vzájemná poloha přímky a kružnice, vzájemná poloha dvou kružnic	
8.	Geometrie v rovině a prostoru	konstruuje pravoúhlý trojúhelník a tečnu pomocí Thaletovy kružnice	Thaletova kružnice, konstrukční úlohy	
8.	Geometrie v rovině a prostoru	analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	Pythagorova věta, kružnice, kruh	
8.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	řeší jednoduché úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky; užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů	logické úlohy, úlohy o číslech, zakódované obrázky	
8.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	načrtne obrázek ilustrující slovní zadání a využívá ho při řešení úloh	logické úlohy	
8.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	postupuje při řešení úloh systematicky, tj. hledá systém v postupu a zapisování řešení úlohy	zakódované obrázky, úlohy o číslech	
8.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	rozhoduje o vhodném postupu vedoucím k vyřešení dané úlohy	zakódované obrázky, logické úlohy	
9.	Číslo a proměnná	řeší a upravuje lomené výrazy, stanovuje podmínky smyslu	lomené výrazy	
9.	Číslo a proměnná	řeší a upravuje rovnice s neznámou ve jmenovateli	rovnice s neznámou ve jmenovateli	

9.	Číslo a proměnná	formuluje a řeší reálnou situaci pomocí soustav rovnic	soustava dvou rovnic se dvěma neznámými	
9.	Číslo a proměnná	řeší úlohy o směsích	úlohy o směsích	
9.	Číslo a proměnná	řeší aplikační slovní úlohy týkající se vlivu činnosti člověka na životní prostředí a ochrany životního prostředí	slovní úlohy	enviro 3
9.	Závislosti, vztahy a práce s daty	vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem a využije souvislost mezi těmito způsoby vyjádření; matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	funkce	
9.	Závislosti, vztahy a práce s daty	rozliší a používá goniometrické funkce pro výpočty v pravouhlém trojúhelníku; využívá potřebnou matematickou symboliku; aplikuje goniometrické úlohy v praxi; účelně využívá kalkulátor a tabulky	goniometrické funkce	
9.	Geometrie v rovině a v prostoru	odhaduje a vypočítá obsah a obvod rovinných útvarů	rovinné obrazce	
9.	Geometrie v rovině a v prostoru	užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků; načrtne a sestrojí podobný obraz rovinného útvaru	podobnost	
9.	Geometrie v rovině a v prostoru	určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (jehlan, kužel, koule), analyzuje jejich vlastnosti; odhaduje a vypočítá objem a povrch těles (jehlan, kužel, koule); načrtne obraz jednoduchých těles v rovině, načrtne a sestrojí síť jehlanu	jehlan, kužel, koule	
9.	Geometrie v rovině a v prostoru	analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	jehlan, kužel, koule, rovinné obrazce	
9.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	řeší jednoduché úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky; užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů	logické úlohy, sudoku, obvody a obsahy obrazců, fillomino, netradiční geometrické úlohy	
9.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	rozhoduje o vhodném postupu vedoucím k vyřešení dané úlohy	obvody a obsahy obrazců, fillomino, logické úlohy, sudoku	
9.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	postupuje při řešení úloh systematicky, tj. hledá systém v postupu a zapisování řešení úlohy	fillomino, logické úlohy, sudoku	
9.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	načrtne obrázek ilustrující slovní zadání a využívá ho při řešení úloh, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	netradiční geometrické úlohy, logické úlohy	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup žák	učivo	PT
6.	Číslo a proměnná	píše, čte, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru do 10 000 (numerace do 10 000)	psaní, čtení a porovnávání čísel do 10 000	
6.	Číslo a proměnná	zvládá orientaci na číselné ose	číselná osa	
6.	Číslo a proměnná	písemně a ústně sčítá a odčítá v oboru do 10 000	písemné sčítání a odčítání	
6.	Číslo a proměnná	násobí a dělí jednociferným číslem bez zbytku	násobení a dělení	
6.	Číslo a proměnná	násobí a dělí 10, 100, 1000	násobení a dělení 10, 100, 1000	
6.	Číslo a proměnná	dělí se zbytkem v oboru do 100	dělení se zbytkem	
6.	Číslo a proměnná	rozkládá čísla na jednotky, desítky, stovky, tisíce	rozklady čísel	

6.	Číslo a proměnná	provádí odhad výsledků, zaokrouhluje	odhady výsledků, zaokrouhlování	
6.	Závislosti, vztahy a práce s daty	pracuje s jednotkami hmotnosti, délky, obsahu, objemu a času při řešení slovních úloh, ovládá mechanismus převodů jednotek	slovní úlohy, převody jednotek	
6.	Závislosti, vztahy a práce s daty	aplikuje získané vědomosti a dovednosti při řešení praktických životních situací	řešení praktických úloh	osob 1, 9
6.	Závislosti, vztahy a práce s daty	vyhledává a třídí data dle pokynů učitele	práce s daty	
6.	Závislosti, vztahy a práce s daty	zvládá početní výkony s penězi	řešení praktických úloh na manipulaci s penězi (hospodaření s penězi, nákupy)	
6.	Geometrie v rovině a v prostoru	umí pracovat s rýsovacími potřebami	přímka, polopřímka, úsečka, střed a osa úsečky	
6.	Geometrie v rovině a v prostoru	odhaduje délku úsečky, porovnává úsečky, zvládá přenášení úseček, určí délku lomené čáry, graficky sčítá a odčítá úsečky	úsečka, lomená čára	
6.	Geometrie v rovině a v prostoru	přesně měří (na cm)	měření	
6.	Geometrie v rovině a v prostoru	vyznačí, popíše a rýsuje úhly	konstrukce úhlu dané velikosti pomocí úhloměru, pravý, tupý, ostrý, přímý úhel	
6.	Geometrie v rovině a v prostoru	je schopen sestrojit kružnici, trojúhelník	trojúhelník: konstrukce ze tří stran; sestrojení kružnice	
6.	Geometrie v rovině a v prostoru	zvládne sestrojit osu úhlu	sestrojení osy úhlu	
6.	Geometrie v rovině a v prostoru	rozlišuje jednotlivé rovinné obrazce	rovinné obrazce: čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník	
6.	Geometrie v rovině a v prostoru	správně určí základní tělesa	tělesa: krychle, kvádr, koule	
6.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	samostatně řeší praktické úlohy	jednoduché praktické úlohy	osob 9
6.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	hledá různé alternativy řešení	číselné a obrázkové analogie	osob 9
7.	Číslo a proměnná	píše, čte, poznává, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru do 100 000	psaní, čtení, zaokrouhlování a porovnávání do 100 000	
7.	Číslo a proměnná	zvládá orientaci na číselné ose do 100 000	číselná osa	
7.	Číslo a proměnná	sčítá a odčítá z paměti bez přechodu přes základ v oboru do 100 000	pamětné počítání do 100 000	
7.	Číslo a proměnná	písemně sčítá a odčítá v oboru do 100 000	písemné sčítání a odčítání přes základ v oboru do 100 000	
7.	Číslo a proměnná	písemně násobí víceciferná čísla	písemné násobení víceciferných čísel	
7.	Číslo a proměnná	dělí víceciferná čísla jednociferným číslem se zbytkem i bez zbytku	písemné dělení víceciferných čísel jednociferným (i se zbytkem)	
7.	Číslo a proměnná	násobí a dělí 10, 100, 1000	násobení a dělení 10, 100, 1000	
7.	Číslo a proměnná	rozkládá čísla na jednotky desítky, stovky, tisíce,	rozklad čísel na	

		desetitisíce, statisíce	jednotky desítky, stovky, tisíce, desetitisíce, statisíce	
7.	Číslo a proměnná	zvládne práci s kalkulátorem	práce s kalkulátorem	
7.	Číslo a proměnná	zná římské číslice	římské číslice	
7.	Číslo a proměnná	používá měřítko mapy a plánu	měřítko	
7.	Číslo a proměnná	řeší slovní úlohy s 1 nebo 2 početními úkony	slovní úlohy s 1 a 2 početními úkony	
7.	Závislosti, vztahy a práce s daty	užívá a ovládá převody jednotek délky, času, hmotnosti, obsahu a objemu	převody jednotek délky, času, hmotnosti, obsahu a objemu	
7.	Závislosti, vztahy a práce s daty	vyhledává, třídí a porovnává data	práce s daty	
7.	Geometrie v rovině a prostoru	zná a rýsuje jednoduché rovinné obrazce	jednoduché rovinné obrazce	
7.	Geometrie v rovině a prostoru	pozná a pojmenuje základní tělesa	tělesa – krychle, kvádr, válec, koule	
7.	Geometrie v rovině a prostoru	vyznačí, rýsuje a měří úhly, provádí jednoduché konstrukce	rýsování a měření úhlů, jednoduché konstrukce	
7.	Geometrie v rovině a prostoru	vypočítá obvod trojúhelníku, čtverce a obdélníku	obvod trojúhelníku, čtverce a obdélníku	
7.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	samostatně řeší praktické úlohy	jednoduché praktické geometrické úlohy	osob 9
7.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí	slovní úlohy	
8.	Číslo a proměnná	píše, čte, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru do 1000 000 (numerační obor do 1000 000)	číselný obor do 1000 000	
8.	Číslo a proměnná	zvládá orientaci na číselné ose	číselná osa	
8.	Číslo a proměnná	písemně a ústně sčítá a odčítá v oboru do 1000 000	písemné sčítání a odčítání	
8.	Číslo a proměnná	písemně násobí trojčiferným činitelem	písemné násobení	
8.	Číslo a proměnná	násobí a dělí 10, 100, 1000, 10 000, 100 000, 1000 000	násobení a dělení 10, 100, 1000, 10 000, 100 000, 1000 000	
8.	Číslo a proměnná	dělí dvojčiferným dělitelem	dělení dvojčiferným dělitelem	
8.	Číslo a proměnná	provede zkoušku výpočtů	zkouška výpočtů	
8.	Číslo a proměnná	napíše a přečte římské číslice	římské číslice	
8.	Číslo a proměnná	pracuje se zlomky a smíšenými čísly	zlomky a smíšená čísla	
8.	Číslo a proměnná	používá vyjádření vztahu celek – část (zlomek – desetinné číslo)	zlomky a desetinná čísla	
8.	Číslo a proměnná	čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace	desetinná čísla – čtení, zápis, jednoduché početní operace	
8.	Číslo a proměnná	řeší slovní úlohy s 1 nebo 2 početními úkony	slovní úlohy s 1 a 2 početními úkony	
8.	Číslo a proměnná	zvládne práci s kalkulátorem	práce s kalkulátorem	
8.	Závislosti, vztahy a práce s daty	vypracuje jednoduchou tabulku; pracuje s tabulkou	práce s tabulkou	
8.	Geometrie v rovině a prostoru	zná a rýsuje základní rovinné obrazce	konstrukční úlohy	
8.	Geometrie v rovině a prostoru	vypočítá obvod a obsah rovinných obrazců	trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh	

8.	Geometrie v rovině a prostoru	vypočítá povrch a objem krychle a kvádrů	povrch a objem krychle a kvádrů	
8.	Geometrie v rovině a prostoru	zná a načrtne základní tělesa a sestrojí jejich sítě	tělesa - kvádr, krychle, koule, válec, jehlan	
8.	Geometrie v rovině a prostoru	čte a používá jednoduchý technický výkres	technický výkres – druhy, formáty, měřítko	
8.	Geometrie v rovině a prostoru	sestrojí základní rovinné útvary ve středové a osové souměrnosti	osová a středová souměrnost	
8.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	využívá poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí	řešení praktických úloh	osob 9
8.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	hledá různá řešení předložených situací	logické úlohy	
9.	Číslo a proměnná	zvládne početní výkony s přirozenými čísly v oboru přes 1 000 000	početní výkony s přirozenými čísly v oboru přes 1 000 000	
9.	Číslo a proměnná	píše, čte, poznává, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru přes 1 000 000	číselný obor přes 1 000 000	
9.	Číslo a proměnná	zvládá orientaci na číselné ose	číselná osa	
9.	Číslo a proměnná	zvládne početní výkony s přirozenými čísly v oboru přes 1 000 000	početní výkony s přirozenými čísly v oboru přes 1 000 000	
9.	Číslo a proměnná	písemně násobí trojčíslným činitelem	písemné násobení trojčíslným činitelem	
9.	Číslo a proměnná	dělí dvojčíslným dělitelem	dělení dvojčíslným dělitelem	
9.	Číslo a proměnná	zvládne provádět zkoušku výpočtů	zkouška výpočtů	
9.	Číslo a proměnná	násobí a dělí 10, 100, 1000, 10 000, 1 000 000	násobení a dělení	
9.	Číslo a proměnná	zapiše a přečte římské číslice	římské číslice	
9.	Číslo a proměnná	pracuje se zlomky a smíšenými čísly	zlomky a smíšená čísla	
9.	Číslo a proměnná	používá vyjádření vztahu – celek – část (zlomek – desetinné číslo – procento)	zlomky, desetinná čísla, procenta	
9.	Číslo a proměnná	čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace	desetinná čísla	
9.	Číslo a proměnná	pracuje s desetinnými čísly	práce s desetinnými čísly	
9.	Číslo a proměnná	zvládne práci s kalkulatorem	práce s kalkulatorem	
9.	Číslo a proměnná	řeší jednoduché úlohy na procenta	procenta	enviro 4
9.	Závislosti, vztahy a práce s daty	v praktických činnostech používá znalosti a dovednosti	znalosti a dovednosti v praktických činnostech	osob 9
9.	Závislosti, vztahy a práce s daty	má přehled o nejvýznamnějších světových měnách a o zásadách převodu jednotlivých měn vůči české koruně a euru	přehled o nejvýznamnějších světových měnách	
9.	Geometrie v rovině a v prostoru	zná a rýsuje základní rovinné útvary a zobrazuje jednoduchá tělesa	rovinné útvary, tělesa	
9.	Geometrie v rovině a v prostoru	vypočítá povrch a objem krychle, kvádrů a válců	povrch a objem krychle, kvádrů a válců	
9.	Geometrie v rovině a v prostoru	rozumí terminologii konstrukčních úloh	terminologie konstrukčních úloh	

9.	Geometrie v rovině a v prostoru	používá technické písmo; čte a rozumí jednoduchým technickým výkresům	technické výkresy	
9.	Nestandardní aplikační úlohy a problémy	využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh	netradiční úlohy	

5.2.2. Cvičení z matematiky (volitelný předmět B)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Charakteristika, časové a organizační vymezení

Cvičení z matematiky je volitelný předmět v 8. a 9. ročníku s hodinovou dotací jedna hodina týdně. Ve cvičení z matematiky, které si žák zvolil v 8. ročníku, nemusí v 9. ročníku pokračovat. Předmět je realizován formou vyučovací hodiny. Cílem předmětu cvičení z matematiky je v obou ročnících (8. i 9.) především rozvoj logického myšlení, dále v 8. ročníku prohloubení znalostí z matematiky a v 9. ročníku příprava na přijímací zkoušky.

V 8. ročníku se pravidelně střídají prohlubující témata (žáci prohlubují učivo již dříve probrané v předmětu matematika) a netradiční úlohy, jež rozvíjejí logické myšlení a představivost žáků.

V 9. ročníku se pravidelně střídají opakovací témata, jež shrnují dříve probírané tematické celky, cvičné prověrky k přijímacím zkouškám a netradiční úlohy, jež rozvíjejí logické myšlení a představivost žáků. Cvičné přijímací prověrky zahrnují vždy jednu vyučovací hodinu prověrky a jednu vyučovací hodinu jejího rozboru, případně rozboru dalších úloh (především z předchozího opakovacího tématu).

Provázanost s ostatními předměty

Tento předmět je úzce spjat s předmětem matematika.

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie ke cvičení z matematiky (volitelný předmět B)

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
rozvíjí paměť, logické myšlení a kombinační úsudek formou numerických a obrázkových hlavolamů	předkládá žákům vybrané numerické a obrázkové hlavolamy
kompetence k řešení problémů	
volí správné postupy k vyřešení problému	ukazuje žákům možné strategie umožňující řešení hlavolamů a vede je k tomu, aby je vhodně kombinovali; předkládá žákům úlohy vyžadující logické uvažování
kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických oblastí	předkládá žákům úlohy, které kombinují různé tematické oblasti

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo
8.	Prohlubující témata	řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	dělitelnost (znaky dělitelnosti složených čísel, prvočísla, netradiční úlohy)
8.	Prohlubující témata	částečně odmocňuje	mocniny a odmocniny (částečné odmocňování)
8.	Prohlubující témata	rozkládá mnohočleny na součin, umocňuje dvojčlen na třetí	mnohočleny – složitější příklady: rozklad na součin (kombinace vytýkání a vzorců, postupné vytýkání), mocninové vzorce
8.	Prohlubující témata	řeší aplikační úlohy na procenta	procenta (složitější příklady)
8.	Prohlubující témata	řeší aplikační úlohy na poměr	poměr (složitější příklady)
8.	Prohlubující témata	řeší barevné trojice v oboru přirozených a celých čísel, hledá všechna řešení, argumentuje, proč úloha nemá řešení, hledá postupy, které usnadňují řešení úlohy	barevné trojice
8.	Prohlubující témata	řeší pavučiny v oboru přirozených a celých čísel, argumentuje, proč úloha nemá řešení, hledá postupy, které usnadňují řešení úlohy	pavučiny
8.	Prohlubující témata	řeší součtové trojúhelníky v oboru přirozených a celých čísel, hledá zákonitosti a vztahy mezi čísly v jednotlivých řádcích součtových trojúhelníků, sestavuje součtové trojúhelníky splňující zadané podmínky, hledá všechna řešení	součtové trojúhelníky
8.	Prohlubující témata	počítá délku oblouku kružnice, obvod a obsah kruhové výseče	oblouk kružnice, výseč kruhu
8.	Prohlubující témata	rýsuje úsečky s délkami odmocnin z přirozených čísel s využitím Pythagorovy věty	Pythagorova věta
8.	Netradiční úlohy	řeší jednoduché úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky, postupuje při řešení úloh systematicky, tj. hledá systém v postupu a zapisování řešení úlohy, rozhoduje o vhodném postupu vedoucím k vyřešení dané úlohy	výběr z následujících netradičních úloh: úlohy o číslech, logické řady, číselné křížovky, kostka soma, prostorové hlavolamy, hry s barevnými čtverci, numerické hlavolamy – netradiční sudoku, mřížkové součty, eulero, sikaku, srdce, kde jsi, mrakodrapy, kakuro, killer sudoku, číselná bludiště, arukone, knossos, magické čtverce atd.
9.	Opakovací témata	načrtne a sestaví základní rovinné útvary, popíše postup konstrukce, volí vhodné postupy řešení dané úlohy, řeší jednoduché úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky, postupuje při řešení úloh systematicky, tj. hledá systém v postupu a zapisování řešení úlohy, načrtne obrázek ilustrující slovní zadání a využívá ho při řešení úloh	dělitelnost přirozených čísel
9.	Opakovací témata		konstrukční úlohy
9.	Opakovací témata		procenta
9.	Opakovací témata		poměr, přímá a nepřímá úměrnost
9.	Opakovací témata		mocniny
9.	Opakovací témata		Pythagorova věta
9.	Opakovací témata		úlohy o pohybu
9.	Opakovací témata		rovinné útvary – obvod a obsah
9.	Opakovací témata		tělesa – povrch a objem
9.	Netradiční úlohy	řeší jednoduché úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské	výběr z následujících netradičních úloh: logické úlohy, logické dvojice,

		matematiky, postupuje při řešení úloh systematicky, tj. hledá systém v postupu a zapisování řešení úlohy, rozhoduje o vhodném postupu vedoucím k vyřešení dané úlohy	zakódované obrázky, hry s mincemi, prostorové hlavolamy, skládačky, numerické hlavolamy - kakuro, psi a kosti, symboly ve čtverci atd.
9.	Cvičné přijímací prověrky	řeší matematické úlohy na základě zadání přijímacích prověrek, a tak aplikuje veškeré své matematické vědomosti a dovednosti	prověrky z přijímacích zkoušek

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup žák	učivo
8.	Prohlubující témata	pozná dělitelnost 2, 3, 4, 5, 6, 9 a 10	znaky dělitelnosti
8.	Prohlubující témata	řeší aplikační úlohy na procenta	procenta (jednodušší příklady)
8.	Prohlubující témata	řeší aplikační úlohy na poměr	poměr (jednodušší příklady)
8.	Prohlubující témata	řeší barevné trojice v oboru přirozených a celých čísel	barevné trojice
8.	Prohlubující témata	řeší pavučiny v oboru přirozených a celých čísel	pavučiny
8.	Prohlubující témata	řeší součtové trojúhelníky v oboru přirozených a celých čísel	součtové trojúhelníky
8.	Prohlubující témata	počítá délku oblouku kružnice, obsah kruhové výseče	oblouk kružnice, výseč kruhu
8.	Netradiční úlohy	řeší jednoduché úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky, rozhoduje o vhodném postupu vedoucím k vyřešení dané úlohy	výběr z následujících netradičních úloh: úlohy o číslech, logické řady, číselné křížovky, kostka soma, prostorové hlavolamy, hry s barevnými čtverci, numerické hlavolamy – netradiční sudoku, mřížkové součty, eulero, sikaku, srdce, kde jsi, mrakodrapy, kakuro, killer sudoku, číselná bludiště, arukone, knossos, magické čtverce atd.
9.	Opakovací témata	načrtne a sestojí základní rovinné útvary,	dělitelnost přirozených čísel
9.	Opakovací témata	popíše postup konstrukce, volí vhodné postupy řešení dané úlohy, řeší jednoduché úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky, načrtne	konstrukční úlohy
9.	Opakovací témata	obrázek ilustrující slovní zadání a využívá ho při řešení úloh	procenta
9.	Opakovací témata		poměr
9.	Opakovací témata		rovinné útvary – obvod a obsah
9.	Opakovací témata		tělesa – povrch a objem
9.	Netradiční úlohy	řeší jednoduché úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky, rozhoduje o vhodném postupu vedoucím k vyřešení dané úlohy	výběr z následujících netradičních úloh: logické úlohy, logické dvojice, zakódované obrázky, hry s mincemi, prostorové hlavolamy, skládačky, numerické hlavolamy - kakuro, psi a kosti, symboly ve čtverci atd.
9.	Cvičné přijímací prověrky	řeší matematické úlohy na základě zadání přijímacích prověrek, a tak aplikuje veškeré své matematické vědomosti a dovednosti	prověrky z přijímacích zkoušek

5.3. Informační a komunikační technologie

Charakteristika vzdělávací oblasti

Tato vzdělávací oblast umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti. Je základem pro všechny další předměty, ve kterých žáci potřebují pracovat s různými druhy informací a kde používají výpočetní techniku. Je realizována ve vyučovacím předmětu informatika v 5., 6., 7. a 9. ročníku.

5.3.1. Informatika

5.3.1.a Informatika pro I. stupeň

Charakteristika předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení

V tomto vyučovacím předmětu se žáci seznámí s osobním počítačem, jeho základními součástmi a jejich funkcemi důležitými pro fungování PC. Získají dovednost vytvořit dokument a vhodně jej upravit v programech Microsoft Office. Vyhledávají informace, rozlišují je a hodnotí. Bezpečně se pohybují po internetu. Rozpoznají média vhodná pro získání informací. Poznávají úlohu a využívání informací, porozumí toku informací a jeho zpracování. Předmět je vyučován na I. stupni v 5. ročníku jako povinný předmět s časovou dotací 1 hodina týdně.

Předmět se vyučuje v počítačové učebně. Formy realizace: vyučovací hodina a projekty.

Vzdělávací obsah předmětu je tvořen následujícími tematickými okruhy:

Základy práce s počítačem

Vyhledávání informací a komunikace

Zpracování a využití informací

Provázanost s předměty

Informatika je provázaná se všemi vyučovacími předměty, ve kterých žáci vyhledávají informace na internetu nebo využívají PC při tvorbě projektů, tematicky je pak informatika spjata s českým jazykem (druhy informací, umění, ústní tradice, způsoby práce s textem – analýza, syntéza, výpisky, anotace, referát), matematikou (statistika, graf).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v informatice, I. stupeň

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
vytváří a upravuje dokumenty v programech Microsoft Word, Excel, Power-Point	seznamuje žáky s vhodnými metodami, strategiemi a technikami učení a aktivně je používá vede žáky ke správnému používání pojmů z různých oblastí tak, aby si je upevnili a dávali do souvislostí
vyhledává a třídí informace na internetu	zařazuje do výuky příklady z běžného života; seznamuje žáky se základními symboly a značkami
vyhledává informační zdroje, pracuje s texty, které jsou vhodné ke kritické analýze, srovnávání, zobecnění apod.	začleňuje do výuky činnosti rozdílné náročnosti dle individuálních výkonností a schopností žáků
kompetence k řešení problémů	
analyzuje, srovnává a zobecňuje získané informace	zařazuje do výuky metodu Problémové učení

využívá vlastních zkušeností	navozuje situace, při kterých žáci využívají získaných vědomostí a dovedností a využívají přenos zkušeností
řeší modelové situace, při jejichž řešení používá vlastní kreativní projev	povzbuzuje, motivuje, radí
kompetence komunikativní	
komunikuje a jedná (samostatně i ve skupině) s ohledem na situaci, argumentuje a obhajuje vlastní názor, logicky a kultivovaně se vyjadřuje	provádí kontrolu zpětnou vazbou, zda žáci rozumí zadanému úkolu či sdělení motivuje žáky k používání textových editorů a moderních komunikačních prostředků
správně formuluje a vnímá obsah informací a je schopen jejich předávání různými formami (ústně, písemně, pomocí vizualizace)	umožňuje žákům práci s různými sdělovacími prostředky a médii a vede je ke kritickému zpracování informací
kompetence sociální a personální	
spolupracuje ve skupině, respektuje pravidla slušného chování, naslouchá ostatním	rozvíjí a podporuje diskuzi a spolupráci ve dvojici (skupině) vede žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc, radu; k dodržování stanovených pravidel
kompetence občanské	
kriticky myslí a správně využívá informací při jednání s úřady státní správy	umožňuje žákům seznámit se formami komunikace s úřady, s vyplňováním potřebných tiskopisů, sepisováním žádostí apod. přes internet
dodržuje bezpečnostní zásady a informační etiku při práci s internetem	učí žáky dodržovat zásady zdravého psychického rozvoje – nebezpečí gamblerství, závislost na počítači, poškození zraku, vadného držení těla,... vede žáky ke vnímání rasové, národnostní, kulturní odlišnosti jako obohacujícího jevu – internet nás spojuje s celým světem
kompetence pracovní	
vytváří si pracovní návyky v jednoduché samostatné a kolektivní činnosti	klade důraz na dodržování daných postupů při práci na PC vede žáky k sebehodnocení
zodpovědně plní povinnosti (vypracovává domácí úkoly, připravuje se na výuku), pracuje samostatně	motivuje žáka k dokončení úkolu v co nejlepší možné kvalitě

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
5.	Základy práce s počítačem	dodržuje pravidla bezpečné práce s počítačem popíše a charakterizuje jednotlivé komponenty osobního počítače, k čemu slouží a jakou mají v počítači funkci	hardware počítače – základní jednotka, procesor, pevný disk, paměť RAM, disketové jednotky, CD-ROM, DVD-ROM, základní deska, sběrnice, napájení, externí zařízení počítače – monitor, klávesnice, myš, tiskárna	
5.	Základy práce s počítačem	orientuje se na klávesnici, získá dovednosti psaní na klávesnici	práce s klávesnicí	
5.	Základy práce s počítačem	vysvětlí, co se děje po startu počítače, rozumí základním pojmům (soubor, adresář)	software počítače, soubor, adresář, stromová struktura	

5.	Základy práce s počítačem	orientuje se v prostředí Windows	Windows 2009-okno, hlavní panel, spuštění programu, průzkumník, složka, zástupce, schránka	
5.	Základy práce s počítačem	orientuje se v prostředí MS Powerpoint , zvládá formátování a vkládání textu, animace a přechody, tvorbu tabulky, vložení objektů	MS Powerpoint - hlavní lišta a její základní funkce	
5.	Vyhledávání informací a komunikace	bezpečně se pohybuje na internetu, vysvětlí, jak funguje internet, vyhledává informace na internetu	internet - bezpečnost na internetu, historie internetu, jak internet funguje, připojení k internetu, internetový prohlížeč, vyhledávání na internetu	
5.	Vyhledávání informací a komunikace	komunikuje pomocí internetu a jiných komunikačních zařízení	Elektronická komunikace	osob 8
5.	Vyhledávání informací a komunikace	dodržuje pravidla bezpečné práce s počítačem a pohybu na internetové síti	zásady bezpečnosti práce, dodržování pravidel, zdravotní rizika	
5.	Zpracování a využití informací	píše a upravuje texty, pracuje se základními funkcemi textového editoru, vytvoří a upraví dokument	Microsoft Word - prostředí a základní funkce, práce se souborem, formát písma a odstavce, schránka, čáry a ohraničení, tabulky, číslování a odrážky, hledání a nahrazování textu, automatické opravy, kontrola pravopisu, číslování stránek, tisk, styly, vkládání grafických objektů, nastavení	
5.	Zpracování a využití informací	zvládá základní funkce tabulkového kalkulátoru, operace s buňkami, vytvoření tabulky	základní operace s buňkami, blok – označení do bloku, grafická úprava buňky, formát buňky, vzorce, práce s listy, rozdělení tabulky – příčky, definice řady	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
5.	Základy práce s počítačem	ovládá základní obsluhu počítače	základní uživatelská obsluha počítače	osob 1, 3,
5.	Základy práce s počítačem	dodržuje pravidla bezpečné práce s počítačem	zásady bezpečnosti práce, zdravotní rizika	osob 4, 11, medi 3, 4
5.	Základy práce s počítačem	orientuje se na klávesnici, získá dovednosti psaní na klávesnici	práce s klávesnicí	
5	Základy práce s počítačem	orientuje se v prostředí Windows	Windows 2009	
5.	Základy práce s počítačem	pracuje s výukovými a zábavnými programy podle pokynu	Microsoft Word - prostředí a základní funkce, práce se souborem, kreslicí programy	osob 5, medi 3, 4

5.3.1.b Informatika II. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Vyučovací předmět informatika je zařazen do 6., 7. a 9. ročníku v rozsahu 1 hodiny týdně a je realizována v počítačové učebně.

V rámci informatiky žáci získají nejen základní dovednosti při práci s počítačem, ale také schopnost spolupracovat, komunikovat a efektivně využívat informace. Při řešení zadaných úkolů budou využívat příslušné programy pro zpracování a prezentaci informací. Bude u nich podporována samostatnost, tvořivost, vzájemná komunikace a také spolupráce v týmu. Poznají také fungování, vliv, roli a nebezpečí internetu ve společnosti. Naučí se používat moderní aplikace k usnadnění elektronické komunikace. Seznámí se možnostmi publikace informací na internetu. V 9. ročníku žáci získávají a prohlubují své znalosti spadající do oblasti informační gramotnosti. Především se jedná o prohloubení znalostí a dovedností v oblasti programového prostředí MS OFFICE, počítačové grafiky a dále v oblasti bezpečné práce na internetu, publikaci na internetu a základní tvorby webových stránek.

Předmět také pokrývá část témat Mediální výchovy. Žáci budou seznámeni s rolí médií ve společnosti, osvojí si poznatky potřebné pro kritickou analýzu mediálních sdělení, zároveň získají dovednosti při tvorbě vlastního mediálního produktu.

Vyučovací předmět informatika navazuje na poznatky a dovednosti, které žáci získali na I. stupni ve stejnojmenném předmětu.

Všechny tyto oblasti se rozvíjí postupně v každém ročníku.

Vzdělávací obsah zahrnuje tyto tematické okruhy:

1. Zpracování a využití informací
2. Vyhledávání informací a komunikace
3. Informace a společnost

Provázanost s ostatními předměty

Informatika souvisí se všemi vyučovanými předměty na II. stupni, protože si v ní žáci osvojují základy práce s informacemi a základy práce na PC. Je úzce provázán s českým jazykem (slohové postupy, publicistické útvary, výtah, výpisky), občanskou výchovou (komunikace v samostatné složce OSV, média a etika, média a politika) a dalšími humanitními i přírodovědnými předměty.

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v informatice, II. stupeň

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
tvoří a upravuje dokumenty v programech Microsoft Word, Excel, Power-Point	vede je k samostatnému objevování možností využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě ukazuje způsoby úpravy informací v programech, předvádí možnosti užití multimediálních prvků, odkrývá efektivní metody zpracování tabulek
vyhledává a třídí informace na internetu	předkládá žákům různé druhy informačních zdrojů, vykresluje způsoby jejich vyhledávání a třídění, ukazuje různé metody ukládání informací z internetového portálu
kompetence k řešení problémů	
provádí analýzu, srovnání a zobecnění získaných informací	zadávat úkolů, ve kterých je možnost nalézt originální způsoby řešení a myslet divergentně zařazování do výuky miniaturní projekty realizované formou skupinové práce podněcuje žáky k hledání příčin problémových úkolů, podporuje rozvíjet kritické čtení a vnímání mediálního sdělení na internetu předkládá příklady interpretace vztahu mediálního sdělení a reality a pomáhá žákům formulovat obecné závěry
kreativně řeší problémy	pomáhá při výběru optimálního způsobu řešení
kompetence komunikativní	
účinně komunikuje, vhodně argumentuje a obhájí vlastní názor, vyjadřuje se výstižně	učí využívat komunikaci na dálku pomocí vhodné techniky informačních technologií zadává a rozvíjí komunikační dovednosti žáků, podporuje snahu o sebe vyjádření, přesnou formulaci a obhajobu vlastních závěrů
kompetence sociální a personální	
uplatňuje účinnou spolupráci ve skupině	podporuje kooperaci, součinnost žáků a smysl pro týmovou spolupráci učí je hodnotit svoji práci i práci ostatních, při vzájemné komunikaci, vede je k ohleduplnosti a taktu
kompetence občanské	
dodržuje informační etiku při práci s internetem a informačními zdroji	uvádí pravidla pro bezpečné užívání internetu a kontroluje jejich dodržování seznamuje žáky s obecnými morálními zákony (autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla,) tím, že je musí dodržovat (žáci si chrání své heslo, ...)
kompetence pracovní	
samostatně pracuje, orientuje se v náplni profesí souvisejícími s médií	seznamuje žáky s bezpečnostními a hygienickými pravidly pro práci s výpočetní technikou, vysvětluje vliv a fungování médií ve společnosti žáci mohou využít internet pro hledání informací důležitých pro svůj další profesní růst

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6.	I. Zpracování a využití informací	orientuje se v základních meznících vývoje počítačové techniky zná základní pojmy z výpočetní techniky dodržuje pravidla bezpečného zacházení s výpočetní technikou	první počítač vývoj počítačů ve světě, současné trendy	osob 11
6.	I. Zpracování a využití informací	orientuje se v komponentech PC a pozná jejich funkci orientuje se na klávesnici, získá dovednosti psaní na klávesnici	komponenty PC, jejich pojmenování a funkce	osob 1, 3
6.	I. Zpracování a využití informací	orientuje se v prostředí Windows pracuje se základními aplikacemi (průzkumník, prohlížeč apod.) umí rozlišit typy souborů a adresáře ovládá základní operace s daty na discích vytváří stromovou strukturu složek a souborů	práce s PC - operační systém - Windows - soubory - adresáře	
6.	I. Zpracování a využití informací	orientuje se v prostředí a nabídce textového editoru vytvoří a upraví dokument v textovém editoru podle zadání uplatní základní estetická a typografická pravidla	práce s textovým editorem - formátování textu - odrážky, číslování - vzhled stránky - úprava obrázku	medi 3, 6
6.	I. Zpracování a využití informací	orientuje se v prostředí a nabídce tabulkového editoru dokáže pracovat se základními funkcemi buněk umí vytvořit a formátovat tabulku dokáže použít jednoduché matematické vzorce mezi buňkami	práce s tabulkovým editorem - funkce buněk - grafická a textová úprava tabulky - základní matematické vzorce	medi 3, 6
6.	I. Zpracování a využití informací	orientuje se ve výukových programech dokáže ovládat jednoduché nástroje umí vložit a upravit obrázek, fotku uplatní nabitě dovednosti při tvorbě pohlednice	práce s výukovými programy program malování základní funkce grafického editoru	osob 5 medi 3, 4
6.	I. Zpracování a využití informací	orientuje se v prostředí a nabídce prezentačního editoru dokáže pracovat a upravovat jednotlivé snímky umí vkládat a upravovat jednotlivé objekty (obrázek, klipart, Word art) a animovat je vytvoří a upraví dokument v prezentačním editoru podle zadání uplatní základní estetická a typografická pravidla	prezentace informací - práce se snímky - vkládání a úprava textu, obrázků - práce s animací objektů	medi 3, 6
6.	I. Vyhledávání informací a komunikace	rozumí základním pojmům charakterizující internet uvědomuje si princip a fungování internetové sítě	internet - historie a vývoj, přenos, využití	
6.	I. Vyhledávání informací a komunikace	rozumí základním pojmům charakterizující internet uvědomuje si princip a fungování internetové sítě ovládá základní práci na internetu umí formulovat požadavek při vyhledávání na internetu aktivně vyhledává informace na internetu, třídí je, srovnává je, posuzuje jejich závažnost a návaznost ukládá vyhledané informace do PC ukládá oblíbené www stránky, texty, obrázky aj.	internetový prohlížeč - panelu nástrojů - oblíbené, historie, domovská stránka - vyhledávání informací na internetu - formulace požadavku	medi 2, 3
6.	I. Vyhledávání informací a komunikace	používá e-mailovou schránku vytváří si svůj adresář kontaktů, vytvořené dokumenty přikládá jako přílohy respektuje pravidla emailové etikety dokáže komunikovat s jinými lidmi připojenými k síti v reálném čase orientuje se v nabídce programů (chat, ICQ, Messenger, WhatsApp)	elektronická komunikace - e-mail komunikace v reálném čase - chat, sociální sítě	osob 7,8

		dokáže nastavit bezpečný profil popíše a zhodnotí výhody a nevýhody sociálních sítí a možná rizika kyberšikany		
6.	I. Vyhledávání informací a komunikace	uvědomuje si ochranu osobních dat na internetu, zaujímá etický přístup k nevhodným obsahům na internetu	ochrana práv k duševnímu vlastnictví	osob 11
7.	II. Zpracování a využití informací	zná základní pravidla pro úpravu textu umí vytvořit poznámkový aparát k textu zná základní typografické zásady pro tvorbu ilustrací umí vytvořit kompletní podklad pro tisk publikace o více stranách umí vytvořit poznámkový aparát k textu a komentáře umí nastavit záhlaví a zápatí chápe základní pravidla uvádění citací	práce s textovým editorem -základní typografické zásady -ilustrace, odkazy, - komentáře -poznámka pod čarou -záhlaví, zápatí, -citace, bibliografie	medi 3, 6
7.	II. Zpracování a využití informací	umí zpracovat statistická data použije logické a matematické funkce mezi buňkami dokáže vytvořit a formátovat tabulku a graf podle typografických pravidel pracuje s filtry a databázemi	práce s tabulkovým editorem tvorba a úprava tabulky, grafu logické, matematické funkce podmíněné formátování databáze	medi 3, 6
7.	II. Zpracování a využití informací	rozlišuje typy prezentací podle motivů animuje objekty dokáže vložit ilustrace používá funkci akce umí používat multimediální prvky dokáže přednést svoji prezentaci.	práce s prezentací informací animace objektů ilustrace multimediální prvky	medi 3, 6
7.	II. Vyhledávání informací a komunikace	umí vysvětlit pojmy licence, umělecké dílo, creative commons respektuje a dodržuje autorská práva na internetu pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví zaujímá etický přístup k nevhodným obsahům na internetu	autorský zákon -copyright, Informační etika	medi 5 osob 11
7.	I. Informace a společnost	vysvětlí, jaký dopad mohou mít média v každodenním životě člověka a jak se v každodenním životě člověka mohou projevit	média v každodenním životě	medi 2, 5
7.	I. Informace a společnost	vysvětlí různé významy slova médium, charakterizuje různé druhy médií	média a jejich druhy	medi 5
7.	I. Informace a společnost	objasní hlavní funkce reklamy, identifikuje přesvědčovací techniky, které se objevují v reklamách, vyjmenuje základní typy reklam a uvede jejich příklady	reklamy	medi 1, 2, 5 osob 6
9.	III. Zpracování a využití informací	komplexní procvičení prezentačního editoru umí využít nabitě znalosti a vědomosti v náročnějších úkolech	projekt - kvíz	medi 3, 6
9.	III. Zpracování a využití informací	komplexní procvičení textového editoru umí využít nabitě znalosti a vědomosti v náročnějších úkolech	projekt – časopis, leták, komiks, diplom	medi 3, 6
9.	III. Zpracování a využití informací	komplexní procvičení tabulkového editoru umí využít nabitě znalosti a vědomosti v náročnějších úkolech	projekt - statistická analýza vybraného tématu	medi 3, 6
9.	III. Zpracování a využití informací	dokáže vysvětlit rozdíl mezi vektorovou a rastrovou grafikou pozná, kdy který typ zvolit má přehled o rastrových a vektorových programech dokáže upravit a vytvořit mediální formát ve zvoleném grafickém editoru	počítačová grafika Zoner Callisto základy multimédií - fotografie, audio,	medi 3,6 osob 5

		dokáže popsat a vysvětlit jednotlivé typy komprimovaných mediálních formátů orientuje se v jednotlivých programech pro úpravu fotografie, hudby a videa vytvoří a upraví vybrané multimediální formáty	video	
9.	III. Zpracování a využití informací	umí používat standartní blogovací služby na internetu dokáže publikovat fotografie články, videa zhodnotí jejich možnosti využití a zneužití	publikování na internetu	medi 3,4,6
9.	III. Vyhledávání informací a komunikace	umí definovat pojem Internet, znát základní služby internetu, umět definovat a popsat vztah mezi pojmy WWW, HTML, HTTP a URL. seznámení s principem přenosu informací prostřednictvím služby WWW	teorie Internetu	
9.	III. Vyhledávání informací a komunikace	vyjmenuje některé typy nebezpečí na internetu (vir, spam, phishing, spyware, adware ,trojský kůň) Orientuje se v možnostech zabezpečení počítače (antivirové programy, firewall apod.).	bezpečnost PC na internetu	osob 11
9.	III. Zpracování a využití informací	umí vytvořit velmi jednoduchou www stránku umí nastavit různé typy písma a vložit obrázek, tabulku, odkaz umí vytvořit stránku s odkazy na jiné URL a hierarchickou strukturu vlastních www stránek	HTML - úvod do jazyka - základní struktura - formátování textu - vkládání obrázků, tabulky, odkazu	medi 3,6
9.	III. Zpracování a využití informací	umí samostatně vytvořit jednoduchou internetovou prezentaci	HTML – projekt: moje první stránky	medi 3,6,7

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6.	Zpracování a využití informací	zná základní pojmy z výpočetní techniky dodržuje pravidla bezpečného zacházení s výpočetní technikou	první počítač vývoj počítačů ve světě, současné trendy	Osob 11
6.	Zpracování a využití informací	orientuje se na klávesnici, získá dovednosti psaní na klávesnici	komponenty PC, jejich pojmenování a funkce	osob 1, 3
6.	Zpracování a využití informací	orientuje se v prostředí Windows umí vytvořit adresář a soubor	práce s pc operační systém Windows soubory adresáře	
6.	Zpracování a využití informací	zvládne jednoduchý přepis a formát textu	práce s textovým editorem formátování textu přepis a práce s textem	osob 5 medi 3, 6
6.	Zpracování a využití informací	pracuje s výukovými a zábavnými programy umí vložit a upravit obrázek	práce s výukovými programy, hrami, multimédií; program malování - základní funkce grafického editoru	osob 5 medi 3, 4
6.	Zpracování a využití informací	dokáže vytvořit a upravit jednoduchou prezentaci umí vložit text a obrázek	prezentace informací - vkládání a úprava textu, obrázků	osob 5 medi 3, 6
6.	I. Vyhledávání informací a komunikace	bezpečně se pohybuje na internetu vyhledává potřebné informace na internetu; dodržuje pravidla výpočetní techniky; osvojí si základy elektronické komunikace respektuje pravidla emailové etikety	Internet elektronická komunikace	medi 2, 3 osob 7,8
7.	II. Zpracování a využití informací	zdokonaluje své dovednosti při práci s textovým editorem dbá na úpravu textu a obrázku	práce s textovým editorem přepis a úprava textu (velikost, formát, odstavce, kopírování, vkládání textu a obrázku...)	osob 5, 10
7.	II. Zpracování a využití informací	zdokonaluje své dovednosti při práci s prezentačním programem dbá na úpravu textu a obrázku	práce s prezentací informací	medi 3, 6
7.	II. Vyhledávání informací a komunikace	má povědomí o autorských právech na internetu, zaujímá etický přístup k nevhodným obsahům na internetu	autorský zákon informační etika	medi 5 osob 11
7.	I. Informace a společnost	dokáže vyjmenovat některé média v každodenním životě člověka	média v každodenním životě	medi 2, 5
7.	I. Informace a společnost	vysvětlí různé významy slova médium, charakterizuje různé druhy médií	média a jejich druhy	medi 5
9.	III. Zpracování a využití informací	zdokonaluje své dovednosti při práci s prezentačním programem dokáže pracovat se snímky a animacemi vytvoří jednoduchou prezentaci na vlastní téma	práce s prezentací informací	medi 3, 6
9.	III. Zpracování a využití informací	zdokonaluje své dovednosti při práci s textovým editorem vytvoří a upraví dokument v textovém editoru podle	práce s textovým editorem	medi 3, 6

		zadání		
9.	III. Zpracování a využití informací	dokáže pracovat se základními funkcemi buněk umí vytvořit a formátovat tabulku	práce s tabulkovým editorem	medi 1, 4
9.	III. Vyhledávání informací a komunikace	zdokonaluje své dovednosti při práci s internetem	internet – rozšíření vědomostí	
9.	III. Vyhledávání informací a komunikace	zná zásady bezpečného vyhledávání a stahování informací orientuje se v zásadách zabezpečení počítače	bezpečnost PC na internetu	osob 11
9.	III. Zpracování a využití informací	ovládá na uživatelské úrovni vhodné aplikace k úpravě fotek a videa	základy multimédií - fotografie, audio, video	medi 3,6 osob 5
9.	III. Zpracování a využití informací	zvládá základy elektronické komunikace	základní způsoby elektronické komunikace – mobilní telefon, e-mail	medi 3 osob 8

5.4. Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je určena pro všechny ročníky I. stupně a je realizována

v předmětech: prvouka (pro 1. - 3. ročník), přírodověda (pro 4. - 5. ročník), vlastivěda (pro 4. - 5. ročník), nepovinná náboženská výchova (pro 1. – 5. ročník).

Časová dotace celé vzdělávací oblasti je 14 hodin za týden (celkem 2 hodiny jsou pro tuto oblast využity z disponibilní časové dotace). Tato komplexní oblast sjednocuje společenskovední

a přírodovědné učivo, včetně výchovy ke zdraví. Jsou tu integrována témata, která se týkají člověka, rodiny a společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život.

Celá vzdělávací oblast je tematicky propojena s oblastmi Jazyk a jazyková komunikace, Člověk

a zdraví, Matematika a její aplikace a připravuje základy pro vzdělávání v oblastech Člověk a společnost, Člověk a příroda a ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví. Nejčastější forma realizace: vyučovací hodina s výraznějším začleněním krátkodobých projektů, dále integrovaná výuka, projektové vyučování či výuka v blocích, vycházky, exkurze, besedy se zajímavými lidmi.

5.4.1. Prvouka

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení

Prvouka je určena pro žáky 1. - 3. ročníku a vyučuje se jako povinný předmět s celkovou časovou dotací 6 hodin za týden (tj. 2 hodiny týdně v každém ročníku).

Prvouka rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané výchovou v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Podmínkou úspěšného vzdělávání v daném oboru je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací. Žáci si tak osvojují potřebné dovednosti, způsoby jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů.

Výuka probíhá převážně v kmenových učebnách. Během roku jsou zařazovány programy ekocentra Lipka nebo výukové programy HaPMK. Žáci pracují s pracovními sešity, mohou používat odborné knihy nebo dětské encyklopedie. Výuku prvouky vhodně doplňují obrazy, videozáznamy, filmy.

Formy výuky: vyučovací hodina se začleněním krátkodobých projektů, výuka v blocích, vycházky, exkurze, besedy se zajímavými lidmi.

Vzdělávací obsah oblasti je členěn do pěti tematických okruhů:

1. Místo, kde žijeme (poznávání nejbližšího okolí, pochopení organizace života ve společnosti, poznávání místních a regionálních skutečností)
2. Lidé kolem nás (pochopení významu a podstaty tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi)
3. Lidé a čas (orientace v dějinách a čase)
4. Rozmanitost přírody (poznávání Země jako planety, vedení k ochraně přírody)
5. Člověk a jeho zdraví (poznávání sebe jako živé bytosti s biologickými a fyziologickými funkcemi a potřebami)

Provázanost s ostatními předměty

Charakteristické pro výuku prvouky je její prolínání s učivem ostatních předmětů. V prvouce se věnujeme: poznávání věcí a jejich vlastností, zařazujeme je do přírodního a společenského dění; výchově smyslového vnímání a způsobům pozorování určitých předmětů a jevů; základům jazykového vyjadřování – využíváme českého jazyka (výslovnost, vyprávění, říkadla, básně, písně, pohádky...); procvičování paměti, pozornosti, představivosti,

obrazotvornosti; ochraně přírody, kulturních památek a výsledků lidské práce; pohybové výchově (ve spojení s tělesnou výchovou a hudební výchovou); technické výchově (ve spojení s výtvarnou výchovou a praktickými činnostmi); výchově ke zdraví a znalosti lidského těla, režimu dne; náboženské a etické výchově (vytváření správných návyků a vztahů k lidem, svému okolí, utváření hodnot v životě).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v prvouce

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
pozoruje přírodní jevy a orientuje se v prostoru a čase	používá pracovních schémat a denních režimů, které napomáhají žákům v orientaci v čase a prostoru zařazuje jednoduché úkoly, na nichž se žáci učí plánovat a řídit své učení
vytváří si nové představy o jednoduchých věcech a jevech, které žák obklopuje doma, ve škole a v obci (na základě pozorování)	umožňuje žákům získávat zkušenosti pozorováním, experimentováním
vyvozuje jednoduché pojmy (na základě vlastních zkušeností) a objevuje souvislosti mezi nimi	vede žáky k využívání různých zdrojů informací
získává základní znalosti o lidském těle a ochraně zdraví	vede žáky k pravidelné práci s různými učebnicemi, encyklopediemi a odbornou literaturou
kompetence k řešení problémů	
řeší modelové situace prostřednictvím vlastních činností a na základě zkušeností	připravuje pro žáky modelové situace rozvíjející řešení konfliktů ve vztahu s vrstevníky a rodiči
pracuje s informacemi	zařazuje úkoly, které rozvíjí logické operace třídění (kategorizace), přiřazování, uspořádání v časovém sledu, motivuje žáky ke kladení otázek
vyhledává souvislosti a propojuje poznatky různého druhu	vede žáky k vyhledávání souvislostí, předpovídání průběhu děje
kompetence komunikativní	
pojmenovává předměty a jevy a vyjadřuje se o nich (myšlenky, soudy a názory)	zařazuje úkoly, které podporují ústní a písemné formulování závěrů pozorování a provádění pokusů
naslouchá sdělení ostatních	podporuje komunikaci při práci ve dvojicích, skupinové a kooperativní práci
kompetence sociální a personální	
vytváří si pozitivní vztah k rodině, spolužákům, škole, domovu i přírodě	seznamuje žáky s fungováním rodiny, se základními lidskými právy vytváří vhodné podmínky k navazování kamarádských vztahů mezi spolužáky vytváří modelové situace a využívá přirozených situací, na nichž se žáci učí rozpoznávat vhodné a nevhodné chování
rozvíjí pozitivní vlastnosti	zařazuje aktivity, které budují a prohlubují ohled k zájmům a potřebám druhých, vede žáky k sebereflexi
cílevědomě si osvojuje základní hygienické a kulturní návyky	klade důraz na uvědomování si svého vlastního těla a svého já a důraz na zdravý životní styl a prevenci rizikových faktorů

kompetence občanské	
chová se tolerantně	seznamuje žáky s multikulturalitou společnosti, vede žáky k toleranci vůči odlišnostem, k pomoci druhým, vytváří prostředí bez předsudků aktivně zapojuje žáky do ochrany životního prostředí
dodržuje pravidla bezpečnosti	na modelových situacích seznamuje žáky s krizovými telefonními čísly, chováním se v krizových situacích včetně poskytnutí první pomoci
kompetence pracovní	
propracovává se k novým poznatkům na základě pozorování a vlastních činností (vycházky, pokusy, manipulace s různými nástroji a předměty)	vede žáky k používání a zacházení s finančními prostředky klade důraz na osvojení základních pracovních návyků, hygieny a bezpečnosti práce, včetně poskytnutí první pomoci při úraze

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
1. - 3.	Místo, kde žijeme	vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy; rozliší možná nebezpečí ve svém okolí	práce s plánem bydliště, města; nebezpečné situace	
1. - 3.	Místo, kde žijeme	orientuje se v plánu města s použitím značek orientačních bodů a určení směrů; vyhledává hlavní linie krajiny a zapojuje pozorovanou část krajiny do širší oblasti	orientační body a významné linie města a místní krajiny; části města	
1. - 3.	Lidé kolem nás	projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, spoluobčanů, jejich přednostem a nedostatkům; nabídne adekvátní pomoc • •	vztahy mezi lidmi, zdravé a vyrovnané sebepojetí; pocity lidí v různých situacích, rozvoj empatie; pravidla třídy a pravidla ve společnosti	osob 7 multi 2, 3 demo 2
1. - 3.	Lidé kolem nás	na modelové situaci popíše způsob vzdělávání dětí z různých částí světa; porovná, co mají děti společného, čím se liší • •	život a vzdělávání dětí z různých částí světa; rozdíly a shody mezi lidmi různých kultur • •	osob 7 multi 2, 3 glob 2
1. - 3.	Lidé kolem nás	chová se vhodně při stolování, připraví tabuli pro jednoduché stolování	pravidla stolování, příprava tabule	osob 5
1. - 3.	Lidé kolem nás	dokáže realisticky uvažovat o výši kapesného; uvede aspoň dvě možnosti, jak s kapesným zacházet	hospodaření, peníze, kapesné	
1. - 3.	Lidé a čas	využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě s přihlédnutím k minulosti, přítomnosti a budoucnosti	základní orientace v čase: den, týden, měsíc, rok; minulost, přítomnost, budoucnost	
1. - 3.	Rozmanitost přírody	posoudí své možnosti při ochraně životního prostředí; třídí odpad •	ekologie •	enviro 4 osob 10
1. - 3.	Člověk a jeho zdraví	uplatňuje a dodržuje základní pravidla účastníků silničního provozu, chová se slušně v dopravních prostředcích	znalosti pravidel silničního provozu, chodec	osob 11
1. - 3.	Člověk a jeho zdraví	chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v	osobní bezpečí; krizové situace	osob 8

		případě potřeby požádá o pomoc pro sebe a jiné dítě; ovládá způsoby komunikace s operátora tísňových linek		
1. - 3.	Člověk a jeho zdraví	reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	situace hromadného ohrožení	osob 9
1. - 3.	Člověk a jeho zdraví	pojmenuje části lidského těla, smysly, čidla; uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky na základě elementárních znalostí o lidském těle	lidské tělo, péče o zdraví, životospráva	osob 2, 3, 4
1. - 3.	Člověk a jeho zdraví	dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a jiných; spoluvytváří pravidla chování ve třídě •	pravidla chování ve školním řádě, první pomoc •	demo 1 osob 7
1.	Rozmanitost přírody	pozoruje, popíše a porovná viditelné změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích; (ekosystém - les)	charakteristika ročních období, změny počasí, reakce rostlin a živočichů na změny ročních období; (ekosystém - les)	enviro 1, 3
1. - 2.	Lidé kolem nás	rozlišuje příbuzenské vztahy v rodině (základní i rozšířené), role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi; projevuje cit a úctu v rámci rodiny	rodina, domov, vztahy mezi členy rodiny; pravidla rodinného života; práva a povinnosti členů rodiny	osob 7, 8, 11
2.	Rozmanitost přírody	charakterizuje ekosystémy tekoucí vody a vodní nádrže a uvede příklady organismů, vlastnosti vody a podmínky, za kterých se voda vyskytuje v jednotlivých skupenstvích; popíše koloběh vody v přírodě	živá a neživá příroda; voda v přírodě, ekosystémy v blízkosti vodních ploch, vodní živočichové, vlastnosti vody, skupenství	enviro 1, 2, 3
2. - 3.	Lidé kolem nás	odvodí a chápe význam a potřebu jednotlivých povolání a pracovních činností; charakterizuje povolání rodičů; u vybraných profesí popíše náplň práce (profese při tvorbě a šíření televizního vysílání)	pracovní činnosti lidí, různost povolání •	osob 7, 8, 11 medi 5
2. - 3.	Lidé kolem nás	ovládá znaky státnosti; jmenuje prezidenta republiky; najde na mapě ČR hlavní město	domov, vlast, mapa ČR	demo 2
2. - 3.	Lidé a čas	vyjmenuje památky a hist. místa našeho města, interpretuje některé pověsti města, pojmenuje některé významné rodáky	významné orientační body našeho města; památky, historická místa	multi 1
2. - 3.	Rozmanitost přírody	provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti	pozorování a porovnávání vlastností vody, vzduchu a přírodnin	
3.	Rozmanitost přírody	pozoruje, popíše a porovná viditelné změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích; (ekosystém - louky, rostliny a živočichové)	charakteristika ročních období, změny počasí, reakce rostlin a živočichů na změny ročních období; (ekosystém - louky, rostliny)	enviro 1, 3

			a živočichové)	
3.	Člověk a jeho zdraví	využívá aktivně volný čas	domov, rodina, odpočinek a hry	osob 1, 2, 4

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
1. - 3.	Místo, kde žijeme	zvládne orientaci v okolí svého bydliště a školy	prostředí bydliště a školy	
1. - 3.	Místo, kde žijeme	popíše a zvládne cestu do školy	orientační body, cesta do školy	
1. - 3.	Místo, kde žijeme	zná nejvýznamnější místa v okolí	okolí bydliště a školy, významná místa	
1. - 3.	Lidé kolem nás	dodržuje základní pravidla společenského chování, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, spoluobčanů, jejich přednostem a nedostatkům • •	chování lidí, pravidla slušného chování, vztahy mezi lidmi, zdravé a vyrovnané sebepojetí; pocity lidí v různých situacích, rozvoj empatie; pravidla třídy a pravidla ve společnosti	osob 7 multi 2, 3 demo 2
1. - 3.	Lidé kolem nás	na modelové situaci popíše s pomocí způsob vzdělávání dětí z různých částí světa; porovná, co mají děti společného, čím se liší • •	život a vzdělávání dětí z různých částí světa; rozdíly a shody mezi lidmi různých kultur • •	osob 7 multi 2, 3 glob 2
1. - 3.	Lidé kolem nás	chová se vhodně při stolování, připraví tabuli pro jednoduché stolování	pravidla stolování, příprava tabule	osob 5
1. - 3.	Lidé kolem nás	rozlišuje příbuzenské vztahy v rodině (základní), role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi; projevuje cit a úctu v rámci rodiny	rodina, domov, vztahy mezi členy rodiny; pravidla rodinného života; práva a povinnosti členů rodiny	osob 7, 8, 11
1. - 3.	Lidé kolem nás	chová se adekvátně při setkání s neznámými jedinci; projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem a nedostatkům •; chápe význam a potřebu jednotlivých povolání a pracovních činností; charakterizuje povolání rodičů	osobní bezpečí; krizové situace; ohleduplnost, etické zásady; pracovní činnosti lidí, různost povolání	osob 7, 8, 11
1. - 3.	Lidé a čas	rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	minulost, přítomnost, budoucnost	
1. - 3.	Lidé a čas	zná rozvržení svých denních činností	denní rozvrh	
1. - 3.	Lidé a čas	poznává různé lidské činnosti	průběh lidského života	
1. - 3.	Lidé a čas	zvládne jednoduchou orientaci v čase, pozná, kolik je	základní orientace	

		hodin	v čase: den, týden, měsíc, rok; určování času a měření času	
1. - 3.	Rozmanitost přírody	posoudí své možnosti při ochraně životního prostředí; třídí odpad •	ekologie •	enviro 4 osob 10
1. - 3.	Rozmanitost přírody	pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat	domácí a volně žijící zvířata	
1. - 3.	Rozmanitost přírody	pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny, poznat rozdíly mezi dřevinami a bylinami	ovoce a zelenina, dřeviny a byliny	
1. - 3.	Rozmanitost přírody	uplatňuje základní zásady chování v přírodě	chování k přírodě	
1. - 3.	Rozmanitost přírody	provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek	pozorování a porovnávání vlastností vody, vzduchu a přírodnin	
1. - 3.	Rozmanitost přírody	pozoruje, popíše a porovná viditelné změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích; (ekosystém – les, voda, louka)	charakteristika ročních období, změny počasí, reakce rostlin a živočichů na změny ročních období; (ekosystém – les, voda, louka)	enviro 1, 2, 3
1. - 3.	Člověk a jeho zdraví	uplatňuje a dodržuje základní pravidla účastníků silničního provozu, chová se slušně v dopravních prostředcích	znalosti pravidel silničního provozu, chodec	osob 11
1. - 3.	Člověk a jeho zdraví	uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu	hygienické návyky, sebeobsluha	
1. - 3.	Člověk a jeho zdraví	reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	situace hromadného ohrožení	osob 9
1. - 3.	Člověk a jeho zdraví	dokáže sdělit své zdravotní potíže a pocity, zvládne ošetření drobných poranění	drobné úrazy a poranění, prevence, první pomoc	
1. - 3.	Člověk a jeho zdraví	pojmenuje části lidského těla	lidské tělo, péče o zdraví, životospráva	osob 2, 3, 4
1. - 3.	Člověk a jeho zdraví	rozezná nebezpečí, dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a jiných; spoluplytváří pravidla chování ve třídě, reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech •	pravidla chování ve školním řádě, první pomoc, mimořádné události •	demo 1 osob 7
1. - 3.	Člověk a jeho zdraví	chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	osobní bezpečí, krizové situace, přivolání pomoci	

5.4.2. Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení

Přírodověda je vyučována ve 4. a 5. ročníku jako povinný předmět s celkovou časovou dotací 4 vyučovací hodiny za týden (2 hodiny ve 4. ročníku a 2 hodiny v 5. ročníku; 1 hodina v 5. ročníku je využita z disponibilní hodinové dotace).

Přírodověda navazuje na poznatky a dovednosti, které žáci získali v prvouce během 1. - 3. ročníku a dále je rozšiřuje a prohlubuje. Žáci poznávají podmínky života na Zemi, seznamují se s rozdíly mezi živou a neživou přírodou, s její rozmanitostí. Chápu úlohu a výjimečnost člověka.

Přírodověda se vyučuje v kmenových učebnách nebo v učebně v přírodě. Několikrát během roku je podle možností a aktuální nabídky zařazena výuka v prostorách ekocenter Lipka a Rozmarýnek. Každoročně využíváme nabídky programů HaPMK.

Žáci mají k dispozici pracovní sešity a různé zdroje informačních materiálů - odborné knihy, encyklopedie, trvalé internetové připojení k PC atp.

Formy realizace: vyučovací hodina, vycházky, exkurze, krátkodobé projekty, besedy, výstavy (např. léčivé byliny).

Vzdělávací obsah předmětu je rozdělen do čtyř tematických okruhů:

1. Lidé kolem nás (základy společenského chování, pravidla stolování)
2. Rozmanitost přírody (poznávání Země jako planety, vedení k ochraně přírody)
3. Člověk a jeho zdraví (poznávání sebe jako živé bytosti s biologickými a fyziologickými funkcemi a potřebami)
4. Jednoduché stroje (páka, kladka, parní stroj)

Provázanost s ostatními předměty

Učivo přírodovědy je samozřejmě provázáno také s ostatními předměty, např. českého jazyka využíváme pro jazykové vyjadřování, matematiku při praktických činnostech (měření), náboženskou výchovu při uvědomování si a poznávání harmonie a krásy přírody, tělesné a hudební výchovy pro uvolnění a protažení (písň o přírodě), výtvarnou výchovu pro zachycení pozorované skutečnosti.

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v přírodovědě

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
rozšiřuje si slovní zásobu v osvojovaných tématech	vede žáky k využívání různých zdrojů informací zadáva úkoly, které vyžadují práci s jinými informačními zdroji, než je učebnice; zajišťuje dostatek vhodných pomůcek (atlasy, slovníky, encyklopedie...)
pojmenovává pozorované skutečnosti a snaží se ji zachytit ve vlastních projevech, názorech a výtvorech	zadáva ústní i písemné úlohy, které podněcují žáky k vyjadřování myšlenek vlastními slovy
kompetence k řešení problémů	
poznává důležitost a podstatu zdraví i příčiny nemoci	vytváří situace, při kterých se žák učí rozpoznat, popsat a vyřešit problém
upevňuje preventivní chování	zařazuje činnosti, při kterých si žáci vyzkouší řešení rizikových situací
účelně rozhoduje a jedná v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých	vytváří pro žáky praktické problémové úlohy a situace, při nichž je nutné řešit praktické problémy
kompetence komunikativní	
přirozeně vyjadřuje pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí	rozvíjí u žáků slovní zásobu a vybízí je k vyjádření vlastními slovy, povzbuzuje žáky při prezentaci písemného projevu zapojuje žáky formou diskuse, stanoví se žáky pravidla diskuse
kompetence sociální a personální	
vyjadřuje pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí	vede žáka k poznání jeho silných a slabých stránek tím, že mu umožňuje různorodé činnosti ve školní práci; umožňuje žákům zažít úspěch ve skupině využívá metody skupinové práce, vede žáky k vytváření a dodržování pravidel
kompetence občanské	
utváří si ohleduplný vztah k přírodě i kulturním výtvorům, hledá možnosti aktivního uplatnění při jejich ochraně	podporuje aktivity směřující k ochraně životního prostředí vytváří společně se žáky školní pravidla a podněcuje je k jejich dodržování
kompetence pracovní	
utváří si pracovní návyky v jednoduchých samostatných i týmových činnostech	zajišťuje podmínky pro poznání různých praktických činností při samostatné i týmové činnosti poskytuje žákům vhodné nástroje, materiály a pomůcky; seznamuje je s jejich bezpečným využitím

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávané výstupy	učivo	PT
4. - 5.	Lidé kolem nás	dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování	základy společenského chování, pravidla stolování	osob 2, 7, 8
4. - 5.	Rozmanitost přírody	pěstuje a ošetřuje podle daných zásad pokojové rostliny; pracuje podle návodu	péče o rostliny; využití návodu při pracovním postupu	
4. - 5.	Rozmanitost přírody	uvede příklady poškozování ochrany a tvorby ŽP •, charakterizuje stav ŽP regionu	vliv krajiny na život lidí •, bohatství země, úrodné oblasti	enviro 4 osob 9
4. - 5.	Člověk a jeho zdraví	dodržuje pravidla bezpečnosti a hygieny práce; seznámí se se základy poskytnutí I. pomoci	hygiena práce, prevence úrazů; I. pomoc	osob 1, 6, 7
4. - 5.	Člověk a jeho zdraví	rozlišuje jednotlivé etapy lidského života; orientuje se ve vývoji dítěte po narození	vývoj člověka - etapy	
4. - 5.	Člověk a jeho zdraví	dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a jiných; chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné dítě; reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	pravidla chování ve školním řádě , první pomoc; krizové situace ; nebezpečné látky	demo 1 osob 7
4. - 5.	Člověk a jeho zdraví	uplatňuje a dodržuje základní pravidla bezpečného chování účastníků silničního provozu; adekvátně vyhodnocuje dopravní situace; chová se slušně v dopravních prostředcích	znalosti pravidel silničního provozu, chodec, cyklista	osob 11
4. - 5.	Člověk a jeho zdraví	dodržuje pravidla bezpečnosti a hygieny práce; seznámí se se základy poskytnutí I. pomoci; rozpozná život ohrožující zranění; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	hygiena práce, prevence úrazů; I. pomoc ; čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku	osob 1, 6, 7
4. - 5.	Člověk a jeho zdraví	účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost; nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií	
4. - 5.	Člověk a jeho zdraví	rozezná nebezpečí různého charakteru, chová se tak, aby neohrožoval zdraví své a jiných; chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné; reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	pravidla chování ve školním řádě , první pomoc; krizové situace , předcházení konfliktům; nebezpečné látky	demo 1 osob 7
4. - 5.	Rozmanitost přírody	stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	mimořádné události a rizika s nimi spojená, ochrana před nimi, postup v případě ohrožení	
5.	Rozmanitost přírody	porovná rozdílnost podmínek života na Zemi	typy krajín,	enviro 1, 2

			ekosystémy	
5.	Rozmanitost přírody	provádí základní přírodovědecká pozorování (na konkrétních organismech), popíše pozorované jevy, třídí organismy do skupin, využívá atlasy a klíče	třídění organismů, rostliny, živočichové, houby, bakterie; práce s atlasy (a klíči)	
5.	Rozmanitost přírody	zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě; rozliší, které z nich životní prostředí podporují nebo poškozují	ekologie, člověk a příroda	enviro 3
5.	Člověk a jeho zdraví	popíše lidské orgány, dá do souvislosti jejich fungování v těle člověka, sestaví plán pro zdraví životní styl (cvičení, jídelníček)	lidské tělo, soustavy, orgány; ochrana zdraví, rodina	osob 4, 5, 8
5.	Jednoduché stroje	seznámí se s principy jednoduchých strojů, sestaví jednoduchý el. obvod	páka, kladka, parní stroj, nakloněná rovina, energie	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávané výstupy žák	učivo	PT
4. - 5.	Lidé kolem nás	dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování	základy společenského chování, pravidla stolování	osob 2, 7, 8
4. - 5.	Rozmanitost přírody	pěstuje a ošetřuje podle daných zásad pokojové rostliny, zná způsob péče o drobná domácí zvířata, pracuje podle návodu	péče o rostliny, péče o zvířata a ptáky	
4. - 5.	Rozmanitost přírody	uplatňuje zásady ochrany přírody a životního prostředí	péče o životní prostředí	enviro 4
4. - 5.	Rozmanitost přírody	zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismu prostředí	přírodní společenstva	
4. - 5.	Rozmanitost přírody	porovná rozdílnost podmínek života na Zemi	typy krajín, ekosystémy	enviro 1, 2
4. - 5.	Rozmanitost přírody	provádí jednoduché pokusy podle návodu	jednoduché pokusy	
4. - 5.	Rozmanitost přírody	pozná propojenost živé a neživé přírody, přizpůsobení organismů prostředí	živá a neživá příroda, podmínky pro život organismů	
4. - 5.	Rozmanitost přírody	popíše střídání ročních období	znaky ročních období	
4. - 5.	Rozmanitost přírody	zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě; rozliší, které z nich životní prostředí podporují nebo poškozují	ekologie, člověk a příroda	enviro 3
4. - 5.	Rozmanitost přírody	reaguje vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech	mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi	
4. - 5.	Rozmanitost přírody	uvede zástupce rostlinné a živočišné říše vyskytující se v nejbližším okolí a popíše jejich základní životní podmínky	projevy, průběh a způsob života, životní podmínky, výživa a stavba těla	enviro 2

			u vybraných organismů	
4. - 5.	Člověk a jeho zdraví	dodržuje pravidla bezpečnosti a hygieny práce; ošetří drobná poranění, seznámí se se základy poskytnutí I. pomoci a přivolání lékařské pomoci	hygiena práce, prevence úrazů; I. pomoc	osob 1, 6, 7
4. - 5.	Člověk a jeho zdraví	rozliší jednotlivé etapy lidského života	vývoj člověka - etapy	
4. - 5.	Člověk a jeho zdraví	dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a jiných; chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné; odmítne návykové látky; reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	pravidla chování ve školním řádě, první pomoc; krizové situace; nebezpečné a návykové látky	demo 1 osob 7
4. - 5.	Člověk a jeho zdraví	pojmenuje a popíše orgánové soustavy, dá do souvislosti jejich fungování v těle člověka, s pomocí sestaví jednoduchý plán pro zdraví životní styl (cvičení, jídelníček); uplatňuje ohleduplné chování ke druhému pohlaví	lidské tělo, soustavy, orgány; ochrana zdraví, rodina; základy sexuální výchovy, partnerství	osob 4, 5, 8
4. - 5.	Člověk a jeho zdraví	uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty, správně vyhodnotí jednoduchou situaci na hřišti	bezpečné chování v silničním provozu	osob 11
4. - 5.	Člověk a jeho zdraví	uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu	péče o zdraví	

5.4.3. Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení

Vlastivěda je určena pro žáky 4. - 5. ročníku a vyučuje se jako povinný předmět s časovou dotací 4 vyučovací hodiny za týden a to 2 hodiny ve 4. ročníku (1 hodina ve 4. ročníku je přidána z disponibilní časové dotace) a 2 hodiny v 5. ročníku.

Vlastivěda navazuje na poznatky, dovednosti a zkušenosti, které žáci získali v prvouce během 1. - 3. ročníku a dále je prohlubuje.

Vlastivěda se vyučuje převážně v kmenových učebnách. Během roku navštěvují žáci dle aktuální nabídky muzea, knihovny, sakrální budovy (židovská synagoga, mešita, kostely různých křesťanských vyznání), historické památky města Brna. Při své školní práci používají pracovní sešity, mají k dispozici encyklopedie, atlasy, mapy, obrazy, videozáznamy, trvalé internetové připojení k PC atp.

Formy realizace: vyučovací hodina, krátkodobé projekty, exkurze, besedy, vlastivědné vycházky.

Vzdělávací obsah předmětu je členěn do čtyř tematických okruhů:

1. Místo, kde žijeme (poznávání nejbližšího okolí, pochopení organizace života ve společnosti, poznávání místních a regionálních skutečností)
2. Lidé kolem nás (pochopení významu a podstaty tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi)
3. Lidé a čas (orientace v dějinách a čase)
4. Rozmanitosti přírody (Země a ostatní planety)

Provázanost s ostatními předměty

Vlastivěda, stejně jako všechny předměty na I. stupni, je provázána s učivem jiných předmětů. Jsou to např. přírodověda (ochrana přírody, kulturních památek a výsledků lidské práce), náboženská výchova (utváření hodnot v životě), matematika (praktické činnosti), český jazyk (jazykové vyjadřování), výtvarná výchova (zachycení pozorovaných skutečností), hudební a tělesná výchova (uvolnění a protažení).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie ve vlastivědě

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
orientuje se ve světě informací	vede žáky k využívání různých zdrojů informací
propojuje získané historické, zeměpisné a kulturní informace	zadáva úkoly, které vyžadují práci s různými informačními zdroji; zajišťuje dostatek vhodných pomůcek (atlas, mapy, encyklopedie...)
kompetence k řešení problémů	
rozšiřuje své schopnosti a dovednosti rozpoznat, popsat a vyřešit problém	vytváří situace, při kterých se žák učí rozpoznat, popsat a vyřešit problém zařazuje co nejvíce praktických činností, příkladů, situací
kompetence komunikativní	
komunikuje v méně běžných situacích, poznávání a objevování svých limitů	dává žákům dostatečný prostor k prezentaci názorů, postojů, pocitů, myšlenek, mínění, úsudků i naslouchání
kompetence sociální a personální	
samostatně a přiměřeně sebevědomě vystupuje a jedná	podporuje komunikaci při práci ve dvojicích, skupinové a kooperativní práci
kompetence občanské	
poznává a chápe rozdíly mezi lidmi, a důležitost kulturního a tolerantního chování	vede žáky k toleranci vůči odlišnostem, k pomoci druhým, vytváří prostředí bez předsudků
jedná na základě společně vytvořených, nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití	společně vytváří pravidla soužití ve třídě, skupině a motivuje žáky k jejich dodržování
plní své povinnosti a společné úkoly	dbá na plnění zadaných úkolů a dodržování termínů
kompetence pracovní	
snaží se poznat, v čem by v budoucnu mohl uspět	nabízí žákům různé aktivity, které jim umožňují poznat a rozvíjet vlastní nadání

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
4.	Místo, kde žijeme	rozliší pojmy domov, vlast, cizina •	vlast, domov •	multi 1 glob 1, 2
4.	Místo, kde žijeme	určí světové strany na mapě i v přírodě, orientuje se podle nich; vyhledá na vlastivědné mapě hlavní sídelní střediska; rozliší zvláštnosti osídlení krajiny	lidská sídla, vesnice, města; oblasti ČR; práce s mapou	osob 1
4.	Lidé a čas	pracuje s časovými údaji, využívá zjištěných údajů k pochopení souvislostí mezi ději a jevy	čas, časová osa	
4.	Lidé a čas	rozliší pojmy pověst x historická skutečnost; charakterizuje způsob života starých Slovanů	památná místa z českých dějin, Velká Morava	
4.	Lidé a čas	popíše příchod Cyrila a Metoděje na Moravu, vysvětlí jejich přínos pro naši kulturu	počátky křesťanství, sv. Cyril a Metoděj	
4.	Lidé a čas	stručně charakterizuje vládu nejvýznamnějších Přemyslovců	Přemyslovců	

4. - 5.	Místo, kde žijeme	vysvětlí vzájemné vztahy výrobních produktů a kulturních památek na přírodních a hist. podmínkách daného státu; při popisu dané země používá mapu, rozdělí dané státy do skupin podle různých kritérií, posoudí význam EU	Evropa, státy, města	enviro 3
4. - 5.	Místo, kde žijeme	rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	orgány státní moci a jejich současní nejvyšší představitelé, státní symboly	demo 3
4. - 5.	Lidé kolem nás	rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva a práva dítěte • •	lidská práva a práva dítěte • •	demo 2 multi 2 osob 7, 8, 9
4. - 5.	Lidé kolem nás	rozumí hodnotě peněz a používá peníze v běžných situacích; odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácení peněz, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	hospodaření – rozhodování o kapesném; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky	osob 3
4. - 5.	Lidé kolem nás	rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení	ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům	
4. - 5.	Lidé a čas	orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik	Lucemburkové, husitsví, Jagellonci, Habsburkové	
4. - 5.	Lidé a čas	porovná způsob života našich předků v minulosti a současnosti	vznik ČSR, ČR, tradice	glob 3
5.	Místo, kde žijeme	poskytne ostatním zážitky z cest a porovná způsob života u nás a v cizině •	předávání osobních zkušeností z cest •	glob 1 multi 1, 3
4. - 5.	Místo, kde žijeme	rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	orgány státní moci a jejich současní nejvyšší představitelé, státní symboly, armáda ČR	demo 3
5.	Rozmanitost přírody	popíše globus, rozliší oceány a pevniny •	základní poznatky o Zemi, zobrazení Země globusem (oceány, pevniny, poloha ČR) •	enviro 2 osob 1
5.	Rozmanitost přírody	pracuje s mapou světa (na základní úrovni) a mapou ČR (povrch, města, říční síť ČR); používá grafické i číselné měřítko mapy	základní symboly používané v mapách: moře, toky, města, hranice států (zeměpisné pojmy)	osob 1
5.	Rozmanitost přírody	pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých roč. obdobích•; popíše sluneční soustavu, dá do souvislosti a zdůvodní střídání dne a noci, ročních období	roční období •; planety, vztahy mezi nimi, den x noc	enviro 2 osob 1

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
4. - 5.	Místo, kde žijeme	rozliší pojmy domov, vlast, cizina •	vlast, domov •	multi 1 glob 1, 2
4. - 5.	Místo, kde žijeme	ovládá znaky státnosti; jmenuje prezidenta republiky	domov, vlast	demo 2
4. - 5.	Místo, kde žijeme	určí světové strany; orientuje se na mapě ČR	lidská sídla, vesnice, města; oblasti ČR; práce s mapou	osob 1
4. - 5.	Místo, kde žijeme	má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě •	práce s mapou •	osob 1 glob 3
4. - 5.	Místo, kde žijeme	řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	bezpečné chování	
4. - 5.	Místo, kde žijeme	popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení naše město do příslušného kraje	orientace podle plánu, adresa bydliště	
4. - 5.	Místo, kde žijeme	poskytne ostatním zážitky z cest a porovná způsob života u nás a v cizině •	předávání osobních zkušeností z cest •	glob 1, 3 multi 1, 3
4. - 5.	Místo, kde žijeme	zná náš region, jeho pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti	místní pověsti, tradice, zvyky, zajímavosti	
4. - 5.	Lidé kolem nás	rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva a práva dítěte • •	lidská práva a práva dítěte • •	demo 2 multi 2 osob 7, 8, 9
4. - 5.	Lidé kolem nás	rozumí hodnotě peněz; porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz; sestaví jednoduchý osobní nebo rodinný rozpočet	hospodaření – rozhodování o kapesném	osob 3
4. - 5.	Lidé kolem nás	dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině a v městě	soužití lidí	
4. - 5.	Lidé a čas	pracuje s časovými údaji, rozezná rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách	čas, proměny způsobu života	
4. - 5.	Lidé a čas	rozliší pojmy pověst x historická skutečnost; charakterizuje způsob života starých Slovanů, počátky českého státu, život ve středověku	památná místa z českých dějin, Velká Morava, počátky českého státu, středověk	
4. - 5.	Lidé a čas	ví o nejvýznamnějších kulturních, historických a přírodních památkách v našem regionu, zná významné pověsti	památky v regionu, regionální pověsti	

5.4.4. Náboženská výchova (nepovinný předmět - a)

Charakteristika předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení

Specifickým předmětem na církevní škole je náboženská výchova. Na I. stupni je vyučována ve všech ročnících jako nepovinný předmět s časovou dotací 1 hodina týdně. Na II. stupni si žáci vybírají mezi náboženskou a etickou výchovou, které obě mají časovou dotaci jedné hodiny týdně.

Výuka se realizuje: ve třídě, v herně nebo v kapli. Formy realizace: vyučovací hodina. Metody: vyprávění, společné hledání odpovědí na existenciální a věroučné otázky, práce s Písmem svatým a biblickým atlasem, práce s obrazem, modlitba, soutěže, testy.

Náboženská výchova má sloužit k posílení identity žáků, být pomocí při orientaci ve víře, při rozhodování se k víře a k životnímu vedení a má žáky motivovat ke kritickému nasazení se pro společnost. Respektuje svobodu jednotlivých žáků ve vztahu k náboženské víře a současně nabízí orientaci v základní nauce římskokatolického náboženství. Vychází ze základních otázek člověka spojených s hledáním životního smyslu a ukazuje možnost k jeho nalezení. Poukazuje na souvislost mezi tajemstvím transcendence a posledním cílem člověka. Chce rozvíjet a podporovat v žácích základní předpoklady křesťanského životního postoje a jednání. Nabízí pomoc pro orientaci v tomto světě, umožňuje přístup k biblickému poselství, k učení katolické církve, ostatních křesťanských církví a k jejich tradici a otevírá možnost života s církví.

Z tohoto pojetí vyplývají čtyři rámcové cíle: žák má při výuce náboženství získat schopnost vyrovnat se z křesťanského pohledu se životními otázkami a se základními otázkami lidské existence, schopnost porozumět výrazovým formám církevního života, schopnost vyrovnat se s výpověďmi a požadavky biblické zvěsti a křesťanské víry, znalost stěžejních bodů církevní historie.

Výuka náboženské výchovy se uskutečňuje v těchto tematických okruzích:

1. Rozvoj pozitivního vnímání světa
2. Modlitba
3. Boží pravidla
4. Boží království
5. Církev
6. Dějiny spásy
7. Život a učení Ježíše Krista

8. Boží stvoření
9. Mše svatá
10. Bible
11. Liturgika
12. Věrouka
13. Mravouka
14. Dary Ducha svatého
15. Ekumenismus
16. Příklady svatých

Provázanost s ostatními předměty

Na I. stupni: prvouka (rodina, společenství, oslavy, tradice, zvyky v církevní období, správné chování, úcta na posvátných místech, misie a pomoc druhým, křesťanské symboly, výrazy a gesta), vlastivěda (sv. Cyril a Metoděj a počátky křesťanství u nás, patroni a světci naší země, památky, stvoření světa a člověka, věda a víra, křesťanství a světová náboženství), český jazyk (Bible a písmo).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v náboženské výchově, I. stupeň (nepovinný předmět A – a)

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
objevuje smysl a cíle křesťanské výchovy a učení	na začátku roku seznámí žáky s přehledem učiva a se smyslem křesťanské výchovy
má pozitivní vztah k učení víry	předkládá žákům nauku víry jako poklad svěřený církvi
kriticky posoudí vlastní pokrok na cestě k učení víry	trpělivě vede žáka cestou víry
uplatňuje křesťanské principy v praktickém životě	dává žákům příklad svým vlastním životem
propojuje znaky, symboly a gesta užívané v liturgii s vlastním životem a životem církve	vede žáky k zájmu o prožívání a smyslu liturgie
hledá a nachází odpovědi v existenciálních otázkách člověka	podporuje a vybízí žáky ke kladení existenciálních otázek
kompetence k řešení problémů	
promýšlí a plánuje způsoby řešení problému v duchu křesťanské lásky	představuje žákům Ježíše Krista jako nekonečnou lásku a jedinečného pomocníka
využívá vlastní úsudek, svědomí a zkušenosti	podporuje žáka k odvaze a statečnosti podle evangelia
proniká do síly modlitby	nabízí prožitek společné modlitby
nenechá se odradit případným nezdarem a s pomocí Boží hledá řešení problému	snaží se vytvářet důvěrné a otevřené prostředí, je citlivý k problémům žáků
kriticky posuzuje špatné projevy současné společnosti	pomáhá žákům vidět svět z pohledu Boží lásky a milosrdenství
uvědomuje si zodpovědnost za své postoje	povzbuzuje žáka k odvaze a vede ho k pokoře
poznává důležitost praktického žití Ježíšových nároků	na příkladech z evangelia pomáhá žákům, aby se jich Boží slovo osobně dotklo

kompetence komunikativní	
snaží se o laskavost a trpělivost v kontaktu s druhými	vede žáka k neustálé práci na sobě
dokáže ocenit a pochválit snahu druhých	zajišťuje nesoutěživou a objevnou atmosféru, kde bere vážně a s úctou názor druhých
přijímá druhého a je ochotný odpustit	povzbuzuje žáky k bliženecké lásce a k přijetí každého člověka
porozumí tajemství liturgie a pochopí projevy úcty vyjádřené gesty a symboly	představí žákům liturgii jako viditelné znamení našeho projevu k milosrdnému Otci
čerpá sílu k soužití s druhými ze svátosti oltářní	jemně a s láskou uvádí žáky do pokladů svátostí, zvláště svátostí oltářní
kompetence sociální a personální	
podílí se na utváření křesťanského společenství	umožňuje žákům, aby spolupracovali v duchu křesťanské lásky
je otevřený pro potřeby druhých	dbá na dodržování pravidel slušného chování s důrazem na vnímání potřeb slabších
klade otázky a hledá odpovědi	povzbuzuje žáky ke kladení otázek
hledá poučení z vlastních zkušeností a ze zkušeností druhých	přizpůsobuje výuku individuálním potřebám a schopnostem žáků
všímá si slabších, je ochoten jim pomoci	vede žáka k následování Ježíše v jeho nekonečné lásce ke všem, zvláště ke slabým a chudým
projevuje vlastní názor	povzbuzuje žáka k vyjádření vlastního názoru, je ochoten ho vždy vyslechnout
rozhoduje se podle svého svědomí	hovoří k žákům o svědomí jako o pokladu a pomáhá jim jej správně utvářet
buduje vlastní osobnost a úctu k sobě i druhým	představuje žákům Boha jako milujícího Otce, který nás i druhé obdařil všemi potřebnými dary
ovládá a řídí své jednání podle Ježíše Krista	vede žáky k časté modlitbě a četbě Evangelia
kompetence občanské	
projevuje úctu k vnitřním hodnotám každého člověka	předkládá vzory, při nichž si žáci uvědomují úctu ke každému člověku
přemýšlí o konkrétní pomoci těm, kteří to potřebují	nabízí konkrétní možnosti pomoci druhým
má pozitivní přístup k tradicím církve, národa	seznamuje s tradicemi církví, národa
vcítí se do situace druhých	povzbuzuje žáky ke společné modlitbě za druhé
odmítá útlak a násilí, uvědomuje si zodpovědnost za svůj postoj v těchto situacích	povzbuzuje žáky ke společné modlitbě za potřeby světa
informuje druhé a uplatňuje Boží zákony v osobním životě	vybízí žáky ke sdílení se s rodinou a kamarády a tom, co je v hodině zaujalo
chápe zodpovědnost za své chování	podporuje žáky, aby v modlitbě předkládali své slabosti a prosili o pomoc
váží si všech, kteří mu předávají hodnoty evangelia	vybízí žáky k vděčnosti za dar víry a za všechny, kdo mu víru předávají
kompetence pracovní	
dodržuje Boží i lidská pravidla	vede žáky k správnému plnění svých pracovních a osobních povinností
plánuje budoucnost a rozhoduje se ve světle Ducha svatého	předkládá možnosti využití přikázání lásky v současné době s ohledem na věčný život
s úctou přistupuje k životu a ke zdraví každého člověka	vede žáky k zodpovědnosti a vděčnosti za dar každého života od

	početí po přirozenou smrt
vyprošuje si Boží pomoc a ochranu	připomíná žákům důležitost modlitby
rozlišuje pravé hodnoty pro život	vede postupně žáky k důvěře v pomoc Ducha svatého

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávané výstupy	učivo
1.	Rozvoj pozitivního vnímání světa	prožívá osobní zkušenost, že je v Ježíši Kristu Bohem přijímáno a milováno	Bůh nám dává život a svého Syna, příběhy o Ježíši, Božím Synu
1.	Modlitba	používá výrazové formy křesťanského života, jako jsou modlitba, symboly, slavnost	základní modlitba, slavení v rodině a v kostele
1.	Boží pravidla	obeznáme se s křesťanským způsobem jednání a cvičí se v něm	Bůh nám dává radost a pravidla
1.	Liturgika	s důvěrou prožívá události liturgického roku ve společenství církve	Maria, liturgický rok, život Ježíše Krista
1.	Boží království	získává zkušenosti s vlastními schopnostmi i hranicemi; rozvíjí pozitivní postoj k sobě samému a k životu	Bůh nám dává život, duše, Boží království
1.	Církev	zažívá, že k životu potřebuje rodinu a druhé lidi a že může samo přispět k pěknému soužití	rodina, Církev, Bůh nám dává bližní
2.	Dějiny spásy	poznává, jak Bůh působí v dějinách spásy	všechno stvořené vypráví o Bohu, Bůh odpouští a dává nový život
2.	Život a učení Ježíše Krista	uvědomuje si potřebu světa být zachráněn; vnímá Ježíše Krista jako Zachránce a Spasitele	Bůh k nám mluví a přichází k nám v Ježíši Kristu, andělé
2.	Boží stvoření	vnímá svět jako Boží dar plný nádher a tajuplnosti	díváme se očima Ježíše
2.	Liturgický rok	v setkávání s lidmi, se stvořením, ve svátcích, slavnostech, náboženských symbolech a v biblických vyprávěních získává zkušenost jak žít ve vztahu s Bohem	vlastnosti Boha, liturgický rok, Panna Maria, svatí, slavení, mše svatá
2.	Věrouka	přijímá kříž jako znamení smrti a vzkříšení Ježíše	vyznání víry, pravdy víry, křest
3.	Věrouka	přijímá základní pravidla pro komunikaci s Bohem a pro vzájemné soužití s lidmi	modlitba, svědomí, Desatero, svátosti
3.	Věrouka	je disponován k přijetí svátosti smíření a svátosti oltářní	Bůh k nám přichází, duše, hřích a odpuštění
3.	Církev	nachází své místo v církvi a zapojuje se do života farnosti	farnost, kam patřím, diecéze, církev, papež, biskup, kněz, misie
3.	Mše svatá	orientuje se v průběhu slavení mše svaté; pojmenuje základní liturgické předměty	mše svatá, liturgické knihy a předměty
3.	Liturgický rok	objevuje a prohlubuje své poznání o vykupitelském díle Ježíše Krista pro všechny	velikonoční události, tajemství víry, poslání Ježíše Krista
4.	Věrouka	prohlubuje prožívání přijatých svátostí; poznává své místo ve farnosti a ve službě druhým	obnovení vztahu s Bohem, obnovení vztahu mezi sebou
4.	Bible	uvědomuje si skutečnost, že Bůh člověka vede a neopouští	Bible - cesta do Zaslíbené země, Izrael
4.	Církev	vnímá význam společenství církve Kristovy; prohlubuje si poznání o jejím vzniku ve světle velikonočních tajemství; prožívá modlitbu jako živou komunikaci s Bohem, svatými a našimi zemřelými	poslání církve, pozvání k následování Krista, Duch svatý, vzor Panny Marie a svatých, andělů, spojení s církví oslavenou, modlitba za zemřelé
4.	Liturgika	prohlubuje poznání, že Bůh si přeje společenství s lidmi a je jim v Ježíši Kristu zcela zvláštním způsobem nablízku	Církev, Boží království, Ježíš trpící a oslavený, význam Svatého týdne a Velikonoc v liturgickém roce
4.	Věrouka	vnímá s láskou věřící jiného vyznání i ateisty; rozliší	křesťanství, judaismus, islám,

		křesťanství	ateismus
5.	Věrouka	objevuje víru jako milost a dar pro svůj život, rodinu, přátele a celý svět	svět - náš společný dům, dar milosti pro všechny, modlitba
5.	Bible	objevuje smysl Božího slova a význam znalosti Bible	Písmo svaté, biblické jazyky, orientace v Bibli
5.	Dějiny spásy	na příkladech biblických postav poznává Boží lásku a jeho vedení každého člověka	rodina, praotcové Izraele, dějiny Izraele
5.	Život a učení Ježíše Krista	hledá odpovědi na své otázky z oblasti víry a náboženství; formuluje odpovědi podle svého poznání a svědomí	Kdo jsi, Ježíši?, svátosti, příklady svatých v následování Ježíše Krista
5.	Život a učení Ježíše Krista	poznává svůj úkol a zodpovědnost přinášet evangelium, vnímá potřeby druhých	život křesťana ve světle života Ježíše, blahoslavenství, misie, počátky křesťanství u nás a současný stav
5.	Církev	proniká do organizace a hierarchie církve	papež, biskupové, kněží, diecéze v ČR

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávané výstupy žák	učivo	PT
1.- 3.	Rozvoj pozitivního vnímání světa	prožívá osobní zkušenost, že je v Ježíši Kristu Bohem přijímán a milován	Bůh nám dává život a svého Syna, příběhy o Ježíši, Božím Synu	
1.- 3.	Modlitba	používá výrazové formy křesťanského života, jako jsou modlitba, symboly, slavnost	základní modlitba, slavení v rodině a v kostele	osob 6
1.- 3.	Boží pravidla	seznámí se s křesťanským způsobem jednání a cvičí se v něm	Bůh nám dává radost a pravidla	enviro 4
1.- 3.	Liturgika	s důvěrou prožívá události liturgického roku ve společenství církve	Maria, liturgický rok, život Ježíše Krista	
1.- 3.	Boží království	získává zkušenosti s vlastními schopnostmi i hranicemi; rozvíjí pozitivní postoj k sobě samému a k životu	Bůh nám dává život, duše, Boží království	osob 2, 3
1.- 3.	Církev	zažívá, že k životu potřebuje rodinu a druhé lidi a že může sám přispět k pěknému soužití	rodina, Církev, Bůh nám dává bližní	
4.– 5.	Dějiny spásy	poznává, jak Bůh působí v dějinách spásy	všechno stvořené vypráví o Bohu, Bůh odpouští a dává nový život	
4.– 5.	Život a učení Ježíše Krista	uvědomuje si potřebu světa být zachráněn; vnímá Ježíše Krista jako Zachránce a Spasitele	Bůh k nám mluví a přichází k nám v Ježíši Kristu, andělé	
4.– 5.	Boží stvoření	vnímá svět jako Boží dar plný nádher a tajuplnosti	díváme se očima Ježíše	enviro 4
4.– 5.	Liturgický rok	v setkávání s lidmi, se stvořením, ve svátcích, slavnostech, náboženských symbolech a v biblických vyprávěních získává zkušenost jak žít ve vztahu s Bohem	vlastnosti Boha, liturgický rok, Panna Maria, svatí, slavení, mše svatá	osob 6
4.– 5.	Věrouka	přijímá kříž jako znamení smrti a vzkříšení Ježíše	vyznání víry, pravdy víry, křest	
4.– 5.	Věrouka	přijímá základní pravidla pro komunikaci s Bohem a pro vzájemné soužití s lidmi	modlitba, svědomí, Desatero, svátosti	osob 6
4.– 5.	Věrouka	je disponován k přijetí svátosti smíření a svátosti oltářní	Bůh k nám přichází, duše, hřích a odpuštění	
4.– 5.	Církev	nachází své místo v církvi a zapojuje se do života farnosti	farnost, kam patřím, diecéze, církev, papež, biskup, kněz, misie	osob 5, 6, 7

4.– 5.	Mše svatá	orientuje se v průběhu slavení mše svaté; pojmenuje základní liturgické předměty	mše svatá, liturgické knihy a předměty	
4.– 5.	Liturgický rok	objevuje a prohlubuje své poznání o vykupitelském díle Ježíše Krista pro všechny	velikonoční události, tajemství víry, poslání Ježíše Krista	

5.5. Člověk a společnost

Charakteristika vzdělávací oblasti

Cílem této vzdělávací oblasti je především žáka co nejvíce připravit na život ve společnosti se všemi jeho klady i zápory, je kladen důraz na schopnost orientovat se v běžných právech a povinnostech občana.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost je realizována na II. stupni v povinných vyučovacích předmětech: dějepis (6. – 9. ročník), občanská výchova (6. – 9. ročník). V 6. ročníku mají žáci možnost si zvolit buď etickou, nebo náboženskou výchovu. Ve zvoleném předmětu pak pokračují až do 9. ročníku. Tato oblast je tematicky propojena zejména s oblastmi Člověk a jeho svět, Jazyk a jazyková výchova, Umění a kultura, Člověk a svět práce a Člověk a zdraví.

5.5.1. Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Dějepis je vyučován v 6. - 9. ročníku jako povinný předmět s celkovou časovou dotací 7 vyučovacích hodin za týden, přičemž v 6., 7. a 9. ročníku jsou to 2 hodiny týdně a v 8. ročníku je to 1 hodina týdně. Vyučovací předmět dějepis navazuje na poznatky a dovednosti, které žáci získali na I. stupni v předmětech prvouka a vlastivěda.

Vyučovací předmět dějepis probíhá v kmenových třídách a dle možností v odborné učebně dějepisu – zeměpisu. Realizuje se rovněž formou exkurzí či různými projekty, prací s dokumentárními pořady.

Výuka předmětu dějepis zahrnuje tyto okruhy:

1. Člověk v dějinách
2. Počátky lidské společnosti
3. Nejstarší civilizace, kořeny evropské civilizace
4. Křesťanství a středověká Evropa
5. Objevy a dobývání, počátky nové doby
6. Modernizace společnosti
7. Moderní doba
8. Rozdělený a integrující se svět

Provázanost s ostatními předměty

Úzkou provázanost některých témat učiva dějepisu je možné vysledovat v předmětech český jazyk a literatura (světová literatura, mytologie, významné postavy české kultury, písmo), matematika (letopočty, římské číslice), občanská výchova (lidská práva, stát a právo, média a politika, formy státu), umění a kultura (kulturní slohy), zeměpis (orientace na mapě, mořeplavectví, regionální zeměpis).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v dějepise

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
orientuje se na mapě, pracuje s různými typy atlasů, orientuje se v historických termínech, pracuje s různými historickými materiály a informačními zdroji	zařazuje rozmanité aktivity, při kterých vede žáka k práci s mapou a historickými dokumenty vede žáka k užívání správné terminologie a symboliky oboru historie

	umožňuje žákovi zapojit se podle jeho možností a schopností do soutěží dějepisného zaměření (Soutěž mladých historiků pro 8. – 9. ročník)
kompetence k řešení problémů	
definuje příčiny konfliktů v historii a navrhuje možná řešení	navozuje situace, ve kterých žák samostatně analyzuje, zobecňuje a hodnotí historické události a obhájí své názory a stanoviska
kompetence komunikativní	
obhájí své názory, vhodně argumentuje, vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu	učí žáka formulovat a vyjadřovat myšlenky a názory na historickou problematiku přesně, věcně, v logickém sledu, souvisle a výstižně zadávat samostatné úkoly s historickou tematikou s následnou možností projevit se před ostatními při hodnocení historických událostí a společenských jevů učí žáka zapojit se účinně do diskuze, obhájit svůj názor a vhodně argumentovat
kompetence sociální a personální	
diskutuje na dané historické téma, klade vhodné otázky, spolupracuje ve skupině nebo ve dvojici	vytváří příznivé pracovní klima třídy učí žáka chápat potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení zadaného úkolu – využívá k tomu příkladů z historického vývoje
kompetence občanské	
uvědomuje si práva a povinnosti současného občana na pozadí historických událostí, posoudí vliv významných osobností na dějinný vývoj, porozumí jinému stanovisku a chápe jeho dobové a jiné souvislosti	pěstuje v žákovi respekt a vztah k našim národním tradicím vede žáka chápat základní principy vývoje, na nichž spočívají zákony a společenské normy na příkladech z dějinného vývoje učí žáka respektovat přesvědčení druhých lidí, vážit si jejich vnitřních hodnot, vcítit se do jejich situací stimuluje u žáka potřebu hledání kořenů aktuálních společenských jevů a vlastní historické identity
kompetence pracovní	
zodpovědně plní zadané úkoly, dodržuje dohodnutá pravidla	na historických příkladech pomáhá žákovi chápat nutnost dodržování stanovených pravidel

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6. - 9.	Člověk v dějinách	orientuje se v příslušných historických mapách	práce s dějepisným atlasem a nástěnnou mapou	
6. - 9.	Člověk v dějinách	vyhledává zdroje informací v historické literatuře, v muzeích, galeriích, knihovnách a na internetu, odliší historická fakta od subjektivního názoru autora textu a analyzuje a interpretuje historické texty	informační zdroje, historické prameny, historické texty	medi 1, 2

		(většinou didakticky upravené)		
6.	Člověk v dějinách	vyjádří vlastní názor na historii, objasní její důležitost a potřebnost	význam historie	
6.	Člověk v dějinách	vysvětlí zákonitosti našeho kalendáře	historický čas - letopočty a staletí, kalendář	
6.	Člověk v dějinách	orientuje se na časové ose, vyjmenuje historické epochy v chronologickém pořadí	časová osa, historické epochy	
6.	Počátky lidské společnosti	charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu, objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost	život člověka v jednotlivých historických obdobích (od paleolitu po Latén), neolitická revoluce	
6.	Počátky lidské společnosti	vysvětlí počátky nerovnoměrného vývoje lidské společnosti	vývoj lidské společnosti	
6.	Počátky lidské společnosti	uvede příklady archeologických kultur na našem území; popíše život Keltů	archeologické kultury na území České republiky, období Keltů	
6.	Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury	objasní vliv přírodních podmínek na vznik nejstarších civilizací; uvede příklady památek, druhů písma, náboženství; porovná formy vlády a postavení společenských vrstev v jednotlivých staroorientálních státech; lokalizuje na mapách informace získané o nejstarších civilizacích	státy na území Mezopotámie, Egypt, Chetie, Foinikie, Palestina, Indie a Čína	enviro 2
6.	Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury	porovná postavení společenských vrstev a forem vlád vyvíjejících se k athénské demokracii, na příkladech objasní vliv řeckého způsobu života na okolní svět a přínos evropské civilizaci ve vědě, umění a ve sportu; lokalizuje na příslušných mapách informace získané o antickém Řecku	antické Řecko	demo 4 glob 3
6.	Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury	popíše mocenský vzestup antického Říma, zrod křesťanství a jeho boj za zrovnoprávnění s jinými náboženstvími, lokalizuje na příslušných mapách informace získané o antickém Římu	antický Řím	
6.	Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury	na konkrétních příkladech porovná život, formy vlády a kulturu v antickém Řecku a Římě, vyjmenuje některé památky antického Říma	antické Řecko, antický Řím	
7.	Křesťanství a středověká Evropa	popíše usídlení nových etnik a vznik prvních raně středověkých států; porovná základní rysy západoevropské, východoevropské a islámské kulturní oblasti	stěhování národů, nový etnický obraz Evropy, vznik států, vznik islámu a jeho rozšíření do Evropy	multi 3
7.	Křesťanství a středověká Evropa	popíše roli křesťanství při vzniku raně středověkých států	christianizace Evropy	
7.	Křesťanství a středověká Evropa	charakterizuje všechny státní útvary na našem území, jejich vnitřní vývoj a postavení těchto útvarů v evropských souvislostech v období středověku	nejstarší státní celky na našem území (příchod Slovanů, Sámova říše a Velká Morava), český stát za Přemyslovců, Lucemburků a Jagellonců	
7.	Křesťanství a středověká Evropa	rozpozná základní znaky románské a gotické kultury a uvede příklady románských a gotických památek	románská a gotická kultura	
7.	Křesťanství a středověká Evropa	popíše život a postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, vymezí úlohu křesťanství	středověká společnost a	

		a víry v životě středověkého člověka, popíše konflikty mezi církevní a světskou mocí	vzdělanost, boj mezi církevní a světskou mocí, křížové výpravy	
7.	Objevy a dobývání, počátky nové doby	vymezí význam husitů v reformačním hnutí v Evropě a vliv husitského hnutí na politický a kulturní život v českých zemích, objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center	husitství, vláda Jiřího z Poděbrad a Jagellonců	
7.	Objevy a dobývání, počátky nové doby	vysvětlí změny v myšlení člověka na počátku novověku a znovuobjevení antického ideálu člověka, vysvětlí nové myšlenky, žádající reformu církve včetně reakcí církve na tyto požadavky	humanismus a reformace	
7.	Objevy a dobývání, počátky nové doby	rozpozná základní znaky renesanční kultury, uvede příklady evropských renesančních umělců a renesančních památek	renesance	
7.	Objevy a dobývání, počátky nové doby	popíše příčiny, průběh a důsledky zámořských objevů pro Evropu	zámořské objevy a jejich důsledky pro Evropu	
7.	Objevy a dobývání, počátky nové doby	objasní příčiny konfliktu českých stavů s habsburskou vládnoucí mocí a důsledky jejich porážky na Bílé hoře, objasní příčiny a důsledky třicetileté války a vymezí válčící strany	český stát pod nadvládou Habsburků, třicetiletá válka	
8.	Objevy a dobývání, počátky nové doby	objasní postavení českého státu uvnitř habsburské monarchie po třicetileté válce	upevnění moci Habsburků v českém státě po třicetileté válce	
8.	Objevy a dobývání, počátky nové doby	rozpozná základní znaky barokní kultury, uvede představitele evropského a českého baroka a příklady významných kulturních památek	evropské a české baroko	
8.	Objevy a dobývání, počátky nové doby	zhodnotí vliv tereziánských a josefínských reforem v českých zemích na život obyvatelstva	tereziánské a josefínské reformy	
8.	Objevy a dobývání, počátky nové doby	uvede příklady republikánské, absolutistické a konstituční moci při utváření novodobé společnosti 17. a 18. stol.	evropské velmoci 17. a 18. stol. - Anglie, Francie, Rusko, Prusko, Polsko, Osmanská říše	
8.	Modernizace společnosti	objasní souvislosti mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé	Velká francouzská revoluce a napoleonské války a jejich vliv na evropské země	
8.	Modernizace společnosti	vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích	Severní Amerika a vznik USA, politický vývoj v evropských zemích (Anglie, Francie, Rusko, Německo, Itálie) a v USA ve 2. polovině 19. století	
8.	Modernizace společnosti	charakterizuje politické proudy vznikající v 18. a 19. století	politické proudy	
8.	Modernizace společnosti	formuluje požadavky ve vybraných evropských revolucích, porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa během 19. stol. a na počátku 20. stol. v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů , uvede příklady	revoluce 19. století, národní hnutí evropských zemí v 19. století a revoluční rok	glob 3

		uměleckých slohů a památek 19. a počátku 20. století – zejména v českých zemích	1848, české země po roce 1848 v rámci habsburské monarchie	
8.	Modernizace společnosti	vysvětlí rozdílné tempo modernizace a nerovnoměrného vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla, uvede příklady vynálezů konce 18. – poč. 20. století, charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin	vynálezy, industrializace a její důsledky pro společnost, sociální otázka	
9.	Modernizace společnosti	vymezí význam kolonií a uvede příklady bojů mezi velmocemi o jejich zisk	kolonialismus a konflikty mezi velmocemi na přelomu 19. a 20. stol.	
9.	Moderní doba	vysvětlí příčiny vypuknutí I. světové války, popíše její průběh, zneužití nových technik a vliv války na utváření Evropy na počátku 20. století	první světová válka a její politické, kulturní a sociální důsledky, včetně ruských revolucí roku 1917 a vzniku Československa	
9.	Moderní doba	zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí v meziválečném období	národnostní, územní a sociální problémy Československa mezi světovými válkami, jeho politický, hospodářský a kulturní vývoj	
9.	Moderní doba	charakterizuje jednotlivé totalitní systémy ve vztahu k demokracii, příčiny jejich nastolení a důsledky jejich existence pro svět, rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů	svět mezi světovými válkami - komunismus, fašismus, nacismus, dopad hospodářské krize, válečné konflikty	demo 4
9.	Moderní doba	objasní rozpad Československa na konci třicátých let	krize Československa - Mnichovská konference, vznik Slovenského štátu a Protektorátu Čechy a Morava	
9.	Moderní doba	popíše průběh II. světové války; na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv; na příkladech demonstuje zneužití techniky ve II. světové válce	II. světová válka včetně situace na území bývalého Československa, domácí a zahraniční odboj, antisemitismus a rasismus	multi 3
9.	Rozdělení a integrující se svět	vysvětlí příčiny a důsledky rozdělení světa do dvou nesmiřitelných bloků po II. světové válce, uvede příklady střetávání obou bloků, srovná život běžných lidí ve státech východního bloku se situací v západních zemích	politické, mocenské a ekonomické důsledky války, demokratický Západ x komunistický Východ	glob 3 demo 4
9.	Rozdělení a integrující	zhodnotí postavení Československa v evropských	Československo	

	se svět	souvislostech, jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí v období komunistické moci a po jeho pádu	a Evropa od roku 1945 do vzniku České republiky	
9.	Rozdělený a integrující se svět	posoudí postavení rozvojových zemí a jejich boj za osamostatnění	rozvojové země, rozpad koloniálního systému	
9.	Rozdělený a integrující se svět	vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce	politická, hospodářská a vojenská spolupráce ve 2. polovině 20. a na počátku 21. století	
9.	Rozdělený a integrující se svět	uvede příklady rozvoje vědy a techniky a vlivu sportu na život člověka ve 2. pol. 20. stol.	věda, technika a sport ve 2. pol. 20. století	
9.	Rozdělený a integrující se svět	prokáže základní orientaci v problémech současného světa	svět a jeho současné problémy	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	Učivo	PT
6.	Člověk v dějinách	chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti	význam historie	
6.	Počátky lidské společnosti	rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí; podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní potřeby	život člověka v pravěku	
6.	Nejstarší civilizace, kořeny evropské civilizace	uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států; popíše život v době nejstarších civilizací	starověké civilizace – Egypt, Mezopotámie, Palestina, Indie, Čína, Řecko, Řím	enviro 2
7.	Křesťanství a středověká Evropa	uvede první státní útvary na našem území; uvede základní informace z období počátků českého státu a zná jeho nejvýraznější osobnosti	nejstarší státní celky na našem území – příchod Slovanů, Sámova říše a Velká Morava, české knížectví a jeho významné osobnosti	
7.	Křesťanství a středověká Evropa	popíše úlohu a postavení církve ve středověké společnosti	christianizace Evropy, středověká společnost a vzdělanost, boj mezi církevní a světskou mocí, křížové výpravy	
7.	Křesťanství a středověká Evropa	rozeznává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské, uvede nejvýraznější osobnosti a památky té doby	vrcholné období českého státu za vlády posledních Přemyslovců a Lucemburků	
7.	Křesťanství a středověká Evropa	charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí	husitství	

7.	Objevy a dobývání, počátky nové doby	rozpozná základní znaky renesanční kultury	renesance	
7.	Objevy a dobývání, počátky nové doby	popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu	zámořské objevy a jejich důsledky pro Evropu	
7.	Objevy a dobývání, počátky nové doby	uvede zásadní historické události v naší zemi od konce husitství do nástupu Habsburků na český trůn, pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin té doby	český stát za vlády Jiřího z Poděbrad, Jagellonců a Habsburků	
7.	Objevy a dobývání, počátky nové doby	seznámí se s příčinami konfliktu českých stavů s habsburskou vládnoucí mocí a důsledky jejich porážky na Bílé hoře	Český stát pod nadvládou Habsburků , třicetiletá válka	demo 4 multi 3
8.	Objevy a dobývání, počátky nové doby	má povědomí o postavení českého státu uvnitř habsburské monarchie po třicetileté válce	upevnění moci Habsburků v českém státě po třicetileté válce	demo 4
8.	Objevy a dobývání, počátky nové doby	rozpozná základní znaky barokní kultury	baroko	
8.	Objevy a dobývání, počátky nové doby	chápe vliv tereziánských a josefínských reforem v českých zemích na život obyvatelstva	tereziánské a josefínské reformy	
8.	Modernizace společnosti	uvědomuje si význam českého jazyka pro kulturní vývoj člověka a národa	osvícenství	
8.	Modernizace společnosti	uvede základní historické události v naší zemi v 19. století, vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti při utváření novodobého českého národa	české země v rámci habsburské monarchie v 19. století	
9.	Moderní doba	uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky I. světové války, uvede příklady zneužití nových technik	první světová válka a její politické, kulturní a sociální důsledky, včetně ruských revolucí roku 1917	
9.	Moderní doba	uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky, seznámí se s osobností T.G. Masaryka a jeho významem pro náš stát	vznik Československa, T.G. Masaryk	
9.	Moderní doba	seznámí se s jednotlivými totalitními systémy a chápe jejich vztah k demokracii , příčiny jejich nastolení a důsledky jejich existence pro svět	svět mezi světovými válkami - komunismus, fašismus, nacismus , dopad hospodářské krize, válečné konflikty	demo 4
9.	Moderní doba	má základní poznatky o rozpadu Československa na konci třicátých let	krize Československa - Mnichovská konference, vznik Slovenského štátu a Protektorátu Čechy a Morava	
9.	Rozdělení a integrující svět	popíše průběh a důsledky II. světové války; na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv ; na příkladech demonstruje zneužití techniky ve II. svět. válce	II. světová válka včetně situace na území bývalého Československa, domácí a zahraniční odboj, antisemitismus a rasismus	multi 3

9.	Rozdělený a integrující svět	chápe příčiny a důsledky rozdělení světa do dvou nesmiřitelných bloků po II. světové válce, s dopomocí srovná život běžných lidí ve státech východního bloku se situací v západoevropských zemích •	politické, mocenské a ekonomické důsledky války, demokratický Západ x komunistický Východ, rozpad koloniálního systému; rozlišování druhů sdělení, využívání médií a zkreslování informací v totalitních režimech	glob 3 demo 4 medi 1
9.	Rozdělený a integrující svět	seznámí se s postavením Československa v evropských souvislostech a s jeho vnitřním sociálním, politickým, hospodářským a kulturním prostředím v období komunistické moci	komunistické Československo a Evropa po II. světové válce	
9.	Rozdělený a integrující svět	chápe význam událostí v roce 1989 a jejich důsledky pro naši současnost	události roku 1989	
9.	Rozdělený a integrující svět	uvědomuje si Českou republiku jako součást EU	vznik České republiky a vstup do EU	

5.5.2. Občanská výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Vyučovací předmět občanská výchova se vyučuje ve všech ročnících II. stupně v rozsahu jedné hodiny týdně.

Učivo občanské výchovy navazuje na prvouku a vlastivědu, oba předměty jsou realizované na I. stupni. Výuka probíhá převážně ve třídách, někdy je možné využít počítačovou učebnu, učebnu s interaktivní tabulí a připojením na internet, popř. učebnu v přírodě, některé aktivity lze uskutečnit v otevřeném venkovním prostoru, dále jsou do výuky začleněny krátkodobé projekty.

Občanská výchova je specifickou již tím, že v sobě integruje celou řadu PT, a tak klade důraz zejména na rozvoj žáků v rovině postojů a hodnot, jejich orientaci v sociální realitě začleňování žáků do různých společenských vztahů a vazeb. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Dále si klade za cíl přiblížit žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činnosti armády, a ukázat možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Dále rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl pro odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti. Proto je v tomto předmětu obzvláště důležité volit metody a formy, jež dané hodnoty a postoje vhodně podpoří.

Vzdělávací obsah předmětu občanská výchova je rozčleněn do několika okruhů, které spolu souvisí a vzájemně se prolínají:

Člověk ve společnosti*

Člověk jako jedinec**

Člověk, stát a hospodářství

Člověk, stát a právo***

Mezinárodní vztahy, globální svět****

* Část tohoto tematického okruhu je probírána v samostatném bloku osobnostní a sociální výchovy zařazeného do předmětu svět práce, některé výstupy jsou naplňovány v dalších předmětech (tematicky: naše obec a náš region – zeměpis; kulturní památky – umění a kultura; naše vlast – zeměpis, dějepis, umění a kultura; vandalismus, nepřijatelné formy chování – zdravý životní styl; mediální informace – informatika).

** Tento okruh je uceleně realizován v samostatné části věnované osobnostní a sociální výchově v rámci předmětu svět práce, některé výstupy jsou realizovány v etické/náboženské výchově.

*** Část problematiky občanskoprávních a pracovněprávních vztahů je převedena do vzdělávacího obsahu předmětu svět práce.

**** Část okruhu Mezinárodní vztahy, globální svět je převedena do zeměpisu.

Provázanost s ostatními předměty

Vyučovací předmět je úzce spjat s dějepisem (klasifikace a charakteristika jednotlivých kulturních a historických etap, dějinný vývoj jednotlivých forem a typů států), uměním a kulturou (kulturní epochy), informatikou (práce s různým druhem informací, zaměřením se na vztah medií a etiky, politiky a zábavy, práce s počítačem), českým jazykem (mateřský jazyk, cizojazyčná literatura, slovesnost některých národnostních menšin u nás), zeměpisem (globální problémy, formy států), zdravým životním stylem (režim dne a volný čas).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v občanské výchově

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
plánuje své učení	na začátku roku seznámí žáky s přehledem učiva a výstupů
vyhledává a třídí informace	používá metody zaměřené na čtení s porozuměním
používá správnou terminologii zejména v oblasti práva	dbá na užívání správné terminologie
pracuje s různými učebními pomůckami (slovníky, encyklopedie, audiovizuální technika)	umožňuje žákům pracovat s různými učebními pomůckami (slovníky, encyklopedie, audiovizuální technika), v hodinách používá různé pomůcky; zadává úkoly, pro jejichž řešení je nutná práce s jinými zdroji, než je učebnice
pracuje s různými informačními zdroji a s různými druhy textů	předkládá žákům materiály různého původu (tisk, internet, knihy apod.), různého stylu (literatura faktu, publicistické žánry apod.)
shrne poznatky a učí ostatní	zařazuje metody podporující učení ve dvojici či ve skupině
zhodnotí svůj dosažený pokrok	poskytuje žákům účinnou zpětnou vazbu, vede si záznamy o práci žáků
dále se vzdělává	motivuje žáky k dalšímu vzdělávání podporou dobrovolných aktivit žáků v rámci předmětu
kompetence k řešení problémů	
využívá vlastních zkušeností při řešení úkolů v modelových situacích	předkládá žákům problémové úkoly z reálného života
hledá neobvyklá řešení	zařazuje tvůrčí úkoly (které nemají jedno správné řešení)
spojuje společenské problémy s jejich historickými souvislostmi	zasazuje případové studie do historického kontextu
posuzuje řešení z různých hledisek a pozic	zařazuje rolové hry
kompetence komunikativní	
správně formuluje i vnímá obsah sdělení	zadává práce a úkoly, při nichž žáci formulují obsah, stupeň porozumění obsahu ověřuje vhodně volenými otázkami

naslouchá a zapojuje se do diskuze	zapojuje žáky formou diskuze, hraní rolí
souvisle a výstižně formuluje vlastní názor	zařazuje různé formy diskuze, poskytuje žákům prostor pro ústní i písemnou prezentaci zadaných úkolů; sleduje logickou návaznost sdělovaných informací
dokáže vyslechnout odlišné názory	svým příkladem vede žáky ke správnému naslouchání druhým
kompetence sociální a personální	
spolupracuje ve skupině i ve dvojici	umožňuje žákům, aby pracovali ve skupinách či ve dvojicích, uplatňuje prvky kooperativního učení
vzájemně naslouchá druhým	zařazuje cvičení komunikační techniky
respektuje odlišné pracovní tempo spolužáků	přizpůsobuje výuku individuálním potřebám a schopnostem žáků, zařazuje individualizované úkoly s různým stupněm náročnosti
dodržuje pravidla slušného chování	dbá na dodržování pravidel slušného chování
vcítí se do situace jiných lidí	umožňuje žákům, aby mohli jednat v roli, zařazuje dramatizace, používá případové studie vycházející z reality
kompetence občanské	
vhodně komunikuje s úřady a ostatními institucemi	užívá simulace různých situací, používá ve výuce reálně existující úřední formuláře
zajímá se o občanské dění v Brně	čerpá z reálných situací v regionu
zaujímá tolerantní postoj k menšinám	seznamuje žáky s různými menšinami a jejich problémy formou interaktivních her
chová se odpovědně	předkládá aktivity, při nichž si žáci uvědomují spojení mezi svým jednáním a globálními problémy
dodržuje právní normy	seznamuje žáky se základními právními normami v ČR
účastní se politického života	pracuje s pozitivními příklady občanské angažovanosti
kompetence pracovní	
zodpovědně plní své povinnosti (vypracovává domácí úlohy, připravuje se na výuku, plní zadané úkoly)	důsledně vyžaduje plnění zadaných úkolů a dodržování termínů, zadává jasné pokyny, zadává projektové práce
vede si portfolio	vytvoří koncepci portfolio a zajistí dostatek vhodných materiálů pro portfolio
dodržuje dohodnutá pravidla	na začátku školního roku společně s žáky vytvoří pravidla a dbá na jejich dodržování v průběhu roku
používá různé informační zdroje jako prostředky samostudia	umožňuje používání různých informačních zdrojů, vyžaduje uvedení zdrojů, se kterými žáci pracovali
samostatně pracuje	zařazuje samostatné úkoly
rozvíjí své podnikatelské myšlení	předkládá úkoly podporující finanční gramotnost

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6.	Člověk ve společnosti	seznámí se s nejdůležitějšími svátky slavenými během celého roku; seznámí se s některými svátky jiných národů, respektuje kulturní odlišnosti	svátky v roce (státní svátky, významné dny, národní svátky)	multi 1

6.	Člověk ve společnosti	uvědomuje si důležitost zachování kulturních tradic (v rodině, národě)	svátky a tradice	
6.	Člověk ve společnosti	charakterizuje kulturu některých národnostních menšin na našem území; zaujímá tolerantní postoj k příslušníkům jiných národů a k příslušníkům národnostních menšin na našem území •	národnostní menšiny •	glob 1 multi 3
6.	Člověk ve společnosti	přiměřeně uplatňuje svá práva a povinnosti ve školním prostředí, zdůvodní důležitost spolupráce ve školním prostředí; uvědomuje si význam celoživotního vzdělávání	život ve škole, práva a povinnosti žáků, naše činnost a pravidla, škola pro život	demo 1
6.	Člověk, stát a právo	přiměřeně uplatňuje práva a povinnosti dítěte; odůvodní užívání práv a povinností dítěte na základě práce s příslušnými dokumenty týkající se dětských práv; navrhne řešení vedoucí k podpoře a zajištění práv dětí	dětská práva, ochrana dětí, porušování dětských práv, šikana	demo 2
6.	Člověk ve společnosti	vcítí se do situace hendikepovaných lidí	hendikepy	multi 3
6.	Člověk ve společnosti	orientuje se v základních příbuzenských vztazích a slovně je vyjádří; respektuje povinnosti a práva rodičů a dětí, posoudí důležitost spolupráce v rodině	rodina a rodinné vztahy	
6.	Člověk ve společnosti	rozliší správné a nesprávné využití volného času, rozvrhne si činnosti během dne; zhodnotí nabídku kulturních institucí a vybere si z nabídek místních kulturních institucí dle svého zájmu	volný čas a kulturní život – rozmanitost kultury, tradice a instituce	osob 4
6.	Člověk ve společnosti	zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje	ochrana památek a přírodních objektů	
6.	Člověk ve společnosti	uvědomuje si důležitost vlastenectví a zachování kulturních památek a význam místních (nejen historických) osobností pro utváření společenských hodnot	naše vlast, vlastenectví, regiony, jejich památky a významné osobnosti	
6.	Člověk, stát a právo	vymezí pojem stát, odliší pojem stát od pojmu národ; popíše a objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	stát, státní symboly	demo 2
7.	Člověk ve společnosti	vcítí se do situace lidí lišících se od většinové společnosti nebo lidí sociálně vyloučených, respektuje kulturní, etnické a jiné odlišnosti •; uvědomí si nebezpečí rasismu a neonacismu, odliší projevy vlastenectví od projevů nacionalismu, vysvětlí potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti a odlišné názory, způsoby chování a myšlení, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	rozdíly mezi lidmi •, rovnost a nerovnost	multi 3 osob 7
7.	Člověk, stát a právo	uveče základní dokumenty týkající se ochrany lidských práv, vyjmenuje některá základní práva a svobody, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod	lidská práva v dokumentech	
7.	Člověk, stát a právo	zaujme stanovisko k porušování lidských práv v některých částech světa (v současnosti i v minulosti)	lidská práva, porušování, diskriminace	multi 5
7.	Člověk ve společnosti	vhodnou formou prosazuje svá práva i práva jiných	lidská práva	osob 7
7.	Člověk ve společnosti	uveče příklady genderové nerovnosti, popíše dopad genderových stereotypů	rovné postavení mužů a žen	
7.	Člověk ve společnosti	posoudí vliv masmédií na život člověka, kriticky přistupuje k mediálním informacím, uveče klady a zápory masové komunikace	média	medi 5
7.	Člověk ve společnosti	objasní, jaké mohou být příčiny zkreslení informací mezi vysílatelem a příjemcem, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění	média	medi 2

		a chování obyvatel		
7.	Člověk, stát a právo	rozlišuje, porovnává základní typy a formy států a jejich znaky; srovná základní principy totalitního a demokratického státu, monarchie a republiky; posoudí vliv typu státního zřízení na chod a fungování celého státu a na život občanů; objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	typy a formy států, znaky demokracie a řízení státu	demo 3
7.	Člověk, stát a právo	respektuje práva a povinnosti občanů v demokratické společnosti	typy a formy států	demo 4
7.	Člověk, stát a právo	objasní možnosti získání státního občanství České republiky	státní občanství České republiky	
7.	Člověk, stát a právo	charakterizuje alespoň jednu diktaturu současnosti a jednu diktaturu minulosti	typy a formy států	demo 4
7.	Člověk, stát a právo	rozumí povinnostem občana oři zajišťování obrany státu	obrana státu	
7.	Člověk, stát a hospodářství	dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se možným rizikům v hospodaření s majetkem a penězi; rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví včetně duševního, a způsoby jejich ochrany, uvede možnosti získávání a uchovávání majetku	majetek, peníze, vlastnictví – hmotné a duševní, hospodaření s ním	
8.	Člověk ve společnosti	posoudí vztah médií a politiky, srovná, jak prezentují jednu politickou zprávu různé deníky	médi a politika	medi 5
8.	Člověk ve společnosti	vysvětlí základní principy novinářské etiky, rozliší hlavní aspekty etické/neetické reklamy, objasní, jak se neetické reklamě bránit	médi a etika	medi 1
8.	Člověk ve společnosti	specifikuje různé formy účasti občanů na životě ve společnosti, posoudí důležitost jejich vzájemné spolupráce	společnost	demo 3
8.	Člověk, stát a hospodářství	objasní, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje; uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	rozpočet státu, význam daní	
8.	Člověk, stát a hospodářství	vysvětlí a rozliší úlohu výroby, obchodu a služeb a uvede příklady spolupráce	výroba, obchod, služby - funkce	
8.	Člověk, stát a právo	uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obce, objasní výhody zapojení se do života v obci, krajů a státu	státní správa, samospráva, orgány a instituce	demo 1
8.	Člověk a společnost	uvědomuje si důležitost zachování kulturních památek a tradic a význam osobností pro utváření společenských hodnot	naš kraj a obec – památky, osobnosti, tradice	
8.	Člověk, stát a právo	vymezí oblast působnosti jednotlivých složek státní moci České republiky i jejich orgánů a institucí, uvede nejdůležitější představitele těchto složek v České republice; vysvětlí principy fungování České republiky na základě ústavního pořádku	státní moc České republiky, orgány a instituce, Ústava ČR	demo 4
8.	Člověk, stát a právo	orientuje se v systému voleb v ČR; charakterizuje politické spektrum v ČR, vyjmenuje některé politické strany, vymezí obecné rozdíly mezi pravicí a levicí, vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou volební výsledky ovlivnit každodenní život občanů	volby v ČR, politické strany, politický pluralismus, význam a dialog	demo 3
8.	Člověk, stát a právo	orientuje se v systému českého soudnictví a v systému právního řádu České republiky	soudy a právní řád České republiky – význam, funkce	demo 2
8.	Člověk, stát a právo	rozliší a porovná úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů	orgány právní ochrany občanů	

8.	Člověk, stát a právo	provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy	právní norma, předpis, dokumenty, smlouvy	
8.	Člověk, stát a právo	uvede základní práva a povinnosti vyplývající z některých smluvních vztahů a z občanství České republiky (příp. EU); rozpozná protiprávní jednání, odliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady, objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	právo v každodenním životě – právní vztahy a jejich závazky (např. pracovní poměr, manželství)	demo 2
8.	Člověk, stát a právo	přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí	základní práva spotřebitele	
8.	Člověk, stát a právo	dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování; uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy a způsoby řešení jejich porušování – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci	druhy protiprávního chování, porušování předpisů na silnici a práv k duševnímu vlastnictví	
8.	Člověk, stát a právo	diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	korupce a trestní postizitelnost	
8.	Člověk, stát a právo	vyřídí běžné formality na úřadech	styk s úřady	demo 1
9.	Mezinárodní vztahy, globální svět	chápe vzájemnou závislost a propojenost různých oblastí světa; posoudí vliv globálních problémů světa na svůj život a obráceně	propojenost světa, klady a zápory	glob 1
9.	Mezinárodní vztahy, globální svět	seznámí se s některými globálními problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a objasní jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva; vysvětlí souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady na lokální úrovni – v obci a regionu	globální problémy a projevy globalizace ve světě a v ČR	glob 2
9.	Mezinárodní vztahy, globální svět	posoudí následky válečných konfliktů pro civilní obyvatelstvo, popíše výhody spolupráce mezi státy, zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích; objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru	válka a obrana státu, možnosti řešení	
9.	Mezinárodní vztahy, globální svět	uvede příklady mezinárodního terorismu, zaujme vlastní postoj k potírání terorismu	terorismus	
9.	Člověk ve společnosti	orientuje se v pojmech týkajících se extrémistických hnutí; vysvětlí, co může vést mladé lidi k sympatizování s extrémismem; rozpozná netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti	extrémismus	multi 3
9.	Mezinárodní vztahy, globální svět	srovná různou životní úroveň lidí na světě, seznámí se s životem lidí v rozvinutých i rozvojových zemích, porovná své životní podmínky s podmínkami v některých jiných státech světa; vysvětlí pojem chudoba	životní úroveň	glob 1
9.	Mezinárodní vztahy, globální svět	uvede příklady významných mezinárodních organizací a společenství, se kterými má ČR vztah, posoudí jejich význam ve světovém dění	mezinárodní spolupráce – výhody, organizace – Rada Evropy, NATO, OSN aj.	
9.	Mezinárodní vztahy, globální svět	vyjmenuje některé Rozvojové cíle tisíciletí, vysvětlí rozdíl mezi rozvojovou spoluprací a humanitární pomocí; uvede příklady rozvojové spolupráce, zamýšlí se nad jejím pozitivním i negativním dopadem	rozvojová spolupráce	

9.	Člověk a společnost	vcítí se do situace lidí v nouzi a navrhne řešení jejich situace	lidé v nouzi	
9.	Člověk a společnost	má přehled o činnosti některých humanitárních organizací v ČR; zhodnotí a na příkladech uvede význam solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti pomoci lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu	solidarita a pomoc lidem	
9.	Mezinárodní vztahy, globální svět	popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU a možnosti jejich uplatňování	Evropská unie a ČR – podstata, význam, výhody	
9.	Člověk, stát a hospodářství	na příkladech ukáže různé možnosti hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a deficitní karty, vysvětlí jejich rozdíl a omezení	funkce a podoby peněz, formy placení	
9.	Člověk, stát a hospodářství	sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti včetně příjmů a výdajů, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu	rozpočet domácnosti, typy rozpočtu	
9.	Člověk, stát a hospodářství	zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v domácím hospodaření, uvede a porovná možnosti nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	úspory, investice, půjčky (úvěry, leasing, splátkový prodej)	
9.	Člověk, stát a hospodářství	vysvětlí funkci banky a její nabízené služby, vysvětlí význam placeného a přijatého úroku, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne možnosti jeho využití	banky a jejich služby – činnost, úročení, pojištění, produkty	
9.	Člověk, stát a hospodářství	vysvětlí podstatu fungování trhu na příkladu chování kupujících a prodávajících, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz	tržní hospodářství – trh a jeho podstata, nabídka, poptávka, tvorba ceny, inflace, právní formy podnikání	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6.	Člověk ve společnosti	seznámí se s nejdůležitějšími svátky slavenými během celého roku; seznámí se s některými svátky jiných národů, respektuje kulturní odlišnosti	svátky v roce (státní svátky, významné dny, národní svátky)	multi 1
6.	Člověk ve společnosti	uvědomuje si důležitost zachování kulturních tradic (v rodině, národě); seznámí se s pojmem vlast	svátky a tradice; vlast	
6.	Člověk ve společnosti	má povědomí o kultuře některých národnostních menšin na našem území; zaujímá tolerantní postoj k příslušníkům jiných národů a k příslušníkům národnostních menšin na našem území •	národnostní menšiny •	multi 3
6.	Člověk ve společnosti	přiměřeně uplatňuje svá práva a povinnosti ve školním prostředí, uvědomuje si důležitost spolupráce ve školním prostředí, podílí se na tvorbě třídních pravidel •	život ve škole, práva a povinnosti žáků •	demo 1 osob 6
6.	Člověk ve společnosti	projevuje patřičnou úctu k ostatním lidem; dokáže odmítnout nevhodné nabídky (drogy, aktivity, alkohol, cigarety)	úcta k člověku	
6.	Člověk ve společnosti	Zná adresu bydliště a školy; umí charakterizovat své bydliště (typ zástavby, městská část, občanská vybavenost, poloha, dopravní obslužnost)	název a adresa školy	
6.	Člověk ve společnosti	zná dostatečně okolí školy a umět se v něm bezpečně pohybovat; zná zajímavosti v okolí školy	významná místa v našem okolí; zajímavosti v okolí naší školy	
6.	Člověk ve společnosti	zná a zvládá zásady společenského chování (škola, MHD, lékař, obchod, kino, divadlo); zvládá komunikaci na základní společenské úrovni	základní pravidla společenského chování; komunikace, pravidla dialogu	
6.	Člověk ve společnosti	váží si sebe i ostatních; orientuje se v základních příbuzenských; respektuje povinnosti a práva rodičů a dětí, vnímá důležitost spolupráce v rodině	rodina a rodinné vztahy	
6.	Péče o občana	rozliší správné a nesprávné využití volného času, rozvrhnout si činnosti během dne; vybere si z nabídek místních kulturních institucí dle svého zájmu	volný čas	osob 3, 11
6.	Péče o občana	má přehled o náročnosti a potřebách jednotlivých volnočasových aktivit (oblečení, nářadí, nástroje,...)	volnočasové aktivity	osob 4
6.	Péče o občana	zná základní zásady chování v klubech, oddílech, kroužcích (dochvilnost, vytrvalost, podávat co nejlepší výkon, kterého jsem schopen, pravidla)	zásady chování v klubech	
6.	Péče o občana	umí se zapojit do jednoduché společenské hry	společenské hry	
6.	Péče o občana	dodržuje zásady bezpečného chování na komunikacích	zásady bezpečného pohybu po komunikacích; chodec, cyklista	
6.	Péče o občana	ví, jak předcházet rizikům; umí správně reagovat na vzniklou kritickou situaci (úraz, požár,...)	zásady bezpečného chování; Prevence úrazů	
6.	Péče o občana	orientuje se ve struktuře základního školství; uvědomuje si význam vzdělání pro svoji budoucnost	struktura základního školství MŠ, ZŠ, ŠD, ŠJ	
6.	Péče o občana	má představu o průběhu návštěvy ve	zdravotnictví –	

		specializovaných ambulancích (ORL, rentgen, ultrazvuk, zubní ordinace, laboratoř, očkování); ví, jak se má chovat ve zdravotnických zařízeních	dětský lékař, odborné ambulance, pobyt v nemocnici	
6.	Péče o občana	ví, jak se informovat o možnostech pomoci v krizových centrech (k čemu slouží,...)	krizová centra pro děti	
6.	Péče o občana	chápe potřebu správné volby povolání vzhledem ke svým schopnostem - má přehled o vhodných profesích	čím chci být	
6.	Péče o občana	zná náplň různých profesí (v hrubých obrysech)	profese	
6.	Stát a právo	rozumí pojmu stát, odliší pojem stát od pojmu národ, má základní znalosti o podstatě a fungování demokratické společnosti; zná symboly našeho státu a způsoby jejich užívání	stát, státní symboly	demo 2
7.	Člověk ve společnosti	má základní informace o sociálních, právních, ekonomických otázkách rodinného života	hospodaření rodiny	
7.	Člověk ve společnosti	rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků	rodina	osob 7
7.	Člověk ve společnosti	orientuje se v systému našeho školství	systém školství v ČR	demo 1
7.	Člověk ve společnosti	chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním	význam vzdělání	
7.	Člověk ve společnosti	uvede příklady genderové nerovnosti, popíše dopad genderových stereotypů	rovné postavení mužů a žen	
7.	Člověk ve společnosti	má co nejširší informace o svém městě	město, obec, památná místa	medi 3
7.	Člověk ve společnosti	zvládá různé společenské situace, jednání na úřadu, poště, v knihovně...	Jednání na úřadu, poště, v knihovně...	osob 10
7.	Člověk ve společnosti	má přehled o možnosti kulturního a sportovního vyžití ve městě	Možnosti kulturního a sportovního vyžití ve městě	
7.	Člověk ve společnosti	rozpozná hodnoty přátelství, ohleduplnosti a tolerance; rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem	vztahy a hodnoty	osob 11
7.	Člověk ve společnosti	ví o funkci církve ve společnosti	církev	
7.	Stát a právo	zná a respektuje práva a povinnosti občanů v demokratické společnosti	typy a formy států	demo 2
7.	Péče o občana	má základní informace o trhu práce a sociálním zabezpečení občanů	pracovní úřady, nezaměstnanost, finanční podpora v nezaměstnanosti profese, zaměstnání	
8.	Člověk ve společnosti	má potřebné informace o sociálních otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků	rodina, funkce a struktura rodiny	
8.	Člověk ve společnosti	rozumí pojmu úplná a neúplná rodina, náhradní rodinná péče	rodina úplná a neúplná	
8.	Člověk ve společnosti	chápe zodpovědnost rodičů za výchovu a vzdělávání dětí	odpovědnost rodičů za výchovu dětí	
8.	Člověk ve společnosti	má základní informace o ekonomických otázkách života	hospodaření rodiny	
8.	Člověk ve společnosti	rozpozná hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi, je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům	význam přátelství	osob 7, 8

8.	Člověk ve společnosti	porozumí změnám, které se dějí v souvislosti s dospíváním	dospívání	
8.	Člověk ve společnosti	chápe význam vzdělávání se	význam vzdělávání	
8.	Člověk ve společnosti	seznámí se s nebezpečím rasismu a xenofobie	rasismus a xenofobie	
8.	Člověk ve společnosti	toleruje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti	minority ve společnosti	multi 2
8.	Stát a právo	má základní informace o právních dokumentech občana	občanský průkaz, cestovní pas, rodný list....	demo 2
8.	Stát a právo	má základní informace o sociálním zabezpečení občanů	zdravotní a sociální pojištění; sociální zabezpečení	demo 3
8.	Stát a právo	uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany	orgány a instituce zdravotní a sociální péče	
8.	Stát a právo	ví, kam se v případě krizové situace obrátit o účinnou pomoc	pomáhající organizace (krizová centra)	
8.	Stát a právo	snaží se o kvalitní využívání svého volného času	nevhodné využívání volného času; kultura, sport; nebezpečí drog	osob 11
8.	Stát a právo	zná nabídku a náplň některých zájmových organizací	volnočasové aktivity – nácvik; zájmové organizace	osob 10, 11
8.	Mezinárodní vztahy	má povědomí o EU – význam, důvody vzniku, postavení České republiky v EU	členské státy EU, postavení České republiky v EU; peníze a jejich funkce- formy platby; měna v EU	demo 4
9.	Mezinárodní vztahy	uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah a ví o výhodách spolupráce mezi státy	mezinárodní spolupráce - ekonomická, politická, bezpečnostní	glob 3
9.	Mezinárodní vztahy	ví o právech občanů České republiky v rámci EU a způsobech jejich uplatňování	práva občanů v rámci EU	demo 3, 4
9.	Mezinárodní vztahy	uvede příklady mezinárodního terorismu	mezinárodní terorismus	
9.	Mezinárodní vztahy	umí hledat informace k danému tématu v různých zdrojích (učebnice, encyklopedie, tisk, internet)	vyhledávání informací	
9.	Péče o občana	mít potřebné informace a znalosti o měně v EU a některých státech ve světě	peníze a jejich funkce – měna v EU a ostatní cizí měny	
9.	Péče o občana	je schopen sám zhodnotit své schopnosti a možnosti při volbě povolání	volba povolání	
9.	Péče o občana	má osvojeny nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí	ochrana osob za mimořádných událostí	
9.	Péče o občana	uvědomuje si vliv člověka na životní prostředí a s tím související ekonomické problémy	vliv člověka na životní prostředí	enviro 3
9.	Člověk ve společnosti	kriticky přistupovat k projevům vandalismu	vandalismus	
9.	Člověk ve společnosti	je informován o principu nebezpečnosti	náboženské sekty a	

		náboženských sekt a fanatismu	jejich nebezpečnost	
9.	Stát a právo	má základní znalosti o podstatě a fungování demokratické společnosti	principy demokracie	demo 3, 4
9.	Stát a právo	zná základní práva a povinnosti občanů	práva a povinnosti občanů	demo 3, 4
9.	Stát a právo	uvědomovat si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání	právní řád; právní vztahy a z nich vyplývající závazky; soudy	demo 2
9.	Stát a právo	zvládá běžnou komunikaci s úřady	komunikace s úřady	

5.5.3. Etická výchova (volitelný předmět A - b)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

V 6. ročníku si žáci mohou zvolit náboženskou nebo etickou výchovu s časovou dotací 1 hodina za týden, ve zvoleném předmětu pak pokračují do 9. ročníku. V předmětu, ač se jedná o volitelný předmět, jsou zařazena průřezová témata, neboť jsou probírána v paralelním volitelném předmětu, v náboženské výchově.

Výuka se realizuje v kmenových třídách, často se pracuje v komunitním kruhu. Podle možností se využívá tělocvična, sál, malá nebo velká herna. Formy realizace: vyučovací hodina, projekty. Metody: zážitkové učení, hodnotová reflexe, nácvik chování, osvojení si etických zručností, dotazník, rozhovor.

Etická výchova vede žáka k porozumění a k utváření pozitivního postoje k sobě samému a k druhým lidem. Zaměřuje se na prosociálnost a kooperativnost, upřednostňuje cit pro druhé, vytváří předpoklady pro etické chování. Napomáhá zvládat vlastní chování a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni. Rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace. Utváří základní dovednosti žáka pro spolupráci ve skupině, vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci. Umožňuje žákovi získat základní sociální dovednosti pro řešení různých situací (např. konfliktů). Rozvíjí kreativitu.

Podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny. Vede k akceptaci různých typů lidí, názorů, přístupů k řešení problémů. Přispívá k uvědomování si mravních rozměrů různých způsobů lidského chování. Napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a rizikového chování.

Vzdělávací obsah zahrnuje tyto okruhy:

1. Komunikace
2. Důstojnost lidské osoby, úcta k sobě
3. Pozitivní hodnocení
4. Tvořivost, mezilidské vztahy, iniciativa
5. Etické aspekty manželství, rodinného a sexuálního života
6. Život a zdraví jako etická hodnota
7. Pravda jako etická hodnota
8. Komunikační dovednosti
9. Zdroje etického poznávání lidstva

10. Ekonomické hodnoty
11. Etické aspekty ochrany přírody
12. Iniciativa a komplexní prosociálnost

Provázanost s ostatními předměty

Etická výchova je provázána s předměty: český jazyk a literatura (mluvený projev, žádost, vlastní charakteristika, čtenářské dovednosti), zdravý životní styl (výživa a zdraví, bezpečné chování, sexuální dospívání a reprodukční zdraví, manipulace, celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci, budeme rodiči), dějepis (křesťanství a středověká Evropa, humanismus, renesance, reformace, Velká francouzská revoluce, Evropa a svět mezi světovými válkami, antisemitismus, rasismus, postavení rozvojových zemí), občanská výchova (rodina, rodinné vztahy, manželství, rovné postavení mužů a žen, média a etika, lidská solidarita, dětská práva, morálka, mravnost, lidská práva, diskriminace, formy vlastnictví, rovnost a nerovnost; v rámci samostatného bloku osobnostní a sociální výchova: skupina, třída, odlišnost, sebepoznání, sebepojetí, mezilidské vztahy, komunikace, poznávání lidí, kooperace, kompetice, hodnoty, postoje, praktická etika), hudební a výtvarná výchova (tvořivost, vnímání autora uměleckého sdělení).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v etické výchově (volitelný předmět A – b)

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
posuzuje a vyvozuje závěry z různých problémových situací	předkládá žákům problémové situace, vede je k nacházení různých způsobů řešení;
kompetence k řešení problémů	
vnímá problémové situace ve škole, v kolektivu třídy i mimo ni	předkládá žákům problémové úkoly z reálného života;
uvažuje o nesrovnalostech a jejich příčinách	vytváří pro žáky praktické problémové úlohy a situace, při nichž je nutné řešit praktické problémy; povzbuzuje žáky k hledání postupů pro problémové situace;
promýšlí a plánuje způsob řešení	ukazuje žákům možnosti analýzy problému např. pomocí myšlenkové mapy; vede žáka k různým řešením;
využívá získaných dovedností k objevování různých variant řešení	nabízí žákům k řešení úkoly, které vyžadují propojení znalostí z více vyučovacích předmětů i využití praktických dovedností z různých oblastí lidské činnosti, a tudíž i více přístupů k vyřešení;
používá kritické myšlení	vede žáky k vyjadřování jejich názorů a dbá na to, aby je vždy podložili argumenty pro svá tvrzení;
obhajuje svá rozhodnutí a nese za ně zodpovědnost	na konkrétních příkladech poukazuje na pozitivní i negativní dopady řešení problémů;
kompetence komunikativní	
jasně a stručně formuluje vlastní myšlenky a názory	vyzývá žáky k jasné formulaci myšlenek a názorů;
naslouchá promluvám druhých a vhodně na ně reaguje	zařazuje aktivity, které rozvíjejí schopnost naslouchání;
zapojuje se do diskuse a volí vhodnou argumentaci	poskytuje žákům prostor pro diskuzi;
kompetence sociální a personální	

spolupracuje ve skupině	umožňuje žákům, aby pracovali ve skupinách;
podílí se na vytváření pravidel práce v týmu	vede žáky k zodpovědnosti za práci celé skupiny;
jedná ohleduplně a uctivě	laskavě vede žáky ke vzájemné ohleduplnosti a uctivosti;
poskytuje pomoc	oceňuje poskytnutí pomoci nebo žádost o ni, zdůrazňuje její důležitost;
podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu	nechává hodnotit členy skupiny svou práci; hodnotí žáka za jeho konkrétní práci jak individuální, tak ve skupině;
rozpozná svou roli ve skupině	využívá metody skupinové práce; vede žáky k vytváření a dodržování pravidel;
snaží se pozitivně ovlivnit výsledek společné práce	předává žákům v určitých situacích odpovědnost, při zadávání úkolů stanoví se žáky kritéria jejich splnění;
respektuje zkušenost druhých lidí	umožňuje žákům sdělit své zkušenosti a předkládá jim vhodné příklady;

vytváří si pozitivní představy o sobě samém	motivuje žáky k objevení vlastních pozitivních vlastností a k práci na sobě;
ovládá a řídí své jednání a chování	všímá si chování žáků a vede je k vlastní zodpovědnosti za své jednání a chování;
kompetence občanské	
respektuje přesvědčení druhých lidí	vlastním příkladem vede žáky k vzájemné snášenlivosti;
je empatický	umožňuje žákům vcítit se do radostí a problémů druhých lidí;
uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému a psychickému násilí	na příkladech žákům uvede nutnost obrany proti násilí;
kompetence pracovní	
dodržuje stanovená pravidla	dbá na dodržování domluvených pravidel;
plní povinnosti a závazky	vede žáky k plnění povinností a závazků;
s úctou přistupuje k životu a ke zdraví každého člověka	vede žáky k zodpovědnosti a vděčnosti za dar každého života od početí po přirozenou smrt

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6.	Komunikace	ovládá základní prvky komunikace, ovládá prvky verbální a neverbální komunikace, uvědomuje si význam aktivního naslouchání, praktikuje aktivní naslouchání	základní komunikační dovednosti, verbální, neverbální komunikace, komunikační chyby, dialog, žádost o laskavost, stížnost cíle, výhody, zásady, způsob a nácvik aktivního naslouchání	osob 4, 8 medi 5
6.	Důstojnost lidské osoby, úcta k sobě	identifikuje své slabé a silné stránky, uvědomuje si význam důstojnosti lidské osoby, aktivně pracuje na pozitivním vztahu k sobě, na sebezpřijetí a řízení svého jednání a chování	pravidla práce ve skupině, sebeovládání, osobnost, pozitivní vztah k sobě, sebevědomí, lidská práva	osob 4
6.	Pozitivní hodnocení	snaží se pozitivně hodnotit druhé v běžných i ztížených podmínkách, snaží se pozitivně hodnotit jevy a události, snaží se tolerantně přistupovat k druhým lidem, umí se těšit z radosti a úspěchu jiných	akceptace a pozitivní hodnocení druhého i ve ztížených podmínkách, pozornost vůči odlišnostem, umění odpustit, pochvala a její účinnost, reakce na pochvalu	osob 6, 7
6.	Tvořivost, mezilidské vztahy, iniciativa	rozvíjí představivost, flexibilitu, pozorovací schopnosti, vnímavost, snaží se o originální řešení problému, iniciativně se ujímá úkolu, experimentuje s nabízenými možnostmi, jednoduchými skutky uplatňuje tvořivost v mezilidských vztazích, ve skupině, ve společenství, především v rodině	schopnost spolupráce, ochota, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce, společné plnění úkolů, vztahy ve skupině, ve společenství, elementární prosociálnost - darování, ochota dělit se, povzbuzení, optimismus, budování spolupráce, solidarity, osobitost, tvořivost v mezilidských vztazích, při řešení problémů	osob 6, 10
7.	Komunikace	identifikuje základní city, umí vyjádřit úctu a radosti a bolesti druhých, umí vést rozhovor s druhými o jejich prožitcích, respektuje odlišnost, rozvíjí schopnost zvládnout strach,	usměrnění a kultivace emocí, vyjádření emocí přiměřeným způsobem, komunikace ve ztížených podmínkách, odlišnost a její výhody	osob 3, 6

		hněv, pracovat s afekty , snaží se vyjadřovat emoce přiměřeným způsobem		
7.	Etické aspekty manželství, rodinného a sexuálního života	hlouběji poznává vlastní rodinu, rozpozná a definuje pravidla, která v rodině platí, definuje svoji roli v rodině, roli sourozenců	hlubší poznání rodiny a její hodnoty, role v rodině, pravidla, povinnosti a práva v rodině, nevyslovená pravidla, pochopení rodičů a sourozenců, úcta, sourozenecké konstelace	
7.	Komunikační dovednosti	analyzuje, aplikuje a vyhodnocuje empatii v kolektivu, rozlišuje kognitivní a emocionální složku empatie, rozvíjí schopnost přiměřeně reagovat na kritiku, vyjádřit kritiku konstruktivním způsobem, rozpozná komunikační chyby, učí se uvážlivě a vhodně reagovat v každodenních situacích, rozvíjí schopnost komunikace ve ztížených podmínkách	kognitivní a emocionální empatie , pochopení druhých, empatické naslouchání, pohled na svět očima druhého , empatická reakce	osob 7
7.	Komunikační dovednosti	nahrazuje agresivní a pasivní chování asertivním, neagresivním způsobem obhájí svá práva , umí vyslovit odmítnutí, požádat o laskavost, rozvíjí schopnost čelit tlaku skupiny	asertivní chování, asertivní komunikace a dovednosti , práva a jejich realizace, techniky, fair play, teorie a řešení konfliktu, pozitivní formulace problému	osob 8
7.	Iniciativa a komplexní prosociálnost	identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory, učí se analyzovat manipulační vliv televize a médií, rozpoznává možnost být potenciálním vzorem pro druhé, uvědomuje si význam anonymních hrdinů všedního dne	učení nápodobou, identifikace, autorita a její smysl, vztah k autoritě, vzory a modely veřejné a anonymní prosociálnosti, vzory ve vlastní rodině, zdravá soutěživost, vliv reálných negativních vzorů, kritický přístup k médiím , obrana proti manipulaci, vliv agrese, realita a pseudorealita	medi 5
8.	Etické aspekty manželství, rodinného a sexuálního života	uvědomuje si nutnost zodpovědného přístupu k sexualitě, sebeovládání, respektuje rozdílnost pohlaví , snaží se vnímat mládí jako dobu přípravy na partnerský vztah, uvědomuje si nutnost pečovat o dobré vztahy v rodině	sexuální identita, sexuální zdraví, rozdíly mezi mužem a ženou , zamilovanost, láska, fyzická, psychosociální zralost, nezralé rodičovství, rodina a vztahy mezi jejími členy , předčasný sexuální styk, pohlavní choroby	osob 2, 3, 7
8.	Život a zdraví jako etická hodnota	zaujímá postoj úcty k lidskému životu , rozvíjí pozitivní vztah k nemocným, handicapovaným, starým lidem, uvědomuje si provázanost tělesného a duševního zdraví , zaujímá osobní postoj k problematice euthanasie, potratů, genové manipulace, zaujímá osobní postoj k problematice euthanasie, potratů, genové manipulace vzhledem k lidským právům	život, integrace handicapovaných, moudrost stáří, úcta k němu, vztahy mezi generacemi, tělesné a duševní zdraví , duševní hygiena, lékařská etika - euthanasie, potraty, genové manipulace, hodnota člověka, lidská práva	osob 3, 4 multi 5
8.	Pravda jako etická hodnota	zaujímá osobní postoj ke lži , analyzuje vliv pomluv, uvědomuje si hodnotu cti a dobrého jména	lež, pomluva, nactiutrhání, čest, dobré jméno, poctivost	osob 8, 11
8.	Komunikační dovednosti	rozvíjí schopnost vytvářet hodnotné mezilidské vztahy, komunikuje otevřeně, pravdivě uvědomuje si hodnotu přátelství, uvědomuje si svou zodpovědnost za druhé , aktivně naslouchá druhým, komunikuje s porozuměním pro potřeby druhých, rozvíjí svou identitu ve vztahu s druhými, uvědomuje si nutnost respektovat a potřebu být respektován	přátelství, zodpovědnost za druhé , psychická a fyzická pomoc, nezávislost, respektování , dodržování pravidel hry, autonomie, konformita	osob 7, 8, 11
8.	Komunikační dovednosti	analyzuje konfliktní situaci, navrhuje řešení, uplatňuje asertivní dovednosti, uvědomuje si význam přijatelného kompromisu	konflikt, metody řešení , aplikace asertivních dovedností v konfliktních situacích, konstruktivní kritika, kompromis	osob 8, 11
9.	Zdroje etického poznávání lidstva	orientuje se v základních etických pojmech , rozlišuje kategorie dobra a zla, analyzuje etické aspekty různých životních situací, objasní pojem svědomí , analyzuje aspekty odpuštění, zaujímá tolerantní postoj k lidem s jiným světovým názorem, uvědomuje si význam porozumění mezi všemi lidmi	mravnost, zásady mravnosti, morálka, etika, zdroje etiky, svědomí , hodnotová orientace, pravda, rozlišování, osobní odpovědnost, smysl života, odpuštění, spiritualita, křesťanství a evropská civilizace, tradice křesťanských církví, ekumenismus, světová náboženství, sekty , obrana proti sektám, manipulace s informacemi	osob 11 multi 1, 3, 4
9.	Ekonomické hodnoty	zaujímá osobní postoj k ekonomickým hodnotám, vnímá peníze jako nástroj, nikoli jako cíl, respektuje soukromé i společné vlastnictví, uvědomuje si a na praktických příkladech dokládá význam solidarity, analyzuje ekonomické ctnosti	majetek, peníze, ekonomické ctnosti, vztah mezi ekonomikou a etikou, národní hospodářství	

9.	Etické aspekty ochrany přírody	zaujímá postoj úcty ke všem formám života, rozvíjí vnímání krásy a mnohotvárnosti přírody, uvědomuje si zodpovědnost za životní prostředí, uvědomuje si svůj podíl na vytváření životního prostředí	životní prostředí , formy života a úcta k nim, citový vztah k přírodě, vnímání krásy a mnohotvárnosti přírody, zodpovědnost za životní prostředí , sebeovládání, odpovědnost za své skutky	enviro 3 demo 2
9.	Iniciativa a komplexní prosociálnost	analyzuje a definuje společenské systémy, vztahy mezi nimi, uvědomuje si význam solidarity se sociálně slabšími, uvědomuje si význam boje proti sociálním nespravedlnostem , zaujímá pozitivní postoj k veřejné osobní angažovanosti, je vnímavý k sociálním problémům, v mezích svých možností přispívá k jejich řešení	společenské systémy, skupiny, komplexní prosociálnost, prosociálnost v multikulturní společnosti, celospolečenské problémy, bída světa , země třetího světa, sociální kritika, občanská poslušnost, veřejná osobní angažovanost, nenásilí jako společenský nástroj	osob 7

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6. – 9.	Mezilidské vztahy a komunikace	ovládá základní prvky komunikace , ovládá prvky verbální a neverbální komunikace, uvědomuje si význam aktivního naslouchání	základní komunikační dovednosti , verbální, neverbální komunikace	osob 4, 8
6. – 9.	Důstojnost lidské osoby Pozitivní hodnocení sebe	identifikuje své slabé a silné stránky, uvědomuje si význam důstojnosti lidské osoby, aktivně pracuje na pozitivním vztahu k sobě , na sebedůvěře a řízení svého jednání a chování	pravidla práce ve skupině, osobnost, pozitivní vztah k sobě , lidská práva	osob 4
6. – 9.	Pozitivní hodnocení druhých	snaží se pozitivně hodnotit druhé v běžných i ztížených podmínkách, snaží se pozitivně hodnotit jevy a události, snaží se tolerantně přistupovat k druhým lidem, umí se těšit z radosti a úspěchu jiných	akceptace a pozitivní hodnocení druhého , umění odpustit, pochvala a její účinnost, reakce na pochvalu	osob 6, 7
6. – 9.	Kreativita a iniciativa Přijetí vlastního a společného rozhodnutí	rozvíjí představivost, flexibilitu, pozorovací schopnosti, vnímavost, uplatňuje tvořivost v mezilidských vztazích , především v rodině	schopnost spolupráce, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce, elementární prosociálnost - darování, ochota dělit se, povzbuzení, budování spolupráce, tvořivost v mezilidských vztazích , při řešení problémů	osob 6
6. – 9.	Mezilidské vztahy a komunikace	identifikuje základní city , snaží se vyjadřovat emoce přiměřeným způsobem	usměrnění a kultivace emocí , vyjádření emocí přiměřeným způsobem	osob 3
6. – 9.	Etické aspekty manželství, rodinného a sexuálního života	hlouběji poznává vlastní rodinu, rozpozná pravidla, která v rodině platí, svoji roli v rodině, roli sourozenců	hlubší poznání rodiny, pravidla a práva v rodině	

6. – 9.	Komunikační dovednosti	rozvíjí schopnost přiměřeně reagovat na kritiku	komunikační dovednosti	osob 8
6. – 9.	Komunikační dovednosti	neagresivním způsobem obhájí svá práva , vysloví odmítnutí, požádá o laskavost	asertivní dovednosti	osob 8
6. – 9.	Iniciativa a komplexní prosociálnost	identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory, učí se analyzovat vliv televize a médií	identifikace, vzory prosociálnosti, vliv reálných negativních vzorů	
6. – 9.	Život a zdraví jako etická hodnota	zaujímá postoj úcty k lidskému životu, uvědomuje si provázanost tělesného a duševního zdraví	život, tělesné a duševní zdraví , duševní hygiena,	osob 3, 4
6. – 9.	Pravda jako etická hodnota	zaujímá osobní postoj ke lži	lež, pomluva, poctivost	osob 8
6. – 9.	Komunikační dovednosti	uvědomuje si hodnotu přátelství , uvědomuje si nutnost respektovat a potřebu být respektován	přátelství, respektování , dodržování pravidel hry	osob 7, 11
6. – 9.	Komunikační dovednosti	analyzuje konfliktní situaci	konflikt, metody řešení	osob 8, 11
6. – 9.	Zdroje etického poznávání lidstva	uvědomuje si význam porozumění mezi všemi lidmi	mravnost, morálka	osob 11
6. – 9.	Ochrana přírody a životního prostředí	zaujímá postoj úcty ke všem formám života, rozvíjí vnímání krásy a mnohotvárnosti přírody	formy života, citový vztah k přírodě, odpovědnost za své skutky	demo 2

5.5.4. Náboženská výchova (volitelný předmět A - b)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

V 6. ročníku si žáci mohou zvolit náboženskou nebo etickou výchovu s časovou dotací 1 hodina za týden, ve zvoleném předmětu pokračují až do 9. ročníku. Některá témata jsou společná pro oba zmiňované předměty, proto ač se jedná o volitelné předměty, jsou v nich zařazena průřezová témata.

Výuka se realizuje: ve třídě, v malé či velké herně nebo v kapli, v kostele. Formy realizace: vyučovací hodina. Metody: vyprávění, společné hledání odpovědí na existenciální a věroučné otázky, práce s Písmem svatým a biblickým atlasem, práce s obrazem, modlitba, soutěže, testy.

Náboženská výchova má sloužit k posílení identity žáků, být pomocí při orientaci ve víře, při rozhodování se k víře a k životnímu vedení a má žáky motivovat ke kritickému nasazení se pro společnost. Respektuje svobodu jednotlivých žáků ve vztahu k náboženské víře a současně nabízí orientaci v základní nauce římskokatolického náboženství. Vychází ze základních otázek člověka spojených s hledáním životního smyslu a ukazuje možnost k jeho nalezení. Poukazuje na souvislost mezi tajemstvím transcendence a posledním cílem člověka. Chce rozvíjet a podporovat v žácích základní předpoklady křesťanského životního postoje a jednání. Nabízí pomoc pro orientaci v tomto světě, umožňuje přístup k biblickému poselství, k učení katolické církve, ostatních křesťanských církví a k jejich tradici a otevírá možnost života s církví.

Z tohoto pojetí vyplývají čtyři rámcové cíle, žák má při výuce náboženství získat: schopnost vyrovnat se z křesťanského pohledu se životními otázkami a se základními otázkami lidské existence, schopnost porozumět výrazovým formám církevního života, schopnost vyrovnat se s výpověďmi a požadavky biblické zvěsti a křesťanské víry, znalost stěžejních bodů církevní historie.

Výuka náboženské výchovy se uskutečňuje v těchto tematických okruzích:

1. Povolání a zasvěcení
2. Život z víry
3. Mravouka
4. Misie
5. Církev
6. Příkázání lásky

7. Život a učení Ježíše Krista
8. Svátosti
9. Bible
10. Liturgika
11. Věrouka
12. Mravouka
13. Dary Ducha svatého
14. Ekumenismus
15. Příklady svatých

Provázanost s ostatními předměty

Náboženská výchova je provázána na II. stupni s předměty: dějepis (křesťanství a světová náboženství, historické slohy), zdravý životní styl (rodina, společenství, vztahy), zeměpis (Izrael, památky), přírodopis (vznik světa a člověka), umění a kultura (umělecké slohy a památky), český jazyk (Bible, legenda, křesťanské tradice v literatuře), občanská výchova (rodina, vztahy, rozvojové cíle tisíciletí).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v náboženské výchově (volitelný předmět A – b)

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
objevuje smysl a cíle křesťanské výchovy a učení	na začátku roku seznámí žáky s přehledem učiva a se smyslem křesťanské výchovy
má pozitivní vztah k učení víry	předkládá žákům nauku víry jako poklad svěřený církvi
kriticky posoudí vlastní pokrok na cestě k učení víry	trpělivě vede žáka cestou víry
uplatňuje křesťanské principy v praktickém životě	dává žákům příklad svým vlastním životem
propojuje znaky, symboly a gesta užívané v liturgii s vlastním životem a životem církve	vede žáky k zájmu o prožívání a smyslu liturgie
hledá a nachází odpovědi v existenciálních otázkách člověka	podporuje a vybízí žáky ke kladení existenciálních otázek
kompetence k řešení problémů	
promýšlí a plánuje způsoby řešení problému v duchu křesťanské lásky	představuje žákům Ježíše Krista jako nekonečnou lásku a jedinečného pomocníka
využívá vlastní úsudek, svědomí a zkušenosti	podporuje žáka k odvaze a statečnosti podle evangelia
proniká do síly modlitby	nabízí prožitek společné modlitby
kriticky posuzuje špatné projevy současné společnosti	pomáhá žákům vidět svět z pohledu Boží lásky a milosrdenství
uvědomuje si zodpovědnost za své postoje	povzbuzuje žáka k odvaze a vede ho k pokoře
poznává důležitost praktického žití Ježíšových nároků	na příkladech z evangelia pomáhá žákům, aby se jich Boží slovo osobně dotklo

kompetence komunikativní	
snaží se o laskavost a trpělivost v kontaktu s druhými	vede žáka k neustálé práci na sobě
dokáže ocenit a pochválit snahu druhých	zajišťuje nesoutěživou a objevnou atmosféru, kde bere vážně a s úctou názor druhých
přijímá druhého a je ochotný odpustit	povzbuzuje žáky k bliženecké lásce a k přijetí každého člověka
porozumí tajemství liturgie a pochopí projevy úcty vyjádřené gesty a symboly	představí žákům liturgii jako viditelné znamení našeho projevu k milosrdnému Otci
čerpá sílu k soužití s druhými ze svátosti oltářní	jemně a s láskou uvádí žáky do pokladů svátostí, zvláště svátosti oltářní
kompetence sociální a personální	
podílí se na utváření křesťanského společenství	umožňuje žákům, aby spolupracovali v duchu křesťanské lásky
je otevřený pro potřeby druhých	dbá na dodržování pravidel slušného chování s důrazem na vnímání potřeb slabších
klade otázky a hledá odpovědi	povzbuzuje žáky ke kladení otázek
hledá poučení z vlastních zkušeností a ze zkušeností druhých	přizpůsobuje výuku individuálním potřebám a schopnostem žáků
všímá si slabších, je ochoten jim pomoci	vede žáka k následování Ježíše v jeho nekonečné lásce ke všem, zvláště ke slabým a chudým
projevuje vlastní názor	povzbuzuje žáka k vyjádření vlastního názoru, je ochoten ho vždy vyslechnout
rozhoduje se podle svého svědomí	hovoří k žákům o svědomí jako o pokladu a pomáhá jim jej správně utvářet
buduje vlastní osobnost a úctu k sobě i druhým	představuje žákům Boha jako milujícího Otce, který nás i druhé obdařil všemi potřebnými dary
ovládá a řídí své jednání podle Ježíše Krista	vede žáky k časté modlitbě a četbě Evangelia
kompetence občanské	
projevuje úctu k vnitřním hodnotám každého člověka	předkládá vzory, při nichž si žáci uvědomují úctu ke každému člověku
přemýšlí o konkrétní pomoci těm, kteří to potřebují	nabízí konkrétní možnosti pomoci druhým
má pozitivní přístup k tradicím církve, národa	seznamuje s tradicemi církví, národa
vcítí se do situace druhých	povzbuzuje žáky ke společné modlitbě za druhé
odmítá útlak a násilí, uvědomuje si zodpovědnost za svůj postoj v těchto situacích	povzbuzuje žáky ke společné modlitbě za potřeby světa
informuje druhé a uplatňuje Boží zákony v osobním životě	vybízí žáky ke sdílení se s rodinou a kamarády a tom, co je v hodině zaujalo
chápe zodpovědnost za své chování	podporuje žáky, aby v modlitbě předkládali své slabosti a prosili o pomoc
váží si všech, kteří mu předávají hodnoty evangelia	vybízí žáky k vděčnosti za dar víry a za všechny, kdo mu víru předávají

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6.	Život z víry	rozvíjí svou osobnost ve víře v Boha a ve vztazích k bližním	duše, věčný život, sebeovládání, zodpovědnost,	osob 4, 7

			přátelství s Bohem i lidmi	
6.	Život z víry	uvědomuje si nutnost vytvářet pozitivní vztahy zvláště ve vlastní rodině, váží si dobrých vztahů a chápe cenu přátelství, vnímá své místo ve společenství	vztah k druhým a k sobě, vytváření pozitivních vztahů, společenství, přátelství, rodina jako místo, kde žiji	osob 4, 6, 7, 10
6.	Život z víry	život Ježíše Krista ho povzbuzuje k nesení těžkostí a snášení nepřátelství	evangelium	
6.	Církev	rozliší římskokatolickou církev, prohlubuje znalosti z liturgiky a obsahu mše svaté	římskokatolická církev a církevní příkázání, liturgie - knihy a předměty	
6.	Bible	rozliší knihu od Bible; orientuje se v Bibli	život a víra v Boha, slovo Boží, knihy Bible	
6.	Liturgika	orientuje se v liturgickém roce; vnímá hodnotu liturgických období pro život člověka	liturgický rok, zasvěcené svátky	
6.	Liturgika	uvědomuje si své místo ve společenství (ve společenství církve), vnímá význam gest a postojů (zejména ve slavení liturgie)	moje místo ve společenství, gesta, verbální a neverbální komunikace	osob 4, 8 medi 5
6.	Věrouka	vnímá pravdy křesťanské víry a obsah Creda jako sdělení Boha člověku	základní pravdy křesťanské víry, Credo	
7.	Příkázání lásky	vnímá Boha a jeho Syna ve všech lidech, zvláště v trpících a na okraji společnosti; vnímá bolest a smrt ve světle Ježíšova kříže, smrti a vzkříšení; respektuje odlišnost druhých lidí	blahoslavenství, život Ježíše Krista, utrpení, nemoc, smrt, skutky tělesného a duchovního milosrdenství, misie, charita, odlišnost	osob 3
7.	Příkázání lásky	uvědomuje si potřebu a význam sebeovládání pro život, rozvíjí empatii k druhým	potřeba a význam sebeovládání, naslouchání a empatie	osob 7, 8
7.	Život a učení Ježíše Krista	v Ježíšových podobenstvích objevuje zdroj nezměrné lásky	Boží milosrdenství, Ježíšova podobenství	
7.	Svátosti	vnímá smysl svátostí pro svůj život; vnímá křest jako základní přičlenění ke Kristu a eucharistii jako základní posilu na cestě k Bohu	svátosti, hřích, duše, svědomí	
7.	Věrouka	vnímá stvoření jako velké tajemství, na které se snaží najít odpověď ve světle víry	tajemství stvoření	
7.	Příklady svatých	v životě sv. Petra a Pavla (a vybraných svatých) poznává Boží vedení a lásku ke všem, vnímá pozitivně příklady, vzory lidí kolem nás	život sv. Petra a Pavla, příklady svatých, vzory lidí kolem nás	osob 6
8.	Misie	hledá možnosti, jak pomoci strádajícím, uvědomuje si hodnotu člověka a jeho práva, jaké mu dal Bůh, vytváří si úctu k lidskému životu	misie, hodnota člověka, lidská práva	multi 5
8.	Církev	hlouběji proniká do tajemství vykupitelského díla spásy Ježíše Krista; je seznámen s počátky Ježíšovy církve a s počátky křesťanství u nás	Velikonoce, letnice, první křesťané, 9. - 10. století u nás	

8.	Mravouka	přijímá Desatero a Ježíšova přikázání jako základní nabídku pro směřování svého života	morální učení církve, Desatero, přikázání lásky, Ježíšova přikázání	
8.	Mravouka	vnímá hodnotu manželství a rodinného života	manželství, rodinný život	
8.	Mravouka	uvědomuje si důležitost sebekázně k sobě samému i k druhému člověku, všímá si zkušeností v budování vztahu k druhým a uvědomuje si odpovědnost za své činy, vnímá potřebu výchovy a formace svědomí, hledá řešení konfliktů u Boha, ve světle Desatera a přikázání lásky rozlišuje pravdu a lež	dar života, sebekázeň, vztah k člověku, principy křesťanské etiky, budování vztahu s druhými, konflikt, řešení, pravda, lež, existence vlastního svědomí, odpovědnost za své činy, výchova a formace svědomí, odpuštění	osob 2, 3, 7, 8, 11
8.	Dary Ducha svatého	objevuje své dary i slabosti ve světle víry, naděje a lásky; vnímá Ducha svatého jako mocného pomocníka, uvědomuje si potřebu zvládat stresové situace a jiné potíže s pomocí Boží	Božské ctnosti, kardinální ctnosti, Duch svatý, dary, plody, svátost biřmování, zvládání stresových situací a jiných potíží v životě	osob 4
8.	Příklady svatých	zajímá se o příklady svatých	příklady Panny Marie, svatých a lidí kolem nás	
9.	Povolání a zasvěcení	uvažuje s úctou a pozitivně o různých životních stavech člověka a zodpovědně zvažuje své postoje a skutky ve světle vlastní budoucnosti, vnímá cenu darování sebe sama v manželství či zasvěceném životě, vnímá cenu rodiny, zapojení do společenství chápe pozitivně a přínosně i pro svůj život, seznamuje se s různými typy společenství v církvi, prohlubuje odpovědnost za své skutky, cítí zodpovědnost za životní prostředí	svátost manželství, svátost kněžství, zasvěcený život, zodpovědnost za svou budoucnost, darování sebe sama, zapojení do společenství, význam rodiny, příklady společenství, povolání, odpovědnost za své skutky, zodpovědnost za životní prostředí	osob 7 demo 2 enviro 3
9.	Církev	v církvi nachází své nezastupitelné místo; zajímá se o dění v církvi a zapojuje se podle svých možností do života církve, ze svých zkušeností, kdy poznal nové věci, vyhodnocuje poučení, přijímá vlastní schopnosti a klady jako dary od Boha, je si vědom i svých nedostatků, vnímá potřebu být otevřen pro potřeby druhých, být sdílný a připraven naslouchat, vnímá potřebu zapojit se do společnosti a přinášet světu pravé hodnoty pocházející od Boha, snaží se konat dobré skutky nezištně (prosociálně), snaží se žít v pravdě a odmítá manipulace s informacemi	papež a mládež, biskupové a mládež, společenství v církvi, význam mládeže pro církev poznávání, vyhodnocování, přijetí vlastních schopností, kladů, nedostatků, otevřenost pro druhé, sdílení a naslouchání, zapojení do společnosti,	osob 7, 11 medi 4

			hodnoty, prosociálnost, manipulace s informacemi	
9.	Život a učení Ježíše Krista	vnímá logickou velikost a jedinečnost křesťanství mezi náboženstvími; pokud možno prohlubuje svou víru; chápe cenu milosti posvěcující a snaží se následovat Ježíše Krista	Ježíš Kristus, křesťanství, světová náboženství, dar milosti posvěcující	
9.	Život a učení Ježíše Krista	vnímá důležitost správného svědomí, pravdy a potřeby rozlišování dobra a zla	svědomí, pravda, dobro a zlo	medi 4 osob 11
9.	Liturgika	orientuje se v liturgickém roce, průběhu mše svaté a liturgických předmětech; vnímá význam Velikonoc a každé neděle pro svůj život	liturgický rok, mše svatá, liturgické předměty, symboly, gesta, význam Velikonoc a neděle	
9.	Ekumenismus	respektuje věřící jiných církví, náboženství či ateisty; vnímá odlišnost křesťanských církví a potřeby ekumenismu; rozliší sektu a nepřijímá manipulaci, vnímá hodnotu křesťanství v evropské civilizaci	evangelijní přikázání lásky, křesťanské církve, ekumenismus , sekty, misie, světová náboženství , sekty, tradice křesťanských církví, křesťanství a evropská civilizace	multi 1, 3, 4 glob 1

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6.- 9.	Život z víry	rozvíjí svou osobnost ve víře v Boha a ve vztazích k bližním	duše, věčný život, sebeovládání, zodpovědnost, přátelství s Bohem i lidmi	osob 6, 7
6.- 9.	Život z víry	uvědomuje si nutnost vytvářet pozitivní vztahy zvláště ve vlastní rodině, vážit si dobrých vztahů a chápe cenu přátelství, vnímá své místo ve společenství	vztah k druhým a k sobě, vytváření pozitivních vztahů, společenství, přátelství, rodina jako místo, kde žiji	Osob 6, 7, 10
6.- 9.	Život z víry	život Ježíše Krista ho povzbuzuje k nesení těžkostí a snášení nepřátelství	evangelium	
6.- 9.	Církev	rozliší římskokatolickou církev, prohlubuje znalosti z liturgiky a obsahu mše svaté	římskokatolická církev a církevní přikázání, liturgie - knihy a předměty	
6.- 9.	Bible	rozliší knihu od Bible; orientuje se v Bibli	život a víra v Boha, slovo Boží, knihy Bible	
6.- 9.	Liturgika	orientuje se v liturgickém roce	liturgický rok, zasvěcené svátky	
6.- 9.	Liturgika	uvědomuje si své místo ve společenství (ve společenství církve), vnímá význam gest a postojů (zejména ve slavení liturgie)	moje místo ve společenství, gesta, verbální a neverbální komunikace	osob 2, 5, 8 medi 1

6.- 9.	Věrouka	vnímá pravdy křesťanské víry a obsah Credo jako sdělení Boha člověku	základní pravdy křesťanské víry, Credo	
6.- 9.	Věrouka	prohlubuje prožívání přijatých svátostí; poznává své místo ve farnosti a ve službě druhým	obnovení vztahu s Bohem, obnovení vztahu mezi sebou	osob 5, 6, 7
6.- 9.	Přikázání lásky	uvědomuje si potřebu a význam sebeovládání pro život, rozvíjí empatii k druhým	potřeba a význam sebeovládání, naslouchání a empatie	osob 7, 8
7.	Život a učení Ježíše Krista	v Ježíšových podobanstvích objevuje zdroj nezměrné lásky	Boží milosrdenství, Ježíšova podobanství	
6.- 9.	Svátosti	vnímá smysl svátostí pro svůj život; vnímá křest jako základní přiřazení ke Kristu a eucharistii jako základní posilu na cestě k Bohu	svátosti, hřích, duše, svědomí	
6.- 9.	Bible	uvědomuje si skutečnost, že Bůh člověka vede a neopouští	Bible - cesta do Zaslíbené země, Izrael	
6.- 9.	Církev	vnímá význam společenství církve Kristovy; prohlubuje si poznání o jejím vzniku ve světle velikonočních tajemství; prožívá modlitbu jako živou komunikaci s Bohem, svatými a našimi zemřelými	poslání církve, pozvání k následování Krista, Duch svatý, vzor Panny Marie a svatých, andělů, spojení s církví oslavenou, modlitba za zemřelé	
6.- 9.	Liturgika	prohlubuje poznání, že Bůh si přeje společenství s lidmi a je jim v Ježíši Kristu zcela zvláštním způsobem nablízku; solidarita s chudými a trpícími	Církev, Boží království, Ježíš trpící a oslavený, význam Svatého týdne a Velikonoc v liturgickém roce; solidarita s chudými a trpícími	multi 2, 4
6.- 9.	Věrouka	vnímá s láskou věřící jiného vyznání i ateisty; rozliší křesťanství	křesťanství, judaismus, islám, ateismus	
6.- 9.	Bible	uvědomuje si skutečnost, že Bůh člověka vede a neopouští	Bible - cesta do Zaslíbené země, Izrael	
6.- 9.	Mravouka	vnímá hodnotu manželství a rodinného života	manželství, rodinný život	
6.- 9.	Mravouka	uvědomuje si důležitost sebekázně k sobě samému i k druhému člověku, všímá si zkušeností v budování vztahu k druhým a uvědomuje si odpovědnost za své činy, vnímá potřebu výchovy a formace svědomí, hledá řešení konfliktů u Boha, ve světle Desatera a přikázání lásky rozlišuje pravdu a lež	dar života, sebekázeň, vztah k člověku, principy křesťanské etiky, budování vztahu s druhými, konflikt, řešení, pravda, lež, existence vlastního svědomí, odpovědnost za své činy, výchova a formace svědomí, odpuštění	osob 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8,
6.- 9.	Dary Ducha svatého	objevuje své dary i slabosti ve světle víry, naděje	Božské ctnosti,	osob 4

		a lásky; vnímá Ducha svatého jako mocného pomocníka, uvědomuje si potřebu zvládat stresové situace a jiné potíže s pomocí Boží	kardinální ctnosti, Duch svatý, dary, plody, svátost biřmování, zvládání stresových situací a jiných potíží v životě	
6.- 9.	Příklady svatých	zajímá se o příklady svatých	příklady Panny Marie, svatých a lidí kolem nás	
6.- 9.	Povolání a zasvěcení	vnímá cenu rodiny, zapojení do společenství chápe pozitivně a přínosně i pro svůj život, seznámí se s různými typy společenství v církvi, svátosti, prohlubuje odpovědnost za své skutky, cítí zodpovědnost za životní prostředí	svátost manželství, svátost kněžství, zasvěcený život, zodpovědnost za svou budoucnost, význam rodiny, příklady společenství, povolání, odpovědnost za své skutky, zodpovědnost za životní prostředí	osob 6 demo 2 enviro 1, 4
6.- 9.	Církev	snaží se konat dobré skutky nezištně (prosociálně), snaží se žít v pravdě a odmítá manipulace s informacemi	otevřenost pro druhé, sdílení a naslouchání, zapojení do společnosti, hodnoty, prosociálnost, manipulace s informacemi	osob 7, 11 medi 4
6.- 9.	Věrouka	objevuje víru jako milost a dar pro svůj život, rodinu, přátele a celý svět	svět - náš společný dům, dar milosti pro všechny, modlitba	
6.- 9.	Církev	proniká do organizace a hierarchie církve	papež, biskupové, kněží, diecéze v ČR	
6.- 9.	Život a učení Ježíše Krista	vnímá důležitost správného svědomí, pravdy a potřebu rozlišování dobra a zla	svědomí, pravda, dobro a zlo	medi 4 osob 11
6.- 9.	Liturgika	orientuje se v liturgickém roce, průběhu mše svaté a liturgických předmětech; vnímá význam Velikonoc a každé neděle pro svůj život	liturgický rok, mše svatá, liturgické předměty, symboly, gesta, význam Velikonoc a neděle	
6.- 9.	Ekumenismus	respektuje věřící jiných církví, náboženství či ateisty; vnímá odlišnost křesťanských církví a potřebu ekumenismu; rozliší sektu a nepřijímá manipulaci, vnímá hodnotu křesťanství v evropské civilizaci	evangelijní přikázání lásky, křesťanské církve, ekumenismus , sekty, misie, světová náboženství , sekty, tradice křesťanských církví, křesťanství a evropská civilizace	multi 1, 3, 4 glob 1

5.6. Člověk a příroda

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznání žákům I. stupně základního vzdělávání. Cílem je vést žáka k poznávání a zkoumání přírody, přírodních jevů a zákonitostí. Výukou je podporováno kritické myšlení a logické uvažování. Žáci se učí vytvářet hypotézy, pozorovat, experimentovat, měřit a vysvětlovat přírodní jevy. Všechna výuka je dávana do kontextu s ochranou životního prostředí, udržitelností vývoje společnosti a zdravím.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim se lépe orientovat v běžném životě.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda je realizována na II. stupni v povinných vyučovacích předmětech: fyzika (6. – 9. ročník), chemie (8. – 9. ročník), přírodopis (6. – 9. ročník) a zeměpis (6. – 9. ročník). Výuka je doplněna možností výběru povinně volitelného fyzikálního, chemického nebo přírodovědného praktika v 9. ročníku.

5.6.1. Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Předmět fyzika je vyučován v 6. – 8. ročníku jako povinný předmět v dotaci 2 hodiny týdně, v 9. ročníku v rozsahu 1 vyučovací hodiny týdně (v 6. ročníku je 1 hodina využita z disponibilní hodinové dotace). Předmět se vyučuje převážně v učebně fyziky. Formy realizace: vyučovací hodina, exkurze, projekty.

Ve fyzice žáci poznávají zákonitosti přírodních jevů a procesů, vlivy lidské činnosti na životní prostředí. Získávají dovednosti nutné k pozorování a experimentování a pracovní činnosti, k pochopení a využívání současných moderních technologií.

Vzdělávací obsah předmětu je tvořen následujícími tematickými okruhy:

Práce s laboratorní technikou

Látky a tělesa

Pohyb těles, síly

Mechanické vlastnosti tekutin

Energie

Zvukové děje

Elektromagnetické a světelné děje

Vesmír

Provázanost s ostatními předměty

Předmět fyzika je provázán s následujícími předměty: matematika (výpočty, vztahy, veličiny, úlohy o pohybu), chemie (fyzikální veličiny, jejich měření, tabulky, grafy, pevné látky, kapaliny a plyny, vlastnosti, stavba látek, atmosféra Země, změny skupenství, teplota a teplo, vedení elektrického proudu v kapalinách a plynech, ionty), přírodopis (vznik a stavba Země, sluneční soustava, vliv záření na člověka – ochrana), zeměpis (gravitační síla Země, měření teploty, atmosféra Země, atmosférický tlak, sluneční soustava, jaderné elektrárny, fyzikální vlastnosti Země), svět práce (elektrické spotřebiče v domácnosti, ochrana před úrazem a první pomoc, jednoduché stroje, rozvodná el. síť), dějepis (objevování zákonů, významné vynálezy), informatika (práce s PC, tabulky, grafy), výtvarná výchova (náčrty, kresby, schémata), český jazyk (popis pracovního postupu).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie ve fyzice

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
plánuje své učení; používá správnou terminologii	seznámí žáky s přehledem učiva a výstupy; dbá na užívání správné terminologie
pracuje s různými informačními zdroji a pomůckami; vyhledává a třídí informace	používá různé informační zdroje a pomůcky
kompetence k řešení problémů	
podporuje znalosti z různých oborů	zadáva úkoly z různých oborů
poznává podstatu fungování jednoduchých zařízení, rozhoduje se a jedná v závislosti na bezpečnosti a ochraně zdraví	zařazuje činnosti, během nichž se žáci seznamují s podstatou fungování různých jednoduchých zařízení
kompetence komunikativní	
vyjadřuje se kultivovaně; argumentuje a obhajuje vlastní názor; naslouchá a zapojuje se do diskuze	zapojuje žáky různými formami do diskuze
kompetence sociální a personální	
komunikuje a jedná samostatně i ve skupině; dodržuje pravidla slušného chování	umožňuje žákům pracovat ve skupinách; dbá na dodržování pravidel slušného chování
kompetence občanské	
chová se odpovědně; vytváří si vztah k procesům probíhajícím v přírodě	předkládá aktivity, které jsou svým obsahem zaměřeny na souvislost mezi chováním jedince a globálními problémy
kompetence pracovní	
vytváří si pracovní návyky v jednoduchých samostatných činnostech (laboratorní úlohy, provádění pokusů)	zařazuje samostatné úkoly
bezpečně používá pomůcky při jednotlivých činnostech, rozhoduje a jedná v závislosti na bezpečnosti a ochraně zdraví	dbá na dodržování bezpečnosti při práci

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6. – 9.	Práce s laboratorní technikou	zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce, zformuluje závěry, ke kterým dospěl	laboratorní protokol	
6. – 9.	Práce s laboratorní technikou	pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a laboratorními pomůckami; zachovává základní pravidla při zacházení s elektrickými zařízeními	vybavení laboratoře	
6.	Látky a tělesa	rozdělí látky podle skupenství ve vztahu k jejich částicové stavbě, vysvětlí pojem síla	vlastnosti a skupenství látek, síla, gravitační síla a pole, měření síly, částicová stavba, difuze, atomy a molekuly	

6.	Látky a tělesa	vysvětlí jev elektrování těles a pojmu elektrické pole, popíše model atomu	elektrování těles, elektrické pole, model atomu	
6.	Látky a tělesa	vysvětlí vlastnosti magnetu a jeho pole	magnety, magnetizace látky, magnetického pole	
6.	Látky a tělesa	změří vhodnými měřidly délku, hmotnost, objem, čas a teplotu, použije s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem, chápe změny objemu a délky tělesa při zahřívání a ochlazování	měření délky (jednotky, měřidla), měření objemu tělesa (jednotky, měření objemu kapalin a pevného tělesa), měření hmotnosti tělesa (jednotky, měření hmotnosti pevných těles a kapalin), hustota (hustota látky, výpočet hustoty látky, výpočet hmotnosti tělesa), měření času (jednotky, měření času), měření teploty tělesa (změna objemu pevných těles při zahřívání nebo při ochlazování, změna objemu kapalin a plynů při zahřívání nebo při ochlazování), teploměr, jednotky, změna teploty vzduchu v průběhu času	
6.	Elektromagnetické a světelné děje	nakreslí schéma jednoduchého elektrického obvodu, sestaví jednoduchý elektrický obvod, vysvětlí rozdíl mezi vodičem a izolantem, dodržuje pravidla bezpečnosti při zacházení s elektrickými spotřebiči	jednoduchý elektrický obvod, vodič a izolant, elektrické spotřebiče	
7.	Pohyb těles, síly	určí, jaký druh pohybu koná těleso vzhledem k jinému tělesu, aplikuje vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	klid a pohyb tělesa, popis pohybu tělesa – rovnoměrný, nerovnoměrný, přímočarý a křivočarý, rychlost a dráha při rovnoměrném pohybu tělesa, průměrná rychlost	
7.	Pohyb těles, síly	změří a znázorní sílu a dvojice sil, odlišuje hmotnost a gravitační sílu, určí těžiště tělesa	znázornění síly, gravitační síla a hmotnost tělesa, skládání dvou sil stejného směru, skládání dvou sil opačného směru, rovnováha dvou sil, těžiště tělesa	

7.	Pohyb těles, síly	předpoví chování tělesa při pohybu	urychlující a brzdící účinky na těleso, zákon setrvačnosti, zákon vzájemného působení dvou těles	
7.	Pohyb těles, síly	posoudí a uvede příklady, kdy je páka v rovnováze, uvede příklady využití páky v praxi	účinek síly na těleso otáčivé kolem pevné osy, páka, rovnovážná poloha páky, užití páky	
7.	Pohyb těles, síly	zdůvodní, kdy je vhodné zvětšovat nebo zmenšovat velikost tlaku a tření, uvede příklady využití tlaku a tření v praxi	tlaková síla, tlak, tlak v praxi, třecí síla, měření třecí síly, tření v praxi	
7.	Mechanické vlastnosti tekutin	popíše vlastnosti a zákonitosti tlaku v kapalině a vyřeší konkrétní úlohy, předpoví působení sil působících na těleso v kapalině	tlak v kapalině, hydraulická zařízení, účinky gravitační síly Země na kapalinu, hydrostatický tlak, vztlková síla působící na těleso v kapalině, Archimédův zákon, potápění, plavání a vznášení se stejnorodého tělesa v kapalině, plavání nestejnorodých těles	
7.	Mechanické vlastnosti tekutin	popíše vlastnosti a zákonitosti tlaku v plynu, předpoví působení sil působících na těleso atmosféře	atmosféra Země, atmosférický tlak, měření a změny atmosférického tlaku, vztlková síla působící na těleso v atmosféře Země, tlak plynu v uzavřené nádobě, manometr	
7.	Elektromagnetické a světelné děje	charakterizuje přímočaré šíření světla, popíše měsíční fáze a stín, uvede hodnotu rychlosti světla	světelné zdroje, šíření světla, měsíční fáze, stín, rychlost světla	
8.	Energie	stanoví, kdy koná těleso práci, určí změnu energie tělesa	práce, práce při zvedání tělesa kladkami, výkon, účinnost; pohybová energie tělesa, polohová energie tělesa, vzájemná změna polohové a pohybové energie tělesa	
8.	Energie	charakterizuje pojem teplo, rozhodne, kdy těleso teplo přijme a kdy odevzdá, vysvětlí, jak probíhá tepelná výměna v určitých případech; popíše možnosti využití sluneční energie člověkem	zahřívání těles při tření, tepelná výměna, teplo, měrná tepelná kapacita látky, měření přidaného a odevzdaného	enviro 2

			tepla při tepelné výměně, tepelná výměna prouděním, tepelné záření, využití energie slunečního záření	
8.	Energie	porovná a vyjmenuje změny skupenství látek	změny skupenství látky, tání a tuhnutí, vypařování, var, kapalnění	
8.	Elektromagnetické a světelné zdroje	popíše chování vodiče a izolantu v elektrickém poli	elektroskop, jednotka elektrického náboje, vodič a izolant v elektrickém poli, siločáry elektrického pole	
8.	Elektromagnetické a světelné zdroje	sestaví elektrický obvod, změří elektrický proud a elektrické napětí, vyjmenuje vlastnosti vodiče, využívá Ohmův zákon při řešení příkladů a úloh, řeší úlohy pro výpočet elektrické práce a elektrické energie	elektrický proud, měření elektrického proudu, měření elektrického napětí, zdroje elektrického napětí, Ohmův zákon, elektrický odpor, závislost elektrického proudu na vlastnostech vodiče, výsledný odpor rezistorů spojených v elektrickém obvodu za sebou a vedle sebe, reostat, dělič napětí, (potenciometr), elektrická práce, elektrická energie, výkon elektrického proudu	
8.	Zvukové děje	identifikuje zdroj zvuku a analyzuje vlastnosti prostředí pro šíření zvuku; popíše důsledky nadměrného hluku na zdraví člověka, uvede možnosti a způsoby ochrany před nadměrným zvukem	zvukový rozruch, šíření zvukového rozruchu prostředím, tón, výška tónu, ucho jako přijímač zvuku, nucené chvění, rezonance, odraz zvuku, ochrana před nadměrným zvukem	enviro 4
9.	Elektromagnetické a světelné děje	rozumí poznatkům o působení magnetického pole na cívku s proudem, vlivu změn magnetického pole na okolí cívky a vzniku indukovaného napětí, popíše princip elektromotoru a elektromagnetu	magnetické pole cívky s proudem, elektromagnet a jeho užití, působení magnetického pole na cívku s proudem, elektromotor,	

			elektromagnetická indukce	
9.	Elektromagnetické a světelné děje	porovná rozdíl mezi stejnoměrným a střídavým proudem, charakterizuje vlastnosti střídavého proudu	vznik střídavého proudu, měření střídavého proudu a střídavého napětí, transformátory, rozvodná elektrická síť,	
9.	Elektromagnetické a světelné děje	popíše vedení elektrického proudu v kapalinách a v plynech	vedení elektrického proudu v kapalinách, vedení elektrického proudu v plynech; elektrolýza, galvanický článek	
9.	Elektromagnetické a světelné děje	rozlišuje pojmy vodič, izolant a polovodič, popíše princip PN přechodu, charakterizuje vlastnosti a využití polovodičů	změna odporu polovodičů, polovodiče typu N a P, polovodičová dioda, dioda jako usměrňovač, součástky s jedním přechodem PN	
9.	Elektromagnetické a světelné děje	dodržuje základní bezpečnostní pravidla při práci s elektrickými spotřebiči, poskytne vhodnou první pomoc při úrazu elektrickým proudem	elektrické spotřebiče v domácnosti, ochrana před úrazem a první pomoc při úrazu elektrickým proudem	
9.	Elektromagnetické a světelné děje	rozdělí do skupin elektromagnetické záření	elektromagnetické vlny a záření, zdroje záření	
9.	Elektromagnetické a světelné děje	rozumí zákonu odrazu světla, vysvětlí zobrazení zrcadly, kdy a jak se láme světlo, popíše optické vlastnosti lidského oka, popíše princip lupy, mikroskopu a dalekohledu	zákon odrazu světla, zrcadla, lom světla, čočky, optické vlastnosti oka, lupa a mikroskop, dalekohledy	
9.	Energie	vyjmenuje typy elektráren a posoudí jejich vliv na životní prostředí	elektrárny	enviro 3, 4
9.	Energie	zváží užitečnost jaderných elektráren, jednoduše popíše části a princip jaderné elektrárny, posoudí vliv jaderné elektrárny na životní prostředí	atomová jádra, radioaktivita, využití jaderného záření, jaderné reakce, uvolňování jaderné energie, jaderný reaktor, jaderná energetika, ochrana před zářeními	enviro 3, 4
9.	Energie	objasní pozitivní vliv alternativních zdrojů energie na životní prostředí	alternativní zdroje energie	enviro 3, 4
9.	Vesmír	vyjmenuje a porovná planety sluneční soustavy, odliší hvězdu od planety, objasní na základě poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet	sluneční soustava, naše galaxie	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6.	Mechanické vlastnosti tekutin	zná využití zákonitostí tlaku a přetlaku v praktických činnostech•	Pascalův zákon, hydrostatický a atmosférický tlak, Archimédův zákon	medi 2
6.	Pohyb těles	rozumí pojmům těleso, síla, pohyb, skupenství hmoty	pojmy těleso, síla, pohyb, skupenství	
6.	Pohyb těles	rozdělí látky podle vlastností, vysvětlí pojem síla	vlastnosti a skupenství látek	
6.	Pohyb těles	pozná, zda je těleso v klidu či v pohybu	pohyb a klid těles	
6.	Pohyb těles	rozezná, zda na těleso působí síla	setrvačnost, síla, tlak, tření; gravitační síla a pole, měření síly,	
6.	Látky a tělesa	změří vhodnými měřidly délku, hmotnost, objem a čas	měření délky (jednotky, měřidla), měření objemu tělesa (jednotky, měření objemu tělesa), měření hmotnosti tělesa (jednotky, měření hmotnosti těles), měření času (jednotky, měření času),	
6.	Pohyb těles	seznámí se základním vztahem mezi rychlostí, dráhou a časem	práce a výkon	
6.	Pohyb těles	rozpozná a předvídá změnu pohybu těles při působení síly, seznámí se s možným využitím v praxi	působení sil stejných a opačných směrů na těleso; jednoduché stroje, spalovací motory	
6.	Energie	zná vzájemný vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (bez vzorců a výpočtů) •	formy energie, přeměny skupenství – tání a tuhnutí skupenské teplo tání, vypařování a kapalnění, bod varu a tuhnutí kapaliny	enviro 4 glob 3
6.	Energie	rozpozná skupenství látek	skupenství látek	
6.	Zvukové děje	rozpozná zdroje zvuku, jeho šíření a odraz •	vznik a zdroje zvuku, šíření a rychlost zvuku, odraz zvuku	enviro 4 osob 10
6.	Zvukové děje	posoudí vliv nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka	škodlivost zvuku, ochrana před nadměrným hlukem, ozvěna	enviro 3
7.	Pohyb těles; síly	pochozí pojem těleso, síla, pohyb, skupenství hmoty•	pojmy těleso, síla, pohyb, skupenství	medi 2

7.	Pohyb těles; síly	pozná, zda je těleso v klidu či v pohybu	pohyb a klid těles	
7.	Pohyb těles; síly	rozezná, zda na těleso působí síla	setrvačnost, síla, tlak, tření; gravitační síla a pole, měření síly,	
7.	Pohyb těles; síly	Seznámí se se základním vztahem mezi rychlostí, dráhou a časem	práce a výkon	
7.	Pohyb těles; síly	rozpozná a předvídat změnu pohybu těles při působení síly, seznámí se s možným využitím v praxi	působení sil stejných a opačných směrů na těleso; jednoduché stroje, spalovací motory	
7.	Energie	zná vzájemný vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (bez vzorců a výpočtů) •, rozpozná, vzájemné přeměny různých forem energie, jejich přenosu a využití	formy energie, přeměny skupenství – tání a tuhnutí skupenské teplo tání, vypařování a kapalnění, bod varu a tuhnutí kapaliny	enviro 4 glob 3
7.	Energie	rozpozná skupenství látek	skupenství látek	
7.	Zvukové děje	rozpozná zdroje zvuku, jeho šíření a odraz •	vznik a zdroje zvuku, šíření a rychlost zvuku, odraz zvuku	enviro 4 osob 10
7.	Zvukové děje	posoudí vliv nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka	škodlivost zvuku, ochrana před nadměrným hlukem, ozvěna	enviro 3
7.	Mechanické vlastnosti tekutin	zná využití zákonitostí tlaku a přetlaku v praktických činnostech •	tlak v kapalině, hydrostatický tlak, vztahová síla působící na těleso v kapalině, Archimédův zákon, potápění, plavání a vznášení se stejnorodého tělesa v kapalině, plavání nestejnorodých těles	osob 10 medi 2
8.	Energie	Rozezná v jednoduchých příkladech teplo přijaté či odevzdané tělesem	zahřívání těles při tření, tepelná výměna, teplo, měrná tepelná kapacita látky	
8.	Elektromagnetické a světelné děje	Seznámí se se základy vzniku elektromagnetismu; s formami elektromagnetismu, elektřinou a magnetismem •	elektrické vodiče a nevodiče	enviro 4
8.	Elektromagnetické a světelné děje	zná zdroje elektrického proudu	zdroje napětí – baterie, akumulátor	
8.	Elektromagnetické a světelné děje	rozliší vodič a izolant	elektrické vodiče a nevodiče	
8.	Elektromagnetické a světelné děje	sestaví podle schématu jednoduchý elektrický obvod, umí bezpečně zapojit jednoduché elektrospotřebiče	bezpečné manipulace s el.	

		do obvodu	přístroji	
8.	Elektromagnetické a světelné děje	zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními	bezpečné manipulace s el. přístroji; první pomoc při zasažení elektrickým proudem	
8.	Elektromagnetické a světelné děje	ví, jak se měří spotřeba el. energie v domácnosti a jaká je spotřeba; dokáže vypočítat cenu spotřebované el. energie pomocí kalkulátoru	měření elektrického proudu a napětí; jednotky el. proudu a napětí; elektroměr; spotřeba energie v domácnosti, ve škole	enviro 4
8.	Vesmír	zná planety sluneční soustavy a jejich postavení vzhledem ke Slunci, odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností, osvojí si základní vědomosti o Zemi jako o vesmírném tělese a jejím postavení ve vesmíru	sluneční soustava, planety a hvězdy,	
8.	Vesmír	umí vysvětlit pohyb vesmírných těles, objasní pohyb planety Země kolem Slunce a Měsíce kolem Země	pohyb vesmírných těles, měsíční fáze	
9.	Elektromagnetické a světelné děje	chápe způsob šíření světla v prostředí, rozpozná, zda těleso je či není zdrojem světla	zdroje světla, rychlost světla v různých prostředích	enviro 4
9.	Elektromagnetické a světelné děje	rozlišuje spojnou čočku od rozptylky	odraz světla, zrcadla (druhy a využití)	
9.	Elektromagnetické a světelné děje	Ví, kde se jaké optické přístroje používají (v běžné denní praxi)	optické přístroje (využití)	
9.	Energie	pozná druhy magnetů a jejich praktické využití; zná základy využití magnetismu v praxi	magnety přírodní a umělé; magnet dočasný a trvalý; magnetické pole Země; použití elektromagnetu v praxi (zvonek, telefon)	enviro 4 glob 3
9.	Energie	umí jednoduše vysvětlit princip vzniku elektrické energie v elektrárnách a její přenos ke spotřebiteli	elektrárny – druhy – vliv na živ. prostředí; přenos elektrické energie - transformátory	enviro 3, 4
9.	Energie	pozná výhody a nevýhody využívání různých elektrických zdrojů; vyjmenuje typy elektráren a posoudí jejich vliv na životní prostředí	elektrické spotřebiče v domácnosti, ochrana před úrazem a první pomoc při úrazu elektrickým proudem; elektrárny	enviro 3, 4 glob 3

5.6.2. Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Předmět chemie je zařazen do vzdělávací oblasti Člověk a příroda a je vyučován v 8. a 9. ročníku s časovou dotací dvou hodin týdně v každém ročníku (v 8. ročníku byl předmět posílen 1 hodinou z disponibilní hodinové dotace).

Výuka probíhá zpravidla v odborné pracovně chemie – přírodopisu. Lze využít též počítačovou učebnu. Při praktických laboratorních pracích se žáci dělí na skupiny v souladu s dodržováním bezpečnosti práce. Výuka se realizuje též formou exkurzí a různými projekty. Žáci rozvíjejí všechny dovednosti práce s laboratorní technikou, dovednosti objektivně pozorovat, experimentovat a měřit. Žáci zkoumají příčiny přírodních procesů, řeší zadané problémy a učí se vysvětlovat pozorované jevy.

Důležitou součástí je získávání poznatků o působení chemických látek na životní prostředí, přírodu a zdraví a uplatňování principů udržitelného rozvoje. Všechny poznatky jsou dány do souvislostí s podmínkami regionu, ČR, Evropské unie.

Vzdělávací obsah předmětu je rozdělen na tyto tematické okruhy:

Pozorování, pokus, bezpečnost práce

Směsi

Částicové složení látek a chemické prvky

Chemické reakce

Anorganické sloučeniny

Organické sloučeniny

Chemie a společnost

Provázanost s ostatními předměty

Chemie je tematicky provázána zejména s následujícími předměty: fyzika (práce s laboratorní technikou, měření vlastností látek a těles, vlastnosti kapalin a plynů, atomy), matematika (výpočty, vztahy, veličiny, úlohy o směsích), přírodopis (vitamíny, fotosyntéza, voda), zeměpis (nerostné bohatství vybraných regionů), zdravý životní styl (drogy, léčiva, zdravá výživa), svět práce (chemikálie v domácnosti a zacházení s nimi), informatika (práce s PC – tabulky, grafy). Některé poznatky a dovednosti týkající se ochrany osob před nebezpečnými látkami žáci získávají při každoročním Krizovém dnu.

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v chemii

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
organizuje a plánuje činnosti	zadáva takové úlohy, jejichž vyřešení zvládnou žáci samostatným plánováním a organizováním činností
vyhledává informace o chemických prvcích a sloučeninách	zadáva úlohy zaměřené na zjišťování informací
využívá chemické poznatky v praktickém životě	předkládá žákům úlohy z běžného života
samostatně experimentuje a pozoruje	předkládá žákům laboratorní cvičení, která jim umožní samostatně experimentovat
kompetence k řešení problémů	
aplikuje již známé postupy v nových situacích	předkládá žákům složitější úlohy, které navazují na předešlé učivo
užívá matematické postupy	zadáva úlohy zaměřené na výpočty
kompetence komunikativní	
správně formuluje obsah textu	zadáva úlohy, které vyžadují správné pochopení a orientaci v textu
dokáže převádět chemické vzorce na chemické názvy, číst z grafů, vyhledávat informace v tabulkách	umožní žákům pracovat s různými chemickými tabulkami
na základě vhodné argumentace obhájí své názory	zadáva úkoly vyžadující formulaci myšlenek, dohlíží na logickou návaznost obsahové stránky
kompetence sociální a personální	
zlepšuje svůj ústní projev	požaduje po žácích srozumitelný ústní projev
dokáže pracovat ve skupinách se zachováním pravidel slušného a ohleduplného jednání	zadáva žákům práci ve skupinách, dohlíží na dodržování pravidel slušného chování
kompetence občanské	
dbá na bezpečnou manipulaci s chemikáliemi	upozorňuje žáky na nebezpečné vlastnosti chemikálií a nutnost bezpečné manipulace s nimi. Organizuje exkurzi do chemických laboratoří na SPŠCh Brno
třídí odpad, šetří energiemi, má kladný vztah k ochraně přírody	organizuje exkurzi do spalovny odpadů Sako Brno. Zadává projekty zaměřené na spotřeby energií
kompetence pracovní	
bezpečně používá chemické nádobí a chemikálie	předvádí správné sestavování chemických aparatur, bezpečnou manipulaci s chemickým sklem a chemikáliemi
dodržuje pravidla práce při laboratorních cvičeních	dává návod na laboratorní práce a dohlíží na dodržování pravidel práce
získává praktické i teoretické informace o šetření energiemi	zadáva projekty, jimiž žáci zjišťují spotřeby energií v domácnostech

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
8. – 9.	Pozorování, pokus, bezpečnost práce	zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce, zformuluje závěry, ke kterým dospěl	laboratorní protokol	
8. – 9.	Pozorování, pokus,	rozliší vlastnosti látek (rozdílné, společné) vlastním	vlastnosti látek,	

	bezpečnost práce	pozorováním, rozpozná a vysvětlí přeměny skupenství v praxi, bezpečně manipuluje s chemikáliemi a používá chemické sklo a nádobí	skupenství látek, nebezpečné látky, vybavení laboratoře	
8.	Směsi	rozlišuje směsi a chemické látky, navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek	směsi – stejnorodé, různorodé směsi, dělení složek směsí	
8.	Směsi	vypočítá koncentraci roztoku (w), navrhne postup přípravy a aplikace v praxi	koncentrace, nasycený roztok	
8.	Směsi	rozliší druhy vod, specifikuje jejich vlastnosti a užití a uspořádá podle daných kritérií; posoudí důležitost vody pro život člověka	voda – druhy, užití	enviro 2
8.	Směsi	pojmenuje složky vzduchu a uvede příklady jejich užití; posoudí důležitost vzduchu pro život člověka	vzduch – složky, užití	enviro 2
8.	Částicové složení látek, chemické prvky	pojmenuje a rozlišuje částice (atom, molekula, iont, p+, e-, n o) a aplikuje tyto znalosti při určování stavby atomů jednotlivých prvků	stavba atomu, stavba iontů, prvky a jejich vlastnosti	
8.	Částicové složení látek, chemické prvky	orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, používá zkratky pro vybrané prvky soustavy, rozlišuje chemické prvky a sloučeniny, typy chemických vazeb	periodická soustava prvků, periodický zákon, chemická vazba	
8.	Částicové složení látek, chemické prvky	aplikuje znalost protonového čísla na stavbu atomů, vyvozuje některé vlastnosti prvků z jejich stavby atomů a postavení v periodické tabulce (vyvodí souvislosti)	protonové číslo, vlastnosti nejvýznamnějších prvků (O, H)	
8.	Částicové složení látek, chemické prvky	rozpozná vybrané kovy a nekovy, vyjmenuje a charakterizuje nejznámější kovy a slitiny	halogeny, alkalické kovy	
8.	Chemické reakce	aplikuje zákon zachování hmotnosti na sestavování chemických rovnic, vypočítá molární hmotnost sloučenin, přečte chemickou rovnici	zákon zachování hmotnosti, molární hmotnost	
8.	Chemické reakce	rozlišuje výchozí látky a produkty	chemické rovnice, stechiometrický koeficient, klasifikace reakcí	
8.	Chemické reakce	aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících rychlost chemické reakce na bezpečnost práce s chemikáliemi	faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí	
8.	Anorganické sloučeniny	porovná vlastnosti a užití vybraných oxidů, kyselin a hydroxidů	oxidační číslo	
8.	Anorganické sloučeniny	pracuje s oxidačním číslem a sestavuje vzorce halogenidů, aplikuje algoritmus na sestavování vzorců oxidů, kyselin, hydroxidů, uvede příklady poleptání a zdůvodní použití ochranných postupů (kyseliny a hydroxidy); posoudí a vysvětlí vliv těchto látek na životní prostředí	halogenidy, oxidy, kyseliny, hydroxidy - názvosloví, vlastnosti a použití vybraných sloučenin, vliv na životní prostředí	enviro 2
8.	Anorganické sloučeniny	orientuje se na stupnici pH a dokáže změřit pH roztoků indikátorovým papírkem, porozumí reakci neutralizace a vysvětlí její použití v praxi	neutralizace, pH	
8.	Anorganické sloučeniny	popíše vlastnosti a užití solí, aplikuje algoritmus pro sestavování vzorců chemických sloučenin na složitější vzorce solí, hydrogensolí a hydráty solí	solí – vlastnosti, vzorce, užití vybraných solí	
8.	Anorganické sloučeniny	vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet, uvede příklady opatření, kterými jim lze předcházet	kyselé deště	enviro 3
8.	Chemie a společnost	objasní význam průmyslových hnojiv a posoudí jejich vliv na životní prostředí; popíše složení, vlastnosti a použití nejznámějších stavebních pojmů	průmyslová hnojiva , tepelně zpracovávané	enviro 3

			materiály	
9.	Pozorování, pokus, bezpečnost práce	objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek	havárie s únikem nebezpečných látek	
9.	Pozorování, pokus, bezpečnost práce	prezentuje zábavné chemické pokusy před žáky I. stupně	prezentace pokusů	medi 6
9.	Směsi	vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení, vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek	molární hmotnost, hmotnostní zlomek, roztoky koncentrované a zředěné, nasycený a nenasycený roztok, látková koncentrace	
9.	Směsi	uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a v domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečišťování; porovná možnosti přístupu k pitné vodě v různých regionech světa	voda •, vzduch - znečišťování	enviro 3 glob 1
9.	Chemické reakce	rozlišuje typy reakcí - neutralizace x redox, zdůvodní průběh těchto reakcí, dá do souvislosti chemické děje při korozi a způsob ochrany kovů, aplikuje znalost řady reaktivity kovů na průběh a využití elektrochemických jevů v praxi; orientuje se v energetické bilanci chemických reakcí	redox reakce, výroba Fe a oceli, koroze, reaktivita kovů, elektrolýza a galvanické články; endotermní a exotermní reakce	
9.	Organické sloučeniny	uvede příklady fosilních a průmyslově vyráběných paliv, popíše jejich vlastnosti a zhodnotí jejich využívání, posoudí vliv spalování paliv na životní prostředí	fosilní paliva (uhlí, ropa, zemní plyn), průmyslově vyráběná paliva	enviro 3
9.	Organické sloučeniny	rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	uhlovodíky – alkany, alkeny, alkiny, areny	
9.	Organické sloučeniny	rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich vlastnosti a užití v praxi, aplikuje znalost vlastností organických sloučenin na bezpečnost práce při užití v praxi	deriváty uhlovodíků - vlastnosti, užití, nebezpečnost; halogenderiváty, alkoholy, aldehydy, ketony, organické kyseliny, esterifikace	
9.	Organické sloučeniny	orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy, určí podmínky pro aktivní fotosyntézu	fotosyntéza	
9.	Organické sloučeniny	uvede vlastnosti sacharidů, tuků, bílkovin, vitamínů a jejich vliv na výživu	lipidy, sacharidy, bílkoviny, vitaminy	
9.	Chemie a společnost	popíše vybrané druhy plastů , jejich vlastnosti a uvede příklady jejich použití a dopad na životní prostředí a zdraví člověka	plasty a syntetická vlákna	enviro 3
9.	Chemie a společnost	aplikuje znalosti o vlastnostech chemických látek na jejich bezpečné použití v životě, posoudí jejich vliv na životní prostředí a zdraví člověka	chemická výroba, otravné látky, pesticidy	enviro 3
9.	Chemie a společnost	zhodnotí využívání surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje	chemie a životní prostředí	enviro 2
9.	Chemie a společnost	aplikuje znalosti o vzniku a hašení požárů na řešení modelových situací v praxi	vznik požárů, požární ochrana	
9.	Chemie a společnost	posoudí a zváží vliv reklamy na zdravý životní styl	zdravá výživa	medi 2

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
8. - 9.	Pozorování, pokus, bezpečnost práce	rozliší vlastnosti látek (rozdílné, společné) vlastním pozorováním, rozpozná a vysvětlí přeměny skupenství v praxi, bezpečně manipuluje s běžně používanými chemikáliemi, umí reagovat na případy úniku nebezpečných látek	vlastnosti látek, skupenství látek, nebezpečné látky,	
8.	Směsi	rozliší směsi a chemické látky; rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě	směsi – stejnorodé, různorodé směsi, nasycený a nenasycený roztok	
8.	Směsi	rozliší druhy vod, uvede příklady jejich využití; posoudí důležitost vody pro život člověka	voda – druhy, užití	enviro 2
8.	Směsi	Zná zdroje znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí	vzduch, voda - znečištění	enviro 2
8.				
8.	Částicové složení látek, chemické prvky	zná nejobvyklejší chemické prvky a jejich značky, orientuje se (s dopomocí) v periodické soustavě chemických prvků	prvky (názvy, značky, vlastnosti, použití), periodická soustava prvků	
8.	Částicové složení látek, chemické prvky	rozpozná vybrané kovy a nekovy i jejich vlastnosti	halogeny, alkalické kovy	
9.	Chemické reakce	rozliší výchozí látky a produkty	nejjednodušší chemické reakce	
9.	Anorganické sloučeniny	popíše vlastnosti a užití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin a hydroxidů; posoudí a vliv těchto látek na životní prostředí	oxidy, kyseliny, hydroxidy; vliv na životní prostředí	enviro 2
9.	Anorganické sloučeniny	orientuje se na stupnici pH a změří pH roztoků indikátorovým papírkem	neutralizace, pH	
9.	Anorganické sloučeniny	poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem	první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem	
9.	Organické sloučeniny	zhodnotí využívání paliv jako zdrojů energie, posoudí vliv spalování paliv na životní prostředí	fosilní paliva (uhlí, ropa, zemní plyn), průmyslově vyráběná paliva	enviro 3
9.	Organické sloučeniny	vyjmenuje hlavní produkty při zpracování ropy	Nejjednodušší uhlovodíky	
9.				
9.	Organické sloučeniny	Uvede příklady sacharidů, tuků, bílkovin, vitamínů a jejich vliv na výživu	lipidy, sacharidy, bílkoviny, vitaminy	
9.	Chemie a společnost	posoudí využívání různých látek v praxi a jejich vliv na ŽP	chemie a životní prostředí	enviro 3
9.	Chemie a společnost	zhodnotit využívání prvotních a druhotných surovin	chemie a životní prostředí	enviro 2

5.6.3. Přírodopis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Přírodopis je vyučován jako povinný předmět v 6. – 8. ročníku s hodinovou dotací 2 hodiny týdně (z toho v 8. ročníku je využita 1 hodina z disponibilní hodinové dotace) a v 9. ročníku v rozsahu 1 hodina týdně.

Formy realizace: vyučovací hodina, vycházky, exkurze, krátkodobé projekty, besedy. Výuka přírodopisu je realizována ve třídě, v chemicko-přírodopisné učebně, v učebně v přírodě, v přírodě, v různých ekologických centrech. Pracuje se s celou třídou, využívá se však i skupinové práce. Tento vyučovací předmět je úzce spjat s průřezovým tématem Environmentální výchova.

Přírodopis navazuje na poznatky a dovednosti, které žáci získali na I. stupni v prvouce a přírodovědě během 1. - 5. ročníku, a dále je rozšiřuje a prohlubuje. Žáci poznávají podmínky života na Zemi, seznamují se blíže s živou (botanika, zoologie) a neživou (geologie, mineralogie, petrologie) přírodou a její rozmanitostí. Poznávají lidské tělo, stavbu a funkci jednotlivých soustav (antropologie, fyziologie).

Vzdělávací obsah předmětu je rozdělen do 8 tematických okruhů:

Obečná biologie a genetika*

Biologie hub

Biologie rostlin

Biologie živočichů

Biologie člověka

Neživá příroda

Základy ekologie*

Praktické poznávání přírody

*Část výstupů tohoto tematického okruhu byla převedena do tematických okruhů Biologie rostlin a Biologie živočichů (u Základů ekologie navíc ještě do tematického okruhu Neživá příroda).

Provázanost s ostatními předměty

Vyučovací předmět přírodopis je propojen s následujícími předměty: chemie (voda, vzduch, pesticidy, přírodní látky, drogy, léčiva, fotosyntéza, výživa), fyzika (atmosféra Země, sluneční soustava, vliv záření na člověka, ochrana před škodlivým vlivem záření, laboratorní

pomůcky), zeměpis (vznik a stavba Země, podnebí a počasí, populace, přirozené a umělé ekosystémy, geologické procesy, geologický vývoj a stavba území ČR, půdy – složení, význam, vznik a vývoj zemské kůry), matematika (grafy, tabulky), zdravý životní styl (nemoci, úrazy, prevence, životní styl, výživa), výtvarná výchova (náčrty, kresby, schémata), občanská výchova (globální problémy související s ochranou životního prostředí), český jazyk (líčení).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v přírodopise

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
vyhledává a třídí informace	zadáva takové úkoly, v nichž žák vyhledává podstatné informace, používá aktivizační metody výuky (brainstorming, pětílístek atd.)
pracuje s různými učebními pomůckami a informačními zdroji	umožňuje žákům pracovat s různými učebními pomůckami (slovníky, encyklopedie, audiovizuální technika), v hodinách používá různé pomůcky; zadává úkoly, pro jejichž řešení je nutná práce s jinými zdroji, než je učebnice
pojmenuje pozorované skutečnosti a zachycuje je ve vlastních projevech, názorech a výtvorech	zadáva ústní i písemné úlohy, které podněcují žáky k vyjadřování myšlenek vlastními slovy
kompetence k řešení problémů	
rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách	vytváří pro žáky praktické problémové úlohy a situace, při nichž je nutné řešit praktické problémy
samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení	umožňuje žákům pozorovat různé jevy, hledat pro ně vysvětlení, provádět pokusy, ověřit výsledek řešení
kompetence komunikativní	
formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu	objasňuje základy logického myšlení, třídí se žáky informace a povzbuzuje je k interpretaci hlavních myšlenek
vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu	rozvíjí u žáků slovní zásobu a vybízí je k vyjádření vlastními slovy, povzbuzuje žáky při prezentaci písemného projevu
účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor	zapojuje žáky formou diskuse, stanoví se žáky pravidla diskuse
kompetence sociální a personální	
v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá	oceňuje poskytnutí pomoci nebo žádost o ni, zdůrazňuje její důležitost
vytváří si pozitivní představu o sobě samém, vyjadřuje pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí	vede žáka k poznání jeho silných a slabých stránek tím, že mu umožňuje různorodé činnosti ve školní práci
účinně spolupracuje ve skupině	využívá metody skupinové práce, vede žáky k vytváření a dodržování pravidel
kompetence občanské	
jedná na základě společně vytvořených nebo obecně uplatňovaných pravidelch soužití, plní povinnosti a společné úkoly	vytváří společně se žáky školní pravidla a podněcuje je k jejich dodržování
hledání možností aktivního uplatnění při ochraně přírody, chápání základních ekologických souvislostí a environmentálních problémů, respektování požadavků na kvalitní životní prostředí	podporuje aktivity směřující k ochraně životního prostředí, předkládá aktivity, při nichž si žáci uvědomují spojení mezi svým jednáním a globálními problémy
kompetence pracovní	
utváří pracovní návyky v jednoduché samostatné i týmové činnosti	zajišťuje podmínky pro poznání různých praktických činností při samostatné i týmové činnosti

používá bezpečně a účinně materiály a vybavení

poskytuje žákům vhodné nástroje, materiály a postupy, seznamuje je s jejich bezpečným využitím

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6. – 9.	Praktické poznávání přírody	zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce, zformuluje závěry, ke kterým dospěl	laboratorní protokol	
6. – 9.	Praktické poznávání přírody	pracuje bezpečně s laboratorními pomůckami, používá různé metody pozorování	laboratorní práce	
6. – 9.	Praktické poznávání přírody	chová se ohleduplně a bezpečně při zkoumání živé i neživé přírody v terénu	terénní výzkum	
6. – 9.	Praktické poznávání přírody	pracuje s mikroskopem a lupou, připravuje si preparáty k mikroskopování	práce s mikroskopem a lupou, pomůcky k mikroskopování	
6.	Obecná biologie a genetika	popíše základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam - výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty	
6.	Obecná biologie a genetika	porovná buňku rostlin, živočichů a bakterií, objasní funkci základních organel, odliší jednobuněčné a mnohobuněčné organismy	buňka, jednobuněčné a mnohobuněčné organismy	
6.	Obecná biologie a genetika	porovná stavbu virů a bakterií; uvede na příkladech z běžného života pozitivní i negativní význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka, vyjmenuje některá virová a bakteriální onemocnění	jednobuněčné organismy (viry, bakterie)	
6.	Biologie hub	popíše stavbu těla houby, určí základní jedlé, nejedlé a jedovaté druhy hub na základě jejich charakteristických znaků; vysvětlí různé způsoby výživy hub a zdůvodní jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích	houby	enviro 1
6.	Biologie hub	popíše stavbu těla lišejníku, objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníku	lišejníky	
6.	Biologie rostlin	vysvětlí důležitost řas pro výživu	mnohobuněčné řasy	
6.	Biologie živočichů	rozlišuje a porovnává jednotlivé skupiny bezobratlých, popíše vnitřní a vnější stavbu těla a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů u vybraných bezobratlých, určí hlavní zástupce na základě jejich charakteristických znaků a zařadí je do příslušných skupin, vyvozuje způsob života jednotlivých skupin na základě tělesných přizpůsobení, zhodnotí jejich význam v přírodě i pro člověka, dodržuje pravidla bezpečného chování při kontaktu s bezobratlými	bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci, ostnokožci)	
6.	Neživá příroda	popíše stavbu Země, vysvětlí teorii vzniku Země a života na ní	Země – vznik a stavba Země	
6.	Neživá příroda	objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života	život na Zemi	enviro 2
6.	Základy ekologie	vysvětlí pojem jedinec, druh, společenstvo, populace, ekosystém, biom, biosféra	ekologické pojmy	enviro 1

6.	Základy ekologie	uvědomí si důsledky zásahů člověka do přírody, vyjmenuje pozitivní i negativní příklady těchto zásahů	člověk a příroda	enviro 4
6.	Základy ekologie	vyjmenuje stupně ochrany přírody a uvede příklady	ochrana přírody	enviro 3
6. – 7.	Obecná biologie a genetika	roztřídí a zařadí vybrané organismy do říší, kmenů, podkmenů, tříd (živočichové) a oddělení, čeledí (rostliny)	viz příslušné skupiny rostlin, hub a živočichů u 6. a 7. a 8. ročníku	
6. – 7.	Obecná biologie a genetika	vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování, jeho význam z hlediska dědičnosti	dědičnost, křížení	
7.	Biologie rostlin	vysvětlí vztah mezi buňkou, pletivem a orgánem; popíše a pojmenuje jednotlivé části rostlinného těla	části rostlinného těla	
7.	Biologie rostlin	objasní princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich aplikaci při pěstování rostlin	fyziologie rostlin - základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování	
7.	Biologie rostlin	rozlišuje a porovnává jednotlivé skupiny výtrusných rostlin, určí hlavní zástupce na základě jejich charakteristických znaků a zařadí je do příslušných skupin	vyšší rostliny – výtrusné (mechorosty, kapraďorosty)	
7.	Biologie rostlin	rozlišuje a porovnává jednotlivé skupiny semenných rostlin, určí hlavní zástupce na základě jejich charakteristických znaků a zařadí je do příslušných skupin, vysvětlí souvislosti mezi zvláštnostmi tělesné stavby vybraných rostlin a jejich životním prostředím	vyšší rostliny – nahosemenné a krytosemenné (jednoděložné a dvouděložné)	enviro 1
7.	Biologie živočichů	rozlišuje a porovnává jednotlivé skupiny obratlovců (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci), popíše vnitřní a vnější stavbu těla vybraných obratlovců a vysvětlí funkci jednotlivých jejich orgánů, určí hlavní zástupce na základě jejich charakteristických znaků a zařadí je do příslušných skupin, odvodí vliv životního prostředí a způsobu života jednotlivých skupin obratlovců na jejich organismus, zhodnotí jejich význam v přírodě i pro člověka, dodržuje pravidla bezpečného chování při kontaktu se zástupci obratlovců	obratlovci: paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci	enviro 1, 2
7.	Základy ekologie	charakterizuje ekosystémy, vysvětlí fungování vybraných potravních řetězců v ekosystémech, na příkladu objasní vztah mezi živou a neživou složkou, uvede zástupce rostlin a živočichů, jež jsou typičtí pro daný ekosystém (voda, les, louka, pole)	ekosystémy (voda, les, louka, pole)	enviro 1
7.	Základy ekologie	vyjmenuje stupně ochrany rostlin a uvede příklady	ochrana rostlin	enviro 3
8.	Obecná biologie a genetika	vysvětlí pojmy gen, chromozom, DNA, genotyp, fenotyp, alela, objasní vliv dědičnosti na přizpůsobení se organismů prostředí	dědičnost	
8.	Biologie živočichů	rozlišuje a porovnává jednotlivé skupiny savců, popíše vnitřní a vnější stavbu těla vybraných savců a vysvětlí funkci jednotlivých jejich orgánů, určí hlavní zástupce na základě jejich charakteristických znaků a zařadí je do příslušných skupin, odvodí vliv životního prostředí a způsobu života jednotlivých skupin savců na jejich organismus, zhodnotí jejich význam v přírodě i pro člověka, dodržuje pravidla bezpečného chování při kontaktu se zástupci savců	obratlovci: savci	enviro 1, 2
8.	Biologie živočichů	objasní pojem etologie, rozliší vrozené a naučené chování, uvede příklady	etologie	
8.	Biologie člověka	objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří, charakterizuje hlavní etapy fylogenetického	fylogeneze a ontogeneze	

		vývoje člověka	člověka	
8.	Biologie člověka	určí polohu a popíše stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich funkci a vzájemné vztahy	anatomie a fyziologie - orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací, rozmnožovací, řídící), vyšší nervová činnost	
8.	Biologie člověka	poskytne první pomoc ve vybraných situacích; uvede některé příčiny a příznaky vybraných (běžných) nemocí, předchází vybraným (běžným) onemocněním dodržováním preventivních zásad, má přehled o léčebných postupech při vybraných (běžných) nemocech; objasní význam způsobu života na zdraví člověka	nemoci, epidemie, úrazy, prevence, léčba; vliv životního stylu na zdraví člověka	
8.	Biologie člověka	vyjádří vlastními slovy, jak udržovat zdravý životní styl, vyjmenuje rizikové faktory pro zdraví člověka; shrne, jak je možné vyvarovat se škodlivých vlivů	životní styl a zdraví; prostředí a životní styl	
8.	Základy ekologie	vyjmenuje stupně ochrany živočichů a uvede příklady	ochrana živočichů	enviro 3
9.	Neživá příroda	vymezí oblast, kterou se zabývá geologie	geologie	
9.	Neživá příroda	popíše stavbu zemského tělesa, vyjmenuje základní zemské sféry a popíše vztahy mezi nimi	stavba Země	
9.	Neživá příroda	odliší vnitřní a vnější geologické procesy; vyjmenuje příklady vnitřních a vnějších geologických procesů a objasní jejich důsledky ve vztahu k životu na Zemi	geologické procesy (pohyby litosférických desek, zemětřesení, sopečná činnost, zvětrávání)	enviro 2
9.	Neživá příroda	odliší nerosty od hornin, charakterizuje vybrané nerosty, uvede výskyt a jejich hospodářské využití	mineralogie (fyzikální a chemické vlastnosti nerostů, třídění nerostů)	
9.	Neživá příroda	rozliší vyvřelé, usazené a přeměněné horniny, určí vybrané horniny, objasní jejich vznik, lokalizuje jejich výskyt, popíše vznik uhlí, ropy a zemního plynu a posoudí jejich význam pro život člověka	petrologie (vznik a třídění hornin , význam)	enviro 2
9.	Neživá příroda	objasní vznik půdy, rozliší půdní typy a druhy a uvede příklady, posoudí význam půdy pro společnost, vyjmenuje faktory ohrožující půdu	pedologie	enviro 2,3
9.	Neživá příroda	popíše a objasní koloběh vody v přírodě, posoudí význam vody pro člověka a život na Zemi, vyjmenuje faktory ohrožující čistotu vody	hydrologie (voda , význam vody)	enviro 2,3
9.	Neživá příroda	charakterizuje jednotlivá geologická období (včetně vývoje života)	geologický vývoj Země	
9.	Neživá příroda	popíše geologický vývoj na území ČR	geologický vývoj na území ČR	
9.	Neživá příroda	uvede význam vlivu počasí a podnebí na rozvoj různých ekosystémů;	počasí a podnebí; ochrana a využití přírodních zdrojů, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka	enviro 2

9.	Neživá příroda	charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	mimořádné události způsobené přírodními vlivy; příčiny vzniku a ochrana před nimi	
----	----------------	--	---	--

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6. – 9.	Praktické poznávání přírody	jednoduše a s pomocí ústně zformuluje závěry, ke kterým prováděným pokusem dospěl	laboratorní protokol	osob 1
6. – 9.	Praktické poznávání přírody	pracuje bezpečně s laboratorními pomůckami, používá různé metody pozorování	laboratorní práce	osob 1
6. – 9.	Praktické poznávání přírody	chová se ohleduplně a bezpečně při zkoumání živé i neživé přírody v terénu	terénní výzkum	
6. – 9.	Praktické poznávání přírody	pracuje s mikroskopem a lupou, s pomocí si připravuje preparáty k mikroskopování	práce s mikroskopem a lupou, pomůcky k mikroskopování	osob 1, 10
6.	Obecná biologie a genetika	rozliší základní projevy a podmínky života , orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam - výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty	osob 2
6.	Obecná biologie a genetika	rozpozná rozdíl mezi jednobuněčnými a mnohobuněčnými organismy	buňka, jednobuněčné a mnohobuněčné organismy	
6.	Obecná biologie a genetika	zná základní funkce hlavních orgánů a orgánových soustav rostlin a živočichů; popíše význam rostlin a živočichů v přírodě i pro člověka ; prokáže základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích	pletiva, tkáň, orgány, orgánové soustavy; význam rostlin a živočichů v přírodě i pro člověka	osob 4
6.	Obecná biologie a genetika	popíše stavbu virů a bakterií; uvede na příkladech z běžného života pozitivní i negativní význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka, vyjmenuje některá virová a bakteriální onemocnění	jednobuněčné organismy (viry, bakterie)	
6.	Biologie hub	zná stavbu těla houby, určí základní jedlé, nejedlé a jedovaté druhy hub na základě jejich charakteristických znaků; zdůvodní jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích	houby ; I. pomoc při otravě houbami	enviro 1, 5
6.	Biologie hub	pozná lišejník, popíše stavbu těla lišejníku	lišejníky	
6.	Biologie živočichů	porovná jednotlivé skupiny bezobratlých, popíše vnitřní a vnější stavbu těla a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů u vybraných bezobratlých; určí hlavní zástupce na základě jejich charakteristických znaků a zařadí je do příslušných skupin; vyvozuje způsob života jednotlivých skupin na základě tělesných přizpůsobení, ví o jejich významu v přírodě i pro člověka; dodržuje pravidla bezpečného chování	bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci, ostnokožci)	osob 1

		při kontaktu s bezobratlými		
6.	Neživá příroda	popíše stavbu Země	Země – vznik a stavba Země	
6.	Základy ekologie	vysvětlí pojem jedinec, druh, společenstvo, populace, ekosystém, biom, biosféra	ekologické pojmy	enviro 1
6.	Základy ekologie	uvědomí si důsledky zásahů člověka do přírody, vyjmenuje pozitivní i negativní příklady těchto zásahů, jejich vliv na životní prostředí	člověk a příroda	enviro 4
6. – 7.	Obecná biologie a genetika	pochozí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování, jeho význam z hlediska dědičnosti	dědičnost, křížení	
7.	Biologie rostlin	vysvětlí vztah mezi buňkou, pletivem a orgánem; popíše a pojmenuje jednotlivé části rostlinného těla, zná jejich funkce	části rostlinného těla	
7.	Biologie rostlin	ví o principech základních fyziologických procesů v rostlinném organismu a o jejich využití pro pěstování rostlin	fyziologie rostlin - základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování	
7.	Biologie rostlin	rozliší jednotlivé skupiny výtrusných rostlin, s pomocí určí hlavní zástupce rostlin na základě jejich charakteristických znaků a zařadí je do příslušných skupin	vyšší rostliny – výtrusné (mechorosty, kapraďorosty)	
7.	Biologie rostlin	rozliší jednotlivé skupiny semenných rostlin, s pomocí určí hlavní zástupce rostlin na základě jejich charakteristických znaků a zařadí je do příslušných skupin, pochopí souvislosti mezi zvláštnostmi tělesné stavby vybraných rostlin a jejich životním prostředím, uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování	vyšší rostliny – nahosemenné a krytosemenné (jednoděložné a dvouděložné)	enviro 1
7.	Biologie živočichů	rozliší jednotlivé skupiny obratlovců (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci), porovná vnitřní a vnější stavbu těla vybraných obratlovců a vysvětlí funkci jejich jednotlivých orgánů, s pomocí určí hlavní zástupce na základě jejich charakteristických znaků a zařadí je do příslušných skupin, chápe vliv životního prostředí a způsobu života jednotlivých skupin obratlovců na jejich organismus, ví o jejich významu v přírodě i pro člověka, dodržuje pravidla bezpečného chování při kontaktu se zástupci obratlovců	obratlovci: paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci	enviro 1
7.	Základy ekologie	objasní základní princip některého ekosystému, fungování vybraných potravních řetězců, uvede (s pomocí) zástupce rostlin a živočichů, jež jsou typičtí pro daný ekosystém (voda, les, louka, pole)	ekosystémy (voda, les, louka, pole)	enviro 1
8.	Biologie živočichů	rozliší jednotlivé skupiny savců, porovná vnitřní a vnější stavbu těla vybraných savců a vysvětlí základní funkci jejich jednotlivých orgánů, s pomocí určí hlavní zástupce na základě jejich charakteristických znaků a zařadí je do příslušných skupin, chápe vliv životního prostředí a způsobu života jednotlivých skupin savců na jejich organismus, ví o jejich významu v přírodě i pro člověka, dodržuje pravidla bezpečného chování při kontaktu se zástupci savců	obratlovci: savci	enviro 1, 2
8.	Biologie živočichů	rozliší vrozené a naučené chování, uvede příklady; využívá zkušenosti s chovem vybraných domácích živočichů k zajišťování jejich životních potřeb	etologie	osob 1
8.	Biologie člověka	popíše vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří, charakterizuje hlavní etapy fylogenetického vývoje člověka	fylogeneze a ontogeneze člověka	
8.	Biologie člověka	(s pomocí) určí polohu, popíše stavbu orgánů a	anatomie	

		orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich funkci	a fyziologie - orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací, rozmnožovací, řídící), vyšší nervová činnost	
8.	Biologie člověka	zná zásady předlékařské první pomoci ve vybraných situacích; uvede některé příčiny a příznaky vybraných (běžných) nemocí, předchází vybraným (běžným) onemocněním dodržováním preventivních zásad , má přehled o léčebných postupech při vybraných (běžných) nemocech	nemoci, úrazy, prevence	osob 3
9.	Neživá příroda	vymezí oblast, kterou se zabývá geologie	geologie	
9.	Neživá příroda	popíše stavbu zemského tělesa, vyjmenuje základní zemské sféry	stavba Země	
9.	Neživá příroda	odliší vnitřní a vnější geologické procesy; vyjmenuje příklady vnitřních a vnějších geologických procesů a vysvětlí jejich důsledky ve vztahu k životu na Zemi	geologické procesy (pohyby litosférických desek, zemětřesení, sopečná činnost, zvětrávání)	enviro 2
9.	Neživá příroda	odliší nerosty od hornin, pozná vybrané nerosty a horniny, (s pomocí) je charakterizuje, uvede jejich výskyt a hospodářské využití	mineralogie (fyzikální a chemické vlastnosti nerostů, třídění nerostů)	
9.	Neživá příroda	rozliší vyvřelé, usazené a přeměněné horniny, určí některé vybrané horniny	petrologie (vznik a třídění hornin)	
9.	Neživá příroda	objasní vznik půdy, rozliší některé půdní typy a druhy, posoudí význam půdy pro společnost, vyjmenuje faktory ohrožující půdu	pedologie	enviro 2, 3
9.	Neživá příroda	posoudí význam vody pro člověka a život na Zemi, vyjmenuje faktory ohrožující čistotu vody	hydrologie (voda, význam vody)	enviro 2, 3
9.	Neživá příroda	uvede význam vlivu počasí a podnebí na rozvoj a udržení života na Zemi	počasí a podnebí; ochrana a využití přírodních zdrojů, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka	enviro 2

5.6.4. Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Zeměpis je vyučován v 6. – 9. ročníku jako povinný předmět s celkovou časovou dotací 7 vyučovacích hodin za týden, přičemž v 6. – 8. ročníku jsou to 2 hodiny týdně (z toho v 8. ročníku je využita 1 hodina z disponibilní hodinové dotace) a v 9. ročníku je to 1 hodina týdně.

Vyučovací předmět zeměpis probíhá v kmenových třídách a dle možnosti v odborné učebně dějepisu – zeměpisu. Realizuje se rovněž formou práce v terénu (kartografie, topografie), exkurzí, či různými projekty.

Vyučovací předmět zeměpis navazuje na poznatky a dovednosti, které žáci získali na I. stupni v předmětech prvouka, přírodověda a vlastivěda.

Vzdělávací obsah zahrnuje tyto tematické okruhy:

1. Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie
2. Přírodní obraz Země
3. Regiony světa*
4. Společenské a hospodářské prostředí
5. Životní prostředí**
6. Česká republika
7. Terénní geografická výuka

*Část výstupů RVP z tematického okruhu Regiony světa je přeřazena do tematického okruhu Společenské a hospodářské prostředí.

**Část výstupů RVP tematického okruhu Životní prostředí je jednak součástí přírodopisného okruhu Základy ekologie, jednak součástí výstupů vztahujících se již ke konkrétním regionům, např. Česká republika.

Provázanost s ostatními předměty

Na II. stupni je možné vysledovat velmi úzkou provázanost předmětu zeměpis s následujícími předměty: dějepis (zámořské objevy, orientace na mapě, historický vývoj vybraných regionů světa), občanská výchova (globální problémy, formy států), přírodopis (fyzicko-geografické složky Země), chemie (nerostné suroviny), matematika (měřítko, časová pásma), fyzika (vesmír, sluneční soustava, pohyby Země, výroba elektrické energie, atmosféra).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v zeměpise

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
vyhledává a třídí geografické informace a efektivně je využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě na základě jejich pochopení, propojení a systematizace; užívá obecné geografické termíny, znaky a symboly hledá souvislosti, propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí do širších celků, vytváří si komplexnější pohled na přírodní, společenské a sociokulturní jevy	zadáva geografická témata k samostatnému zpracování a prezentaci formou písemných prací (kompilační odborný text, event. tvůrčí esej) nebo referátů s použitím audiovizuálních prostředků
kompetence k řešení problémů	
využívá získané geografické vědomosti a dovedností k objevování různých variant řešení problémů	zadáva úkoly, ve kterých je možnost nalézat originální způsoby řešení a myslet divergentně; zařazuje do výuky miniaturní projekty realizované formou skupinové práce příklad: návrh řešení problematiky konkrétní prostorové situace, nebo geografického problému (zejména ve vztahu k ČR a místu bydliště)
kompetence komunikativní	
formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu, naslouchá promluvám druhých lidí a vhodně na ně reaguje účinně se zapojuje do diskuse, obhájí vlastní názor a argumentuje na základě odborných geografických znalostí	zařazuje do výuky problémový rozhovor s učitelem; organizuje skupinovou práci a zajišťuje besedy s cestovateli a odborníky
kompetence sociální a personální	
účinně spolupracuje ve skupině, přispívá k odborné diskusi v malé skupině i v rámci celé třídy	preferuje přístupy kooperační výuky i podporu individuálního rozvoje jedince, zaměřující se k obecnému prospěchu. V těchto souvislostech se naskytá podpora účasti v zeměpisných soutěžích; zapojuje didaktické hry, simulační a inscenační metody; rozvíjí kritické myšlení a objektivní poznání, k porozumění politickému a ekonomickému dění, k lepšímu zapojení do místní, regionální i celostátní politiky a občanského sektoru
kompetence občanské	
chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví	vytváří ve vyučování atmosféru společného zájmu na stavu životního prostředí na Zemi a vytváří v žácích vědomí, že globální dimenze povrchu Země nás všechny dostává „na palubu jedné lodi“; zařazuje aktivity, které umožní sledovat vlivy lidské činnosti – např. exkurze, výlety s ekologickou tematikou atp.
kompetence pracovní	
využívá geografických znalostí v zájmu vlastního rozvoje a své přípravy na budoucnost	podněcuje žáky k využívání získaných znalostí a dovedností při přípravě na budoucí studium; pomáhá žákům při osvojování práce s moderní technikou (GPS,...); dbá na zásady bezpečnosti při práci v učebnách i při exkurzích mimo školu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6. – 9.	Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	aktivně používá geografické, topografické a kartografické termíny	geografická, topografická a kartografická terminologie ve spojení s konkrétním učivem dalších tematických okruhů	
6. – 9.	Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	vyhledává, třídí, zobecňuje, hodnotí a prezentuje geografické informace z různých informačních zdrojů	práce s geografickými zdroji (texty, encyklopedie, slovníky, tabulky, grafy, fotografie, obrázky, schémata, mapa) ve spojení s konkrétním učivem dalších tematických okruhů	
6. – 9.	Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	využívá atlas jako zdroj informací, orientuje se v obsahu a rejstříku zeměpisných atlasů, v legendě příslušných map	práce s atlasem ve spojení s konkrétním učivem dalších tematických okruhů	
6. – 9.	Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	popíše jevy a procesy v krajinné sféře, vyvodí z nich zákonitosti, pravidelnosti a odlišnosti	jevy a procesy v krajinné sféře ve spojení s konkrétním učivem dalších tematických okruhů	
6. – 9.	Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	uspořádá získané informace o lidech, místech, životním prostředí atd. formou myšlenkových map a jednoduchých schémat či plánek	myšlenkové mapy, plánky ve spojení s konkrétním učivem dalších tematických okruhů	
6.	Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	používá globus při demonstraci jevů souvisejících s pohyby Země, vyhledá na globusu kontinenty, oceány	globus	
6.	Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	rozlišuje druhy map podle měřítka a obsahu, na mapě určí světové strany, uvědomí si zkrácení zemského povrchu v mapách, hledá v mapě požadované geografické objekty	mapa, měřítko mapy, geografické objekty v mapách	
6.	Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	orientuje se v systému zeměpisné sítě, určí zeměpisnou polohu konkrétního objektu na mapě (stanoví jeho zeměpisnou šířku a délku), najde konkrétní objekt na mapě (na základě stanovení zeměpisné šířky a délky)	zeměpisná síť, zeměpisná poloha	
6.	Přírodní obraz Země	vymezí polohu Země v rámci sluneční soustavy, jmenuje některé vlastnosti odlišující Zemi od ostatních planet sluneční soustavy	vesmír, sluneční soustava	
6.	Přírodní obraz Země	objasní vliv Slunce a Měsíce na planetu Zemi a život na ní, vysvětlí souvislost mezi pohyby Země a střídáním dne a noci, ročních období	pohyby Země (vliv Slunce a Měsíce), časová pásma	

6.	Přírodní obraz Země	vyjmenuje složky přírodní sféry Země, na příkladech objasní vzájemné vztahy mezi nimi	přírodní sféra Země	enviro 2
6.	Přírodní obraz Země	rozezná a pojmenuje tvary zemského povrchu, rozliší vnitřní a vnější činitele, vysvětlí jejich vliv na utváření zemského povrchu, na přírodu i lidskou společnost	litosféra (typy reliéfu, dno oceánů, vnitřní a vnější geologičtí činitelé)	
6.	Přírodní obraz Země	rozliší počasí a podnebí, vysvětlí základní principy všeobecného oběhu atmosféry a vzniku monzunů, klasifikuje základní typy podnebí	atmosféra (počasí, tlak a proudění vzduchu, monzuna, podnebné pásy, oceánské a kontinentální podnebí)	
6.	Přírodní obraz Země	popíše koloběh vody na Zemi, rozliší druhy vodních nádrží (přirozené a umělé) a vysvětlí způsob jejich vzniku a využití	hydrosféra (koloběh vody na Zemi, mořská voda, voda na pevnině)	
6.	Přírodní obraz Země	vyjmenuje základní typy a druhy půd	pedosféra	
6.	Přírodní obraz Země	charakterizuje jednotlivá šířková pásma a výškové stupně, jejich vliv na podmínky života v nich	biosféra (šířková pásma – tropické lesy, savany, pouště a polopouště, subtropická vegetace, stepi a lesostepi, lesy mírného pásu, tundra a lesotundra, polární kraje; výšková stupňovitost; život v oceánu)	enviro 2
6.	Životní prostředí	uvede příklady působení člověka na krajinu, vysvětlí pojem kulturní krajina, vyjmenuje stupně ochrany (NP, CHKO), uvede příklady NP, CHKO v ČR	vliv člověka na krajinu ochrana přírody	enviro 1, 3
6.-9.	Terénní výzkum	v terénu určuje světové strany, podle mapy se orientuje v terénu, čte s porozuměním turistické a pochodové značky, odhaduje vzdálenosti v terénu	práce s mapou v terénu	
6.-9.	Terénní výzkum	vytvoří si jednoduchý plánec krajiny v terénu, vymezení hranice mezi vybranými prostorovými složkami v krajině	tvorba plánu	
6.-9.	Terénní výzkum	při pobytu ve volné přírodě dodržuje zásady bezpečného chování	geografická exkurze	
7.	Regiony světa (mimo Evropu)	vyhledá na globusu a mapě světa oceány a kontinenty, srovná podle velikosti světové oceány a vymezení jejich geografickou polohu	pevniny a oceány	
7.	Regiony světa (mimo Evropu)	orientuje se na mapách probíraných kontinentů, vymezení jejich geografickou polohu, porovnání kontinentů z hlediska rozlohy, hospodářské vyspělosti	kontinenty (mimo Evropu) obecně	
7.	Regiony světa (mimo Evropu)	lokalizuje na mapě vybrané prvky povrchu Afriky, charakterizuje přírodní poměry Afriky a jejich vliv na život jejich obyvatel , popíše strukturu a rozmístění obyvatelstva Afriky, objasní vliv historického vývoje na současný stav, odhadne možný další vývoj kontinentu, vyhledá na mapě vybrané regiony Afriky, vybrané státy a sídla těchto regionů, shrne základní poznatky o vybraných	Afrika (povrch, přírodní poměry, obyvatelstvo , historie Afriky, vybrané regiony – severní Afrika, Sahel, země Guinejského zálivu,	enviro 2

		regionech Afriky	východní Afrika, jižní Afrika)	
7.	Regiony světa (mimo Evropu)	lokalizuje na mapě vybrané prvky povrchu Ameriky, charakterizuje přírodní poměry Ameriky a jejich vliv na život jejích obyvatel , popíše strukturu a rozmístění obyvatelstva Ameriky, objasní vliv historického vývoje na současný stav, odhadne možný další vývoj kontinentu, vyhledá na mapě vybrané regiony Ameriky, vybrané státy a sídla těchto regionů, shrne základní poznatky o vybraných regionech Ameriky	Amerika (povrch, přírodní poměry, obyvatelstvo , historický vývoj, vybrané regiony – USA, Kanada, Střední Amerika, Jižní Amerika)	enviro 2
7.	Regiony světa (mimo Evropu)	posoudí význam deštých pralesů pro život původních obyvatel, najde souvislosti mezi vlastní spotřebou, životním prostředím a životem obyvatel deštých pralesů	Jižní Amerika (deštné pralesy) •	enviro 2 glob 2
7.	Regiony světa (mimo Evropu)	lokalizuje na mapě vybrané prvky povrchu Asie, charakterizuje přírodní poměry Asie a jejich vliv na život jejích obyvatel , popíše strukturu a rozmístění obyvatelstva Asie, objasní vliv historického vývoje na současný stav, odhadne možný další vývoj kontinentu, charakterizuje asijské hospodářství, vyhledá na mapě vybrané regiony Asie, vybrané státy a sídla těchto regionů, shrne základní poznatky o vybraných regionech Asie, porovná vybrané asijské regiony z hospodářského hlediska	Asie (povrch, přírodní poměry, obyvatelstvo , hospodářství, rozdělení Asie, vybrané regiony – Blízký východ, Střední východ, Zakavkazsko, střední Asie, jižní Asie, jihovýchodní Asie, východní Asie, Sibiř a Dálný východ)	enviro 2
7.	Regiony světa (mimo Evropu)	lokalizuje na mapě vybrané prvky povrchu Austrálie, charakterizuje přírodní poměry Austrálie a jejich vliv na život jejích obyvatel , popíše strukturu a rozmístění obyvatelstva Austrálie, objasní vliv historického vývoje na současný stav, odhadne možný další vývoj kontinentu, shrne základní poznatky o Australském svazu	Austrálie (povrch, přírodní poměry, obyvatelstvo , historický vývoj, Australský svaz)	enviro 2
7.	Regiony světa (mimo Evropu)	charakterizuje přírodní poměry Oceánie, lokalizuje vybrané části Oceánie	Oceánie	
7.	Regiony světa (mimo Evropu)	charakterizuje přírodní poměry Antarktidy	Antarktida	
8.	Regiony světa (Evropa)	vymezení geografickou polohu Evropy, srovná rozlohu Evropy s ostatními kontinenty	poloha a rozloha Evropy	
8.	Regiony světa (Evropa)	orientuje se na fyzické a politické mapě Evropy; vyhledá významné ostrovy, poloostrovy, průlivy, zálivy, vodní toky, moře, jezera, nížiny, pohoří, hory, jednotlivé státy a jejich hlavní města, hospodářská centra	orientace na fyzické a politické mapě Evropy	
8.	Regiony světa (Evropa)	vyjmenuje hlavní mezníky evropského vývoje a objasní jejich vliv na politické uspořádání Evropy	historický vývoj Evropy	glob 3
8.	Regiony světa (Evropa)	charakterizuje přírodní poměry Evropy (podnebí, vegetační pásma)	přírodní poměry Evropy	enviro 2
8.	Regiony světa (Evropa)	popíše strukturu evropského obyvatelstva a jeho rozmístění, na vybrané migrační vlně v Evropě posoudí dopad migrace na emigrační i imigrační stát	obyvatelstvo Evropy, migrace	multi 3 glob 2
8.	Regiony světa (Evropa)	charakterizuje evropské hospodářství, vyjmenuje hlavní odvětví hospodářství Evropy a lokalizuje na mapě jejich centra	hospodářství Evropy	

8.	Regiony světa (Evropa)	charakterizuje vybrané evropské regiony (přírodní poměry, hospodářský a politický význam, obyvatelstvo, kultura) a porovná je mezi sebou	střední Evropa, severní Evropa, západní Evropa, jižní Evropa, jihovýchodní Evropa, východní Evropa	
8.	Společenské a hospodářské prostředí	objasní důvody vzniku EU, vyjmenuje její jednotlivé členy, orientuje se v organizační struktuře EU, uvede příklady práv a povinností občanů zemí EU	Evropská unie	glob 3
8.	Regiony světa (Evropa)	porovná životní styl obyvatel vybrané evropské země s životním stylem obyvatel u nás	evropský životní styl	glob 2
8.	Česká republika	vymezí geografickou polohu České republiky, porovná rozlohu ČR s vybranými evropskými státy	poloha a rozloha ČR	
8.	Česká republika	orientuje se na fyzické a politické mapě ČR; vyhledá významné vodní toky, jezera, rybníky, nížiny, pohoří a hory, jednotlivé kraje a krajská města, vybraná významná města, hospodářská centra	orientace na fyzické a politické mapě ČR	
8.	Česká republika	charakterizuje českou krajinu, působení geomorfologických činitelů v krajině, ekosystémy	krajina ČR	enviro 1
8.	Česká republika	lokalizuje na mapě ČR oblasti výskytu vybraných nerostných surovin, popíše vliv těžby nerostných surovin na krajinu	nerostné bohatství ČR	enviro 2
8.	Česká republika	vyjmenuje a najde na mapě národní parky ČR a vybraná CHKO	ochrana přírody a krajiny ČR	
8.	Česká republika	popíše strukturu obyvatelstva ČR, jeho rozmístění, porovná se situací v Evropě a ve světě, posoudí možné vlivy na demografický vývoj obyvatelstva ČR	obyvatelstvo ČR	multi 3
8.	Česká republika	posoudí postavení vybraných národnostních menšin v ČR	národnostní menšiny ČR	multi 3
8.	Česká republika	porovná život ve městě a na venkově v ČR	město a venkov ČR	
8.	Česká republika	vymezí jednotlivé sektory českého hospodářství	hospodářství ČR	
8.	Česká republika	vyhledá v mapě hlavní oblasti vybraných průmyslových odvětví	průmysl ČR	
8.	Česká republika	posoudí vliv charakteru české krajiny na zemědělství a objasní funkci zemědělství v krajině , lokalizuje na mapě významné zemědělské oblasti a jmenuje produkty s nimi spojené	zemědělství ČR	enviro 2
8.	Česká republika	uvede a lokalizuje na mapě významné oblasti cestovního ruchu v ČR	cestovní ruch v ČR	
8.	Česká republika	charakterizuje dopravní síť ČR, porovná jednotlivé způsoby dopravy	doprava v ČR	
8.	Česká republika	vyjmenuje vybrané exportované a importované druhy zboží, posoudí vliv exportu a importu na české hospodářství	zahraniční obchod	
8.	Česká republika	charakterizuje jednotlivé kraje ČR, porovná jednotlivé kraje na základě vybraných charakteristik	kraje ČR	
8.	Česká republika	charakterizuje region, ve kterém žije, z různých hledisek (přírodní poměry, hospodářství, kultura, služby, cestovní ruch, životní úroveň)	Brno a okolí	
8.	Česká republika	posoudí význam Brna pro Jihomoravský kraj, jmenuje některé významné brněnské instituce a vymezí jejich činnost	Brno	demo 3
8.	Česká republika	objasní výhody a nevýhody členství ČR v EU, popíše	Evropská unie	glob 3

		vliv členství ČR v EU na život běžného občana našeho státu		
9.	Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	vyhledává, třídí, zobecňuje, hodnotí a prezentuje geografické informace ze statistických údajů	statistické údaje ve spojení s konkrétním učivem 9. ročníku	
9.	Společenské a hospodářské prostředí	objasní základní demografické termíny, vysvětlí, jak se přírodní podmínky a společenské faktory mohou odrazit na rozmístění obyvatelstva	rozmístění obyvatelstva	enviro 2
9.	Společenské a hospodářské prostředí	vyjmenuje různá kritéria při diferenciaci obyvatelstva a uvede příklady	struktura obyvatelstva, rasy, národy	multi 3
9.	Společenské a hospodářské prostředí	objasní příčiny přelidnění v některých částech světa a vliv přelidnění na život lidí a životní prostředí •	přelidnění •	glob 1 enviro 2
9.	Společenské a hospodářské prostředí	klasifikuje různé typy migrací, na mapě zakreslí vybrané migrační proudy v minulosti a současnosti	migrace	glob 1
9.	Společenské a hospodářské prostředí	na mapě lokalizuje centra a významné oblasti světových náboženství, jmenuje některé světové oblasti s dlouhotrvajícími náboženskými konflikty	světová náboženství	glob 1
9.	Společenské a hospodářské prostředí	porovná život na venkově s životem ve městě, rozliší základní druhy sídel (městská a venkovská sídla) a popíše jejich vzájemné vztahy, jmenuje některé důležité funkce měst, posoudí vliv přírodních podmínek na funkce sídel	venkov, město, rozvojová jádra, periferní zóny	
9.	Společenské a hospodářské prostředí	charakterizuje vybrané ukazatele hospodářské a společenské vyspělosti zemí (HDP, index lidského rozvoje, index bohatství), porovná vybrané oblasti světa z hlediska jejich hospodářské a společenské vyspělosti	světové hospodářství, stupeň rozvoje států, globální nerovnost	glob 1
9.	Společenské a hospodářské prostředí	vymezí hlavní zemědělské oblasti světa, lokalizuje na mapě hlavní oblasti pěstování vybraných zemědělských produktů, uvede základní rozdíly mezi zemědělstvím států s rozdílnou vyspělostí	světové zemědělství, rybolov a lesní hospodářství	
9.	Společenské a hospodářské prostředí	lokalizuje na mapě hlavní světové surovinové zdroje, vymezí hlavní průmyslové oblasti světa	světový průmysl	
9.	Společenské a hospodářské prostředí	porovná jednotlivé druhy dopravy (včetně jejich dopadu na životní prostředí)	doprava	enviro 3
9.	Společenské a hospodářské prostředí	popíše souvislost mezi službami a vyspělostí států, uvede významné oblasti cestovního ruchu ve světě, popíše základní strukturu mezinárodního obchodu	služby, cestovní ruch, mezinárodní obchod	
9.	Společenské a hospodářské prostředí	charakterizuje jednotlivé formy státního zřízení a formy vlády, uvede příklady, posoudí vliv státního zřízení a formy vlády na život obyvatel ve státu	státní zřízení, forma vlády	demo 2
9.	Společenské a hospodářské prostředí	vyjmenuje některé oblasti zasažené terorismem, vyloží dopad teroristických akcí na život občana a fungování státu	terorismus	
9.	Společenské a hospodářské prostředí	komentuje aktuální politické dění ve světě	ohniska neklidu v současném světě	glob 1
9.	Společenské a hospodářské prostředí	vyjmenuje některé mezinárodní organizace a společenství, vymezí oblast jejich působnosti a posoudí jejich význam a vliv na světové dění	mezinárodní organizace (OSN, NATO, Červený kříž, OPEC, NAFTA)	
9.	Regiony světa	odhadne další možný vývoj jednotlivých kontinentů na základě jejich možností a bariér	světový rozvoj	
9.	Česká republika	vymezí míru zapojení ČR do činnosti vybraných	mezinárodní	

		mezinárodních institucí	organizace	
9.	Životní prostředí	porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků	Krajiny přírodní a kulturní	
9.	Životní prostředí	uvede příklady závažných důsledků a rizik přírodních vlivů na životní prostředí, uvědomí si vzájemnou propojenost přírodních katastrof s lidskou činností	přírodní katastrofy	enviro 3
9.	Životní prostředí	popíše vliv lidské činnosti na snižování biodiverzity a uvědomuje si závažnost jejích důsledků pro životní prostředí	biodiverzita	enviro 2
9.	Terénní geografická výuka, praxe a aplikace	uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6. – 9.	Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	umí rozlišovat různé druhy map (turistické, obecně zeměpisné, plány měst,...) umí pracovat s obecně zeměpisnou mapou a plánem svého města (Brna)	nejčastěji používané druhy map, mapa a její užití, plán města	
6. – 9.	Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	zvládá základy praktické topografie a orientace v terénu pomocí kompasu i orientačních bodů	barvy na všeobecně zeměpisné mapě	
6. – 9.	Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii zná význam základních kartografických značek	základní terminologie, základní značky používané na mapách	
6.	Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	umí pracovat s kompasem a určí podle něj základní světové strany získá osobní představu o prostředí, které nás obklopuje, umí ho popsat a určit jednoduché vazby, vyjádří, co mu prospívá a škodí	světové strany, kompas, orientace mapy podle světových stran, praktické cvičení v terénu	
6.	Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	zná a umí ukázat na globusu světadíly a oceány, umí ukázat na globu polokoule, rovník, nultý poledník, póly, poledníky, rovnoběžky	globus	
6.	Životní prostředí	umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce	krajina, typy krajiny	enviro 1

		krajin uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek		
6.	Životní prostředí	umí zařadit hlavní zástupce flory a fauny do příslušné krajiny	živočiškové a rostliny příslušných krajin	enviro 2
6.	Životní prostředí	zná základní rozdíly mezi krajinou zemědělskou a průmyslovou	krajina zemědělská a průmyslová	
6.	Životní prostředí	umí charakterizovat místo svého bydliště z hlediska základních přírodních a společensko-kulturních znaků	krajina mého bydliště	enviro 1, 3
6.	Životní prostředí	umí se orientovat ve městě a dokáže popsat cestu k různým důležitým objektům (nemocnice, náměstí, úřad, divadlo,...)	orientace ve městě	
6.	Životní prostředí	vytváří si kladný vztah ke svému městu	moje město	enviro 4
6.	Životní prostředí	aktivně chrání životní prostředí ve svém okolí v rámci svých možností a schopností	zemědělská oblast a průmyslová oblast, ochrana životního prostředí	enviro 1,3,4
6.	Životní prostředí	naučí se chápat odlišnosti kulturní, sociální i přírodní jako důsledek odlišných podmínek a různého vývoje a chápe to jako jev obohacující; umí odlišnost tolerovat	základní historické, hospodářské, sociální a kulturní informace	
6.	Přírodní obraz Země	dokáže zhodnotit polohu Země v rámci sluneční soustavy, jmenuje některé vlastnosti odlišující Zemi od ostatních planet sluneční soustavy	vesmír, sluneční soustava	
6.	Přírodní obraz Země	objasní důsledky pohybů Země	pohyby Země časová pásma	
6.	Přírodní obraz Země	uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost uvede příklady působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu	přírodní sféry Země	
7.	Regiony světa - světadíly	vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány umí správně určit polohu jednotlivých kontinentů a oceánů na mapách a globu	poloha jednotlivých kontinentů a oceánů na mapách a globu	
7.	Regiony světa - světadíly	rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů	přírodní a společenské znaky světových regionů	enviro 2
7.	Regiony světa - světadíly	charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států	základní informace o vybraných státech	
8.	Regiony světa - Evropa	orientuje se na mapě Evropy	práce s mapou Evropy	
8.	Regiony světa - Evropa	umí popsat polohu Evropy na glóbu	Evropa - globus	
8.	Regiony světa - Evropa	umí charakterizovat typy krajin na území Evropy	typy krajin na území Evropy	
8.	Regiony světa - Evropa	zná a umí ukázat na mapě významná pohoří, vodní toky a moře Evropy	pohoří, vodní toky a moře Evropy	

8.	Regiony světa - Evropa	umí charakterizovat polohu, rozlohu, přírodní, společenské, politické a hospodářské poměry Evropy	polohu, rozlohu, přírodní, společenské, politické a hospodářské poměry Evropy	enviro 2 multi 3
8.	Regiony světa - Evropa	zná základní informace o EU	EU	glob 3
8.	Regiony světa - Evropa	zvládne přiřadit jednotlivé státy Evropy příslušnému regionu; mít základní informace o většině států Evropy	jednotlivé státy Evropy	
8.	Regiony světa - Evropa	umí představit vybranou zemi podrobněji v rámci prezentace	prezentace	
8.	Česká republika	umí vyhledat na mapě jednotlivé oblasti ČR a významná města a má o nich určitou míru znalostí	oblasti ČR a významná města	
8.	Česká republika	zná základní rozdíly mezi krajinou zemědělskou a průmyslovou	rozdíly mezi krajinou zemědělskou a průmyslovou	
8.	Česká republika	uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva	obyvatelstvo	
8.	Česká republika	vyhledá na mapách jednotlivé kraje České republiky a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti umí porovnat vybrané regiony s odlišným stavem životního prostředí •	regiony	enviro 3 demo 3
8.	Česká republika	zná nejčastější příčiny znečišťování životního prostředí	životní prostředí	enviro 3
8.	Česká republika	učí se chápat odlišnosti kulturní a sociální i přírodní jako důsledek odlišných podmínek a různého vývoje a chápat to jako jev obohacující; umět odlišnost tolerovat	kulturní a sociální i přírodní odlišnosti	multi 3
8.	Česká republika	vymezí a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (regionu) podle bydliště nebo školy charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu	místní region	
9.	Společenské a hospodářské prostředí	vyjmenuje některé mezinárodní organizace a společenství, vymezí oblast jejich působnosti	mezinárodní organizace (OSN, NATO, Červený kříž, OPEC, NAFTA)	
9.	Společenské a hospodářské prostředí	ví, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí a rozmístěním lidských sídel	lidská sídla	
9.	Společenské a hospodářské prostředí	vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace	nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace	
9.	Společenské a hospodářské prostředí	chápe odlišnosti kulturní, sociální i přírodní jako důsledek odlišných podmínek a různého vývoje a chápat to jako jev obohacující; umí odlišnost tolerovat	odlišnosti kulturní, sociální i přírodní	
9.	Životní prostředí	uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	enviro 3
9.	Terénní grafické praxe a aplikace	ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě	zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě	

5.7. Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Umění a kultura rozvíjí u žáků estetické cítění, tvořivost a vnímavost k uměleckému dílu, k sobě samému i k okolnímu světu. Vzdělávací oblast Umění a kultura přispívá ke kultivaci osobnosti žáka, umožňuje mu poznávání světa skrze estetický prožitek, rozvíjí kreativní schopnosti. Vede žáka k pozitivnímu vztahu k umění a jeho vnímání, ke hledání a objevování krásy, zároveň též vede ke kritickému přístupu ke skutečnosti, zaujímání osobního postoje a k utváření hierarchie hodnot. Se vzdělávací oblastí se žáci setkávají ve všech ročnících po celou dobu povinné školní docházky.

Vzdělávací oblast Umění a kultura má relaxační charakter. Snaží se vytvořit harmonizující prostředí, v němž se snižuje napětí, nesoustředěnost, agresivita. Prezentace vlastních výtvorů a umělecká vystoupení podporují růst sebevědomí a překonávání trémy, rozvíjí schopnost přistupovat k hodnotám vytvořeným jinými lidmi s úctou, empatií a osobní účastí. Vede ke kultivovanému vystupování a toleranci ke kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností. Vzdělávací oblast vytváří prostor pro vzájemnou spolupráci, napomáhá utváření postojů a hodnot.

Požadavky této vzdělávací oblasti se na I. i II. stupni realizují v samostatných předmětech, kterými jsou: hudební výchova, výtvarná výchova, umění a kultura (pouze na II. stupni).

Celá oblast je propojena se vzdělávacími oblastmi Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Jazyk a jazyková komunikace.

5.7.1. Hudební výchova

5.7.1.a Hudební výchova pro I. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení

Vyučovací předmět hudební výchova podporuje a vytváří u žáků kladný vztah k hudbě, vede je k chápání hudby jako vyjadřovacího prostředku. Rozvíjí jejich hudební schopnosti a schopnost hudbu emocionálně prožít. Hudební činnosti podporují sluchové, rytmické, pěvecké, intonační, instrumentální, hudebně tvořivé, poslechové a pohybové dovednosti.

Hudební výchova je vyučována v 1. – 5. ročníku jako povinný předmět s časovou dotací 1 hodina za týden.

Na I. stupni je výuka realizována v kmenových třídách. Formy realizace: vyučovací hodina, projekty, návštěvy koncertů, školní akademie.

Vzdělávací obsah předmětu hudební výchova je rozdělen na čtyři hudební činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující:

Vokální činnosti (rozvíjení a uplatňování správných pěveckých návyků)

Instrumentální činnosti (využití hry na hudební nástroje při hudební reprodukci a vlastní improvizaci)

Hudebně pohybové činnosti (vyjádření hudby pohybem)

Poslechové činnosti (vnímání a poznávání hudby, její analýza a interpretace)

Provázanost s ostatními předměty

Zpěv by se měl stát pro děti přirozenou potřebou pro vyjádření pohody a radosti, a to i v jiných předmětech, proto se výuku hudební výchovy snažíme vést tak, aby se stala pro žáky příjemnou a oblíbenou. K dobrému rozvíjení pěveckých dovedností žáků velmi dobře napomáhá každodenní zpěv zařazovaný v průběhu vyučování jako doplněk učiva nebo jako příjemná relaxační chvíle.

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v hudební výchově, I. stupeň

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
uplatňuje správné pěvecké návyky	dbá na operování s obecně užívanými termíny, znaky a symboly (noty, délka not, houslový klíč, pomlky...) vyhledávání informací, jejich propojování a využití (hra na otázku a odpověď, dechové hudební nástroje)

rozvíjí svůj hudební sluch a rytmické cítění	vede žáky k poznávání smyslu a cíle učení, motivuje je k vytváření pozitivního vztahu k učení, posouzení vlastního pokroku (zpěv, dvojhlasý zpěv)
kompetence k řešení problémů	
improvizuje při rytmickém doprovodu písní, říkadel	prostřednictvím improvizace nabízí žákům samostatné řešení problémů, jejich ověřování (kresba notové osnovy, hledání klesající a stoupající melodie, řešení hádanky, analýza zvuků a tónů hudebních nástrojů,...)
kompetence komunikativní	
dokáže vyjádřit své dojmy ze zpěvu písní a poslechu skladeb	dává žákům prostor k formulování a vyjadřování vlastních myšlenek a názorů (reakce na poslech, hraní různých tónů, stupnic,...)
kompetence sociální a personální	
spolupracuje ve skupině (vícehlasý zpěv)	pomáhá žákům vytvářet si pozitivní představy o sobě, podporuje jejich sebedůvěru, samostatný rozvoj (rytmické doprovody k písním) zařazuje činnosti vyžadující účinnou spolupráci v týmu (vícehlasý zpěv)
kompetence občanské	
rozvíjí svůj zájem o hudbu poslechem lidových písní i vážné hudby	výběrem vhodných poslechových skladeb buduje respekt k našim tradicím, kulturnímu a historickému dědictví a rozvíjí pozitivní postoj k uměleckým dílům
kompetence pracovní	
improvizuje a rozvíjí svůj smysl pro rytmus a hudební cítění; používá Orffovy nástroje	podporuje sebedůvěru a osobní rozvoj žáků

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
1. - 3.	Vokální činnosti	zpívá na základě svých dispozic s využitím správných pěveckých návyků	rozvoj hlavového tónu, správné dýchání a správná výslovnost, rozšíření hlasového rozsahu	
1. - 3.	Vokální činnosti	orientuje se v jednoduchém zápisu skladby	notová osnova, houslový klíč, 2/4 a 3/4 takt, nota čtvrtě, osminová, půlová, celá, pomlky	
1. - 3.	Instrumentální činnosti	využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	hra nejjednodušších doprovodů na Orffovy nástroje	osob 5, 9
1. - 3.	Hudebně pohybové činnosti	rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	hudební hry	osob 5, 8, 9
1. - 3.	Hudebně pohybové činnosti	reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje tempo, dynamiku	pohybový doprovod znějící hudby, taktování	osob 5, 9
1. - 3.	Poslechové činnosti	rozlišuje jednotlivé kvality tónu, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	výrazové prostředky v	

			hudbě, zvuk, tón, melodie, hudební kontrasty	
1. - 3.	Poslechové činnosti	rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje; odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální; chápe roli posluchače	hudební styly a žánry, hudba vážná, lidová, umělá, hudební nástroje	
1. - 3.	Vokální činnosti	orientuje se v jednoduchém zápisu skladby	notová osnova, houslový klíč, 2/4 a 3/4 takt, nota čtvrtová, osminová, půlová, celá, pomlky	
3.	Poslechové činnosti	seznámí se s životem a dílem vybraných hudebních skladatelů	hudební skladatelé	
4. - 5.	Vokální činnosti	zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti; seznámí se s písněmi některých národů	pěvecké dovednosti - dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišný zpěv, hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu, hudební rytmus - realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu, dvojhlas a vícehlas - prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod., intonace, vokální improvizace; jednoduché písně jiných zemí	osob 2 multi 2
4. - 5.	Vokální činnosti	orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje	orientace v notovém (grafickém) záznamu, jednoduché melodie, její reprodukce	
4. - 5.	Instrumentální činnosti	využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché, popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladeb pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod.; jednoduché doprovody k písním jiných kultur	osob 2 multi 4
4. - 5.	Instrumentální činnosti	vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché hudební improvizace	rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace –	osob 5

			s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod, hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď), jednoduchá písňová forma (a - b)	
4. - 5.	Hudebně pohybové činnosti	ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	taktování, pohybový doprovod znějící hudby - dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance naše i jiných kultur, pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby - pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků, orientace v prostoru - pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci a pohybových hrách	osob 5 multi 1
4. - 5.	Poslechové činnosti	rozpozná hudební formu jednoduché písně a skladby	hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj, hudební styly a žánry - hudba taneční, pochodová, populární, ukolébavka apod.	
4. - 5.	Poslechové činnosti	rozpozná v proudu znějící hudby některé z určitých hudebních výrazových prostředků , upozorní na metrorytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	kvality tónů - délka, síla, barva, výška, vztahy mezi tóny - souzvuk, akord, hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem - rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny	osob 1

			v hudebním proudu	
--	--	--	-------------------	--

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
1. - 3.	Vokální a instrumentální činnosti	zpívá na základě svých dispozic s využitím správných pěveckých návyků jednoduché písně	správné dýchání a správná výslovnost, rytmizace říkadel, zpěv lidových a umělých písní	
1. - 3.	Vokální a instrumentální činnosti	rytmizuje a melodizuje jednoduché texty	hudební hry	osob 5, 8, 9
1. - 3.	Hudebně pohybové činnosti	reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjádří tempo, dynamiku	pohybový doprovod znějící hudby, taktování	osob 5, 9
1. - 3.	Poslechové činnosti	rozlišuje sílu zvuku	síla, délka tónu	
1. - 3.	Poslechové činnosti	soustředí se na poslech jednoduché krátké skladby	skladby určené dětem	
4. - 5.	Vokální a instrumentální činnosti	zpívá na základě svých dispozic v přiměřeném rozsahu, při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti; seznámí se s písněmi některých národů	pěvecké dovednosti - dýchání, výslovnost, hlasová hygiena, rozšiřování - jednoduché písně jiných zemí	osob 2 multi 2, 3
4. - 5.	Vokální činnosti	orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje	orientace v notovém (grafickém) záznamu, jednoduché melodie, její reprodukce	
4. - 5.	Vokální a instrumentální činnosti	využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	hra nejjednodušších doprovodů na Orffovy nástroje	osob 5, 9
4. - 5.	Vokální a instrumentální činnosti	odliší tóny podle výšky, síly a barvy	kvality tónů - výška, síla a barva	
4. - 5.	Hudebně pohybové činnosti	ztvární hudbu pohybem na základě individuálních schopností a dovedností	pohybový doprovod znějící hudby - dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance naše i jiných kultur, pohybové vyjádření hudby	osob 5 multi 1, 4
4. - 5.	Poslechové činnosti	seznámí se s životem a dílem vybraných hudebních skladatelů	hudební skladatelé	
4. - 5.	Poslechové činnosti	soustředí se na poslech skladeb, chápe roli posluchače	slavné melodie a skladby	

5.7.1.b Hudební výchova pro II. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Hudební výchova je vyučována v 6. - 7. ročníku jako povinný předmět s časovou dotací 1 hodina za týden. Na vědomosti a dovednosti tohoto předmětu žáci navazují v 8. a 9. ročníku v předmětu umění a kultura. Na II. stupni je hudební výchova realizována dle možností v učebně hudební výchovy. Formy realizace: vyučovací hodina, projekty, návštěvy koncertů, školní akademie.

Cílem předmětu hudební výchova je podpora a vytváření kladného vztahu k hudbě. Tento předmět vede žáky k chápání hudby jako vyjadřovacího prostředku. Rozvíjí jejich hudební schopnosti a schopnost hudbu emocionálně prožít. Hudební činnosti podporují sluchové, rytmické, pěvecké, intonační, instrumentální, hudebně tvořivé, poslechové a pohybové dovednosti.

Vzdělávací obsah je rozdělen do těchto tematických okruhů:

1. Vokální činnosti
2. Instrumentální činnosti
3. Hudebně pohybové činnosti
4. Poslechové činnosti

Provázanost s ostatními předměty

Vyučovací předmět hudební výchova se tematicky prolíná s předměty: český jazyk (hudebně-dramatické žánry), dějepis (jednotlivé kulturní epochy), umění a kultura (umělecké epochy a směry, hudební projev, vnímání hudebního díla), tělesná výchova (správné držení těla, tance).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v hudební výchově, II. stupeň

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
porozumí obecným hudebním termínům a jejich používání	prezentuje a vysvětluje základy hudební nauky a teorie (noty, stupnice a další hudební termíny)
kompetence k řešení problémů	
vyjádří osobní postoj k hudebnímu umění	podporuje vyjadřování vlastních názorů v oblasti hudby
obhájí vlastní názor	učí správné argumentaci

kompetence komunikativní	
vnímá a tvořivě využívá mimojazykovou komunikaci	předkládá různé formy a metody práce zaměřené na pohyb, mimiku, gestikulaci a vyjádření se pomocí hudebně pohybových aktivit
kompetence sociální a personální	
spolupracuje ve skupině při tvorbě a prezentaci uměleckého projevu	umožní žákům pracovat ve skupině na jednotné téma
kompetence občanské	
respektuje, oceňuje a chrání naše tradice, kulturní a historické dědictví	vede žáky k vytvoření pozitivního vztahu k našim tradicím a ke kulturnímu a historickému dědictví
tvořivě se zapojuje do kulturního dění	povzbuzuje žáky ke kreativě a k projevení vlastní iniciativy
kompetence pracovní	
porozumí základním pravidlům pro grafický záznam hudby	předkládá žákům základy správného notového záznamu
využívá znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých vzdělávacích oblastech k vlastnímu rozvoji v oblasti hudební	vede žáky k propojování vědomostí z různých oborů

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6. - 7.	Vokální činnosti	zapojuje se do hudebních aktivit a využívá při nich svůj hlasový potenciál	vokální hudební aktivity	osob 5
6. - 7.	Vokální činnosti	oddržuje správné pěvecké návyky	rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, dýchání	
6. - 7.	Vokální činnosti	podle svých možností zpívá intonačně čistě a rytmicky přesně, jednohlasně i vícehlasně, ocení kvalitní vokální projev spolužáka; zřetelně artikuluje, dodržuje rytmus a tempo; vokálně interpretuje lidové a umělé písně;	hudební rytmus, intonace; vícehlasý a jednohlasý zpěv; lidové a umělé písně	
6. - 7.	Vokální činnosti	orientuje se v jednoduchém notovém zápisu;	noty a jejich rytmická hodnota, stupnice durové a mollové	
6. - 7.	Instrumentální činnosti	zapojuje se do hudebních aktivit a doprovází dle svých individuálních schopností a dovedností vybrané písně a skladby	instrumentální hudební aktivity	osob 5
6. - 7.	Instrumentální činnosti	na základě svých hudebních schopností a dovedností tvoří improvizace s pomocí jednoduchých, snadno ovladatelných hudebních nástrojů	hra a tvorba doprovodů, nástrojová improvizace	osob 5
6. - 7.	Instrumentální činnosti	při hře dodržuje rytmus, tempo; vytleská rytmus dle zadání	rytmus, tempo	
6. - 7.	Instrumentální činnosti	orientuje se v jednoduchém notovém zápisu	noty a jejich rytmická hodnota, stupnice durové a mollové	
6. - 7.	Hudebně pohybové činnosti	zapojuje se do hudebních aktivit a využívá při nich své pohybové schopnosti	hudebně pohybové aktivity	osob 5

6. - 7.	Hudebně pohybové činnosti	taktuje některé vybrané písně	takt (dvoučtvrtkový, tříčtvrtkový, čtyřčtvrtkový)	
6. - 7.	Poslechové činnosti	podle svých možností rozezná sluchem rozdíl mezi durovým a mollovým akordem	akord	
6. - 7.	Poslechové činnosti	na základě poslechu rozezná vybrané hudební nástroje, pojmenuje je a zařadí do skupiny	hudební nástroje	
6. - 7.	Poslechové činnosti	na základě poslechu rozezná vybrané hudební formy (opera, muzikál, kánon, oratorium, symfonie)	hudební formy	
6. - 7.	Poslechové činnosti	rozliší skladbu polyfonní a homofonní, skladbu vokální a instrumentální	skladba polyfonní, homofonní, vokální, instrumentální, symfonická, komorní	
6.	Poslechové činnosti	vyjmenuje typy daných hudebních forem	hudební formy	
7.	Poslechové činnosti Instrumentální činnosti Hudebně pohybové činnosti	charakterizuje základní styly nonartificiální hudby, na základě poslechu přiřadí ukázky nonartificiální hudby k příslušnému stylu	blues, jazz (swing), rock and roll, rock, folk, country (bluegrass), pop	
7.	Poslechové činnosti Instrumentální činnosti Hudebně pohybové činnosti	charakterizuje typické hudební projevy vybraných kulturních oblastí světa; propojí osvojené poznatky se svými vokálními, instrumentálními, hudebně-pohybovými dovednostmi	worldmusic	multi 1

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6. - 9.	Vokální činnosti	zpívá na základě svých dispozic v přiměřeném rozsahu lidové a umělé písně, při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti;	pěvecké dovednosti - dýchání, výslovnost, hlasová hygiena, rozšiřování -	osob 2
6. - 9.	Instrumentální činnosti	rytmizuje a melodizuje jednoduché texty	hudební hry	osob 5, 8, 9
6. - 9.	Hudebně pohybové činnosti	reaguje pohybem na znějící hudbu	pohybový doprovod znějící hudby, taktování	osob 5, 9
6. - 9.	Instrumentální činnosti	využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodu hře	hra na tělo, hra na nástroje Orffova instrumentáře, grafický záznam melodie, hudební skupiny, symfonický orchestr - nástroje	osob 5, 9
6. - 9.	Poslechové činnosti	soustředí se na poslech skladeb většího rozsahu	poslech přiměřené dlouhé skladby různých žánrů; písně z filmových pohádek – dueta, sbor, sólo; opera, opereta, koncert, muzikál	

6. - 9.	Poslechové činnosti	rozezná různé hudební žánry - s nimiž byl seznámen, seznámí se s vybranými žánry některých národů	hudební žánry, ukázky žánrů jiných zemí	multi 2, 3
6. - 9.	Poslechové činnosti	rozpozná vybrané hudební nástroje	zvuky hudebních nástrojů	
6. - 9.	Poslechové činnosti	zná vybrané hudební skladatele a jejich díla (významní evropští skladatelé)	nejvýznamnější hudební skladatelé a jejich dílo (B. Smetana, A. Dvořák, evropští skladatelé)	multi2
6. - 9.	Hudebně pohybové činnosti	zvládne jednoduché taneční kroky, ztvární hudbu pohybem	pohybové vyjádření obsahu písní, kultivovanost pohybu – správné držení těla, vyjádření nálady pohybem (na hudební doprovod), jednoduché lidové tance naše i jiných kultur, pohybové vyjádření hudby	osob 5 multi 1
6. - 9.	Vokální činnosti	zvládá základní terminologii z hudební nauky (nota, houslový klíč, notová osnova)	základní terminologie	

5.7.2. Výtvarná výchova

5.7.2.a Výtvarná výchova pro I. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení

Vyučovací předmět výtvarná výchova vede žáky ke vnímání vizuálně obrazného vyjádření jako prostředku komunikace. Prostřednictvím tvůrčích činností prohlubuje vnímavost k sobě a okolnímu světu, odvalu ke hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, schopnost vyjadřovat se, prezentovat emoce, představy, pocity, zkušenosti a myšlenky.

Výtvarná výchova je vyučována v 1. – 5. ročníku jako povinný předmět. Časová dotace v 1., 2. a 5. ročníku je 1 hodina za týden, ve 3. a 4. ročníku 2 hodiny za týden.

Výuka je realizována v kmenových třídách, dle možností je využívána keramická dílna. Formy realizace: vyučovací hodina, projekty, návštěvy výstav, vycházky.

Obsah vyučovacího předmětu výtvarná výchova je rozdělen do tří složek, které se navzájem prolínají:

Rozvíjení smyslové citlivosti (činnosti, které rozvíjí u žáků schopnost rozeznávat vliv jednotlivých smyslů na vnímání reality)

Uplatňování subjektivity (činnosti, které vedou žáka k uplatňování vlastních zkušeností)

Ověřování komunikačních účinků (činnosti, které žákovi umožňují uplatnění osobního postoje v komunikaci při prezentaci vlastní tvorby)

Provázanost s ostatními předměty

Téměř všechny námětové okruhy výtvarné výchovy obsahují základní vztahy k životu, prostředí a lidem, a proto blízce souvisí s výukou prvouky a se vztahem žáků k životnímu prostředí. Některé z forem výtvarného projevu (kresba, malba, modelování, prostorové vytváření, kombinované techniky) jsou vhodné k využití v matematice, hudební výchově, českém jazyce. Při prezentaci vlastních prací využívají žáci dovedností získaných v českém jazyce.

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie ve výtvarné výchově, I. stupeň

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
rozvíjí svoje výtvarné schopnosti	vede žáky ke správnému používání pojmů seznamuje žáky se základními znaky a symboly volí vhodná témata ke zpracování, umožňuje žákům zažít radost z práce
seznamuje se s výtvarnými nástroji, materiály a technikami	učí žáky pracovat s různým materiálem a potřebami, začleňuje různou náročnost technik
kompetence k řešení problémů	
pozoruje a porovnává jednoduché předměty, hledá jejich jednotlivé kvality – barevnost, tvary, vlastnosti, hledání odlišné struktury	předkládá přiměřené úkoly tak, aby je žák pochopil a byl schopen je plnit a zažil radost z úspěchu vede žáka ke zvolení nejvhodnější výtvarné techniky ke zpracování námětu, k sebereflexi
kompetence komunikativní	
prezentuje vlastní práci	provádí kontrolu zpětnou vazbou, zda žáci rozumí zadanému úkolu či sdělení probírá s žáky jejich vlastní výtvarné nápady a podporuje je k diskusi, k obhajobě svých postojů
podílí se na výzdobě školy, třídy	podporuje úsilí žáků při zpracování zadání, motivuje je k prezentaci prací na školní výzdobě
povídá o svých pocitech a dojmech z pozorovaných uměleckých děl	vede žáky k vyjádření svého názoru na různá výtvarná díla, k vyjádření svých pocitů a nálad z tvorby, z uměleckého díla
kompetence sociální a personální	
respektuje vzájemné odlišnosti ve výtvarném vyjadřování	rozvíjí toleranci žáků k výtvarnému vyjádření ostatních
naslouchá sdělení druhých	povzbuzuje žáky ke komunikaci s okolím
kompetence občanské	
pozoruje a vnímá krásy přírody	prostřednictvím vycházek a pobytu v přírodě učí žáky vnímat její krásu a jedinečnost, vede žáky k ekologickému chování během činnosti
získává kladný citový vztah k výtvarnému umění	rozvíjíme a podporujeme u žáků smysluplné využívání volného času
kompetence pracovní	
vytváří si základní pracovní návyky pro výtvarnou činnost	zařazuje úkoly, na jejichž řešení je potřeba spolupracovat s ostatními spolužáky klade důraz na osvojení základních pracovních dovedností

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
1. - 3.	Rozvíjení smyslové citlivosti	modeluje, maluje a kreslí podle své představy	postup výtvarného vyjádření, kresba, model, malba	osob 2, 5
1. - 3.	Rozvíjení smyslové citlivosti	pracuje s barvou	hra s barvou	osob 2, 5
1. - 3.	Rozvíjení smyslové citlivosti	experimentuje s výrazovými prostředky	experiment,	osob 2, 5

	citlivosti		výrazové prostředky a materiály	
1. - 3.	Rozvíjení smyslové citlivosti	napodobuje dle svých možností výtvarné techniky jiných kultur •	výtvarné techniky jiných kultur •	multi 3 osob 2, 5
1. - 3.	Uplatňování subjektivity	manipuluje s výtvarnými objekty, vytváří barevné kompozice	manipulace s objekty, kompozice	osob 2, 3, 5
1. - 3.	Ověřování komunikačních účinků	prezentuje a hodnotí vlastní výtvarné dílo	vyjádření vlastního názoru, diskuze nad výtvarným dílem	osob 5, 8, 11
4. - 5.	Rozvíjení smyslové citlivosti	tvořivě zpracuje jakékoliv téma a námět, realizuje svůj tvůrčí záměr	výtvarné techniky, prvky vizuálně obrazného vyjádření	osob 5, 11
4. - 5.	Rozvíjení smyslové citlivosti	rozliší, porovná, třídí a pojmenovává linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty - velikost, barevný kontrast); získané zkušenosti uplatňuje podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních, při vnímání umělecké produkce	prostředky a postupy pro vyjádření emocí, pocitů, nálad a fantazijních představ	osob 1, 5, 11
4. - 5.	Uplatňování subjektivity	při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie	manipulace s objekty, vyjádření emocí, pocitů	osob 5, 10
4. - 5.	Ověřování komunikačních účinků	vyjádří (verbálně, neverbálně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i z vnímání uměleckého díla	vyjádření nálad fantazie, představ a osobních zkušeností	osob 5, 8, 11
4. - 5.	Ověřování komunikačních účinků	uplatní základní dovednosti pro vlastní tvorbu	experimenty výtvarné techniky	osob 5
4. - 5.	Ověřování komunikačních účinků	prezentuje výsledky vlastních tvůrčích činností	prezentace vlastní práce	osob 2, 5, 8
4. - 5.	Ověřování komunikačních účinků	vysvětlí postup dané výtvarné techniky	kresba, malba, prostorová tvorba, grafika, koláž, asambláž, kaširování, rozsouvání tvarů, tvarování vlhkého papíru, sádrový odlitek, drátkování	osob 3, 8
4. - 5.	Ověřování komunikačních účinků	doporučí nejvhodnější techniku pro zpracování daného tématu, svůj návrh obhájí ve skupině	výběr výtvarné techniky, spolupráce	osob 8

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
1. - 3.	Rozvíjení smyslové citlivosti	modeluje, maluje a kreslí podle své představy	postup výtvarného vyjádření, kresba, model, malba	osob 2, 5
1. - 3.	Rozvíjení smyslové citlivosti	pracuje s barvou	hra s barvou	osob 2, 5

1. - 3.	Rozvíjení smyslové citlivosti	rozpozná, pojmenuje a porovná linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech běžného života (s dopomocí)	výrazové prostředky a materiály, manipulace s objekty, kompozice	
1. - 3.	Rozvíjení smyslové citlivosti	napodobí dle svých možností výtvarné techniky jiných kultur •	výtvarné techniky jiných kultur •	multi 3 osob 2, 5
1. - 3.	Uplatňování subjektivity	manipuluje s výtvarnými objekty, vytváří barevné kompozice, uplatňuje vlastní fantazii	manipulace s objekty, kompozice	osob 2, 3, 5
1. - 3.	Ověřování komunikačních účinků	prezentuje a hodnotí vlastní výtvarné dílo (s dopomocí)	vyjádření vlastního názoru, diskuze nad výtvarným dílem	osob 5, 8, 11
4. - 5.	Rozvíjení smyslové citlivosti	tvořivě zpracuje jakékoliv téma a námět, realizuje svůj tvůrčí záměr	výtvarné techniky, prvky vizuálně obrazného vyjádření	osob 5, 11
4. - 5.	Rozvíjení smyslové citlivosti	rozlíší, porovná, třídí a pojmenuje linie, barvy, tvary, objekty, rozpozná jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty - velikost, barevný kontrast); získané zkušenosti uplatňuje podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních, při vnímání umělecké produkce	prostředky a postupy pro vyjádření emocí, pocitů, nálad a fantazijních představ	osob 1, 5, 11
4. - 5.	Uplatňování subjektivity	při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie	manipulace s objekty, vyjádření emocí, pocitů	osob 5, 10
4. - 5.	Ověřování komunikačních účinků	vyjádří (verbálně, neverbálně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i z vnímání uměleckého díla	vyjádření nálad fantazie, představ a osobních zkušeností	osob 5, 8, 11
4. - 5.	Ověřování komunikačních účinků	uplatní základní dovednosti pro vlastní tvorbu	experimenty výtvarné techniky	osob 5
4. - 5.	Ověřování komunikačních účinků	prezentuje výsledky vlastních tvůrčích činností	prezentace vlastní práce	osob 2, 5, 8
4. - 5.	Ověřování komunikačních účinků	vysvětlí postup dané výtvarné techniky (s dopomocí)	kresba, malba, prostorová tvorba, grafika, koláž, asambláž, kašírování, rozsouvání tvarů, tvarování vlhkého papíru, sádrový odlitek, drátkování	osob 3, 8

5.7.2.b Výtvarná výchova pro II. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Výtvarná výchova je vyučována v 6. a 7. ročníku jako povinný předmět s časovou dotací 2 hodiny týdně. Na výtvarnou výchovu navazuje v 8. a 9. ročníku předmět umění a kultura.

Na II. stupni je výuka výtvarné výchovy realizována v kmenových třídách, případně v keramické dílně, v plenéru. Formy realizace: vyučovací hodina, návštěvy výstav, výtvarné dílny, projekty.

Vyučovací předmět výtvarná výchova podporuje a vytváří u žáků kladný vztah k výtvarnému umění, vede je k chápání výtvarného umění jako vyjadřovacího prostředku. Rozvíjí jejich schopnosti výtvarného projevu a také schopnost umělecké dílo emocionálně prožívat. Výtvarné činnosti podporují výtvarně tvořivé, smyslové, komunikační, interpretační a hodnotové dovednosti.

Obsah vyučovacího předmětu výtvarná výchova je rozdělen do tří složek, které se navzájem prolínají:

1. Rozvíjení smyslové citlivosti (činnosti, které rozvíjí u žáků schopnost rozeznávat vliv jednotlivých smyslů na vnímání reality)
2. Uplatňování subjektivity (činnosti, které vedou žáka k uplatňování vlastních zkušeností)
3. Ověřování komunikačních účinků (činnosti, které žákovi umožňují uplatnění osobního postoje v komunikaci při prezentaci vlastní tvorby)

Provázanost s ostatními předměty

Námětové okruhy výtvarné výchovy obsahují základní vztahy k životu, prostředí a lidem, a proto blízce souvisí s výukou v několika předmětech, především těch, kde se žáci zabývají společenským kontextem, historickými souvislostmi, dále tam, kde se diskutuje nad literárními či dramatickými díly, případně nad multimediální tvorbou. Některé formy výtvarného projevu (kresba, malba, modelování, prostorové vytváření, kombinované techniky) tak budou souviset s předměty, jako jsou např. český jazyk, dějepis, přírodopis, hudební výchova, dramatická výchova.

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie ve výtvarné výchově, II. stupeň

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
rozvíjí výtvarné citění	zařazuje různé metody práce rozvíjející výtvarné citění
kompetence k řešení problémů	
aplikuje nové postupy při výtvarných činnostech	zavádí netradiční postupy
pozoruje a porovnává předměty	předkládá ke sledování různé kompozice
hledá jednotlivé kvality – barevnost, tvary, vlastnosti, odlišné struktury,...	nabízí žákům práci s využitím různých technik a materiálů
kompetence komunikativní	
vyjádří, srovná a hodnotí vlastní i cizí výtvarný projev pomocí odpovídajících komunikačních prostředků	učí žáky porovnat a hodnotit umělecká díla
prezentuje své pocity a dojmy z pozorovaných uměleckých děl	vede žáky k vyjádření se z pozorovaných uměleckých děl
kompetence sociální a personální	
tvoří a prezentuje společně vytvořené dílo	umožní žákům pracovat ve skupině na jednotném zadání
respektuje vzájemné odlišnosti ve výtvarném vyjadřování a naslouchá sdělení druhých	učí žáky tolerantně vnímat rozdílnosti a individualitu ve výtvarném projevu
kompetence občanské	
rozvíjí zájem o výtvarné umění (např. zájem o naše kulturní dědictví atd.)	seznamuje žáky s různými tradicemi, kulturním a historickým dědictvím
podílí se na výzdobě školy, třídy	aktivně zapojuje žáky do výzdoby školy
kompetence pracovní	
dodržuje zásady bezpečnosti práce při výtvarných činnostech	na začátku školního roku žáky poučí o bezpečnosti práce
používá různé nástroje, materiály a techniky	v hodinách zařazuje práci s různými nástroji, materiály a technikami
vytváří si základní pracovní návyky pro výtvarnou činnost	dbá o dodržování správných pracovních návyků

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	kreslí, maluje a modeluje podle vlastních představ; kreslí, maluje a modeluje podle předloženého nebo požadovaného vzoru	kresba (kresebné studie), malba, plastická tvorba	osob 1, 5
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	aplikuje poznatky o základních a doplňkových barvách (sytnost, tón, kontrast), vytváří barevné kompozice, využívá znalosti o barvách k osobitému	barvy, teorie barev (Goethův kruh)	osob 1, 5

		výtvarnému vyjádření, vhodně kombinuje barvy, míchá a vrství barvy		
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	zachytí světelný kontrast, modeluje objekty pomocí světla a stínu	světlo a stín	osob 1
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	zobrazí skutečnost s použitím linií, tvarů; vytvoří nárys (technickou kresbu); ilustruje vybranou světovou pohádku	linie, geometrické tvary, technická kresba, ilustrace	multi 4
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	zobrazí lidskou postavu se zřetelem na perspektivu a proporce, zobrazí objekty se zřetelem na perspektivu	perspektiva (zvětšování, zmenšování), proporce, tělesa, lidská postava	osob 1
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	vytvoří portrét, autoportrét s ohledem na proporce, zachytí obrazem výraz a mimiku obličeje	portrét, autoportrét (proporce, výraz, mimika)	osob 1, 2
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	zobrazí přírodniny s ohledem na jejich povrch, stavbu, tvar a barvu	zvětšování, zmenšování, přírodniny	osob 1
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	komponuje prvky v prostoru, využívá různé vztahy objektů v prostoru, zobrazí stejnou skutečnost při změně pozorovacího stanoviště	kompozice (popředí, pozadí, zvětšování, zmenšování, seskupování, dominanta a celek, harmonie, kontrast), krajina	osob 1
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	zachytí postavu v pohybu, zobrazí skutečnost v čase	lidská figura, proměny krajiny	osob 5
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	zobrazí emoce (napětí, nálady, pocity apod.)	emoce (abstrakce)	osob 1,2
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	pracuje s různými materiály a využívá jejich vlastností (technické, výrazové) k obraznému vyjádření	materiály (papír, textil, dekorační materiály, sádra, přírodniny, vosk)	osob 5
6. - 7.	Uplatňování subjektivity	propojí smyslové vnímání a emoce s objektivním pozorováním, zobrazí vlastní fantazijní představy, interpretuje vlastní výtvarné vyjádření, při zachycování obrazových představ, pracuje s prvky náhody	různé tematické práce (různé techniky, materiály, různá témata)*, asociace, záměny materiálu	osob 2, 5
6. - 7.	Uplatňování subjektivity	vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity	přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní)	osob 1, 8
6. - 7.	Uplatňování subjektivity	používá netradiční výtvarné techniky a netradiční materiály, kombinuje různé výtvarné techniky	různé tematické práce** (různé techniky, materiály, různá témata) ilustrace textů, reklama, volná malba, sochařství a další	osob 2, 5
6. - 7.	Ověřování komunikačních účinků	vytváří společná umělecká díla	společná práce na jednom objektu, tvarová a barevná kompozice, důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření, záměry tvorby a proměny obsahu	osob 7, 8, 9
6. - 7.	Ověřování komunikačních účinků	uplatňuje řazení a kompozici písma v ploše, propojuje kompozici motivu a písma (vzhledem k záměru), ovládá některé zákonitosti užité grafiky	písmo	
6. - 7.	Ověřování komunikačních účinků	posoudí účinnost výsledného díla ve vztahu k formě (např. rám, formát díla) a prostoru (např. barva pozadí, členitost prostoru), obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora, prezentace	plastická a prostorová tvorba (instalace prvků v prostoru)	osob 1, 8
6. - 7.	Ověřování komunikačních účinků	využívání účinků obrazného vyjádření v médiích	obrazné vyjádření v médiích	medi 2
6. - 7.	Ověřování komunikačních účinků	vytváří různé návrhy k zpracovávanému dílu a vybere nejvhodnější vzhledem k jeho komunikačnímu záměru	návrhy	

* perokresba, kolorovaná perokresba, kresba pastelkou, tužkou, pastelem, rudkou, uhlem, tuší

** frotáž, tupování, koláž, asambláž, fotografie, video

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastní tvorby	kresba (kresebné studie), malba, barvy, plastická tvorba	osob 5, 8
6. - 7.	Rozvíjení smyslové citlivosti	uplatňuje linie, barvy, tvary, objekty v ploše i prostoru, využívá jejich vlastnosti a vztahy, pojmenovává je ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních, vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci	linie, geometrické tvary, výtvarný výraz, poznávání vztahů mezi prvky v ploše, objemu, prostoru	osob 5
6. - 7.	Uplatňování subjektivity	propojí smyslové vnímání a emoce s objektivním pozorováním, zobrazí vlastní fantazijní představy, interpretuje vlastní výtvarné vyjádření, uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, zvolí nejvhodnější prostředky a postupy, je schopen výsledky své činnosti zhodnotit a sdělit spolužákům, porovnat s výsledky ostatních	různé tematické práce, hodnocení výsledků tvůrčích činností vlastních i ostatních, prezentace výsledků vlastní tvůrčí činnosti ve třídě	osob 1, 6
6. - 7.	Ověřování komunikačních účinků	vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce. slovně vyjádří své postřehy a pocity	výtvarná díla a jejich komunikační obsah, působení na člověka	osob 5

5.7.3. Umění a kultura

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Vyučovací předmět umění a kultura integruje tři složky umělecké činnosti: výtvarnou, hudební a dramatickou. Tento předmět vytváří a podporuje u žáků obecně kladný vztah k umění v jeho různých projevech a formách (výtvarné umění, hudba, tanec, divadlo, film atd.), vede žáky k chápání umění jako vyjadřovacího prostředku. Podporuje v žácích aktivní zájem o umění, seznamuje je s dějinami umění od nejstaršího po současné, učí je orientovat se v pojmech týkajících se teorie umění a také jejich aktivnímu užívání, pozornost zaměřuje také na umění současné a s ním spojené nové technologie. Předmět umění a kultura je vyučován v 8. a 9. ročníku jako povinný předmět s časovou dotací 2 hodiny týdně, je vyučován formou dvouhodinového bloku (střídají se bloky výtvarné, teoretické a praktické). Formy realizace: vyučovací hodina, návštěva divadla, koncertů, výstav.

Vzdělávací obsah předmětu umění a kultura je tvořen částmi vzdělávacích obsahů vzdělávacích oborů Dramatická výchova, Hudební výchova, Výtvarná výchova a je rozdělen do následujících tematických okruhů (názvy neodpovídají názvům tematických okruhů RVP):

Vnímání uměleckého díla

Umělecký projev

Teorie umění

Pojetí a rozčlenění výstupů tohoto předmětu je velmi specifické. Základem výuky je setkávání se s různými uměleckými slohy a styly v tematickém okruhu Teorie umění. Další dva tematické okruhy (Vnímání uměleckého díla, Umělecký projev) jsou ve většině případů propojením osvojené teorie a praktické činnosti, spojovacím článkem jsou výstupy označené hvězdičkou.

Provázanost s ostatními předměty

Umění a kultura je předmět, který integruje především výtvarnou, hudební výchovu a dramatickou výchovu, ale vedle toho bude korespondovat s několika dalšími předměty. Předpokládáme tedy jeho provázanost s předměty, jako jsou: český jazyk (dějiny literatury, popis, líčení), dějepis (jednotlivé kulturní epochy a jejich historický kontext).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v umění a kultuře

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
vyhledává a třídí informace	nabízí práci s různými materiály (film, literatura...)
používá pojmy teorie umění	kommunikuje s žáky prostřednictvím odborných pojmů z oblasti umění
kompetence k řešení problémů	
vytvoří si komplexní pohled na společenské a kulturní jevy	vede žáky k zájmu o společenské a kulturní dění v Brně
kompetence komunikativní	
vnímá a tvořivě využívá mimojazykové komunikace	předkládá různé formy a metody práce zaměřené na pohyb, mimiku, gestikulaci a vyjádření se pomocí kresby,...
kompetence sociální a personální	
spolupracuje ve skupině při tvorbě a prezentaci uměleckého projevu	zařazuje skupinovou práci vyžadující vzájemnou spolupráci
kompetence občanské	
vytvoří si pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost	svým příkladem vede žáky k aktivnímu zájmu o umění
respektuje tradice a kulturní i historické dědictví	seznamuje žáky s různými tradicemi, kulturním a historickým dědictvím
aktivně se zapojí do kulturního dění	s žáky navštěvuje aktuální výstavy
kompetence pracovní	
pracuje s různými druhy materiálů	umožňuje žákům pracovat s různými druhy materiálů

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
8. - 9.	Vnímání uměleckého díla	vnímá jednoduché podněty (zvuk, slovo, text, rytmus, hudba, obraz, pohyb apod.) a tvoří asociace a bohaté smyslové představy	vnímání, asociace, vidění věcí jinak, citlivost	osob 1, 5
8. - 9.	Vnímání uměleckého díla	reflektuje svůj zážitek z uměleckého díla; interpretuje vybraná umělecká díla (v rovině smyslového, subjektivního účinku, v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu), porovnává mezi sebou různé vyjádření stejné skutečnosti	reflexe uměleckého díla	
8. - 9.	Vnímání uměleckého díla	na základě poslechu rozezná vybrané ukázky některých hudebních forem (chorál ¹ , madrigal ² , oratorium ³ , fuga ³ , sonáta ³ , suite ³ , kantáta ⁴) a zařadí do příslušného stylového období	hudební formy (zařazené ke konkrétnímu slohu, stylu, viz číslo)	
8. - 9.	Umělecký projev	propojí mezi sebou text, hudbu a obraz	text-hudba-obraz	
8. - 9.	Umělecký projev	vyjadřuje pocity, nálady, dojmy, fantazie, osobní zkušenosti, představy různými prostředky (slovem, zvučnými prostředky, výtvarnými prostředky)	vyjádření pocitů, nálad, dojmů,	osob 2

		předmětem, barvou, linkou, zvukem, pohybem, rytmem); hledá metaforické vyjádření představ a asociací, náměty a témata v dramatických situacích	fantazie, osobních zkušeností, představ, specifické komunikační dovednosti, dramatická situace, příběh	
8. - 9.	Umělecký projev	používá hlas a tělo v běžné komunikaci a ke sdělování tématu, kultivuje mluvený projev (artiklace, intonace, výraz atp.), používá rytmus a dynamiku v pohybu a řeči; verbální a neverbální komunikace, rozvíjí, obohacuje a kultivuje všechny výrazové prostředky	Komunikace, řeč těla, zvuků, slov, řeč předmětů, prostředí, skutků, sociálně komunikační dovednosti	osob 8
8. - 9.	Umělecký projev	využívá základních prostředků umění k uměleckému sdělení a ke komunikaci s diváky a posluchači, rozvíjí, variuje, opakuje herní situace, práce na postavě	komunikace s diváky a posluchači, tvořivost v mezilidských vztazích, herní dovednosti	Osob 2, 5, 8
8. - 9.	Umělecký projev	provádí taneční kroky vybraného tance, porovná tance různých stylových období	tanec (lidový, společenský, moderní)	
8. - 9.	Umělecký projev	volí vhodný typ hudebně pohybových prvků na základě reflexe poslouchané hudby, navrhne vlastní choreografii k poslouchané hudbě, skupinová inscenační tvorba	tance, vlastní pohybové ztvárnění	osob 5
8. - 9.	Umělecký projev	dramatizuje vybrané písně	dramatizace písně	
8. - 9.	Teorie umění	charakterizuje vybrané žánry dramatického umění	dramatické žánry	
8. - 9.	Teorie umění	interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti a minulosti, vychází ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností, zařadí vybrané hudební a výtvarné projevy do příslušného uměleckého slohu nebo směru	viz konkrétní slohy a styly	
8. - 9.	Teorie umění	porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace uměleckých děl s vědomím své osobní podmíněnosti, porovná estetické normy v různých obdobích kulturního vývoje	estetické normy	
8.	Teorie umění	charakterizuje egyptskou kulturu, jmenuje významné památky; *zachytí děj formou obrazů	Egypt (obraz)	
8.	Teorie umění	charakterizuje antickou kulturu, jmenuje významné památky, *porovná antické pojetí člověka s pojetím člověka ve středověku, v renesanci a baroku	antika (člověk)	
8.	Teorie umění	charakterizuje středověkou kulturu, jmenuje významné památky románského a gotického období; *využívá atributů a symbolů ve svém uměleckém projevu	středověk (atributy) ¹	
8.	Teorie umění	charakterizuje renesanční kulturu, jmenuje významné památky a umělecká díla, uvede významné osobnosti výtvarného, hudebního a divadelního světa; * umělecky ztvární mechanismus nějakého složitějšího zařízení	renesance (stroj) ²	
8.	Teorie umění	charakterizuje barokní kulturu, jmenuje významné památky a umělecká díla, uvede významné osobnosti výtvarného, hudebního a divadelního světa; *výtvarně, nebo dramaticky ztvární lidovou píseň	baroko (kramářské písně) ³	
8.	Teorie umění	charakterizuje klasicismus, jmenuje významné památky a umělecká díla, uvede významné osobnosti výtvarného (architektura), hudebního a divadelního	klasicismus ⁴ (linie, jednoduchost)	

		světa; *lineárně vyjádří zajímavou strukturu, tvar		
9.	Teorie umění	charakterizuje romantismus, jmenuje významná umělecká díla, uvede významné osobnosti výtvarného, hudebního a divadelního světa; *uplatňuje prvek tajemství ve svých uměleckých projevech	romantismus (tajemství)	
9.	Teorie umění	charakterizuje realismus, jmenuje významné památky a umělecká díla, uvede významné osobnosti výtvarného, hudebního a divadelního světa; * při zachycení skutečnosti si všimá detailů	realismus (detail)	
9.	Teorie umění	charakterizuje impresionismus, jmenuje významná umělecká díla, uvede významné osobnosti výtvarného a hudebního světa; *pracuje s barvami jako s prostředkem účinku na diváka	impresionismus (dojem - barva)	
9.	Teorie umění	charakterizuje secesi, jmenuje významné památky a umělecká díla, uvede významné osobnosti výtvarného světa; * ve svém uměleckém projevu využívá přírodní motivy, využívá dekorativních postupů	secese (přírodní motivy, dekorace)	
9.	Teorie umění	charakterizuje romantismus, jmenuje významná umělecká díla, uvede významné osobnosti výtvarného, hudebního a divadelního světa; *znázorní výraz lidského obličeje v různém emocionálním naladění	expresionismus (výraz)	
9.	Teorie umění	charakterizuje futurismus, jmenuje jeho významné představitele a významná umělecká díla; *umělecky ztvární pohyb	futurismus (pohyb)	
9.	Teorie umění	charakterizuje dadaismus, jmenuje jeho významné představitele a významná umělecká díla; *při umělecké tvorbě využívá prvek hry a náhody	dadaismus (hra, náhoda)	
9.	Teorie umění	charakterizuje surrealismus, jmenuje jeho významné představitele a významná umělecká díla; *umělecky ztvární své snové představy	surrealismus (sen)	
9.	Teorie umění	charakterizuje kubismus, jmenuje jeho významné představitele a významná umělecká díla; *zachytí skutečnost geometrickými tvary a tělesy	kubismus (tvar)	
9.	Teorie umění	charakterizuje op art, jmenuje jeho významné představitele a významná umělecká díla; *pracuje s optickou iluzí	op art (optická iluze)	
9.	Teorie umění	charakterizuje pop art, jmenuje jeho významné představitele a významná umělecká díla; *vytvoří reklamu ve stylu pop artu	pop art (reklama)	medi 6
9.	Umělecký projev	využívá metod současného výtvarného umění (počítačová grafika, fotografie, animace) a hudebního umění	současné hudební a výtvarné formy	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
8. – 9.	Umělecký projev + vnímání uměleckého díla	uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru, propojuje somatické dovednosti při verbálním a neverbálním vyjádření	reflexe uměleckého díla, prezentace, komunikace v běžných životních situacích	osob 2, 8
8. – 9.	Umělecký projev + vnímání uměleckého	uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá	reflexe uměleckého díla, vnímání,	osob 5

	díla	jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních	asociace, vyjádření pocitů, nálad, dojmů, fantazie, osobních zkušeností, představ	
8. – 9.	Umělecký projev + vnímání uměleckého díla	při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a volí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby	komunikace v herních situacích, prezentace, hodnocení	osob 2, 5
8. – 9.	Teorie umění + vnímání uměleckého díla	vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a myšlenky	reflexe uměleckých děl v historii i současnosti	osob 1

5.8. Člověk a zdraví

Charakteristika vzdělávací oblasti

Cílem této oblasti je, aby žák pochopil, že rovnováha tělesného, duševního a duchovního zdraví je základem zdravého způsobu života.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je realizována na I. stupni v předmětu tělesná výchova (1. – 5. ročník) a na II. stupni v předmětu zdravý životní styl (6., 8. a 9. ročník) a tělesná výchova (6. – 9. ročník).

5.8.1. Tělesná výchova

5.8.1.a Tělesná výchova pro I. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení

Tělesná výchova je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Realizuje se v 1. – 5. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně.

Veškeré tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka a k posílení jeho charakterových vlastností (zodpovědnost, spolupráce, vytrvalost, odvaha, schopnost reagovat na pokyny, umět podřídit se kolektivu).

Tělesná výchova pěstuje u žáků kladný vztah ke sportu a pohybu vůbec. Systémem jednoduchých pohybových a sportovních aktivit vede ke zvyšování tělesné zdatnosti a ke správnému držení těla. Vštěpováním pohybových návyků a vyvoláním radosti z pohybu se podílí na zvyšování psychické odolnosti vůči negativním vlivům okolí a posiluje charakterové vlastnosti žáků.

Učitel věnuje patřičnou pozornost bezpečnosti při výuce tělesné výchovy, upozorňuje na prevenci úrazů, snaží se vštípit žákům pocit zodpovědnosti za chování a svoji bezpečnost, pocit sounáležitosti a ohleduplnosti ke svým spolužákům.

Vzdělávací obsah je rozdělen do tří typů činností, které se navzájem prolínají a doplňují:

1. Činnosti ovlivňující zdraví (průpravná cvičení zaměřená na uvolnění a protažení jednotlivých svalových skupin, zvětšování pohybového rozsahu kloubů a na podporu návyků správného držení těla)
2. Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností (rychlost, pohyblivost, obratnost a vytrvalost)
3. Činnosti podporující pohybové učení (prohloubení jednotlivých činností a měření výkonů žáků)

Provázanost s ostatními předměty

Do vyučovacích hodin ostatních předmětů je vhodné vkládat tělovýchovné chvilky. Zařazují se, když se u žáků začne projevovat únava. Jejich programem jsou koordinační, vyrovnávací i kondiční cviky, které žák zná z daného ročníku.

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v tělesné výchově, I. stupeň

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
rozvíjí své pohybové schopnosti a dovednosti	začleňuje do výuky činnosti rozdílné náročnosti dle individuálních výkonností a schopností žáků připravuje žáky na účast v různých soutěžích
osvojuje si správné držení těla, koordinaci pohybů	učí žáky správné a bezpečné manipulaci se cvičebním náčiním a nářadím seznamuje žáky se základními znaky a symboly, vede je ke správnému používání pojmů
kompetence k řešení problémů	
připravuje se na sportovní výkony	předkládá žákům náročnější úkoly a pomáhá k jejich dosažení motivací a vytrvalostí povzbuzuje, motivuje, radí
používá vhodnou obuv a oblečení	vytrvale vyžaduje používání vhodné obuvi a oblečení
kompetence komunikativní	
poslouchá, vnímá a reaguje na povely	provádí kontrolu zpětnou vazbou, zda žáci rozumí zadanému úkolu či sdělení povzbuzuje žáky ke komunikaci s okolím
kompetence sociální a personální	
upevňuje si svoje charakterové vlastnosti	ukazuje žákům potřebu spolupráce ve sportovním týmu a důležitost rolí, které v týmu plní vede žáky k důslednému dodržování pravidel a bezpečnostních předpisů a seznamujeme je s důsledky jejich nedodržování
rozvíjí sociální vztahy, spolupracuje při hrách (dodržování pravidel, spolupráce)	učí žáka týmové spolupráci při kolektivních hrách
kompetence občanské	
má radost z pohybu, pravidelně cvičí	snaží se vhodnými sportovními aktivitami zprostředkovat žákům příjemné zážitky a motivovat je pro sport
kompetence pracovní	
rozvíjí své dovednosti zvládnutím základů atletické abecedy, průpravných cvičení pro míčové hry	zařazuje úkoly, na jejichž řešení je potřeba spolupracovat s ostatními spolužáky
seznamuje se s jednoduchými základy miniher, s pohybem na hřišti, ve volné přírodě i v tělocvičně	vede žáky k dodržování a vytváření pravidel her a soutěží seznamuje žáky se zásadami bezpečnosti a dbá na jejich dodržování

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
1. - 3.	Činnosti ovlivňující zdraví	nastoupí vřad, do družstev, na značky, do zástupu; rozumí základním tělovýchovným povelům (pozor, pohov, rozchod), dbá na bezpečnost při přípravě a ukládání nářadí a náčiní	pořadová cvičení - základní postoje, povely, nástupy, pozdrav	osob 3, 7, 8, 9
1. - 3.	Činnosti ovlivňující zdraví	dbá na čistotu těla, prádla a oděvu, cvičebního úboru; dodržuje čistotu a pořádek v tělocvičně	zdravotní výchova	osob 2, 3
1. - 3.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových	rytmizuje jednoduché pohyby podle říkadel a písní; při cvičení a tanci drží správné tělo; uplatňuje zásady	rytmická gymnastika a tanec	osob 1, 4, 5

	dovedností	bezpečnosti	- rytmizace známých říkadel, písni a tanců; nácvik správného držení těla; hygiena, bezpečnost	
1. - 3.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	hází, chytá a přihrává správně míč, reaguje na povely při závodivých hrách; dodržuje pravidla her, vytváří varianty osvojených her	drobné hry - míčové hry, hry spojené s během, házením, hry pro uklidnění a hry na hřišti	osob 1, 3, 9
1. - 3.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	provádí cvičení na lavičce, šplhá o tyči, ručuje na žebřinách	cvičení na nářadí - cvičení na lavičce, šplh s přírazem o tyči, cvičení na žebřinách	osob 3
1. - 3.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	běhá a přeskakuje nízké překážky po vymezené dráze, cvičí s krátkým švihadlem, s lavičkami a na žebřinách, šplhá o tyči, provádí průpravné úpoly	kondiční cvičení - přeskok nízké překážky, cvičení s krátkým švihadlem, s lavičkami na žebřinách, šplh o tyč, přetahy a přetlaky	osob 3
1. - 3.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností, Činnosti podporující pohybové učení	rozumí lehkootletickým povelům, běhá na čas na 25 - 50m, skáče z místa i s rozběhem, hází míčkem horním obloukem, skáče přes překážku	lehká atletika - lehkootletické povely, technika běhu, dýchání, technika skoku do dálky, technika hodů míčkem na dálku	osob 2, 3, 4
1. - 3.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností, Činnosti podporující pohybové učení	provede převal stranou, kolébku na zádech, kotoul vpřed, sed zkřížmo, dva kotouly za sebou, provádí různá cvičení rovnováhy	sportovní gymnastika - převal stranou, kolébka na zádech, kotoul vpřed, cvičení rovnováhy	osob 3
1. - 5.	Činnosti ovlivňující zdraví	provádí cvičení vedoucí k protažení a uvolnění jednotlivých svalových skupin a kloubů	průpravná cvičení - pohyby paží, trupu, nohou	osob 3
1. - 5.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	osvojuje si základní dovednosti různých sportovních disciplín	sáňkování, bobování, plavání a bruslení dle podmínek školy	
4. - 5.	Činnosti ovlivňující zdraví	nastoupí vřad, do družstev, na značky, do zástupu; rozumí základním tělovýchovným povelům (pozor, pohov, vpravo vbok, vlevo vbok, čelem vzad, pochodem vchod); cvičí podle jednoduchého nákresu	pořadová cvičení - základní postoje, povely, nástupy, pozdrav; cvičení podle návodu	osob 3, 7, 8, 9
4. - 5.	Činnosti ovlivňující zdraví	dbá na hygienu a bezpečnost při sportovních činnostech; reaguje adekvátně při úrazu spolužáka	hygiena, vhodné oblečení a obutí; bezpečnost, první pomoc v Tv	
4. - 5.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	cvičí při hudebním doprovodu, prohlubuje své rytmické cítění	rytmická gymnastika a tanec - cvičení při hudbě, výchova ke správnému	osob 1, 4, 5

			držení těla, rytmická výchova, tance	
4. - 5.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	hází, chytá a přihrává správně míč, reaguje na povel při závodivých a úpolových hrách; dodržuje pravidla her; při pohybových činnostech respektuje opačné pohlaví, zhodnotí jednoduše kvalitu pohyb. činností spolužáka, jedná v duchu fair play	drobné hry - míčové hry, hry spojené s během, házením, hry pro uklidnění a hry na hřišti	osob 1, 3, 9
4. - 5.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	rozumí lehkootletickým povelům, běhá na čas krátké i dlouhé tratě a štafetový běh, skáče z místa, skáče s rozběhem, hází míčkem z místa horním obloukem do dálky, skáče přes překážku, skáče do výšky; změří základní pohybové výkony a porovná je s předcházejícími výsledky	lehká atletika - lehkootletické povel, technika běhu, dýchání, technika skoku do dálky s rozběhem, technika hodů kriketovým míčkem do dálky, technika skoku do výšky	osob 2, 3, 4
4. - 5.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností, Činnosti podporující pohybové učení	provede stoj na lopatkách, stoj na rukou, provádí různá cvičení rovnováhy, skáče přes kozu, provádí kotoul vpřed s výskokem, kotoul vzad, kotoul vpřed na zvýšené podložce	sportovní gymnastika - stoj na lopatkách, stoj na rukou, cvičení rovnováhy, skok přes kozu, kotoul vpřed a vzad	osob 3
4. - 5.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností, Činnosti podporující pohybové učení	přihrává obouruč i jednoruč, dribluje, stílí na branku a koš	sportovní hry - přihrávka obouruč i jednoruč trčením, driblink, vrchní přihrávka, střelba na branku a koš	osob 3, 9, 10
4. - 5.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností, Činnosti podporující pohybové učení	běhá a přeskakuje nízké překážky po vymezené dráze se změnami směru, cvičí s krátkým švihadlem, s plnými míči, s lavičkami a na žebřinách, šplhá o tyči	kondiční cvičení - přeskok nízké překážky, cvičení s krátkým švihadlem, s plnými míči, s lavičkami na žebřinách, šplh o tyči	osob 3
5.	Činnosti podporující pohybové učení	orientuje se v informacích o sportovních akcích probíhajících ve škole; samostatně získává potřebné informace	zdroje informací o pohybových činnostech	
5.	Činnosti podporující pohybové učení	zorganizuje ve třídě nenáročnou pohybovou činnost (hry a soutěže), změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	organizace pohybových her a soutěží	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
1. - 3.	Činnosti ovlivňující zdraví	nastoupí vřad, do družstev, na značky, do zástupu; rozumí základním tělovýchovným povelům (pozor, pohov, rozchod)	pořadová cvičení - základní postoje, povel, nástupy, pozdrav	osob 3, 7, 8, 9
1. - 3.	Činnosti ovlivňující zdraví	dbá na čistotu těla, prádla a oděvu, cvičebního úboru; dodržuje čistotu a pořádek v tělocvičně	zdravotní výchova	osob 2, 3
1. - 3.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových	rytmizuje jednoduché pohyby podle říkadel a písní; při cvičení a tanci drží správné tělo; uplatňuje zásady	rytmická gymnastika a tanec	osob 1, 4, 5

	dovedností	bezpečnosti	- rytmizace známých říkadel, písni a tanců; nácvik správného držení těla; hygiena, bezpečnost	
1. - 3.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	hází, chytá a přihrává míč, reaguje na povely při závodivých hrách; dodržuje pravidla her	drobné hry - míčové hry, hry spojené s během, házením, hry pro uklidnění a hry na hřišti	osob 1, 3, 9
1. - 3.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	provádí cvičení na lavičce, šplhá o tyči, ručkuje na žebřinách	cvičení na náradí - cvičení na lavičce, šplh s přírazem o tyči, cvičení na žebřinách	osob 3
1. - 3.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	běhá a přeskakuje nízké překážky po vymezené dráze, cvičí s krátkým švihadlem	kondiční cvičení - přeskok nízké překážky, cvičení s krátkým švihadlem	osob 3
1. - 3.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností, Činnosti podporující pohybové učení	rozumí lehkootletickým povelům, skáče z místa, hází míčkem, skáče přes překážku	lehká atletika - lehkootletické povely, technika běhu, dýchání, technika skoku do dálky, technika hodů míčkem na dálku	osob 2, 3, 4
1. - 3.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností, Činnosti podporující pohybové učení	provede převal stranou, kolébku na zádech, kotoul vpřed, sed zkřížmo	sportovní gymnastika - převal stranou, kolébka na zádech, kotoul vpřed	osob 3
1. - 5.	Činnosti ovlivňující zdraví	provádí cvičení vedoucí k protažení a uvolnění jednotlivých svalových skupin a kloubů	průpravná cvičení - pohyby paží, trupu, nohou	osob 3
1. - 5.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	osvojuje si základní dovednosti různých sportovních disciplín	sáňkování, bobování, plavání a bruslení dle podmínek školy	
4. - 5.	Činnosti ovlivňující zdraví	nastoupí vřad, do družstev, na značky, do zástupu; rozumí základním tělovýchovným povelům (pozor, pohov, vpravo vbok, vlevo vbok, čelem vzad, pochodem vchod)	pořadová cvičení - základní postoje, povely, nástupy, pozdrav	osob 3, 7, 8, 9
4. - 5.	Činnosti ovlivňující zdraví	dbá na hygienu a bezpečnost při sportovních činnostech; reaguje adekvátně při úrazu spolužáka	hygiena, vhodné oblečení a obutí; bezpečnost, první pomoc v Tv	
4. - 5.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	cvičí při hudebním doprovodu, prohlubuje své rytmické citění	rytmická gymnastika a tanec - cvičení při hudbě, výchova ke správnému držení těla, rytmická výchova, tance	osob 1, 4, 5
4. - 5.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	hází, chytá a přihrává správně míč, reaguje na povely při závodivých a úpolových hrách; dodržuje pravidla her	drobné hry - míčové hry, hry spojené s během, házením, hry	osob 1, 3, 9

			pro uklidnění a hry na hřišti	
4. - 5.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	rozumí lehkootletickým povelům, běhá, skáče z místa, skáče s rozběhem, hází míčkem z místa horním obloukem do dálky, skáče přes překážku	lehká atletika - lehkootletické povelů, technika běhu, dýchání, technika skoku do dálky s rozběhem, technika hodů kriketovým míčkem do dálky, technika skoku do výšky	osob 2, 3, 4
4. - 5.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností, Činnosti podporující pohybové učení	provádí různá cvičení rovnováhy, zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých možností a schopností	sportovní gymnastika	osob 3
4. - 5.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností, Činnosti podporující pohybové učení	přihrává obouruč i jednoruč	sportovní hry - přihrávka obouruč i jednoruč trčením	osob 3, 9, 10
4. - 5.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností, Činnosti podporující pohybové učení	běhá a přeskakuje nízké překážky po vymezené dráze se změnami směru, cvičí s krátkým švihadlem, s plnými míči, s lavičkami a na žebřinách	kondiční cvičení - přeskok nízké překážky, cvičení s krátkým švihadlem, s plnými míči, s lavičkami na žebřinách	osob 3

5.8.1.b Tělesná výchova pro II. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Na II. stupni je realizována výuka předmětu tělesná výchova v 6. – 9. ročníku s časovou dotací dvě hodiny týdně. Výuka probíhá formou vyučovací hodiny a je realizována v tělocvičně, v sálu, na školních hřištích a podle druhu činnosti na specializovaných sportovištích (např. plavecký bazén, zimní stadion apod.).

Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je žákův prožitek z pohybu. Veškeré tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka a k posílení jeho charakterových vlastností (zodpovědnost, spolupráce, odvaha, vytrvalost, schopnost reagovat na pokyny, umět se podřídit kolektivu).

Součástí pohybového vzdělávání je také rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, stejně jako odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v rámci možností formou speciálních vyrovnávacích cvičení.

V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.).

Při výuce učitel věnuje patřičnou pozornost bezpečnosti, upozorňuje na prevenci úrazů, vštěpuje žákům pocit zodpovědnosti za své chování, a tím i svou bezpečnost, pocit sounáležitosti a ohleduplnosti ke spolužákům. Vede žáky k přesvědčení o škodlivosti drog a jiných škodlivin, o jejich neslučitelnosti se sportovní etikou a zdravím.

Vzdělávací obsah předmětu tělesná výchova je rozčleněn do několika tematických okruhů:

1. Činnosti ovlivňující zdraví
2. Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností
3. Činnosti podporující pohybové učení

Část výstupů spadajících do tematické kapitoly Činnosti ovlivňující zdraví dle RVP je probírána v předmětu zdravý životní styl. Rozdělení výstupů není ve všech případech shodné s tematickým členěním v RVP.

Provázanost s ostatními předměty

Tělesná výchova je tematicky provázána s následujícími předměty: dějepis (olympijské hry, sport ve 20. století), zdravý životní styl (hygienická pravidla, návykové látky), přírodopis

(anatomie a fyziologie člověka), fyzika a matematika (měření některých fyzikálních jednotek, např. čas a délka).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v tělesné výchově

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
poznává smysl a cíl pohybových dovedností, výběr a využívání vhodných metod a způsobů pohybu pro osvojování nových pohybových dovedností	vede žáka k tomu, aby samostatně nebo ve skupině pozoroval a experimentoval při zvládnutí požadované dovednosti nebo rozvíjení schopnosti
samostatně a kriticky posuzuje míry vlastní tělesné zdatnosti a vyvozuje závěry o jejím vlivu na zdravý životní styl	dbá na to, aby žák kriticky posuzoval své výkony i výkony druhých
orientuje se v informačních zdrojích a pohybových aktivitách a sportovních akcích	vede žáka k práci s vhodnými informačními zdroji a ke kritickému hodnocení informací
kompetence k řešení problémů	
vnímá nejrůznějších problémové situace na sportovišti i v průběhu hry a hledá optimální řešení	vede žáky k vyjadřování jejich názorů a dbá na to, aby je vždy podložili argumenty pro svá tvrzení
využívá vhodných pohybových dovedností k objevování různých variant řešení problémů na základě vlastních zkušeností	vede žáka k tomu, aby využíval získané dovednosti k objevování různých variant řešení například v herních situacích
uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí, kritické myšlení, obhajoba a zhodnocení důsledků svých činů	oceňuje dílčí úspěchy při řešení problému a motivuje žáky k další činnosti
kompetence komunikativní	
porozumí různým smluveným signálům, povelům a pokynům, používání základního tělocvičného názvosloví při pohybové činnosti	dbá na užívání správné terminologie, aby rozuměl pokynům, gestům učitele, spolužáka, rozhodčího a vhodně na ně reagoval, některá gesta a pokyny a názvosloví sám používal
využívá získaných komunikativních dovedností k utváření vztahů a ke kvalitní spolupráci s vlastní skupinou i se skupinou soupeřů	vede žáka k tomu, aby využíval různé technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s ostatními členy skupiny a s okolním světem (prezentace výsledků, pořádání soutěže apod.)
naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje	objasňuje nutnost vyslechnout názory druhých, respektovat je a při interpretaci je nezkruslovat
kompetence sociální a personální	
spolupracuje se skupinou, chápe potřebu efektivní spolupráce, zodpovědně přijímá své role v týmu	vede žáka k tomu, aby spolupracoval ve skupině, pozitivně ovlivňoval kvalitu společné práce
dodržuje pravidla fair play, řídí a ovládá své jednání	vede žáka k vytváření a dodržování pravidel fair play
uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování na sportovišti	dbá na dodržování pravidel hygieny a slušného chování
kompetence občanské	
pochopí základní principy, na nichž spočívají společenské normy, uvědomění si svých práv a povinností na sportovišti	vede žáka k tomu, aby respektoval pravidla jednotlivých sportovních disciplín a uměl je aplikovat ve hře či závodu
vcítí se do role méně zdatných jedinců, uvědomí si povinnosti postavit se proti fyzickému i psychickému násilí	vede žáka k tomu, aby byl schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítal hrubé a zákeřné zacházení
poskytne první pomoc při úrazu	procvičuje se žáky pravidla první pomoci

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6. - 9.	Činnosti ovlivňující	aktivně vstupuje do organizace svého pohybového	význam pohybu pro	osob 1, 3

	zdraví	režimu; usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	zdraví - rekreační a výkonnostní sport dívek a chlapců; zdravotně orientovaná zdatnost - program k rozvoji správného držení těla , kondiční programy	
6. - 9.	Činnosti ovlivňující zdraví	dodržuje osobní hygienu a hygienická pravidla při sportu; uplatňuje vhodné a bezpečné chování při sportu ; poskytne první pomoci při úrazu; odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upravuje pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší; uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobuje jim svou činnost	hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech - první pomoc při Tv a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a přesun raněného	osob 1, 10
6. - 9.	Činnosti ovlivňující zdraví	dodržuje pravidla pro rozcvičení a zahřátí organismu a svalů před sportovní činností; uplatňuje strečingové uvolnění těla po zátěži; zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní prvky obratnosti a koordinace pohybu; prožívá radost z pohybu; posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků	pohybové hry - závodivé hry, psychomotorické hry, kondiční průprava, rozcvičení	
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti a plavecké techniky	plavání - rozvoj plavecké techniky a vytrvalosti	
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	zvládá v souladu s individuálními předpoklady rychlý i vytrvalý běh, skok daleký a vysoký, hod kriketovým míčkem, vrh koulí, rozumí lehkootletickým povelům, spolupracuje při štafetovém běhu	lehká atletika - lehkootletické povelů, technika běhu, dýchání, technika skoku dalekého a vysokého, technika hodu kriketovým míčkem a vrhu koulí, technika štafetové předávky	osob 9, 10
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	zvládá v souladu s individuálními předpoklady úpolová cvičení; chápe a respektuje nezbytnou opatrnost a ohleduplnost vůči soupeři; získává obranné mechanismy	úpoly a pádová technika	
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	zvládá v souladu s individuálními předpoklady hru malé a velké kopané; ovládá dovednosti pohybu s míčem a tvořivě je aplikuje ve hře; spolupracuje v týmu	malá kopaná a velká kopaná - pravidla; kopací technika; zpracovávání míče; obranná činnost; útočná činnost	osob 9, 10
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	zvládá v souladu s individuálními předpoklady hru florbalu; chápe princip vykrývání prostoru; aplikuje princip osobní obrany a uvolňování se při útoku; spolupracuje v týmu	florbal - základy pravidel; střelba; držení florbalové hole; zpracování míčku; obranná činnost; útočná činnost	osob 9, 10
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	zvládá v souladu s individuálními předpoklady hru softbalu; spolupracuje v týmu	softbal - základy pravidel a bezpečnosti; chytání a házení míčku; technika odpalu a nadhozu míčku	osob 9, 10

6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	zvládá v souladu s individuálními předpoklady hru; chápe princip vykrývání prostoru; aplikuje princip osobní i zónové obrany a uvolňování se při útoku; uplatňuje různé druhy střelby na koš; spolupracuje v týmu	košíková - základy pravidel; házení a chytání míče; typy střelby na koš, dvojtakt; obranné a útočné činnosti; herní kombinace	osob 9, 10
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	zvládá v souladu s individuálními předpoklady hry ringo a přehazované jako průpravné hry k volejbalu; spolupracuje v týmu	ringo, přehazovaná	osob 9, 10
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	zvládá v souladu s individuálními předpoklady hru volejbal; spolupracuje v týmu	volejbal - základy pravidel; odbíjení míče vrchem, spodem; spodní i vrchní podání	osob 9, 10
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	zvládá v souladu s individuálními předpoklady gymnastická cvičení; respektuje nutnost postupné pohybové fyzické přípravy	gymnastika (sportovní) - akrobacie - kotouly, stoje o rukou, přemetu stranou; přeskok - roznožka, skrčka; kruhy - cvičení v hupu i visu; hrazda - výmyk, toč vzad	
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	zvládá v souladu s individuálními předpoklady kondiční cvičení s hudbou	kondiční cvičení s hudbou - aerobik; základy tanců	
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	zvládá v souladu s individuálními předpoklady šplh; respektuje nutnost postupné pohybové fyzické přípravy	šplh - šplh o tyči; šplh na laně	
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje při rekreačních činnostech a pobytu v přírodě	turistika a pobyt v přírodě; přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla	
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	pohybové činnosti	
7.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	zvládá v souladu s individuálními předpoklady techniku sjezdového lyžování nebo jízdy na snowboardu; zvládá jízdu na vleku a lanovce; uplatňuje bezpečné chování na horách	lyžování - sjezdové lyžování; snowboarding - bezpečná jízda na snowboardu*	
6. - 9.	Činnosti podporující pohybové učení	užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu; naplňuje základní olympijské myšlenky - pravidla fair play; respektuje při sportu opačné pohlaví, pomáhá handicapovaným ; chrání přírodu při sportu; rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího i diváka ; chápe nutnost týmové spolupráce při hrách a dokáže se dohodnout se spoluhráči na jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva	komunikace v Tv - tělocvičné názvosloví; smluvené povely, signály; základy grafického popisu pohybu; vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových dovednostech; pravidla osvojovaných pohybových činností; historie a současnost sportu – významné soutěže a	multi 2 osob 8, 9, 10

			sportovci, olympismus – olympijská charta; zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech	
7. - 9.	Činnosti podporující pohybové učení	změří, zpracuje a vyhodnotí naměřené údaje o pohybových aktivitách a prezentuje je; organizuje a řídí jednoduché turnaje na úrovni školy	organizace, měření, evidence a vyhodnocování pohybových aktivit;	

* Výuka probíhá formou týdenního kurzu.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6. - 9.	Činnosti ovlivňující zdraví	chápe zásady zatěžování, změní úroveň své tělesné zdatnosti jednoduchými zadanými testy	zdravotně orientovaná zdatnost – kondiční programy, manipulace se zatížením	
6. - 9.	Činnosti ovlivňující zdraví	usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí	rozvoj rychlostních, vytrvalostních, silových a koordinačních schopností; zdravotně orientovaná zdatnost – kondiční programy, manipulace se zatížením	
6. - 9.	Činnosti ovlivňující zdraví	cíleně se připravuje na pohybovou činnost a její ukončení	význam pohybu pro zdraví	
6. - 9.	Činnosti ovlivňující zdraví	využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy	prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí – průpravná, - kondiční, posilovací, koordinační, kompenzační, relaxační cvičení, cvičení ke správnému držení těla, korekce jednostranného zatížení a jiná zdravotně zaměřená cvičení	
6. - 9.	Činnosti ovlivňující zdraví	odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem	odmítání návykových a škodlivých látek	
6. - 9.	Činnosti ovlivňující zdraví	zná základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného	první pomoc	
6. - 9.	Činnosti ovlivňující zdraví	uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu; vhodně reaguje na informace o znečištění	hygiena, bezpečnost při	

		ovzduší a tomu přizpůsobí pohybové aktivity	pohybových činnostech v různém prostředí a klimatických podmínkách	
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	rozumí lehkootletickým povelům, běhá, skáče do dálky a do výšky, hází kriketovým míčkem horním obloukem, skáče přes překážku	lehká atletika - lehkootletické povely, technika běhu, dýchání, technika skoku dalekého, technika hodů kriketovým míčkem, technika skoku vysokého	osob 2, 3, 4
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	provádí různá cvičení rovnováhy, zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých možností a schopností	sportovní gymnastika	osob 3
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	hází, chytá a přihrává správně míč, reaguje na povely při závodivých a kolektivních hrách; dodržuje pravidla her	sportovní - míčové hry, hry spojené s během, házením, hry pro uklidnění a hry na hřišti	osob 1, 3, 9, 10
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	běhá a přeskakuje nízké překážky po vymezené dráze se změnami směru, cvičí s krátkým švihadlem, s plnými míči, s lavičkami a na žebřinách	kondiční cvičení - přeskok nízké překážky, cvičení s krátkým švihadlem, s plnými míči, s lavičkami, na žebřinách	osob 3
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	cvičí při hudebním doprovodu, prohlubuje své rytmické cítění	rytmická gymnastika a tanec - cvičení při hudbě, výchova ke správnému držení těla, rytmická výchova, tance	osob 1, 4, 5
6. - 9.	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků	pohybové činnosti	
6. - 9.	Činnosti podporující pohybové učení	užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka; naplňuje základní olympijské myšlenky – čestné soupeření; respektuje při sportu opačné pohlaví, pomáhá handicapovaným; chrání přírodu při sportu; rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího i diváka; dokáže se dohodnout se spoluhráči na jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva	komunikace v Tv - tělocvičné názvosloví; smluvené povely, signály; vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových dovednostech; pravidla osvojovaných pohybových činností; olympismus – olympijská charta, zásady jednání a chování při různých činnostech	multi 2 osob 8, 9, 10
6. - 9.	Činnosti podporující pohybové učení	sleduje naměřené údaje o pohybových aktivitách a dokáže je vyhodnotit; spolurozhoduje osvojené hry a soutěže	pomoc při organizaci, rozhodování a	

			vyhodnocování pohybových aktivit	
--	--	--	-------------------------------------	--

5.8.2. Zdravý životní styl

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Předmět zdravý životní styl je vyučován v 6., 8. a 9. ročníku v časové dotaci 1 hodina týdně. Ve školním roce 2016/17 je z důvodu změn v ŠVP vyučován také v 7. ročníku se stejnou náplní učiva jako mají žáci v 6. ročníku.

Předmět zdravý životní styl vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědný. Učivo předmětu zdravý životní styl navazuje na učivo prvouky a přírodovědy I. stupně a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních i rizikových situacích i při mimořádných událostech. Některé učivo ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví je převedeno do jiných předmětů. Tematický okruh Osobnostní a sociální rozvoj a okruh Vztahy mezi lidmi a formy soužití je realizován v samostatném bloku osobnostní a sociální výchovy ve vyučovacím předmětu svět práce (8. a 9. ročník) a v etické/náboženské výchově (6. – 7. ročník). Část výstupu týkajícího se bezpečnosti a ohrožení za mimořádných událostí je součástí Krizového dne. Na druhé straně část výstupu týkajícího se drog a návykových látek byla převedena do předmětu zdravý životní styl z tělesné výchovy. Nadstavbově je do zdravého životního stylu zařazen tematický okruh Tvoříme svůj domov.

Učivo se tedy skládá z následujících tematických okruhů:

1. Změny v životě člověka a jejich reflexe
2. Zdravý způsob života a péče o zdraví těla a duše
3. Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence
4. Hodnota a podpora zdraví těla a duše
5. Tvoříme svůj domov

Provázanost s ostatními předměty

Předmět zdravý životní styl je úzce spjat kromě předmětů zmiňovaných výše s těmito předměty: chemie (drogy, zdravá výživa), svět práce (výživa a stolování, domácnost), přírodopis (biologie člověka, preventivní péče, první pomoc), tělesná výchova (kompenzační a relaxační techniky, bezpečnost, první pomoc), informatika (reklama), český jazyk (popis, popis

pracovního postupu).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie ve zdravém životním stylu

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
vyhledává a třídí informace, samostatně organizuje vlastní poznávání	zadáva úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
kriticky posoudí vlastní poznatky, z nichž vyvozuje postoje pro svůj budoucí život	zařazuje metody, při kterých žáci sami docházejí k řešení a závěrům,
kompetence k řešení problémů	
nalézá souvislosti mezi poznatky o činnostech podporujících zdravý a vlastními zkušenostmi	podněcuje žáky k argumentaci
přijímá odpovědnost za své chování a rozhodnutí	ukazuje žákovi cestu ke správnému řešení prostřednictvím jeho chyb
využívá osvojených sociálních dovedností	klade otevřené otázky
kompetence komunikativní	
komunikuje s vrstevníky	podněcuje k aktivnímu naslouchání
vhodně užívá verbální i nonverbální komunikaci, respektuje názor druhého, chová se asertivně, dokáže vyjádřit a obhájit své hodnotové postoje, vhodně argumentuje vedoucí, kultivovaně a logicky se vyjadřuje	vede žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu
využívá dostupných informačních a komunikačních médií	vytváří příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů
kompetence sociální a personální	
efektivně spolupracuje při skupinové práci či práci na projektech	zadáva úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
komunikuje v konfliktních a krizových situacích	vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé, vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
respektuje názory druhých	vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
kompetence občanské	
respektuje přesvědčení a názory druhých lidí, přispívá k vytváření dobrých mezilidských vztahů a občanských postojů	vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
kompetence pracovní	
posuzuje svá rozhodnutí z hlediska ochrany zdraví, životního prostředí i kulturních a mravních hodnot	vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti
bezpečně používá pomůcky a nástroje při všech činnostech ve výuce	umožňuje žákům, aby při hodině pracovali s odbornou literaturou, encyklopediemi, webovými portály apod.,

aktivně užívá osvojených kompenzačních a relaxačních technik	vytváří pro žáky příležitosti k aplikacím získaných poznatků v modelových situacích
--	---

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6., 8. a 9.	Všechny tematické okruhy	účastní se programů týkajících se zdravého životního stylu a prevence možných rizik, podle svých individuálních možností se u některých z nich podílí na přípravě či realizaci	podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví	
6.	Zdravý způsob života a péče o zdraví těla a duše	porozumí tělesným, duševním a společenským změnám v pubertě a dospívání, utváří vědomí vlastní identity, vyjádří vlastní názor k problematice zdravého životního stylu, porovná různé přístupy z hlediska životního stylu a posoudí jejich dopad na zdraví, posoudí vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví, respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví, vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví, zaujímá postoj k seberegulaci a sebeorganizaci činností a chování, přijímá hodnotové postoje a získává rozhodovací dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích	životní styl , nebezpečnost konzumního životního stylu pro duševní a duchovní vývoj; dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, pozitivní naladění, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity, vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam půstu, seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; prosociální chování, pravidla chování ve škole,	osob 4,8, 9,10,11

			omlouvání školní absence	
6.	Zdravý způsob života a péče o zdraví těla a duše	osvojí si dovednosti, které souvisí s každodenní životosprávou, otužováním a osobní hygienou, s přípravou stravy z hlediska zdravé výživy, estetiky stolování a chování ve společnosti, posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky	zásady zdravého stravování , pitný režim, poruchy příjmu potravy , civilizační choroby , pravidla stolování, vliv způsobu stravování na zdraví ; osobní, duševní, intimní hygiena , otužování , sportování ,	osob 1, 10
6.	Zdravý způsob života a péče o zdraví těla a duše	posoudí proměny životního stylu v důsledku rozvoje civilizace a dá je do souvislosti s ochranou životního prostředí jako základu zdravého života	chudé země , vyčerpátnost přírodních zdrojů , význam	glob 2
6.	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	osvojí si dovednosti důležité při obraně proti násilí a zneužívání ; dodržuje pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví a pravidla silničního provozu, v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc posoudí rizika silniční a železniční dopravy, zvládá pravidla postupu v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti) zaujme postoj k potírání kriminality mládeže a jejím projevům	šikana , jiné projevy násilí , syndrom CAN , služby odborné pomoci; bezpečné prostředí ve škole, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládnutí agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti), kriminalita mládeže	osob 7, 10
6.	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	osvojí si návyky bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, v krizových situacích a přijme odpovědnost za své bezpečí i bezpečí ostatních, poskytne adekvátní pomoc zaujme postoj k nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií	nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v ohrožení komunikace s vrstevníky, pohyb v rizikovém prostředí, konfliktní a krizové situace; bezpečné chování, psychohygi ena	osob 7, 8, 9, 10
6.	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	zaujme postoj ke škodlivosti rizikového chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky k regeneraci organismu; uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc, samostatně využívá	rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnutí	osob 2, 3, 4, 10

		osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím, osvojí si znalosti vedoucí k možnostem a důvodům psychických onemocnění, uvědomí si problém násilí mířené proti sobě samému,	stres a jeho vztah ke zdraví; kompenzační a relaxační techniky, překonávání únavy a stresových reakcí; psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, manipulativní vliv sekt, civilizační choroby - prevence	
6.	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	respektuje změny v období dospívání, kultivovaně se chová k opačnému pohlaví, umí odmítnout projev náklonnosti, které jsou mu nepříjemná, osvojí si základní etické a morální principy týkající se sexuálního chování a mezilidských vztahů, respektuje druhé lidi a jejich osobní svobodu, vytváří hodnotné osobní vztahy	sexuální dospívání, etické a morální principy, osobní svoboda	osob 2, 3, 6, 7, 8, 10
8.	Změny v životě člověka a jejich reflexe	přijímá odpovědnost za své sexuální chování respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování	sexualita jako součást formování osobnosti, sexuální dospívání a reprodukční zdraví; požadavky na partnera; předčasná sexuální zkušenost; těhotenství a rodičovství mladistvých	osob 2, 3, 6, 7, 8, 10
8.	Zdravý způsob života a péče o zdraví těla a duše	kultivovaně se chová k opačnému pohlaví, používá kulturní slovník v souvislosti se sexualitou, osvojí si návyky podporující intimní hygienu, uplatňuje preventivní opatření jako ochranu před přenosnými i nepřenosnými chorobami	vztahy ve dvojici – kamarádství, odlišnosti a jejich výhody, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství kamarádství, partnerské vztahy; Prevence (nemoci, úrazy, nemoci přenosné pohlavním stykem)	osob 3, 6, 10
8.	Zdravý způsob života a péče o zdraví těla a duše	poskytne potřebnou první pomoc v nenadálých situacích a při úrazech	úrazy - odpovědné chování, poskytnutí první pomoci	osob 1, 10
8.	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	uvede do souvislosti zdravotní rizika a užívání návykových látek, uplatní získané postojové a sociální dovednosti při kontaktu s patologickými jevy, vyhledá potřebnou pomoc; odolává tlaku vrstevníků s rizikovým chováním, nacvičí způsoby odmítání návykových látek uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým	autodestruktivní závislosti - zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, gamblerství, PC, doping, trestná činnost	osob 1, 3, 10
8.	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi	manipulativní reklama • - reklamní vlivy, klamavá reklama, vliv	osob 1, 10 medi 1, 5

			vrstevnických skupin, působení sekt	
8.	Hodnota a podpora zdraví těla a duše	komplexně chápe pojem zdraví, vytvoří si vlastní program osobního rozvoje , je odpovědný za svůj zdravotní stav, uplatní osvojené preventivní způsoby rozhodování projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví; a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	složky zdraví, základní lidské potřeby, klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události	osob 1, 10
8.	Hodnota a podpora zdraví těla a duše	posoudí nebezpečí konzumního života pro zdraví duševní i duchovní život projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce	prevence, odpovědnost jedince za své zdraví	osob 1, 2, 3
8.	Hodnota a podpora zdraví těla a duše	vybír si svůj oděv vzhledem k příležitosti, pro kterou je určen	kultura odívání	osob 2
9.	Změny v životě člověka a jejich reflexe	je odpovědný za svůj zdravotní stav ; dá do souvislosti sexuální chování a ochranu zdraví, vyloučí rizikové chování, posoudí zdravotní a etický problém interrupce a pohlavně přenosných chorob (zvláště HIV/AIDS) orientuje se v možnostech cest přenosu nákaz a jejich prevence, rozliší nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty, zaujme postoj k ochraně před chronickými nepřenosiými chorobami a před úrazy	sexuální dospívání a reprodukční zdraví, interrupce, pohlavně přenosné choroby cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty ochrana před chronickými nepřenosiými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče	osob 3, 10
9.	Změny v životě člověka a jejich reflexe	objasní nejrůznější způsoby vyjádření sexuality; objasní problematiku předmanželského sexu; posoudí předmanželské vztahy; porovnává péči o dítě zdravé, handicapované, v rodině a v náhradní péči •; vysvětlí důležitost plánování rodičovství, životní role otce a matky •, posoudí důsledky disharmonického vztahu rodičů na dítě ; uvědomuje si důležitost zdravého životního stylu matky v době těhotenství, orientuje se v základní péči o dítě	homosexualita, předmanželské vztahy, manželsví, plánování rodičovství, role matky a otce •; početí, těhotenství, porod, péče o novorozence; péče o dítě, handicapované dítě v rodině •; rodinné role a konflikty; syndrom CAN, výchova dětí •,	demo 1 multi 2 osob 2, 6, 7, 9, 10

			náhradní rodinná péče; vícegenerační soužití •; ochrana života od jeho početí do smrti	
9.	Hodnota a podpora zdraví těla a duše	posoudí rizikové faktory ovlivňující zdraví, v modelových situacích hledá řešení nejrůznějších rizikových situací	zdravotní a sociální rizika, poruchy příjmu potravy, zneužívání návykových látek, gamblerství, počítačové hry, doping, trestná činnost, vandalismus, delikvence	osob 3, 9, 10
9.	Tvoříme svůj domov	orientuje se v problematice rodinného rozpočtu, bydlení a vytvoří projekt na téma vlastní bydlení •, při tvorbě projektu zvažuje vliv na životní prostředí	zakládání domácnosti, zařizování bytu; funkční a estetické řešení interiéru; ekonomika rodinného života, rodinný rozpočet; bydlení a péče o životní prostředí; orientace ve výběru zboží z hlediska rozpočtu, účelnosti a bezpečnosti; práce s katalogy - klamavá reklama	enviro 4 medi 1 osob 1, 5, 9, 10

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
8. – 9.	Vztahy mezi lidmi a formy soužití	chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny	vztahy a pravidla soužití v rodině, škole, mezi vrstevníky; vztahy ve dvojici	
8.	Zdravý způsob života a péče o zdraví těla a duše	respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků, usiluje o aktivní podporu zdraví, ví, kam se z důvodu zdravotních problémů obrátit o pomoc, uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím, svěří se se zdravotním problémem	životní styl, zdraví, aktivní podpora zdraví, základní životní potřeby	osob 8, 9
8.	Zdravý způsob života a péče o zdraví těla a duše	uplatňuje zásady zdravého stravování a dodržuje správné stravovací návyky	zásady zdravého stravování	osob 1, 10
8.	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	zaujímá odmítavé postoje ke všem formám násilí a brutality, v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc	šikana, jiné projevy násilí, služby odborné pomoci;	osob 7, 10
8.	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	osvojí si návyky bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla	komunikace s vrstevníky, pohyb v rizikovém prostředí, konfliktní a krizové situace; služby odborné pomoci	osob 7, 8, 9, 10

8.	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	pochopí souvislosti zdravotního rizika a užívání návykových látek a provozováním hazardních her	autodestruktivní závislosti - zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, gamblerství, PC	osob 1, 3, 10
9.	Hodnota a podpora zdraví těla a duše	uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy	zdravotní a sociální rizika , zneužívání návykových látek, gamblerství, počítačové hry	osob 3, 9, 10
9.	Osobnostní a sociální rozvoj	projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky zdravé životní cíle, hodnoty a zájmy	vztah k sobě samému, k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí	
9.	Osobnostní a sociální rozvoj	ví o centrech odborné pomoci a vyhledá a použije jejich telefonní čísla	hledání pomoci při problémech	
9.	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	chová se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívá základní znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel	ochrana člověka při mimořádných událostech	

5.9. Člověk a svět práce

Charakteristika vzdělávací oblasti

V této oblasti si žáci vyzkouší pestrou škálu pracovních činností a technologií, tato oblast je úzce provázána s praxí, přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Na I. stupni je zastoupena předmětem Pracovní činnosti (1. – 5. ročník), na II. stupni pak předmětem Svět práce (6., 8. a 9. ročník).

5.9.1. Pracovní činnosti

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení

Vyučovací předmět pracovní činnosti se vyučuje na I. stupni jako povinný předmět a to v 1., 3. a 5. ročníku s celkovou časovou dotací 1 vyučovací hodina týdně a ve 2. ročníku s časovou dotací 2 vyučovací hodiny týdně. Výuka se nedělí na chlapce a na dívky.

Výuka přispívá k rozvoji motorických schopností, manuálních dovedností a pracovních návyků žáků. Žák se učí základům přesného postupu práce, bezpečnosti práce, organizace práce a prostředí a dodržování hygienických návyků při práci. Učí se využívat poznatky z jiných předmětů. Obohacuje se řeč dětí a vytvářejí se základy technického myšlení.

Předmět pracovní činnosti je vyučován ve třídě, keramické dílně, učebně v přírodě a na školním pozemku. Formy realizace: vyučovací hodina, exkurze, beseda, krátkodobé projekty, vycházka, školní zahrada.

Vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

1. Práce s drobným materiálem (rozvíjení správných pracovních postupů, správné používání potřebných nástrojů)
2. Konstrukční činnosti (rozvíjení konstrukčních schopností, práce s návodem)
3. Pěstitelské práce (budování kladného vztahu k přírodě a k prostředí, ve kterém děti žijí)
4. Příprava pokrmů

Provázanost s ostatními předměty

Díky předmětu pracovní činnosti si žák všímá výsledků lidské práce a váží si jich. Při realizaci praktických činností v jednotlivých ročnících je třeba uvažovat o míře integrace praktických činností s obsahem dalších vyučovacích předmětů, např. prvoukou, přírodovědou, vlastivědou, výtvarnou výchovou, matematikou, českým jazykem.

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v pracovních činnostech

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
poznává různé vlastnosti materiálů	učí žáky pracovat s různým materiálem a potřebami, návody, nářadím, nástroji; zajišťuje žákům dostatek vhodných pomůcek
provádí pracovní postupy podle návodu	učí žáky praktickým dovednostem, správným pracovním postupům a dbá na jejich dodržování; vede žáky k samostatnosti

	a zodpovědnosti; vede žáky ke správnému používání pojmů
kompetence k řešení problémů	
samostatně řeší problémy v pracovním postupu	vytváří situace z praktického života, při kterých se žák učí rozpoznat, popsat a vyřešit problém, vede žáky k sebereflexi
volí vhodné tempo práce a pracovní pomůcky	vede žáka ke zvolení nejvhodnějšího pracovního postupu a pomůcek
sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů	umožňuje žákovi srovnávat své výkony v časovém odstupu
aplikuje nalezená řešení na jiné pracovní činnosti	předkládá přiměřené úkoly tak, aby je žák pochopil a byl schopen je plnit a zažil radost z úspěchu
kompetence komunikativní	
porozumí jednoduchým typům textů a návodů	provádí kontrolu zpětnou vazbou, zda žáci rozumí zadanému úkolu či sdělení probírá s žáky jejich vlastní nápady a podporuje je k diskusi; po diskusi provádí společnou reflexi
využívá komunikativních dovedností ve spolupráci s ostatními	povzbuzuje žáky ke komunikaci s okolím
prezentuje vlastní výrobky	vede žáky k vyjádření svého názoru na kvalitu odvedené práce, na vzhled výrobku atd.
kompetence sociální a personální	
spolupracuje ve skupině	vede žáky k vytváření společných pravidel a motivuje je k jejich dodržování
respektuje názory druhých	vede žáky k respektování názoru druhých
kompetence občanské	
podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu	vytváří vhodné podmínky k navazování kamarádských vztahů mezi spolužáky
poskytuje pomoc nebo žádá o ni, přispívá k diskusi o postupu práce	vede žáky k poskytování pomoci druhým, podporuje diskusi mezi žáky
kompetence pracovní	
dodržuje daná pravidla, organizuje vlastní pracovní prostředí a vlastní činnosti	vyžaduje a kontroluje respektování pravidel, buduje u žáků zodpovědnost za svá rozhodnutí a činy vede žáky k získávání správných pracovních návyků
pracuje podle daného postupu, používá bezpečných a účinných materiálů, nástrojů a vybavení	rozvíjí a podporuje u žáků smysluplné využívání volného času aktivně zapojuje žáky do ochrany životního prostředí

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematické okruhy	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
1. – 3.	Příprava pokrmů	připraví jednoduchý pokrm, upraví stůl pro jednoduché stolování, chová se vhodně při stolování	příprava jednoduchého pokrmu; stolování - jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování	
1.	Práce s drobným	zachází bezpečně s nůžkami; mačká, trhá, lepí, stříhá,	práce s papírem	osob 3

	materiálem	vystřihuje, překládá, skládá tvrdý i měkký papír; udrží pořádek na pracovním místě, dodrží zásady hygieny, pracuje podle slovního návodu		
1.	Práce s drobným materiálem	pozná přírodní plody vhodné ke sběru ; sbírá, navléká vhodné plody; vytváří jednoduchý obrázek z přírodnin	práce s přírodním materiálem	osob 1
1.	Konstrukční činnosti	použije jednoduché prvky ze stavebnice; sestaví jednoduchý model podle návodu	práce se stavebnicí	osob 1, 5
1.	Konstrukční činnosti	osvojí si a zvládne hygienické návyky při práci s plastelínou; zpracuje plastelínu (vyválí, vytvaruje)	práce s plastelínou	osob 3, 5
2.	Práce s drobným materiálem	skládá jednoduché výrobky podle návodu; vystřihuje a nalepuje geometrické obrazce; vytváří z geometrických obrazců jednoduchý obrázek; udržuje pořádek na pracovišti	práce s papírem	osob 3, 5
2.	Práce s drobným materiálem	sbírá, suší a aranžuje listy, plody i květy; vytváří jednoduchý výrobek z přírodních materiálů	práce s přírodním materiálem	osob 5
2.	Konstrukční činnosti	organizuje práci se stavebnicí ve skupině; vytvoří jednoduchý konstrukční model; montuje a demontuje	práce se stavebnicí	osob 5, 9
2.	Konstrukční činnosti	osvojí si a zvládne hygienické návyky při práci s rychleschnoucí hmotou; zpracuje, vytvaruje, nabarví hmotu; vytvoří jednoduchý výrobek; dbá na estetický vzhled výrobku	práce s rychleschnoucí hmotou	osob 3, 5, 8
2.	Pěstitelské práce	připraví pomůcky na klíčení fazole; pozoruje růst; zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování; dbá na bezpečnost a hygienu práce, udržuje čistotu a pořádek	klíčení rostlin - pozorování růstu, hodnocení výsledků a vedení záznamů, bezpečnost a hygiena práce	osob 3
3.	Práce s drobným materiálem	skládá složitější výrobky podle návodu; přesně odměřuje a stříhá papír ; vyrobí papírový model okolí školy; udrží pořádek na svém pracovišti	práce s papírem	osob 3
3.	Práce s drobným materiálem	opravuje přírodní materiál (kaštiny, dřívka); vyrobí libovolné zvířátko z přírodního materiálu	práce s přírodním materiálem	osob 5
3.	Práce s drobným materiálem	stříhá textilní materiál; volí vhodný textilní materiál na určitý výrobek, používá lepení	práce s textilem	
3.	Konstrukční činnosti	organizuje práci ve skupině se stavebnicí (konstrukční, plošnou, prostorovou)	práce se stavebnicí	osob 8, 9
4.	Práce s drobným materiálem	vytváří na základě vlastní představivosti předměty z přírodních materiálů a papíru; využívá prvky lidových tradic; volí vhodné pracovní pomůcky a nástroje vzhledem k použitému materiálu; udržuje pořádek na pracovním místě a zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	vlastnosti materiálu (přírodniny, papír, textil, drát); pracovní pomůcky a nástroje (funkce a využití); organizace práce; lidové zvyky, tradice, řemesla	
4.	Práce s drobným materiálem	navleče nit do jehly; přišije knoflík; zvládne základní steh; sešije základním stehem dva textilní materiály	práce s textilem, šití	
4.	Práce s drobným materiálem	dodrží bezpečnost práce; stříhá a tvaruje drátek; vytváří jednoduchý výrobek; kombinuje s jiným vhodným materiálem (korálky)	práce s kovem	osob 5
4.	Konstrukční činnosti	provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž; pracuje podle slovního návodu a předlohy	práce se stavebnicí	
4.	Pěstitelské práce	provádí jednoduché pěstitelské činnosti; samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování ; ošetřuje a	pěstování pokojových rostlin;	osob 1

		pěstuje pokojové rostliny	pěstování rostlin ze semene	
4. - 5.	Příprava pokrmů	připraví samostatně jednoduchý pokrm (s ohledem na zásady správné výživy), dodržuje zásady správného stolování a společenského chování, připraví tabuli pro jednoduché stolování	příprava jednoduchého pokrmu; stolování - zásady správného stolování a společenského chování při stolování	
4. - 5.	Příprava pokrmů	rozlišuje základní vybavení kuchyně; udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni	základní vybavení kuchyně, potraviny - výběr, nákup a skladování potravin, bezpečná obsluha spotřebičů	
5.	Práce s drobným materiálem	samostatně zhodnotí vlastní výrobek; popíše pracovní postup; prezentuje svůj výrobek před třídou ; při práci s drobným materiálem uvažuje ekologicky a ekonomicky; poskytne první pomoc při úrazu; vytváří na základě své představivosti předměty a výrobky z různých materiálů; udržuje pořádek na pracovním místě, dodržuje hygienické zásady	vlastnosti materiálů (papír, přírodní materiál, textil, drátek); pracovní pomůcky a nástroje; jednoduché operace a postupy, organizace práce ; lidové zvyky a řemesla; tkaní	osob 3, 5, 8
5.	Konstrukční činnosti	sestaví jednoduchý elektrický obvod podle návodu; vymyslí a instaluje různé možnosti zapojení; dbá na zvýšenou bezpečnost práce s elektrickým obvodem ; provádí montáž a demontáž výrobků z plošných, prostorových a konstrukčních stavebnic; samostatně pracuje podle návodu; spolupracuje ve skupině	práce se stavebnicí; elektrický obvod	osob 1, 3, 7, 8, 9
5.	Pěstitelské práce	provádí jednoduché pěstitelské činnosti, pokusy; samostatně pozoruje; ošetřuje a pěstuje pokojové rostliny v rámci třídy; zvládá vegetativní rozmnožování rostlin	pokojové rostliny - pozorování; práce podle návodu; vegetativní rozmnožování	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematické okruhy	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
1. – 3.	Příprava pokrmů	připraví jednoduchý pokrm, upraví stůl pro jednoduché stolování, chová se vhodně při stolování	příprava jednoduchého pokrmu; stolování - jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování	
1. – 3.	Práce s drobným materiálem	zachází bezpečně s nůžkami; mačká, trhá, lepí, stříhá, vystřihuje, překládá, skládá tvrdý i měkký papír; udržuje pořádek na pracovním místě, dodržuje zásady hygieny	práce s papírem	osob 3
1. – 3.	Práce s drobným materiálem	pozná přírodní plody vhodné ke sběru ; sbírá, navléká vhodné plody; vytváří jednoduchý obrázek z přírodnin	práce s přírodním materiálem	osob 1
1. – 3.	Práce montážní a demontážní	používá jednoduché prvky ze stavebnice	práce se stavebnicí	osob 1, 5

1. – 3.	Práce s drobným materiálem	osvojí si a zvládne hygienické návyky při práci s plastelínou; zpracuje plastelínu (vyválí, vytvaruje)	práce s plastelínou	osob 3, 5
1. – 3.	Práce s drobným materiálem	skládá jednoduché výrobky podle návodu; vystřihuje a nalepuje geometrické obrazce; vytváří z geometrických obrazců jednoduchý obrázek; udržuje pořádek na pracovišti	práce s papírem	osob 3, 5
1. – 3.	Práce s drobným materiálem	sbírá, suší a aranžuje listy, plody i květy; vytváří jednoduchý výrobek z přírodních materiálů	práce s přírodním materiálem	osob 5
4. – 5.	Práce montážní a demontážní	zapojí se do práce se stavebnicí ve skupině; vytvoří jednoduchý konstrukční model podle návodu; montuje a demontuje	práce se stavebnicí	osob 5, 9
4. – 5.	Práce s drobným materiálem	osvojí si a zvládne hygienické návyky při práci s rychleschnoucí hmotou; zpracuje, vytvaruje, nabarví hmotu; vytvoří jednoduchý výrobek	práce s rychleschnoucí hmotou	osob 3, 5, 8
4. – 5.	Pěstitelské práce; Práce montážní a demontážní; Práce s drobným materiálem; Příprava pokrmů	dbá na bezpečnost a hygienu práce, udržuje čistotu a pořádek	bezpečnost a hygiena práce	osob 3
4. – 5.	Práce s drobným materiálem	skládá výrobky podle návodu; udržuje pořádek na svém pracovišti	práce s papírem	osob 3
4. – 5.	Práce s drobným materiálem	opravuje přírodní materiál (kaštiny, dřívka); vyrobí libovolné zvířátko z přírodního materiálu	práce s přírodním materiálem	osob 5
4. – 5.	Práce s drobným materiálem	stříhá textilní materiál; volí vhodný textilní materiál na určitý výrobek, používá lepení	práce s textilem	
4. – 5.	Práce s drobným materiálem	vytváří na základě vlastní představivosti předměty z přírodních materiálů a papíru; využívá prvky lidových tradic; volí vhodné pracovní pomůcky a nástroje vzhledem k použitému materiálu; udržuje pořádek na pracovním místě a zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	vlastnosti materiálu (přírodniny, papír, textil, drát); pracovní pomůcky a nástroje (funkce a využití); organizace práce; lidové zvyky, tradice, řemesla	
4. – 5.	Práce s drobným materiálem	dodržuje bezpečnost práce; stříhá a tvaruje drátek; vytvoří jednoduchý výrobek; kombinuje s jiným vhodným materiálem (korálky)	práce s kovem	osob 5
4. – 5.	Pěstitelské práce	provádí jednoduché pěstitelské činnosti; s pomocí vede pěstitelské pokusy a pozorování; ošetřuje a pěstuje pokojové rostliny	pěstování pokojových rostlin; pěstování rostlin ze semene	osob 1
4. – 5.	Příprava pokrmů	připraví samostatně jednoduchý pokrm (s ohledem na zásady správné výživy), dodržuje zásady správného stolování a společenského chování	příprava jednoduchého pokrmu; stolování - zásady správného stolování a společenského chování při stolování	
4. – 5.	Příprava pokrmů	rozliší základní vybavení kuchyně; udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni	základní vybavení kuchyně, potraviny - výběr, nákup a skladování potravin, bezpečná obsluha spotřebičů	
4. – 5.	Práce s drobným materiálem	s pomocí prezentuje svůj výrobek před třídou; při práci s drobným materiálem uvažuje ekologicky; poskytne první pomoc při úrazu; vytváří na základě	vlastnosti materiálů (papír, přírodní materiál, textil,	osob 3, 5, 8

		své představivosti předměty a výrobky z různých materiálů; udržuje pořádek na pracovním místě, dodržuje hygienické zásady	drátek); pracovní pomůcky a nástroje; jednoduché operace a postupy, organizace práce; lidové zvyky a řemesla; tkaní	
4. - 5.	Pěstitelské práce	provádí jednoduché pěstitelské činnosti, pokusy; pozoruje; ošetřuje a pěstuje pokojové rostliny v rámci třídy	pokojové rostliny - pozorování; práce podle návodu;	

5.9.2. Svět práce

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Vzdělávací obsah oboru svět práce se soustředí na II. stupni na tyto tematické okruhy: Příprava pokrmů pro žáky 6. ročníku; v 8. ročníku je zařazen okruh Svět práce; v 8. a 9. ročníku jsou zařazeny okruhy Práce s technickými materiály a blok osobnostní a sociální výchovy; v 9. ročníku je okruh Práce s technickými materiály rozšířen o práci s dalšími materiály souvisejícími spíše s uměleckými řemesly; vedle tohoto okruhu si žáci 9. ročníku dále rozvíjení praktické dovednosti z okruhu Využití digitálních technologií.

Tyto okruhy jsou zaměřeny na rozvoj praktických dovedností a osobnostních vlastností žáků, jež jsou předpokladem pro jejich budoucí úspěšné začlenění do pracovního života. Vzdělávací obsah všech okruhů je určen všem bez rozdílu, pro chlapce i dívky. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si pracovní dovednosti a návyky. Řeší různé problémové situace, získávají informace, navrhují pracovní postup i výběr použitých nástrojů. Při práci spolupracují s ostatními, pracují v týmu. Dobře zvládnuté pracovní postupy přispívají k jejich pocitu sebeuspokojení. Žáci se učí rozhodovat a chovat se zodpovědně. Dokáží pracovat bezpečně a poskytnout pomoc v ohrožení. Učí se posuzovat hodnotu a kvalitu lidské práce i nutnost ochrany životního prostředí.

Předmět svět práce je vyučován ve třídách, ve cvičné kuchyňce, v dílnách. Forma realizace: vyučovací hodiny, exkurze, workshopy, přednášky odborných externích pracovníků. Výuka v 6. ročníku probíhá formou dvouhodinových lekcí jednou za 14 dní, žáci jsou děleni na 2 skupiny. V 8. a 9. ročníku se jedná o výuku v rozsahu jedné hodiny týdně určenou zvlášť pro chlapce a zvlášť pro dívky. V 8. ročníku žáci střídají lekci v dílnách zaměřenou na práci s technickými materiály s lekcí věnovanou světu práce a bloku osobnostní a sociální výchovy. V 9. ročníku žáci dále střídají lekci v dílnách zaměřenou na práci s technickými materiály s lekcí věnovanou využití digitálních technologií a bloku osobnostní a sociální výchovy.

Provázanost s předměty

Svět práce je propojen zejména s následujícími předměty: fyzika (vlastnosti látek, vodiče a izolanty, elektrická energie, bezpečnost práce), chemie (vlastnosti látek, kovy a nekovy, plasty), matematika (technické výkresy, výpočty), zdravý životní styl (ochrana před úrazem, poskytnutí první pomoci, výživa, stolování, společenské chování), přírodopis (první pomoc), informatika (práce s informacemi, práce na PC), občanská výchova (úřady a

institute, základní občanská práva a povinnosti, gender, sebepoznání), český jazyk (životopis, vyplňování formulářů, komunikace s úřady).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie ve světě práce

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
vyhledává a třídí informace a efektivně je využívá v praktickém životě	používá metody zaměřené na čtení s porozuměním a modelové situace z reálného života
vybírá vhodné formy, způsoby, metody a strategie pro efektivní učení	zařazuje různé formy, metody a strategie podporující učení
plánuje, organizuje a řídí vlastní učení	na začátku roku seznámí žáky s přehledem učiva a výstupů, motivuje žáky k dalšímu vzdělávání podporou dobrovolných aktivit žáků
kompetence k řešení problémů	
vyhledává informace	používá metody zaměřené na čtení s porozuměním
vyhodnocuje a využívá získané poznatky k řešení problémů	provádí kontrolu zpětnou vazbou, zda žáci rozumí modelovým situacím a problémovým úkolům
volí vhodný způsob řešení problému	zařazuje tvůrčí úkoly, které nemusí mít 1 správné řešení
uvážlivě se rozhoduje	vede žáky k uvědomění si různých možností řešení a k uvážlivému rozhodování
kompetence komunikativní	
vede výstižný, souvislý a kultivovaný projev	poskytuje žákům prostor pro ústní a písemnou prezentaci zadaných úkolů, sleduje logickou návaznost sdělovaných informací a zřetelnou artikulaci
kompetence sociální a personální	
řídí své jednání	vede žáky k postupnému řešení a ovládnutí svých emocí
využívá vlastní osobnostní předpoklady	přizpůsobuje výuku individuálním potřebám a schopnostem žáků, zařazuje individualizované úkoly s různým stupněm náročnosti
kompetence občanské	
orientuje se v pracovně právní problematice	zařazuje úkoly zaměřené na práci s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů
kompetence pracovní	
rozvíjí vlastní podnikatelské myšlení	předkládá úkoly podporující finanční gramotnost
orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a jeho realizaci	na základě modelových situací předloží žákům jednotlivé kroky vedoucí k založení podnikání
chápe podstatu, cíle a rizika podnikání	zpětnou vazbou provádí kontrolu, zda žáci rozumí principu podnikání, uvádí modelové situace a zařazuje rolové hry
odpovědně se rozhoduje podle dané výchozí situace	předkládá žákům modelové situace a problémové úkoly z reálného života
odpovídá za vlastní rozhodnutí	vede žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí

bezpečně pracuje s různými pracovními pomůckami a materiály	vyžaduje dodržování bezpečnostních pravidel při práci s různými pomůckami a materiály
vytvoří vlastní plán práce	na začátku školního roku společně s žáky vytvoří plán práce a dbá na jeho dodržování v průběhu roku

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6.	Příprava pokrmů	při přípravě pokrmů používá základní kuchyňské náčiní	základní vybavení kuchyně – nádobí, údržba pořádku a čistoty	
6.	Příprava pokrmů	bezpečně ovládá základní spotřebiče	základní vybavení kuchyně – elektrospotřebiče	
6.	Příprava pokrmů	vhodně vybírá a nakupuje suroviny a potraviny podle zásad zdravé výživy	výběr, nákup potravin	
6.	Příprava pokrmů	uvede základní principy skladování potravin	Skladování a skupiny potravin	
6.	Příprava pokrmů	posoudí vliv spotřebitelského chování domácnosti na vybrané globální problémy	spotřebitelské chování domácnosti	glob 2
6.	Příprava pokrmů	sestaví jídelníček podle zásad zdravé výživy	sestavování jídelníčku	
6.	Příprava pokrmů	hospodárně nakládá se surovinami a odpady, objasní základní principy recyklace odpadu, vymezí základní kategorie při třídění domácího odpadu	nakládání s odpady	enviro 3
6.	Příprava pokrmů	připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy	příprava pokrmů – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů	
6.	Příprava pokrmů	prostře stůl pro různé příležitosti – v rodině, ve společnosti	úprava stolu a stolování – jednoduché prostírání	
6.	Příprava pokrmů	dodržuje zásady společenského chování u stolu, dodržuje zásady obsluhy u stolu ve společnosti	obsluha a chování u stolu, servírování, slavnostní stolování v rodině	
6.	Příprava pokrmů	vkusně vyzdobí stůl v rodině, při slavnostní příležitosti	zdobné prvky a květiny na stole	
6.	Příprava pokrmů	bezpečně pracuje s kuchyňským náčiním a spotřebiči, se zahradním nářadím, dbá pokynů učitele, vyjmenuje možnosti, jak dosáhnout úspor elektrické energie, vody, tepla v domácnosti	bezpečnost při práci s kuchyňským náčiním a spotřebiči, se zahradním nářadím úspory energie	enviro 4
6.	Příprava pokrmů	dodržuje zásady hygieny, posoudí dopad používání některých typů čisticích prostředků na životní prostředí	hygiena v kuchyni, mycí a čisticí prostředky	enviro 3
6.	Příprava pokrmů	poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni a během	první pomoc –	

		pěstitelských prací	říznutí, opaření, popáleniny	
8.	Svět práce	vymezí předpoklady pro vykonávání vybraných povolání, posoudí své osobnostní předpoklady pro vykonávání určitého povolání	předpoklady pro povolání, druhy pracovišť, prostředků, objektů a činností; požadavky, rovnost příležitostí; informace a vliv na volbu povolání	
8.	Svět práce	zváží své předpoklady k vykonávání určitých povolání (vzhledem ke své osobnosti)	osobnostní předpoklady, sebepoznání, osobní zájmy a cíle, vlastnosti a schopnosti, zdravotní a tělesný stav, sebehodnocení	osob 2
8.	Svět práce	napíše inzerát nabízející práci, odpoví na tento inzerát	způsob hledání zaměstnání - portály, inzeráty	
8.	Svět práce	simuluje přijímací pohovor zaměstnance a zaměstnavatele, prezentuje svou osobu při vstupu na trh práce	přijímací pohovor	
8.	Svět práce	jmenuje některá práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů	práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů	
8.	Svět práce	porovná vybrané typy pracovních smluv	typy pracovních smluv	
8.	Svět práce	vymezí základní rozdíly mezi zaměstnancem a OSVČ, jmenuje formy podnikání	zaměstnanci, OSVČ, formy podnikání, drobné a soukromé podnikání	
8.	Svět práce	vymezí činnost úřadu práce	úřad práce a nezaměstnanost, příležitosti v obci	
8.	Svět práce	orientuje se v nabídce SŠ v Brně a okolí, vyhledá informace k přijímacímu řízení těchto škol, porovná	různé typy SŠ (náplň studijních a učebních oborů), různé přijímací řízení, veletrh středních škol	
8.	Svět práce	orientuje se v nabídce poradenských služeb (výběr povolání, studijního zaměření) a využije jejich služby	poradenské služby a profesní informace, vlivy na volbu profesní orientace	
8.	Svět práce	vypracuje si plán přípravy na volbu povolání (výběr školy, formality, příprava na přijímací zkoušky)	plán přípravy	
8.	Svět práce	posoudí význam celoživotního učení	význam vzdělání, celoživotní učení	
8.-9.	Práce s technickými materiály	bezpečně pracuje s nástroji, nářadím a přístroji dodržuje pravidla bezpečného chování a hygieny při práci, udržuje pořádek na pracovišti; poskytne první pomoc při úrazu (včetně úrazu elektrickým proudem či úrazu způsobeného zvířaty)	bezpečnost při práci (s vazbou na konkrétní učivo)	
8.-9.	Práce s technickými materiály	pracuje podle slovního nebo písemného návodu, řeší a provádí jednoduché technické úkoly a práce	jednoduché pracovní operace a	

		s vhodným výběrem materiálů, organizuje a plánuje svoji pracovní činnost a dodržuje technologickou kázeň	technologické postupy, organizace práce (s vazbou na konkrétní učivo)	
8.-9.	Práce s technickými materiály	volí vhodné pomůcky, nářadí a nástroje vzhledem k plánovanému postupu a použitému materiálu,	pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování (s vazbou na konkrétní učivo)	
8.-9.	Práce s technickými materiály	orientuje se v technické dokumentaci a jednoduchém technickém výkresu, provede jednoduchý náčrt výrobku, naplňuje si postup práce	technická dokumentace – náčrty a výkresy, technické informace a návody	
8.	Práce s technickými materiály	uvědomuje si vliv techniky v životě člověka, možnosti jejího zneužití či využití pro životní prostředí a volný čas	technika – úloha, zneužití, vliv na životní prostředí, využití ve volném čase	
8.	Práce s technickými materiály	zhotovuje výrobky z přírodního materiálu	tradice a řemesla, práce s přírodním materiálem (kůže, ovčí rouno, přírodniny), vlastnosti	
8.	Práce s technickými materiály	užívá základních nástrojů, nářadí a pomůcek pro ruční zpracování dřeva, zhotovuje jednoduché výrobky ze dřeva	práce se dřevem, vlastnosti dřeva	
8.	Práce s technickými materiály	užívá základních nástrojů, nářadí a pomůcek vhodných pro práci s textilem, zhotovuje jednoduché výrobky z textilu	práce s textilem, vlastnosti textilu	
9.	Práce s technickými materiály	užívá základních nástrojů, nářadí a pomůcek pro ruční zpracování kovu, zhotovuje jednoduché výrobky z kovu	práce s kovem, vlastnosti kovu	
9.	Práce s technickými materiály	užívá základních nástrojů, nářadí a pomůcek pro ruční zpracování plastu, zhotovuje jednoduché výrobky z plastu	práce s plastem, vlastnosti plastu	
9.	Práce s technickými materiály	zhotovuje výrobky s použitím kompozitů a skla nebo skleněných střepeň	Práce s kompozity a se sklem, vlastnosti skla	
9.	Využití digitálních technologií	ovládá základní funkce digitální techniky	digitální technika – počítač a periferní zařízení, digitální fotoaparát, videokamera, PDA, CD a DVD přehrávače, e-kniha, mobilní telefony	
9.	Využití digitálních technologií	diagnostikuje a odstraňuje problémy při provozu digitální techniky; propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení	digitální technologie – bezdrátové technologie (Bluetooth, WIFI, GPRS, GSM,...), konvergence technologií, multiplexování; počítačové	

			programy pro zpracování hlasových a grafických informací – úpravy, archivace, střih; operační systémy, vzájemná komunikace zařízení (synchronizace PDA s PC)	
9.	Využití digitálních technologií	pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi - cestování, obchod, vzdělávání, zábava	navigační technologie; mobilní služby – operátoři, tarify	
9.	Využití digitálních technologií	ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením	ochrana a péče o digitální techniku	
9.	Využití digitálních technologií	dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu	bezpečnost při práci s digitálními technologiemi, 1. pomoc při úrazech	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematické okruhy	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6., 8 - 9.		dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu	pracovní návyky, hygiena a bezpečnost při práci a při práci s nástroji a nářadím, první pomoc při úrazu	
6.	Příprava pokrmů	používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhu spotřebiče	kuchyně – základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, obsluha kuchyňských spotřebičů	osob 3, 10, 11
6.	Příprava pokrmů	připraví pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy	příprava pokrmů – zásady zdravé výživy , studené pokrmy, základní způsoby tepelné úpravy, postupy při přípravě pokrmů a nápojů	osob 5, 8, 9
6.	Příprava pokrmů	dodržuje základní principy stolování a obsluhy u stolu	úprava stolu a stolování – prostírání stolu, obsluha a chování u stolu, stolování při slavnostních příležitostech, ozdoba stolu	osob 5, 7, 8, 9, 11
8.	Svět práce	zná pracovní činnosti vybraných profesí a má přehled o učebních oborech a středních školách	trh práce – druhy povolání a	osob 1

			pracovišť, charakter a druhy pracovních činností, požadavky	
8.	Svět práce	posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace s přihlédnutím k potřebám běžného života	volba profesní orientace – osobní vlastnosti a schopnosti, osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav	Osob 2, 6
8.	Svět práce	využívá profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného dalšího vzdělávání	práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb	osob 10
8.	Svět práce	seznámí se s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání	zaměstnání – způsoby hledání, pohovor u zaměstnavatele, životopis, nezaměstnanost a úřad práce	
8.	Svět práce	prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při ucházení o zaměstnání	modelové situace o prezentaci při ucházení se o zaměstnání	osob 8, 10
8.	Svět práce	seznámí se s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů	práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů	
8 - 9.	Práce s technickými materiály	získá základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech	druhy materiálů a jejich vlastnosti a užití v praxi (dřevo, kov, plast)	osob 1
8. - 9.	Práce s technickými materiály	provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržovat technologickou kázeň	jednoduché pracovní operace a postupy	osob 3, 5
8. - 9.	Práce s technickými materiály	pracuje s jednoduchou technickou dokumentací; orientuje se v pracovních postupech a návodech	organizace práce – pracovní a procesuální schémata, odhad času, plánování jednotlivých kroků; technologické postupy – technické náčrty, výkresy a návody	
8 - 9.	Práce s technickými materiály	řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí; organizuje svoji činnost	jednoduché technické úkoly, řemesla, tradice, technika a životní prostředí; sebeorganizace	osob 3
8. - 9.	Práce s ostatními materiály	rozlišuje různé druhy materiálů a zná jejich vlastnosti	práce s různým materiálem podle podmínek a vybavení školy	
8 - 9.	Práce s ostatními materiály	zvolí vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu	základní dovednosti ručních prací	osob 10
8 - 9.	Práce s ostatními materiály	správně vybere a používá vhodné pracovní nástroje a pomůcky; dovede pracovní postupy k finálnímu	druhy materiálů, vlastnosti	osob 10, 11

		výrobku	materiálů, vhodné pracovní postupy, nástroje a pomůcky	
9.	Využití digitálních technologií	ovládá základní funkce vybraných digitálních zařízení	digitální technika – počítač a periferní zařízení, digitální fotoaparát, videokamera, CD a DVD přehrávače, e-kniha, mobilní telefony	
9.	Využití digitálních technologií	postupuje podle návodu k použití, při problémech vyhledá pomoc či expertní službu	práce s návodem, možnosti vyhledání pomoci	
9.	Využití digitálních technologií	propojuje vzájemně jednotlivá vybraná digitální zařízení	digitální technologie – bezdrátová technologie (Bluetooth, WIFI...), vzájemná komunikace zařízení (synchronizace PDA s PC)	
9.	Využití digitálních technologií	pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi - cestování, obchod, vzdělávání, zábava	navigační technologie; mobilní služby – operátoři, tarify	
9.	Využití digitálních technologií	ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením	ochrana a péče o digitální techniku	
9.	Využití digitálních technologií	dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu	bezpečnost při práci s digitálními technologiemi, 1. pomoc při úrazech	

Blok – osobnostní a sociální výchova

Blok osobnostní a sociální výchovy je součástí světa práce v 8. a 9. ročníku. Tento blok zahrnuje podstatnou část stejnojmenného průřezového tématu.

Osobnostní a sociální výchova přispívá ke zdravému rozvoji osobnosti žáka, reflektuje jeho individuální potřeby a zvláštnosti, jejím smyslem je pomoci žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému, k lidem, ke světu, na smysluplnosti života, na vnímání života jako daru. Osobnostní a sociální výchova vede žáka k porozumění sobě samému a druhým, napomáhá k sebepřijetí, pozitivnímu postoji k sobě a k druhým, a tím přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů. Rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace, schopnost asertivní komunikace, vede žáka k pozorování a empatickému naslouchání, k uvědomování si hodnoty odlišnosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů. Utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci, přispívá k uvědomování si mravního rozměru lidského chování, odpovědnosti za sebe a lidi a věci mně svěřené, napomáhá k rozvoji prosociálnosti.

Preferovanými formami práce jsou vhodné didaktické a rolové hry, cvičení, modelové situace, diskuse.

Provázanost s ostatními předměty

Samostatný blok osobnostní a sociální výchova je svým zaměřením a tématy provázán s předměty: český jazyk (mluvený projev, charakteristika, vlastní charakteristika, líčení), občanská výchova (rodina, rodinné vztahy, život ve škole, osobní a neosobní vztahy, mezilidské vztahy, morálka, mravnost), zdravý životní styl (stres a jeho vztah ke zdraví, bezpečné chování, celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci, kultura odívání, budeme rodiči), etická/náboženská výchova (komunikace, důstojnost lidské osoby, pozitivní hodnocení druhých, komunikace citů, empatie, asertivita, etické aspekty vztahu ke své rodině, komplexní prosociálnost) svět práce (předpoklady pro povolání, sebepoznání, osobní zájmy a cíle, osobní vlastnosti a schopnosti).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v osobnostně-sociální výchově

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
porovnává získané výsledky a vyvodí závěry pro využití v budoucnosti	používá metody zaměřené na čtení s porozuměním a motivuje žáky k dalšímu využití podporou dobrovolných aktivit žáků v rámci předmětu
kompetence k řešení problémů	
vnímá problémové situace ve škole i mimo ni	předkládá modelové situace ze života školy i mimo ni

rozpozná a pochopí problém	vede žáky k rozlišení problému, zařazuje modelové situace a problémové úkoly
využívá vlastního úsudku a zkušeností ke kritickému myšlení, k obhajobě vlastního názoru, k zodpovědnosti za svá rozhodnutí	vede žáky ke kritickému myšlení, používá metody vedoucí k vlastnímu úsudku a zodpovědnosti za svá rozhodnutí
kompetence komunikativní	
formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory	zadáva úkoly, při nichž žáci formulují své myšlenky a názory
naslouchá promluvám druhých s cílem jim porozumět a vhodně na ně reaguje	umožňuje žákům ústní prezentaci zadaných úkolů a sleduje logickou návaznost sdělovaných informací, poskytuje zpětnou vazbu
účinně se zapojuje do diskuse	zapojuje žáky formou diskuse, hraní rolí
vhodně argumentuje	zařazuje různé formy diskuse a poskytuje žákům prostor pro prezentaci vlastních názorů
kompetence sociální a personální	
spolupracuje ve skupině	umožňuje žákům, aby pracovali ve skupinách, uplatňuje prvky kooperativního učení
podílí se na vytváření pravidel práce v týmu	společně s žáky vytvoří pravidla pro práci v týmu a dbá na jejich dodržování
pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce	vede žáky k zodpovědnosti za práci ve dvojici nebo ve skupině
ocení zkušenosti druhých lidí	uvádí příklady úspěšných lidí ve světě a jejich pozitivní vliv na druhé
respektuje různá hlediska	umožní žákům diskutovat o různých tématech a dbá na respektování jednotlivých názorů
vytváří si pozitivní představy o sobě	zařazuje cvičení na rozvoj pozitivního hodnocení sebe sama
kompetence občanské	
respektuje přesvědčení druhých lidí a jejich vnitřních hodnot	seznamuje žáky s různými menšinami a náboženskými denominacemi formou interaktivních her
vcítí se do situací ostatních lidí	umožní žákům, aby mohli jednat v roli, používá případové studie vycházející z reality
odmítá útlak a hrubé zacházení	vede žáky k dodržování základních pravidel slušného chování a na modelových situacích uvádí nebezpečí hrubého zacházení
uvědomuje si povinnosti postavit se proti fyzickému i psychickému zlu	formou modelových situací a rolových her vede žáky k uvědomění si negativních vlivů fyzického a psychického zla a povinnosti postavit se proti němu
kompetence pracovní	
dodržuje vymezená pravidla	na začátku školního roku společně s žáky vytvoří pravidla a dbá na jejich dodržování v průběhu roku

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
8.	Člověk jako jedinec	vysvětlí a uvede příklady vnímání, popíše myšlení, uvede druhy paměti, vysvětlí význam a druhy citů, aktivně se účastní praktických cvičení	vnímání, obrazotvornost, myšlení, paměť, učení, city	osob 1
8.	Člověk jako jedinec	vysvětlí, jak poznávání sebe a druhých může pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými a kvalitu života	sebehodnocení, prožívání, poznávání sebe i druhých – stereotypy	osob 2
8.	Člověk jako jedinec	identifikuje, analyzuje, popíše typy osobností, najde rozdíly, vyjádří vlastními slovy význam pojmů	osobnost, typologie osobnosti, vrozené	osob 2

		charakter, svědomí, vůle, analyzuje sebe jako zdroj informací, pochválí sebe i druhé, analyzuje své silné i slabé stránky, posoudí vliv poznání vlastní osobnosti na další osobní rozvoj a rozvoj vztahů s ostatními lidmi; posoudí vliv vlastností na druhé, vysvětlí význam vůle pro překonávání překážek a dosahování cílů	předpoklady a vlastnosti, charakter, svědomí, vůle a kázeň při seberozvoji	
8.	Člověk jako jedinec	rozpozná projevy charakterových vlastností u sebe i u druhých, kriticky vyhodnotí a usměrňuje své chování a jednání	projevy chování a jednání, rozdíly, osobní dovednosti a schopnosti	
8.	Člověk jako jedinec	organizuje vlastní čas, naplňuje své osobní cíle a stanoví kroky k jejich dosažení, dá do souvislostí faktory sebekontroly a schopnosti zvládnutí problémových situací, popíše, jak překonávat osobní nedostatky a budovat sebedůvěru	cvičení sebekontroly, sebeovládání, časový plán a životní perspektiva, motivace, aktivita, možná východiska problémových situací	osob 3
8.	Člověk ve společnosti	identifikuje stresové faktory v mezilidských vztazích, aplikuje metody relaxace, efektivní komunikace, analyzuje a dle situace použije metody asertivní komunikace, definuje stresové faktory dané situace, dle stupně obtížnosti vyhledá adekvátní pomoc, na základě příkladů posoudí přínos spolupráce v rodině, ve škole, v obci	sociální dovednosti pro předcházení stresů v mezilidských vztazích, dovednosti pro zvládnutí stresových situací, asertivita, dělba práce a činnosti, výhody spolupráce	osob 4
8.	Člověk ve společnosti	definuje sociální status a roli, analyzuje, porovná různé sociální statusy, pojmenuje sociální organizace, analyzuje svobodu druhých, dá do souvislostí s jednáním a prožíváním	sociální status, sociální role, sociální organizace, instituce, svoboda, svoboda druhých	osob 6
9.	Člověk ve společnosti	definuje a na příkladech doloží pojmy sociální struktura, sociální stratifikace, sociální skupina, rozpozná skupinovou dynamiku ve třídním kolektivu, zdůvodní potřebu lidské vzájemnosti a důležitost morálky, mravnosti a svobody pro život ve společnosti	morálka, mravnost, pravda, lež, předstírání, svoboda, společnost, sociální struktura, sociální stratifikace, sociální skupiny, školní třída jako sociální skupina, lidská vzájemnost, soc. dovednosti pro kooperaci	osob 7, 8, 9
9.	Člověk ve společnosti	definuje pojmy asertivita, pasivita, agresivita, uvede do souvislosti v mezilidské komunikaci, najde mezi nimi rozdíly, vysvětlí možné výhody a úskalí těchto typů komunikace, v situacích všedního dne aplikuje zásady asertivního jednání	asertivita, pasivita, agresivita v komunikaci, komunikace v různých situacích (odmítnutí, omluva, prosba)	osob 8
9.	Člověk ve společnosti	identifikuje sociální skupiny, porovná je, analyzuje socializační faktory, definuje procesy socializace, navrhne konkrétní příklady solidarity, naplňuje akci na podporu solidarity ve vybrané oblasti	procesy socializace, socializační faktory, kooperace, kompetice, sociální skupiny, solidarita	osob 9
9.	Člověk ve společnosti	analyzuje pravidla soužití v různých komunitách, porovná je a dá do souvislosti s aktuální situací, historickým pozadím, stanoví svůj hodnotový žebříček, porovná s ostatními, zdůvodní své uspořádání hodnot, definuje pojem prosociálnost, uvede konkrétní příklady, zdůvodní důležitost	vztahy a pravidla soužití v komunitě, prosociálnost, hodnotový žebříček	osob 11

		prosociálního chování, dá do souvislostí se solidaritou, lidskou vzájemností		
9.	Člověk jako jedinec	uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v mezilidských vztazích a rozličných životních situacích, nenásilně řeší případné konflikty a neshody	konflikty v mezilidských vztazích, řešení a vyjednávání, problémy nesnášenlivosti mezi lidmi	osob 8

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
8.	Člověk jako jedinec	utváří pozitivní (nezraňující) postoje k sobě samému a k druhým	sebehodnocení, prožívání, poznávání sebe i druhých	osob 2
8.	Člověk jako jedinec	rozvíjí a usměrňuje vlastní chování	projevy chování a jednání, regulace vlastního jednání	osob 3
8.	Člověk jako jedinec	akceptuje různé typy lidí a jejich názory, najde rozdíly, posoudí vliv poznání vlastní osobnosti na další osobní rozvoj a rozvoj vztahů s ostatními lidmi;	osobnost, typologie osobnosti, vrozené předpoklady a vlastnosti	osob 6
8.	Člověk jako jedinec	uvědomuje si hodnoty spolupráce a pomoci	sociální dovednosti v mezilidských vztazích, spolupráce, hledání pomoci při potížích	osob 4
8.	Člověk ve společnosti	dá do souvislostí různé přístupy k řešení problémových situací	možná východiska problémových situací	osob 10
9-	Člověk ve společnosti	rozvíjí dovednosti potřebné pro komunikaci a spolupráci	komunikace v různých situacích, sociální dovednosti pro kooperaci	osob 8, 9
9.	Člověk ve společnosti	uvědomuje si mravní rozměry různých způsobů lidského chování	morálka, mravnost, pravda, lež, předstírání, svoboda	osob 8

6. Hodnocení průběhu a výsledků výchovy, vzdělávání a chování

6.1. Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole a na akcích pořádaných školou

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáků je:

- jednoznačné
- srozumitelné (učitelé informují rodiče a žáky o výsledcích a dokážou poradit, co je příčinou žakových potíží a jak je možné je napravit)
- cílené (žáci vědí předem, za co budou hodnoceni a jak souvisí hodnocení se stanovenými požadavky)
- věcné (odborně správné a doložitelné)
- všestranné (zaměřené na různé kompetence)

Při hodnocení žáků uplatňuje učitel přiměřenou náročnost a pedagogický takt, přihlíží k věkovým zvláštnostem a uplatňuje individuální přístup. U žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními učitel respektuje doporučení PPP či SPC, volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů pro klasifikaci, které odpovídají schopnostem žáka. Učitel klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony.

Zákonní zástupci žáka jsou informováni o prospěchu žáka pomocí ŽK, při osobních jednáních na hovorových hodinách, třídních schůzkách nebo po telefonické domluvě. Hodnocení je prováděno individuálně, nikoli veřejně. Dále jsou včas informováni o náhlém zhoršení prospěchu nebo chování.

6.2. Zásady a pravidla pro sebehodnocení

Žák:

- zvládá hodnocení vlastní práce, rozumí mu, dokáže ho vysvětlit a obhájit
- zná svá práva, ale i povinnosti
- přebírá stále větší zodpovědnost za své jednání a učení

6.3. Hodnocení prospěchu

- každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení; za první pololetí lze místo vysvědčení vydat žákovi výpis z vysvědčení
- hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm, slovně nebo kombinací obou způsobů
- výsledky hodnocení vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných vyučovacích předmětech je na vysvědčení klasifikováno těmito stupni prospěchu:
 - 1 – výborný
 - 2 – chvalitebný
 - 3 – dobrý
 - 4 – dostatečný
 - 5 – nedostatečný

I. stupeň ZŠ

- klasifikace v jednotlivých předmětech se provádí čísly 1 – 5
- chování se hodnotí známkou 1 – 3
- jestliže je žák z výuky v některém předmětu v 1. nebo ve 2. pololetí uvolněn, uvádí se na vysvědčení místo hodnocení slovo *uvolněn* nebo *uvolněna*
- celkový prospěch na vysvědčení je:
 - *prospěl s vyznamenáním* (není-li v žádném z povinných předmětů na vysvědčení hodnocen známkou horší než 2 a průměr všech známek není vyšší než 1,5 a chování je hodnoceno známkou 1)
 - *prospěl* (není-li v žádném z povinných předmětů na vysvědčení známka 5)
 - *neprospěl* (je-li v některém z povinných předmětů známka 5)
 - *nehodnocen* (nelze-li žáka z některého nebo ze všech předmětů v 1. nebo ve 2. pololetí hodnotit ani v náhradním termínu)
- do vyššího ročníku postoupí i žák, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka
- ve všech ročnících I. stupně se vydává vysvědčení, kde z každého povinného předmětu obdrží žák známku, pro zápis hodnocení se použije číslice; totéž platí o hodnocení chování
- hodnocení práce v zájmových útvarech je:
 - *pracoval úspěšně, pracoval*
- hodnocení náboženství je známkou, protože se jedná o nepovinný předmět

II. stupeň ZŠ

- klasifikace v jednotlivých předmětech se provádí slovy:
výborný (odpovídá známce 1)
chvalitebný (2)
dobrý (3)
dostatečný (4)
nedostatečný (5)
- chování se hodnotí stupni:
velmi dobré (odpovídá známce 1)
uspokojivé (2)
neuspokojivé (3)
- jestliže je žák z výuky v některém předmětu v 1. nebo ve 2. pololetí uvolněn, uvádí se na vysvědčení místo hodnocení slovo uvolněn nebo uvolněna
- celkový prospěch na vysvědčení je:
 - *prospěl s vyznamenáním* (není-li v žádném z povinných předmětů na vysvědčení hodnocen známkou horší než 2 a průměr všech známek není vyšší než 1,5 a chování je hodnoceno známkou 1)
 - *prospěl* (není-li v žádném z povinných předmětů na vysvědčení známka 5)
 - *neprospěl* (je-li v některém z povinných předmětů známka 5)
 - *nehodnocen* (nelze-li žáka z některého nebo ze všech předmětů v 1. nebo ve 2. pololetí hodnotit ani v náhradním termínu)
- do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci 2. pololetí prospěl ze všech povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, a také žák, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka
- ve všech ročnících 2. stupně se vydává vysvědčení, kde z každého předmětu žák obdrží výše uvedené stupně
- hodnocení práce v zájmových útvarech je
 - *pracoval úspěšně, pracoval*
- hodnocení náboženství je stejné jako u povinných předmětů, tzn. *výborný, chvalitebný...*

6.4. Hodnocení chování

Kritériem klasifikace chování je dodržování vnitřního řádu školy, tj. chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou. Klasifikaci navrhuje třídní učitel, rozhoduje o ní ředitelka školy po projednání na pedagogické radě.

Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou se hodnotí na vysvědčení stupni:

- 1 – velmi dobré:** žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy; méně závažných přestupků se dopouští ojediněle; žák je přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit
- 2 – uspokojivé:** chování žáka ve škole je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy; žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy, nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků; zpravidla se přes důtku třídního učitele a ředitelky školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy; ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob
- 3 – neuspokojivé:** chování žáka ve škole v příkrém rozporu s pravidly slušného chování; dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova, vzdělávání nebo bezpečnost a zdraví jiných osob; záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy; zpravidla se přes chování pouze uspokojivé dopouští dalších přestupků

Výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a opatření k posílení kázně:

Pochvaly nebo jiná ocenění

- Ředitelka školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za dlouhodobou úspěšnou práci. Pochvaly a jiná ocenění se udělují veřejně, jsou oznámeny zákonnému zástupci a zapsány v katalogových listech a na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.
- Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi udělit pochvalu nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy, za déletrvající úspěšnou práci nebo za mimořádný čin.

Výchovná opatření k posílení kázně

- Ukládají se za závažné nebo opakované porušení povinností stanovených školním řádem.
- Podle závažnosti se ukládají tato opatření:
 - napomenutí třídního učitele*
 - důtka třídního učitele*
 - důtka ředitelky školy*
- Třídní učitel uděluje napomenutí a důtku třídního učitele, jejich uložení neprodleně oznámí ředitelce školy.

- Ředitelka uděluje důtku ředitelky školy na základě doporučení třídního učitele, vlastního rozhodnutí po projednání v pedagogické radě.
- Ředitelka školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.
- Důtky i napomenutí jsou zapsány do katalogových listů.
- Za jeden přestupek se uděluje žákovi pouze jedno opatření k posílení kázně.

6.5. Klasifikace a hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

V hodnocení se přístup vyučujícího zaměřuje na pozitivní výkony žáka a tím na podporu jeho motivace k učení namísto jednostranného zdůrazňování chyb.

- u žáka se smyslovou nebo tělesnou vadou, vadou řeči, prokázanou specifickou vývojovou poruchou učení nebo chování se při jeho hodnocení a klasifikaci průběžně přihlíží k charakteru postižení
- vyučující respektují doporučení psychologických vyšetření žáků a uplatňují je při klasifikaci a hodnocení chování žáků a také volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů
- výchovný poradce je povinen seznamovat ostatní vyučující s doporučeními, která mají vztah ke způsobu klasifikace a hodnocení žáka
- pro zjišťování úrovně žakových vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž má porucha co nejmenší negativní vliv
- vyučující klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony
- při klasifikaci se nevychází z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl
- klasifikace je provázena i slovním hodnocením, tj. vyjádřením pozitivních stránek výkonu, objasněním podstaty neúspěchu, návodem, jak mezery a nedostatky překonávat
- u nadaných a mimořádně nadaných slouží hodnocení také jako podpora a motivace k rozvoji jejich potenciálu.

Kritéria hodnocení:

- úroveň zvládnutí učiva v jednotlivých předmětech
- úroveň získaných vědomostí a znalostí
- aktivita, vynaložené úsilí a snaha žáka při osvojování učiva
- aktivita, vynaložené úsilí a snaha žáka při aplikaci získaných vědomostí a dovedností v praxi při řešení problémů
- úroveň komunikačních dovedností – jejich vývoj

- úroveň sociálních dovedností – jejich vývoj
- přístup k povinnostem
- vývoj žáka ve všech sledovaných oblastech
- dosažená úroveň jednotlivých klíčových kompetencí

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami a nadáním jsou také vedeni k adekvátnímu sebehodnocení.

6.6. Slovní hodnocení

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

Hodnocení žáka:

klasifikační stupeň 1

ovládání předepsaného učiva – bezpečně ovládá
 úroveň myšlení – žák je pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti
 vyjadřování myšlenek – výstižně a poměrně přesné
 aplikace vědomostí – spolehlivě a uvědoměle užívá vědomosti a dovednosti, pracuje samostatně
 píle a zájem o učení – učí se svědomitě a se zájmem

klasifikační stupeň 2

ovládání předepsaného učiva – ovládá
 úroveň myšlení - uvažuje celkem samostatně
 vyjadřování myšlenek – celkem výstižně

aplikace vědomostí – dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení, malé, nepříliš časté chyby

píle a zájem o učení – učí se svědomitě

klasifikační stupeň 3

ovládání předepsaného učiva – v podstatě ovládá

úroveň myšlení – menší samostatnost v myšlení

vyjadřování myšlenek – myšlenky vyjadřuje s malými obtížemi

aplikace vědomostí – za pomoci učitele nachází a odstraňuje své chyby

píle a zájem o učení – v učení a práci nepotřebuje velké podněty

klasifikační stupeň 4

ovládání předepsaného učiva – ovládá částečně, má značné mezery ve vědomostech a dovednostech

úroveň myšlení – myšlení nesamostatné

vyjadřování myšlenek – myšlenky vyjadřuje se značnými obtížemi

aplikace vědomostí – dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává

píle a zájem o učení – malý zájem o učení, potřebuje stále pobídky a pomoc

klasifikační stupeň 5

ovládání předepsaného učiva – neovládá

úroveň myšlení – na návodné otázky odpovídá nesprávně

vyjadřování myšlenek – nedokáže vyjádřit své myšlenky, nereaguje na otázky

aplikace vědomostí – praktické úkoly nedokáže splnit ani za pomoci učitele

píle a zájem – veškerá pomoc a pobízení jsou neúčinné

6.7. Komisionální zkoušky

Komisionálními zkouškami jsou:

- komisionální přezkoušení (nelze-li žáka hodnotit, nebo má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení)
- opravná zkouška (z důvodu nedostatečného prospěchu)

- Komisi pro komisionální zkoušku jmenuje ředitelka školy, v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitelka, jmenuje komisi krajský úřad. Komise je tříčlenná, tvoří ji předseda, kterým je

zpravidla ředitelka školy nebo některý jím pověřený učitel, zkoušející učitel, jímž je zpravidla vyučující daného předmětu a přísedící, který má aprobaci pro týž nebo příbuzný předmět.

- Konkrétní obsah a rozsah zkoušky stanoví ředitelka školy v souladu se školním vzdělávacím programem.
- Klasifikační stupeň určí komise většinou hlasů. Výsledek zkoušky se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu.
- Ředitelka školy sdělí výsledek zkoušky prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.
- Výsledek zkoušky již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení.
- Žák může v jednom dni vykonat zkoušku pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín.
- O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.
- Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitelka školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.
- Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitelka školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník, popřípadě znovu devátý ročník.
- Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.
- Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitelku školy o komisionální přezkoušení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitelka školy, krajský úřad.
- V případě, že se žádost o přezkoumání výsledků týká hodnocení chování nebo předmětů výchovného zaměření, posoudí ředitel školy dodržení pravidel klasifikačního řádu. V případě porušení pravidel výsledek změní. Nebyla-li pravidla porušena, výsledek hodnocení potvrdí, a to nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti.
- Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka.
- Žáci devátých ročníků a žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.

- Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelkou školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku.
- Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl.
- Ze závažných důvodů může ředitelka školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku, popřípadě znovu do devátého ročníku.

Přílohy

Seznam používaných zkratek

Seznam zkratek předmětů

Anglický jazyk	Aj
Cvičení z českého jazyka	Čjc
Cvičení z matematiky	Mc
Český jazyk	Čj
Dějepis	D
Dramatická výchova	Dv
Etická výchova	Ev
Francouzský jazyk	Fj
Fyzika	F
Hudební výchova	Hv
Chemie	Ch
Informatika	Inf
Konverzace v Aj	Ajk
Matematika	M
Náboženská výchova	Nv
Německý jazyk	Nj
Občanská výchova	Ov
Osobnostní a sociální výchova	OSV
Pracovní činnosti	PČ
Prvouka	Prv
Přírodopis	Př
Přírodověda	Pří
Svět práce	Sp
Tělesná výchova	Tv
Umění a kultura	Uk
Vlastivěda	VI
Výtvarná výchova	Vv
Zeměpis	Z

Zdravý životní styl	Zžs
a	předmět I. stupně (nepovinný)
b	předmět II. stupně (volitelný)

Seznam zkratek průřezových témat

(včetně barevného označení)

demo	Výchova demokratického občana
enviro	Environmentální výchova
glob	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
medi	Mediální výchova
multi	Multikulturní výchova
osob	Osobnostní a sociální výchova
PT	průřezové téma
1 – 11	pořadí tematického okruhu příslušného PT

Projekt WATOTO

„*Watoto*“ znamená ve svahilštině „*děti*“. Jeho úkolem je ukazovat děti z nejrůznějších koutů světa. Děti probírané ve **WATOTO** pocházejí z konkrétního sociálního a ekonomického prostředí. Název **WATOTO** také odráží cílovou skupinu: české děti, které tímto způsobem mají možnost prozkoumat podobnosti a odlišnosti mezi životem svým a životem dětí v jiných koutech světa.

Cíle:

- podpořit zájem o okolní svět
- poučit o tom, jak se žije ostatním ve světě
- poukázat na podobnosti dětí u nás a jinde
- rozvíjet porozumění a respekt k druhým
- oceňovat kulturní rozmanitost ve světě a ve vlastní společnosti
- ctít rozdílnosti, se kterými se děti setkají
- zamýšlet se nad širším světem a ne pouze nad svým blízkým okolím
- klást otázky týkající se dětí samotných i ostatních

Výstupy:

- rozvíjí sociální citění a osobnost žáka

- rozšiřuje slovní zásobu a schopnost vyjadřování
 - umožňuje hlubší porozumění světu a podporuje získávání nových vědomostí
 - rozvíjí tvořivost
 - vede k hlubšímu citovému rozvoji
-

1. ročník – Děti se seznámí s holčičkou **Amy**, která žije na Filipínách.

Témata v tomto roce:

- domov
- přátelé a pocity
- škola
- domácí práce
- hudba

2.ročník – Příběh **Cecílie** z Keni.

Témata:

- škola
- domov
- zvířata
- hygiena
- jídlo
- životní prostředí

3. ročník – **Ever** a **Melissa** z Hondurasu

Témata:

- hra
- kamarádi
- odpočinek a spánek
- prostředí
- oblečení
- jídlo
- voda
- zvířata
- práce